

**ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΡΝΩΝΑ, ΜΟΥΣΤΟΥ,
ΜΑΙΝΑΛΟΥ & ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ**

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΡΝΩΝΑ, ΜΟΥΣΤΟΥ, ΜΑΙΝΑΛΟΥ & ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ (ΦΔΠΜΜΜ) ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΦΔΠΜΜΜ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2018

Συντάκτες έκδοσης:

Αργύριος Μπόγλης, Δήμος Αναστόπουλος, Άννα Κανελίδου, Αγνή Αναστασιάδη, Κατερίνα Πανταζή,
Διαμαντής Αρβανίτης, Αγγελική Δήμα

Επιμέλεια έκδοσης:

Αργύριος Μπόγλης, Συντονιστής Φ.Δ. Π.Μ.Μ.Μ.

Εγκρίθηκε: με την υπ' αριθμ. 1.8/2019 απόφαση του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης

Άστρος, Ιανουάριος 2019

Επιχορήγηση κάλυψης λειτουργικών αναγκών του ΦΔ από τον
Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος και
Ενέργειας και κάλυψης μισθολογικού κόστους προσωπικού του
ΦΔ από το Πράσινο Ταμείο

Η έκθεση αυτή εκδόθηκε στην ελληνική γλώσσα από το Φορέα Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας, ο οποίος ιδρύθηκε με τον Ν. 2742/1999, όπως συμπληρώθηκε με τον Ν. 3044/2002, και επαναπροσδιορίστηκε με το Ν. 4519/2018 (ΦΕΚ 25/Α/20.2.2018), δυνάμει του οποίου ο Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού μετονομάζεται σε Φορέας Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.

Η πλήρης αναφορά της παρούσας εργασίας είναι: Αργύριος Μπόγλης, Δήμος Αναστόπουλος, Άννα Κανελίδου, Αγνή Αναστασιάδη, Κατερίνα Πανταζή, Διαμαντής Αρβανίτης, Αγγελική Δήμα (Συντάκτες έκδοσης). Ετήσια έκθεση αναφοράς υλοποίησης δράσεων του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας (ΦΔ ΠΜΜΜ) και αξιολόγηση εφαρμογής των όρων προστασίας των προστατευόμενων περιοχών αρμοδιότητας ΦΔ ΠΜΜΜ, περιόδου 2018.

- Επιτρέπεται η ολική ή μερική αναδημοσίευση κειμένων και χαρτών, μόνο μετά από έγγραφη άδεια του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

[Εισαγωγή](#)

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1](#)

Η Περιοχή Αρμοδιότητας

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2](#)

Οργανωτική Δομή Φορέα Διαχείρισης

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3](#)

Προστασία και Διαχείριση

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4](#)

Ενημέρωση-Ευαισθητοποίηση

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5](#)

Φύλαξη

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6](#)

Παρακολούθηση εφαρμογής των όρων προστασίας

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7](#)

Γραφείο Διοικητικών Υπηρεσιών

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8](#)

Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών

Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση αποτελεί την ετήσια έκθεση που συντάσσει ο Φορέας Διαχείρισης Πάρωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας με σκοπό την αποτύπωση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των δράσεων που υλοποιεί, καθώς και την αξιολόγηση των όρων προστασίας της προστατευόμενης περιοχής για το έτος 2018.

Αρχικά, παρατίθενται ορισμένα γενικά στοιχεία της περιοχής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης αλλά και του νομοθετικού πλαισίου που την διέπει.

Ακολούθως, αποτυπώνεται η οργανωτική δομή του Φορέα (μέλη Δ.Σ., προσωπικό) και γίνεται μια σύντομη αναφορά στις αρμοδιότητες του, τόσο σύμφωνα με το Ν. 4519/2018, όσο και με την Κ.Υ.Α. 33999/2010 και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013).

Εν συνεχεία, γίνεται εκτενής αναφορά στις δράσεις που έχουν υλοποιηθεί σε αυτό το χρονικό διάστημα (εντός του έτους 2018) από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης και κλείνοντας αναφέρονται συνοπτικά τα διοικητικά προβλήματα του Φορέα.

Κεφάλαιο 1

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ

1. ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Η προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού θεσμοθετήθηκε το φθινόπωρο του έτους 2010 με την έκδοση της Κ.Υ.Α. 33999/6.09.2010 (Φ.Ε.Κ. 353 Α.Α.Π.Π./6.09.2010) «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Απόλλωνος του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερωνθρών του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού» και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013) και ισχύει βάσει της υπ' αρ. οικ. 81516/968/25.2.2000 απόφασης έγκρισης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού και το Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011) περί «Διατήρησης της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», με σκοπό την προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά.

Στην περιοχή του Πάρνωνα υπάρχουν περί τους 23 τύποι οικοτόπων. Μερικοί από αυτούς είναι μοναδικοί ή ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως είναι οι εκτεταμένες δασικές εκτάσεις με μαύρη πεύκη, τα δάση με δενδρόκεδρο στη Μονή Μαλεβής, οι καστανώνες στην Καστάνισσα, η λιμνοθάλασσα Μουστού νότια του Άστρους, η χαράδρα του Δαφνώνα κ.ά.

Οι σημαντικότερες περιοχές στον Πάρνωνα είναι οι α) υγροτοπικές ζώνες και οι εκτάσεις με δενδρόκεδρους (πυκνές συστάδες και θαμνολιβαδικές εκτάσεις) β) εκτάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως σημαντικές για την χλωρίδα, οι οποίες είναι αποκλειστικά θαμνολιβαδικές εκτάσεις και γ) οι κορυφές του όρους Πάρνωνα οι οποίες εκτός από θαμνολιβαδικές εκτάσεις περιλαμβάνουν και χορτολιβαδικές εκτάσεις σε ένα μικρό οροπέδιο.

Ο Υγρότοπος Μουστού περιλαμβάνει τους επιμέρους υγροτόπους που παλαιότερα συνδέονταν μεταξύ τους:

- Λιμνοθάλασσα Μουστού
- Χερονήσι (παλιά κοίτη του Βρασιάτη κοντά στον ομώνυμο λόφο)
- Έλος των Κάτω Βερβένων, βόρεια του Παραλίου Άστρους

Και οι τρεις υγρότοποι έχουν σχηματιστεί από την δράση των ποταμών Τάνου και Βρασιάτη και από υπόγεια νερά (καρστικές πηγές). Οι ποταμοί φέρνουν πολλά φερτά, λόγω των μεγάλων κλίσεων των ανατολικών πλαγιών του Πάρνωνα. Τα φερτά δημιούργησαν δέλτα με τις αποθέσεις τους από τα οποία απέμειναν οι σημερινοί υγρότοποι. Η λιμνοθάλασσα του Μουστού δέχεται γλυκά νερά από πηγή και θαλασσινό νερό από το κανάλι. Στην περιοχή φωλιάζουν ορισμένα προστατευόμενα είδη υδρόβιων και στρουθιόμορφων πουλιών αλλά η περιοχή είναι σημαντική κυρίως για την διαχείριση και τη μετανάστευση. Η περιοχή είναι επίσης σημαντική για την βίδα, ένα είδος προτεραιότητας για την Ευρωπαϊκή Ένωση που φαίνεται να αποτελεί έναν (πιθανόν απομονωμένο) βιώσιμο πληθυσμό. Επίσης στην περιοχή του Μουστού και στις γύρω ρεματιές εντοπίζεται το τσακάλι, οικολογικά σημαντικότερο είδος το οποίο αρχίζει να εμφανίζει συρρίκνωση σε περιοχές της Ελλάδας και τον ευρωπαϊκό χώρο γενικότερα.

Ο δρυπώδης άρκευθος (*Juniperus drupacea*) είναι ένα ασιατικό είδος με μοναδική περιοχή εξάπλωσης στην Ευρώπη τις βόρειες πλαγιές του Πάρνωνα. Λόγω της μοναδικότητάς του προστατεύεται σε όλες τις περιοχές εξάπλωσής του.

Στις σημαντικές ζώνες περιλαμβάνονται επίσης και εκτάσεις με ορθοπλαγιές και πλαγιές με πολύ μικρή δενδρώδη ή θαμνώδη κάλυψη, όπως είναι αυτές στην χαράδρα της Έλυνας. Οι εκτάσεις αυτές είναι πολύ σημαντικές καθώς περιλαμβάνουν τέσσερα στενά ενδημικά είδη της χλωρίδας, που απαντούν μόνο σ' αυτήν την περιοχή, και πολλά είδη σπάνιων χασμόφυτων και σημαντικά είδη αρπακτικών πουλιών.

Σημαντικό στοιχείο της προστατευόμενης περιοχής είναι η σπάνια και στενά ενδημική χλωρίδα της, η οποία σε συνδυασμό με την ποικιλία των ιδιαίτερων τύπων οικοτόπων και την μεγάλη ζωική ποικιλότητα της περιοχής αποτελούν βιοτικές παραμέτρους σε ένα μοναδικής ομορφιάς αβιοτικό περιβάλλον που πρέπει να διατηρηθεί και να προστατευτεί από τον Φορέα Διαχείρισης.

Η προστατευόμενη περιοχή καταλαμβάνει έκταση 1.140.892 στρεμμάτων, εντός της οποίας χωροθετούνται μέρος πέντε περιοχών που έχουν ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο «NATURA 2000» (ΕΖΔ: Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, ΖΕΠ: Ζώνες Ειδικής Προστασίας Ορνιθοπανίδας):

- ΕΖΔ – Λιμνοθάλασσα Μουστου (κωδικός: GR 2520003)
- ΕΖΔ – Όρος Πάρνωνα (και περιοχή Μονής Μαλεβής) (κωδικός: GR 2520006)
- ΕΖΔ-πΤΚΣ – Μονή Έλυνας και Χαράδρα Λεωνιδίου – Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη (κωδικός: GR 2520005)
- ΕΖΔ-πΤΚΣ – Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και Περιοχή Μονεμβασιάς, Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως Ακρωτήριο Καμήλι (κωδικός: GR 2540001)
- ΖΕΠ – Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 2540007)

Επιπλέον, εντός της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνεται και μία Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (ΣΠΠΕ):

- ΣΠΠΕ - Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 123)

Οι περιοχές Natura 2000 που συμπεριλαμβάνονται στα όρια της Προστατευόμενης Περιοχής καταλαμβάνουν έκταση 596.034 στρέμματα.

Ζωνοποίηση Προστατευόμενης Περιοχής

Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 33999/6.09.2010 (Φ.Ε.Κ. 353 Α.Α.Π.Π./6.09.2010) «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Απόλλωνος του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερωνθρών του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστου», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, η προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνει τις εξής ζώνες προστασίας του Ν. 1650/1986:

Α. Περιοχές Απόλυτης προστασίας της Φύσης: εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικοτόποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή της άγριας πανίδας, εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας.

α. Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής (2.I): πρόκειται για την περιοχή γύρω από τη Μονή Μαλεβής και κυρίως νότια αυτής. Εδώ απαντά ένα από τα πιο αξιόλογα δάση με δενδρόκεδρο, όπου έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ. 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί "Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης".

β. Υγρότοπος Μουστού (2.II): φιλοξενεί πολλά σπάνια, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη παρυδάτιων και υδροβίων πουλιών. Επιπλέον, είναι ο σημαντικότερος και ο μόνος αξιόλογος μεγέθους υγρότοπος στην ανατολική Πελοπόννησο και ο πρώτος που συναντούν προς το βορρά τα μεταναστευτικά πουλιά που ακολουθούν τις ανατολικές ακτές της Ελλάδας.

Σε αυτές τις περιοχές επιτρέπεται μόνο η επιστημονική έρευνα και καμία ανθρώπινη δραστηριότητα που έχει χαρακτήρα περιστασιακής ή μόνιμης παρέμβασης στο φυσικό περιβάλλον.

Β. Περιοχές προστασίας της Φύσης: πρόκειται για εκτάσεις οικολογικής ή βιολογικής σημασίας, στις οποίες προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από δραστηριότητες και επεμβάσεις που είναι δυνατό να μεταβάλλουν ή να αλλοιώσουν τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του. Στην προστατευόμενη περιοχή Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού περιλαμβάνονται οι παρακάτω:

α. Δάση Δενδρόκεδρου Πραστού (3.I): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τον Πραστό πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

β. Δάση Δενδρόκεδρου Αγίου Βασιλείου-Πλατανακίου (3.II): Το κύριο χαρακτηριστικό και των δύο αυτών περιοχών είναι η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

γ. Δάση Δενδρόκεδρου Παλαιοχωρίου (3.III): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

δ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Κορυφών Πάρνωννα (3.IV): Πρόκειται για μια μεγάλη, επιμήκη περιοχή με υψόμετρο άνω των 1.500μ., που περιλαμβάνει την κύρια κορυφογραμμή του Πάρνωννα, από τις κορυφές Μαλαβάζο (1.503 μ.) και Μεγάλη Τούρλα (1.935 μ.) στα βόρεια μέχρι την κορυφή Μαδαρή (1.685 μ.) στα νότια. Περιλαμβάνει σπάνια ενδημική χλωρίδα.

ε. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Μαζιάς-Κοντολινάς (3V): Πρόκειται για μόνιμο Καταφύγιο Άγριας Ζωής με σημαντική πανίδα και χλωρίδα, και ένα φαράγγι ιδιαίτερου κάλλους.

στ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Αγίου Ιωάννη-Ορεινής Μελιγούς (3V.I): Περιοχή ιδιαίτερα σημαντική για την χλωρίδα.

ζ. Περιοχή Χαράδρας Δαφνώνα και Μονών Ελώνης και Σίντζας (3.VII): Περιοχή με μεγάλη γεωμορφολογική αξία και ιδιαίτερα σημαντική για τη χλωρίδα της. Εδώ φυτρώνουν μερικά πολύ σπάνια είδη φυτών και είναι έντονη η παρουσία ορισμένων βραχύφιλων ειδών πουλιών και αρπακτικών.

η. Υγρότοπος Μουστού (4.1): Περιμετρικά της Περιοχής Απολύτου Προστασίας εκτίνεται η ζώνη Προστασίας του Υγροτόπου Μουστού, περιοχή ύψιστης σημασίας για την διατήρηση του υγροτόπου.

Επιτρέπονται αρκετές υφιστάμενες δραστηριότητες, οι οποίες δεν έχουν αρνητικές επιδράσεις στην προστατευόμενη περιοχή.

Γ. Περιοχές Προστασίας Ρεμάτων: Επιμήκειες περιοχές προστασίας κατά μήκος των ρεμάτων Δαφνώνα, Βρασιάτη και Τάνου και εκατέρωθεν των όχθων τους πλάτους 50 μέτρων.

Δ. Οι υπόλοιπες εκτάσεις εκτός των περιοχών Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, των Περιοχών Προστασίας της Φύσης, της ζώνης Προστασίας Μουστου και των περιοχών με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης: Πρόκειται για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής, το οποίο δεν εμπίπτει στην παραπάνω ζωνοποίηση. Περιλαμβάνει οικισμούς ή χωριά με ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον, λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου.

Επιτρέπονται σχεδόν όλες οι δραστηριότητες με ορισμένες ελάχιστες προϋποθέσεις.

Οριοθέτηση Προστατευόμενης Περιοχής

Η οριοθέτηση της Προστατευόμενης Περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου έχει γίνει με τα εξής κριτήρια, τοποθετημένα ιεραρχικά ξεκινώντας από το σημαντικότερο:

- Φυσικό Περιβάλλον (σημαντικοί οικότοποι με βάση την κοινοτική οδηγία 92/43 και το Ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο "Natura 2000").
- Διοικητικό σύστημα (όρια ΟΤΑ Και Συμβουλίων Περιοχής, περιοχές ευθύνης των Δασαρχείων, ΤΟΕΒ και Συνδέσμων ΟΤΑ).
- Τοπογραφία – Υδρολογικό σύστημα (λεκάνες και υπολεκάνες απορροής).
- Σημαντικά αρχαιολογικά – ιστορικά μνημεία.
- Δίκτυο Τεχνικών Υποδομών (επαρχιακοί δρόμοι, προσβάσεις στην περιοχή, υποδομές διαμονής επισκεπτών).
- Χρήσεις γης (θεσμοθετημένες ζώνες π.χ. λατομικές περιοχές)
- Δίκτυο Κοινωνικών Υποδομών (κέντρα εξυπηρέτησης σε τοπικό επίπεδο)
- Οικονομική λειτουργία της περιοχής (τοπικά οικονομικά κέντρα, δραστηριότητες κ.λ.π.)

Περιγραφή Προστατευόμενης Περιοχής

Τύποι οικοτόπων

Η προστατευόμενη περιοχή χαρακτηρίζεται από υψηλή ποικιλότητα τύπων οικοτόπων και βλάστησης με **23 τύπους οικοτόπων Ευρωπαϊκής σημασίας** (Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας») και **Ελληνικού ενδιαφέροντος** (εκτός Οδηγίας με μεγάλη εθνική σημασία). Περισσότερα στοιχεία έδωσε η μελέτη παρακολούθησης των τύπων οικοτόπων που πραγματοποιήθηκε στην προστατευόμενη περιοχή στο πλαίσιο της Πράξης: *Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστου* του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Συνοπτικά αναφέρονται εδώ οι δασικού χαρακτήρα τύποι οικοτόπων που καλύπτουν σημαντικό ποσοστό της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής.

Εκτός από τις ψηλές κορυφές του όρους Πάρνωνα που είναι γυμνές από δέντρα και δασική βλάστηση (υψόμετρα μεγαλύτερα των 1500 μ.), τα μικτά δάση αειφύλλων σκληροφύλλων και φυλλοβόλων του μεσο- και υπερ- μεσογειακού ορόφου βλάστησης και τα δάση κωνοφόρων του υπερ- και ορεινού- μεσογειακού ορόφου βλάστησης συγκροτούν εκτεταμένα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας. Τα ενδημικά δάση με κέδρους (*Juniperus* spp, τύπος οικοτόπου **9560**), εδώ, στις βόρειες πλαγιές του όρους Πάρνωνα εκπροσωπούνται από τα μοναδικά στην Ελλάδα δάση με *Juniperus drupacea* (δρυπώδης άρκευθος ή δενδρόκεδρο). Τα δάση αυτά, μαζί με τα εκτεταμένα δάση μαύρης πεύκης (*Pinus nigra* subsp. *nigra*, τύπος οικοτόπου **9530**) συνιστούν οικοτόπους προτεραιότητας για προστασία και διαχείριση με βάση την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, προσδίδοντας υψηλή

οικολογική σημασία στην προστατευόμενη περιοχή. Άλλοι αξιόλογοι δασικοί οικοτόποι, τόσο οικολογικά, όσο και από την άποψη της ποσοστιαίας κάλυψης του όρους περιλαμβάνουν:

- τα δάση με την ενδημική για την Ελλάδα κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*, Ελληνικού ενδιαφέροντος τύπος οικοτόπου **951B**),
- τα δάση καστανιάς (*Castanea sativa*, τύπος οικοτόπου **9260**), με κυριότερο το καστανοδάσος στην Καστάνιτσα,
- τα δάση χαλεπίου πεύκης (*Pinus halepensis*, τύπος οικοτόπου **9540**),
- τα θερμόφιλα δρυοδάση με διάφορα είδη δρυών (*Quercus* spp., Ελληνικού ενδιαφέροντος τύπος οικοτόπου **924A**),
- τα δάση αειφύλλων σκληροφύλλων με αριά (*Quercus ilex*, τύπος οικοτόπου **9340**) που καλύπτουν τη δεύτερη μεγαλύτερη έκταση στον Πάρνωνα μετά την κεφαλληνιακή ελάτη,
- οι θαμνώνες και τα δάση αειφύλλων σκληροφύλλων με κυρίαρχο είδος το πουρνάρι (*Quercus coccifera*) που αντιστοιχούν στον Ελληνικού ενδιαφέροντος τύπο οικοτόπου **934A**.

Δάση Μαύρης Πεύκης (*Pinus nigra*)

Τα δάση μαύρης πεύκης (*Pinus nigra* subsp. *nigra*), αν και σχετικά κοινά στην Ελλάδα, αποτελούν έναν σχετικά σπάνιο τύπο δασών, με περιορισμένη εξάπλωση στην Ευρώπη. Για τον λόγο αυτό καθώς και για τη μεγάλη γενετική τους ποικιλότητα απολαμβάνουν ιδιαίτερο καθεστώς προστασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα δάση μαύρης πεύκης φιλοξενούν πολλά και σημαντικά είδη φυτών και ζώων, παίζουν σπουδαίο ρόλο στην προστασία των ορεινών εδαφών από τη διάβρωση, ενώ έχουν και οικονομική σημασία λόγω της παραγωγικότητάς τους σε ξύλο υψηλής ποιότητας. Τα δάση μαύρης πεύκης συγκροτούν τον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας «(Υπο) Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα» με κωδικό **9530** του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ. Αποτελεί τύπο οικοτόπου προτεραιότητας με εξαιρετική αντιπροσωπευτικότητα και διατήρηση καθώς και εξαιρετική συνολική αξία.

Η μαύρη πεύκη είναι δέντρο ύψους 20-40 m, με κορμό ευθυτενή και κόμη στην αρχή πυραμιδοειδή, αργότερα ομπρελοειδή. Συνήθως εμφανίζεται σε υψόμετρο από 500 έως 1600 m και πολλαπλασιάζεται με σπόρους. Το είδος αντέχει σε χαμηλές θερμοκρασίες και χαρακτηρίζεται ως λιτοδίαιτο και ξηρανθεκτικό. Είναι δυνατόν να αναπτυχθεί σε ξερά και άγονα εδάφη και επάνω σε διάφορα είδη πετρωμάτων. Προστατεύει και βελτιώνει το έδαφος.

Η Ελλάδα και άλλες Μεσογειακές χώρες υπέφεραν κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του έτους 2007 από τις καταστροφικές πυρκαγιές οι οποίες προκάλεσαν σημαντικές καταστροφές σε πολλά μεσογειακά οικοσυστήματα, όπως τα δάση μαύρης πεύκης. Συγκεκριμένα στον Πάρνωνα οι πυρκαγιές έκαψαν μεγάλο ποσοστό της έκτασης των δασών αυτών. Τα δάση μαύρης πεύκης είναι προσαρμοσμένα να αναγεννιούνται εύκολα και άφθονα μετά από έρπουσες πυρκαγιές, ενώ δεν αντέχουν σε επικόρυφες πυρκαγιές, μετά τις οποίες δεν αναγεννιούνται. Ο μεγαλύτερος κίνδυνος προκύπτει από το συνδυασμό επικόρυφης πυρκαγιάς και έντονης βόσκησης.

Δάση Δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*)

Στην περιοχή περιμετρικά της Μονής Μαλεβής και σε έκταση 740 στρεμμάτων αυτοφυούς δάσους απαντά, ως κυρίαρχο είδος σε αμιγείς ή μικτές συστάδες με μαύρη πεύκη (*Pinus nigra* J.F. Arnold subsp. *nigra*) και κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica* Loudon), το είδος *Juniperus drupacea* (δρυπώδης άρκευθος ή δενδρόκεδρος).

Πρόκειται για ένα εξαιρετικά ευαίσθητο δασικό οικοσύστημα, το οποίο λόγω της μοναδικότητάς του, με βάση την εθνική νομοθεσία, έχει κηρυχθεί Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 121/Δ/1980). Το είδος *Juniperus drupacea* έχει κηρυχθεί προστατευτέο είδος της αυτοφυούς

χλωρίδας της Ελλάδας στην κατηγορία των Σπάνιων και Κινδυνευόντων (ΠΔ 67/1981), ενώ περιλαμβάνεται και στον Κόκκινο Κατάλογο των Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης για την Προστασία της Φύσης (2006).

Η περιοχή είναι σημαντική για τη μεγάλη βοτανική, οικολογική, και συνολική επιστημονική της αξία και έχει χαρακτηριστεί ως περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (ΚΥΑ 33999/2010). Επίσης, δάση δενδρόκεδρου εμφανίζονται σε μίξη με την ελάτη και με τα αείφυλλα πλατύφυλλα στις περιοχές Πραστού, Κοσμά, Πλατανακίου και Αγ. Βασιλείου.

Δάση Καστανιάς

Η καστανιά (*Castanea sativa*) είναι ένα φυλλοβόλο δέντρο, που μπορεί να ξεπεράσει τα 500 χρόνια ζωής και συχνά αποκτά μεγάλες διαστάσεις (έως 20 μέτρα σε ύψος και πλάτος και διάμετρο κορμού μέχρι ενάμισι μέτρο). Οι καστανιές του Πάρνωνα αναπτύσσονται ακριβώς πάνω από το όριο των μεσογειακών θαμνώνων (600 μέτρα περίπου) μέχρι τα 1300-1400 μέτρα. Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, οι καστανιές αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου 9260: "Δάση Καστανιάς". Είναι οικοτόπος με εξαιρετική αντιπροσωπευτικότητα και διατήρηση καθώς και εξαιρετική συνολική αξία. Απαντάται στον κυρίως ορεινό όγκο του Πάρνωνα, με κύριες εκτάσεις να εντοπίζονται στην Καστάνιτσα (4000 στρ.), στον Άγιο Πέτρο (τέσσερις συστάδες με συνολική έκταση περίπου 2500 στρ.), τον Κοσμά (1500 στρ.) και τριγύρω από τα χωριά Πλάτανος, Καστρί, Δολιανά και Βαμβακού.

Οι καστανιές της Καστάνιτσας, του Κοσμά και του Αγίου Πέτρου βρίσκονται στις γεωργικές περιοχές των Κοινοτήτων και διαχειρίζονται ως δενδροκομικές καλλιέργειες, με μόνη εξαίρεση την Κοινότητα Καστάνιτσας που μια συνεχόμενη έκταση 4000 στρεμμάτων έχει αναγνωριστεί σαν ιδιωτικό δάσος της ολότητας των κατοίκων του χωριού με την αρ. 142480/4-12-1937 Διαταγή του Υπουργείου Γεωργίας (αφορά τον μπροστινό καστανώνα και τον λόγγο που εκτείνεται πίσω).

Δάση με κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*)

Στην Ελλάδα απαντούν τρία είδη ελάτης: η κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*), η λευκή ελάτη (*Abies alba*), καθώς και το υβρίδιό τους, η υβριδογενής ελάτη (*Abies borisii-regis*). Στην περιοχή του Πάρνωνα εμφανίζεται η κεφαλληνιακή ελάτη, η οποία είναι ελληνικό ενδημικό είδος και επομένως ο οικοτόπος του είναι μοναδικός και ιδιαίτερα σημαντικός. Συγκεκριμένα, απαντά στην Κεφαλονιά, την Εύβοια και την ηπειρωτική Ελλάδα από την Πελοπόννησο έως τον Όλυμπο και τον Άθωνα, σε περιοχές με υψόμετρο από 600-1600 m. Τα δάση με κεφαλληνιακή ελάτη συγκροτούν τον τύπο οικοτόπου ελληνικού ενδιαφέροντος «Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)» με κωδικό **951B**.

Σε κάθε δέντρο τα άρρενα άνθη είναι συνήθως στα χαμηλότερα κλαδιά, όπου σχηματίζουν ερυθροκάστανες ταξιανθίες (ίουλοι), ενώ τα θήλεα άνθη βρίσκονται στα μεσαία και υψηλότερα κλαδιά, όπου σχηματίζουν, όρθιους κώνους. Τα σπέρματα ωριμάζουν στους κώνους τον Σεπτέμβριο και διασπείρονται τον Οκτώβριο. Η κεφαλληνιακή ελάτη παρουσιάζει το φαινόμενο της πληροκαρπίας, δηλ. της παραγωγής μεγάλου αριθμού σπερμάτων που συμβαίνει μόνο κάθε 3-4 έτη.

Τα δάση με κεφαλληνιακή ελάτη, συγκροτούν αμιγείς συστάδες και μικτές συστάδες με μαύρη πεύκη (*Pinus nigra*) εκεί όπου διασπάται η συγκόμωση της μαύρης πεύκης και εισέρχεται σταδιακά η ελάτη, εκτοπίζοντας τη μαύρη πεύκη. Επίσης, απαντάται σε συστάδες αείφυλλων πλατύφυλλων κατ' άτομο, ένδειξη σταδιακής εγκατάστασής της και σε συστάδες σε μίξη με τον δρυπώδη άρκευθο (*Juniperus drupacea*).

Στον Πάρνωνα είναι ένα από τα κυριαρχούντα δασικά είδη και εμφανίζεται στις περισσότερες περιοχές με μεγάλο υψόμετρο, είτε σε πυκνούς σχηματισμούς είτε ως μεμονωμένα άτομα.

Δάση με Πλάτανο (*Platanus orientalis*)

Τα δάση με πλάτανο (*Platanus orientalis*) ή οι πλατανεώνες έχουν ανατολικό - Μεσογειακή εξάπλωση και στην Ευρώπη αποτελούν μια ιδιαιτερότητα των νότιων και δυτικών Βαλκάνιων. Ο πλάτανος σχηματίζει δάση - στοές κατά μήκος των υδάτινων ρεμάτων, σε ποτάμια διαρκούς και περιοδικής ροής και σε ρεματιές, όπου υπάρχει υπόγειο νερό κοντά στο έδαφος. Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, τα πλατανοδάση αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου με κωδικό 92C0: "Δάση πλάτανου της Ανατολής (*Platanion orientalis*)".

Η οικολογική αξία των δασών με πλάτανο δεν μπορεί και δεν πρέπει να υποεκτιμηθεί, λόγω των παρεχόμενων λειτουργικών ωφελειών που αφορούν: την παρεμπόδιση της διάβρωσης, τη σταθεροποίηση των οχθών, τη συγκρότηση των νερών και των στερεών υλικών, τη διατήρηση της εδαφικής ποιότητας και τη διατήρηση των τοπικών κλιματικών συνθηκών.

Όσον αφορά την βιοποικιλότητα, η αξία τους έχει να κάνει με την παροχή καταφυγίου και κάλυψης (αποτελούν ενδιαίτημα για πολλά ζώα, αλλά επίσης και για υγρόφιλα φυτικά είδη), με τη θέση τους ως διάδρομος σε ανοιχτά άδενδρα τοπία και με την συμβολή τους στο μωσαϊκό χαρακτήρα του τοπίου. Τα πλατανοδάση εξαρτώνται τουλάχιστον από την παροδική ροή του νερού και είναι έτσι ευαίσθητα στις υδρολογικές αλλαγές (εκτροπές νερού, κατασκευές στις όχθες των ποταμών, ταμιευτήρες) και στην έντονη ρύπανση των υδάτων.

Δρυοδάση του Πάρνωνα

Η πλατύφυλλη δρυς [*Quercus conferta* (*frainetto*)] καταλαμβάνει μια μεγάλη έκταση η οποία εμπίπτει στα διοικητικά όρια της Κοινότητας Καρυών και εκτείνεται σε μια ζώνη από 950 έως 1250 μ. Η πλατύφυλλη δρυς είναι είδος φυλλοβόλο ύψους έως 35 m. Εμφανίζεται σε όλη την ημιορεινή περιοχή της ηπειρωτικής χώρας από την Πελοπόννησο έως τη Β. Ελλάδα. Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, τα συγκεκριμένα δρυοδάση αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου με κωδικό **9280**: "Δάση οξιάς με πλατύφυλλη δρυ (*Quercus frainetto*)". Τα δρυοδάση του Πάρνωνα αποτελούν οικοτόπο με καλή αντιπροσωπευτικότητα και διατήρηση καθώς και καλή συνολική αξία. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η έκταση 55 στρ. στην Παναγία Σέλα (Κοινότητα Πλατάνου) από σπερμοφυή πλατύφυλλη δρυ. Η έκταση αυτή έχει προταθεί από το Δασαρχείο Κυνουρίας ως Διατηρητέο Μνημείο Φύσης.

Οι πληροφορίες που υπάρχουν για την περιοχή αναφέρουν ότι το μεγαλύτερο τμήμα της έκτασης της Κοινότητας Καρυών όπως και γειτονικών Δημοτικών Διαμερισμάτων, καλύπτονταν από δρυοδάση τα οποία μετά την απελευθέρωση της χώρας από την Τουρκοκρατία (1821) κατεστράφησαν από πυρκαγιές, αλόγιστες υλοτομίες και έντονη βόσκηση με αποτέλεσμα στη θέση τους να εμφανιστούν τα αείφυλλα πλατύφυλλα (πουνάρι, ρείκι) καθώς και η αφάνα. Το δρυοδάσος που αναφερόμαστε προήλθε από τεχνητή αναδάσωση η οποία έγινε με πρωτοβουλία ενός κατοίκου των Καρυών και η οποία στηρίχθηκε από την ολότητα των κατοίκων και από τις διοικητικές παρεμβάσεις της Δασικής Υπηρεσίας, όπως έκδοση απαγορευτικών διατάξεων για τη βοσκή κ.λπ.

Η πλατύφυλλη δρυς [*Quercus conferta* (*frainetto*)] είναι διαδεδομένη σε λοφώδεις σχηματισμούς τριγύρω από το χωριό Καρυές καθώς και μεταξύ των Καρυών και του Αγίου Πέτρου. Σε ορισμένες θέσεις της γειτονεύει με τα δάση της καστανιάς. Μικρότερης έκτασης σχηματισμοί εμφανίζονται κοντά στο χωριό Δολιανά και τριγύρω από τα χωριά Άγιος Πέτρος και Βαμβακού.

Η πλατύφυλλη δρυς είναι το πολυτιμότερο και σημαντικότερο είδος δρυός της χώρας μας τόσο για την έκταση που καταλαμβάνουν τα δάση της όσο και για το πολύτιμο ξύλο της ως καυσόξυλο και ως τεχνικό (για υποδομές) και επιπλοποιίας.

Η χλωρίδα του Πάρνωνα

Με την πρώτη ματιά ο Πάρνωνα, με τις «γυμνές» κορυφές του να δεσπόζουν στο τοπίο, φαντάζει «άγονος» και «φτωχός». Στην πραγματικότητα όμως, η περιοχή κρύβει έναν ανεκτίμητο χλωριδικό πλούτο. Η γεωλογική ιστορία της, οι ιδιόμορφες κλιματικές συνθήκες και ο έντονος διαμελισμός της σε πολλές κορυφές, χαράδρες, ορθοπλαγίες, χείμαρρους κλπ., έχουν δημιουργήσει μία εντυπωσιακή ποικιλία οικολογικών συνθηκών, ιδανικών για την ανάπτυξη πολλών και διαφορετικών φυτών.

Στον Πάρνωνα δεν έχει γίνει ακόμα πλήρης και συστηματική καταγραφή των φυτών του. Μέχρι στιγμής, από τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί στα Πανεπιστήμια της Πάτρας και της Κοπεγχάγης, έχει σχηματιστεί ένας κατάλογος με περισσότερα από 900-1.000 είδη και υποείδη φυτών. Περισσότερα στοιχεία έδωσε η μελέτη παρακολούθησης των ειδών χλωρίδας που πραγματοποιήθηκε στην προστατευόμενη περιοχή στο πλαίσιο της Πράξης: *Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού* του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Αρχικά, 29 είδη και υποείδη επιλέχθηκαν για επιτόπια αξιολόγηση, τα οποία στη συνέχεια επεκτάθηκαν σε 31. Για τα 30 από τα 31 είδη υπάρχουν δεδομένα εποπτείας. Για το είδος (*Polygala crista-galli*) δεν υπάρχουν, καθώς δεν εντοπίστηκαν πληθυσμοί του, παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες των ειδικών επιστημόνων. Μεταξύ των αξιολογών ευρημάτων της έρευνας, ανακαλύφθηκε για πρώτη φορά στη νότια Πελοπόννησο το *Gymnospermium peloponnesiacum* (Berberidaceae) και εντοπίστηκε το στενότοπο ενδημικό *Clinopodium taygeteum* (Lamiaceae), του οποίου παλαιότερες αναφορές από τον Πάρνωνα ήταν ασαφείς και αμφισβητούμενες. Πολλά τοπικά ενδημικά φυτά του όρους έχουν εξαιρετικά περιορισμένη εμφάνιση και εντοπισμένους πληθυσμούς (*Astragalus agraniotii*, *Asperula malevonensis*, *Centaurea athoa* subsp. *parnonia*, *Centaurea leonidia*, *Nepeta orphanidea*, *Viola parnonia*). Για τα είδη αυτά, ο Φορέας διατηρεί την πλήρη ευθύνη εποπτείας και προστασίας των πληθυσμών τους καθώς δεν υπάρχουν εμφανίσεις τους εκτός της ευρύτερης περιοχής του Πάρνωνα. Αποτελεί παράδοξο το γεγονός ότι κανένα από τα παραπάνω φυτά δεν περιλαμβάνεται στους καταλόγους ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος.

Για ένα σπάνιο είδος αγρωστώδους (*Trisetum laconicum*) που περιγράφηκε από τον Πάρνωνα αλλά δεν υπήρχαν δεδομένα πεδίου μετά το 1850 εντοπίστηκαν τόσο ο *Locus classicus* που διατηρεί μέχρι σήμερα πληθυσμό του φυτού όσο και 6 ακόμα, νέοι πληθυσμοί. Πέραν των τοπικών ειδών και των ειδών που συμπεριλήφθηκαν στον κατάλογο εποπτείας, ένας σημαντικός αριθμός ελληνικών ενδημικών ή σπάνιων φυτών ανακαλύφθηκαν στον Πάρνωνα κατά τη διάρκεια του προγράμματος εποπτείας (*Acer hyrcanum* subsp. *reginae-amaliae*, *Colchicum peloponnesiacum*, *Bellevallia hyacinthoides*, *Cephalaria flava* subsp. *setulifera*, *Conium divaricatum*, *Astragalus thracicus* subsp. *cylleneus*, *Paeonia mascula* subsp. *hellenica*, *Lilium candidum* κ.ά).

Στον υγροβιότοπο του Μουστού, ο οποίος κατέχει σημαντική οικολογική αξία αλλά δεν χαρακτηριζόταν από την εμφάνιση σπανίων φυτικών ειδών, βρέθηκαν για πρώτη φορά 2 ενδημικά, και 2 ενδιαφέροντα είδη (*Bupleurum euboicum*, *Pulicaria sicula*) προσαρμοσμένα σε αλατούχα εδάφη. Αν και τα είδη αυτά έχουν ευρύτερη εξάπλωση, οι πληθυσμοί του Μουστού είναι μικροί και έχουν ανάγκη εποπτείας.

Τα ενδημικά φυτά της Ελλάδας που φιλοξενούνται στην περιοχή, σύμφωνα με νεότερα δεδομένα, υπερβαίνουν τα 125. Πολλά από αυτά περιορίζονται στα γεωγραφικά όρια της Πελοποννήσου (ενδημικά της Πελοποννήσου). Μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί 7 αποκλειστικά ενδημικά φυτά του Πάρνωνα, δηλαδή είδη που δεν υπάρχουν σε άλλη περιοχή του πλανήτη. Εκτός αυτών, 5 είδη της χλωρίδας του όρους περιορίζονται στον Πάρνωνα και στα μικρότερα όρη στα νοτιοανατολικά του.

Στα μεγάλα υψόμετρα του όρους Πάρνωνα έχουν καταγραφεί τουλάχιστον 223 είδη φυτών, εκ των οποίων το 20% αποτελούν τα **ενδημικά της Ελλάδας** και το 13% τα **ενδημικά της Βαλκανικής**.

Στην κορυφή Μεγάλη Τούρλα ευρίσκονται τα περισσότερα από τα **ελληνικά ενδημικά του Πάρνωνα** και στην ίδια κορυφή τα 4 από τα 7 τοπικά ενδημικά του όρους.

Ως **ενδημικά** χαρακτηρίζονται τα φυτά που αναπτύσσονται σε μια ορισμένη περιοχή που έχει περιορισμένη γεωγραφική εξάπλωση.

Μεγάλος είναι επίσης ο αριθμός των σπάνιων και απειλούμενων φυτικών ειδών του Πάρνωνα. Αρκετά από αυτά προστατεύονται, τουλάχιστον σε θεσμικό επίπεδο, από διεθνείς συμβάσεις, κοινοτικές οδηγίες και το εθνικό δίκαιο. Συνολικά 74 taxa της περιοχής περιλαμβάνονται στο Π.Δ. 67/1981, οπότε θεωρούνται προστατευόμενα είδη.

Φυσικοί σχηματισμοί - τοπίο

Η περιοχή του Πάρνωνα συνδυάζει υψηλής αισθητικής αξίας φυσικά τοπία με αξιόλογα ανθρωπογενή τοπία, όπως οι παραδοσιακοί οικισμοί, οι χώροι των μοναστηριών, το παραδοσιακό αγροτικό τοπίο. Συνολικά, η περιοχή χαρακτηρίζεται από υψηλή τοπιακή αξία η οποία επιβάλλει να προστατευθούν/ διατηρηθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της από ενδεχόμενες αλλοιώσεις ή καταστροφές. Στο ενδοδασικό περιβάλλον συναντάται ο χαρακτηριστικός τύπος του στεγασμένου τοπίου που δημιουργείται κάτω από την κομοστέγη του δάσους. Η πυκνότητα της βλάστησης και το περιορισμένο βάθος οπτικής διείσδυσης δίνουν την αίσθηση της απόλυτης επαφής με το φυσικό πλούτο. Στις ξέφωτες θέσεις η απεριόριστη θέα και η κυριαρχία του ορίζοντα μας παραπέμπει στο πανοραμικό τοπίο.

Το πανοραμικό τοπίο που εμφανίζεται σε όλα τα σημεία του χώρου είναι έντονο. Εκεί η θέα είναι ανεπηρέαστη από φυσικά εμπόδια ή υπάρχει μερικώς περιορισμός και επιτρέπεται η επέκταση του βλέμματος σε μεγάλες αποστάσεις και εκτεταμένο πλάτος. Η ποικιλία των λεπτομερειών της βλάστησης, τα μονοπάτια, ο καταγάλανος ουρανός, συνθέτουν το πολύμορφο αυτό τοπίο όπου ο παρατηρητής ανάλογα με την εποχή, το φωτισμό και τη διάθεση δίνει διαφορετική αξία κάθε φορά στα ξεχωριστά στοιχεία που τον περιβάλλουν.

Πανίδα

Η βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής δεν είναι πλήρως γνωστή. Έχουν πραγματοποιηθεί λίγες ερευνητικές εργασίες και ακόμα λιγότερες μελέτες και για συγκεκριμένες μόνο ζωικές ομάδες στη μεγάλη αυτή περιοχή, οπότε και η γνώση μας για την πανιδική σύσταση της περιοχής μόνο ολοκληρωμένη δεν χαρακτηρίζεται. Περισσότερα στοιχεία έδωσαν οι εννιά (9) μελέτες παρακολούθησης των ειδών και τύπων οικοτόπων που πραγματοποιήθηκαν στην προστατευόμενη περιοχή στο πλαίσιο της Πράξης: *Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού* του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Τα μέχρι στιγμής δεδομένα –βιβλιογραφικά, παρατηρήσεις ερευνητών και του προσωπικού του ΦΔ, εργασία πεδίου αναδόχων υποέργων παρακολούθησης- για την περιοχή παρουσιάζονται ακολούθως:

Θηλαστικά

Στην προστατευόμενη περιοχή εξαπλώνονται 27 είδη θηλαστικών (εκτός των χειροπτέρων), που ανήκουν στις ακόλουθες οικογένειες: Ακανθοχοιρόμορφα (σκαντζόχοιροι), Μυγαλόμορφα (μυγαλές, ασπάλακες), Λαγόμορφα (λαγοί, αγριοκούνελα), Τρωκτικά (ποντικοί, αρουραίοι, τυφλοπόντικες), Σαρκοφάγα (τσακάλια, αλεπούδες, κουνάβια, ασβοί, νυφίτσες, κ.ά.) και Αρτιοδάκτυλα

(αγριογούρουνα, ζαρκάδια, κ.ά.). Σημαντικότατο είδος η βίδρα (*Lutra lutra*), είδος προτεραιότητας για την ΕΕ, με έναν μικρό πληθυσμό να οριοθετείται στον υγρότοπο του Μουστού. Το τσακάλι (*Canis aureus*), αν και δεν είναι είδος προτεραιότητας, είναι είδος με μεγάλη οικολογική σημασία καθώς είναι ο μεγαλύτερος χερσαίος θηρευτής που επιβιώνει στην Πελοπόννησο και ως παμφάγο και πτωματοφάγο είδος συντελεί στον «καθαρισμό» των βιοτόπων που διαβιεί. Η αγριόγατα (*Felis silvestris*) θεωρείται εξαφανισμένη από την Πελοπόννησο αλλά υπάρχουν ενδείξεις ότι επιβιώνει σε ορισμένες απομονωμένες περιοχές. Από τα είδη των χειροπτέρων, εξαπλώνονται στην περιοχή 22 είδη, με τα 10 από αυτά να είναι είδη προτεραιότητας για την ΕΕ. Η οικολογική σημασία όλων των ειδών νυχτερίδων είναι τεράστια, καθώς αποτελούν βασικό ρυθμιστή των πληθυσμών εντόμων, επιβλαβών και μη.

Πουλιά

Η προστατευόμενη περιοχή παρουσιάζει αξιόλογο ορνιθολογικό ενδιαφέρον που μεταφράζεται σε τουλάχιστον 249 είδη με παρουσία μόνιμη ή εποχική, ενώ κάποια είδη είναι περαστικά κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης ή περνούν τυχαία από την περιοχή. Τα 80 από τα είδη αυτά αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 97/409, κρίζονται ιδιαίτερης προστασίας. Στον ευρύτερο χώρο του Πάρνωνα εμφανίζεται μια μεγάλη ποικιλία πουλιών κυρίως στρουθιόμορφων, για δε τον υγρότοπο του Μουστού -χρησιμεύοντας ως σημαντικός σταθμός διατροφής και υποστήριξης των μεταναστευόντων πληθυσμών- καταγράφεται πλήθος υδρόβιων και παρυδάτιων ειδών, με σημαντικά τα είδη ερωδιών, πουλάδων, αφρόπαπιων, κ.ά. Οι περισσότεροι βραχώδεις και απομονωμένες περιοχές φιλοξενούν είδη αετών, γερακιών και κουκουβαγιών, όπως ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*) ο σπιζαετός (*Hieraaetus fasciatus*), ο πετρίτης (*Falco peregrinus*), ο μπούφος (*Bubo bubo*), κ.ά.

Ερπετά-αμφίβια

Στην προστατευόμενη περιοχή απαντούν 33 διαφορετικά είδη ερπετών. Από τις χελώνες υπάρχουν 6 είδη (2 θαλάσσιες, 2 χερσαίες και 2 των γλυκών νερών) με όλα τα είδη να είναι είδη προτεραιότητας για την ΕΕ, και την χελώνα καρέτα (*Caretta caretta*) να είναι το περισσότερο γνωστό είδος. Τα 14 είδη σαυρών που καταγράφονται στην περιοχή περιλαμβάνουν σαύρες ενδημικές της Πελοποννήσου όπως η μοραϊτόσαυρα (*Algyroides moreoticus*), η γραικόσαυρα (*Hellenolacerta graeca*), η πελοποννησιακή γουστέρα (*Podarcis peloponnesiacus*) και ο οφιόμορος (*Ophiomorus punctatissimus*). Από τα 13 είδη φιδιών που έχουν αναφερθεί για την περιοχή τα 2 είδη είναι προτεραιότητας για την ΕΕ και συγκεκριμένα ο τετράγραμμος (*Elaphe quatuorlineta*) και το σπιτόφιδο (*Zamenis situlus*). Σε ότι αφορά στα αμφίβια στην περιοχή απαντούν 6 είδη, εκ των οποίων 2 είδη φρύνων και 4 είδη βατράχων, με τα είδη βατράχων να αποτελούν σε ένα βαθμό δείκτες της ποιότητας των εσωτερικών υδάτων της περιοχής.

Ψάρια

Σε ότι αφορά στην ιχθυοπανίδα, στη λιμνοθάλασσα του Μουστού και τις γειτονικές λίμνες απαντούν 11 είδη ψαριών, με το είδος Ζαχαριάς Αλμυρής (*Aphanius almiriensis/fasciatus*) να είναι είδος προτεραιότητας για την ΕΕ και ενδημικό είδος του υγροτόπου. Στα ποτάμια που καταλήγουν στον υγρότοπο ή βρίσκονται στον ορεινό όγκο της προστατευόμενης περιοχής αναφέρονται 2 είδη ψαριών.

Ασπόνδυλα

Τα ασπόνδυλα είναι η πολυπληθέστερη πανιδική ομάδα και η λιγότερο μελετημένη στην προστατευόμενη περιοχή, κυρίως εξαιτίας του τεράστιου εύρους των αντιπροσώπων της. Στο πλαίσιο των προγραμμάτων παρακολούθησης του Φορέα Διαχείρισης, η μελέτη των ασπονδύλων της περιοχής περιορίζεται στα υδρόβια ασπόνδυλα, τα χερσαία γαστερόποδα, τα ορθόπτερα, τα

ισόποδα, τα αραχνίδια και τα εδαφόβια κολεόπτερα. Τα μέχρι στιγμής δεδομένα καταγράφουν 31 είδη υδρόβιων ασπονδύλων που περιλαμβάνουν ενδημικά είδη και δύο ενδημικά γένη υδρόβιων γαστεροπόδων. Για τα χερσαία γαστερόποδα αναφέρονται τουλάχιστον 12 είδη ενδημικά του Πάρνωνα και 5 είδη της ΝΑ Πελοποννήσου. Τα υδρόβια έντομα έχουν τουλάχιστον 6 αντιπροσώπους ενδημικούς του Πάρνωνα, ενώ τα μυριάποδα και αραχνίδια - σύμφωνα με τη βιβλιογραφία - πιθανόν να αντιπροσωπεύονται από τουλάχιστον 10 είδη ενδημικά της Ελλάδας, της Πελοποννήσου ή περιοχών αυτής. Τέλος, για τα εδαφικά κολεόπτερα η εξάπλωση τουλάχιστον 14 ειδών ενδημικών της Πελοποννήσου και ενός είδους ενδημικού του Πάρνωνα και ενός είδους προτεραιότητας για την ΕΕ, και για ισόποδα 2 ειδών ενδημικών της Πελοποννήσου και ενός είδους ενδημικού του Πάρνωνα θεωρείται δεδομένη.

Χειρόπτερα

Οι νυχτερίδες (χειρόπτερα) είναι τα μόνα θηλαστικά που πετάνε, η σημασία τους και η προσφορά τους στην διατήρηση του οικοσυστήματος μιας περιοχής είναι σημαντική, καθώς, κάθε νύχτα τρέφονται με τουλάχιστον το μισό του βάρους τους σε έντομα και άλλα αρθρόποδα. Αν π.χ. μια νυχτερίδα βάρους 10 γρ τρώει 5 γρ εντόμων κάθε νύχτα, 1000 τέτοιες νυχτερίδες καταναλώνουν 5 κιλά εντόμων κάθε νύχτα. Με αυτό τον τρόπο κρατούν σε ισορροπία τους πληθυσμούς των εντόμων. Έντομα που μπορεί να είναι καταστροφικά για τις καλλιέργειες.

Στην Ελλάδα έχουν καταγραφεί 34 είδη (~1300 είδη παγκοσμίως) και όλα τα είδη ανήκουν στο Παράρτημα IV της Ευρωπαϊκής Οδηγίας των Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ), χρήζουν δηλαδή αυστηρής προστασίας.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου «Καταγραφή και Παρακολούθηση των Ειδών Χειροπτέρων» της Πράξης «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού», σε όλη την προστατευόμενη περιοχή, συμπεριλαμβανομένων των σημαντικών σπηλαίων Μάνα, Γαλάζια Λίμνη και Φουρνάτα (εκτός ορίων ΠΠ), εντοπίστηκαν 22 είδη χειροπτέρων. Από αυτά, τα πιο κοινά ήταν τα *Pipistrellus pygmaeus*, *P. pipistrellus* και *P. kuhlii*, ενώ τα πιο δυσεύρετα ήταν τα είδη *Nyctalus lasiopterus*, *Plecotus kolombatovici* και *Myotis myotis*. Αξίζει να σημειωθεί ότι το σπάνιο, για την Ελλάδα, είδος *Barbastella barbastellus* εντοπίστηκε σε 6 θέσεις. Πρόκειται για είδος με εξειδικευμένες απαιτήσεις που προτιμά ώριμα δάση σε καλή κατάσταση διατήρησης. Τα πιο σημαντικά σπήλαια για τα χειρόπτερα στην περιοχή μελέτης, αποδείχθηκε μέχρι σήμερα ότι είναι τα σπήλαια Φουρνάτα, Γαλάζια Λίμνη και Μάνα.

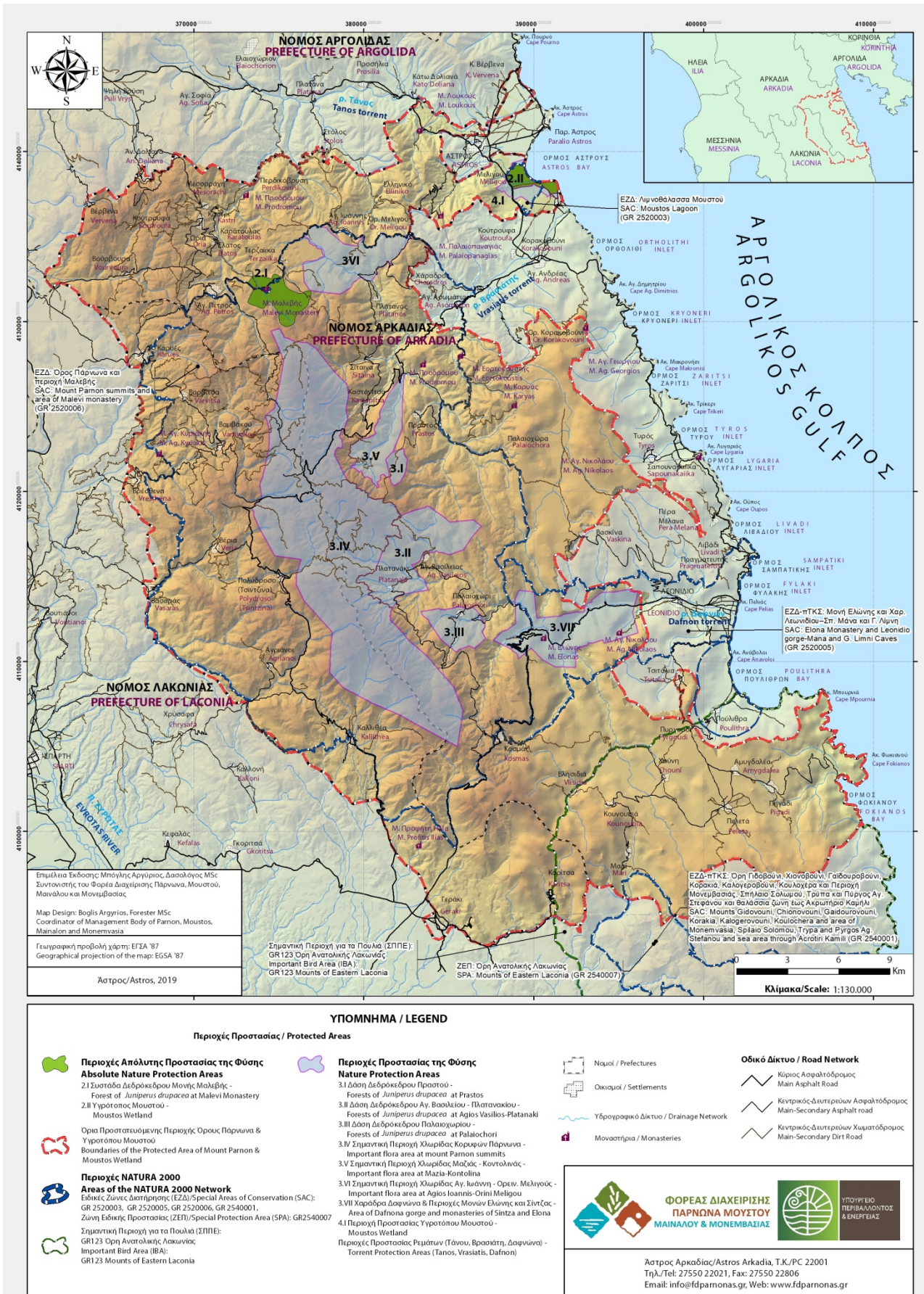
Αξιολόγηση του Ανθρωπογενούς Περιβάλλοντος

Στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού υπάρχει εύκολη ανθρώπινη πρόσβαση και ποικίλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα παρατηρούνται πλήθος παραβάσεων (π.χ. λαθροθηρία, επιχωμάτωση υγροτοπικών περιοχών, παράνομη δόμηση, κ.α.). Κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου, κύρια προβλήματα αποτελούν οι πυρκαγιές, η προσέλκυση επισκεπτών κυρίως πλησίον και εντός των υγροτοπικών περιοχών της Προστατευόμενης Περιοχής, η παράνομη συλλογή τσαγιού και σπάνιων φυτικών ειδών, η ελεύθερη κατασκήνωση, η ανεξέλεγκτη κτηνοτροφία, η παράνομη δόμηση και λατόμευση.

Η ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα παρουσιάζει έντονη επισκεψιμότητα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους καθώς αποτελεί πόλο προσέλκυσης αρκετών επισκεπτών θρησκευτικού τουρισμού. Επιπλέον, η μεγάλη οικολογική αξία των υγροτοπικών περιοχών και των μοναδικών δασικών εκτάσεων κατατάσσει την περιοχή στις οικοτουριστικά αναπτυσσόμενες. Καθίσταται προφανές ότι η ευρύτερη περιοχή κατέχει όλα τα εχέγγυα για να αναδειχθεί σε οικοτουριστικό προορισμό, συνδυάζοντας ήπιες μορφές τουρισμού και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και προστασίας.

Η υφιστάμενη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής παρουσιάζει κατακερματισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ των πολυάριθμων αρμοδίων υπηρεσιών και αρχών που εμπλέκονται άμεσα και έμμεσα στα διάφορα επίπεδα και αντικείμενα διαχείρισης της περιοχής. Ο οριζόντιος και κάθετος συντονισμός μεταξύ των αρμοδίων, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού, όσο και σε επίπεδο εφαρμογής της διαχείρισης, είναι ανεπαρκής. Ο Φορέας Διαχείρισης αποσκοπεί στην καταγραφή των ανθρωπογενών πιέσεων που ασκούνται στο προστατευτέο αντικείμενο και μέσω προσήκουσας χάραξης στρατηγικής θα προβεί στις κατάλληλες ενέργειες και θα λάβει τα κατάλληλα μέτρα ώστε οι προαναφερθείσες πιέσεις να ελαχιστοποιηθούν.

ΕΙΚΟΝΑ 1. ΧΑΡΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

2. Ν. 4519/2018 (ΦΕΚ 25/Α/20.02.2018) «ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

Σύμφωνα με το νέο Ν. 4519/2018 «Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 25/Α/20.2.2018), ιδρύονται οχτώ (8) επιπλέον ΦΔΠΠ (συνολικά πλέον 36 ΦΔΠΠ), ενώ διευρύνονται τα όρια των περιοχών αρμοδιότητας των ήδη υφιστάμενων ΦΔΠΠ, έτσι ώστε όλες οι περιοχές του Δικτύου Natura 2000 της χώρας να ενταχθούν στην εποπτεία των ΦΔΠΠ.

Βάσει του άρθρου 1, οι Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΦΔΠΠ) είναι τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), που έχουν ως σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση των περιοχών, στοιχείων και συνόλων της φύσης και του τοπίου των άρθρων 18, 19 και 21 του Ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως έχουν αντικατασταθεί με τα άρθρα 4, 5 και 6 του Ν. 3937/2011 (Α' 60), σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 4519/2018. Οι ΦΔΠΠ είναι κοινωφελή Ν.Π.Ι.Δ. και δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Οι ΦΔΠΠ εποπτεύονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Μεταξύ των περιοχών των άρθρων 18, 19 και 21 του Ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως έχουν αντικατασταθεί με τα άρθρα 4, 5 και 6 του Ν. 3937/2011 (Α' 60), περιλαμβάνονται οι Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, οι Περιοχές Προστασίας της Φύσης και οι Περιοχές Προστασίας Οικοτόπων και Ειδών (Ειδικές Ζώνες Διατήρησης-ΕΖΔ, Ζώνες Ειδικής Προστασίας-ΖΕΠ και Καταφύγια Άγριας Ζωής-ΚΑΖ).

Σε ότι αφορά τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού, ο οποίος πλέον μετονομάζεται σε **Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας** (ΦΔ), η χωρική αρμοδιότητά του αυξάνεται σημαντικά, περιλαμβάνοντας πλέον εκτός από την υφιστάμενη κατά την έναρξη ισχύος του περιοχή ευθύνης [Κ.Υ.Α υπ' αριθμ. 33999 (ΦΕΚ/353/ΑΑΠ/6.9.2010) όπως έχει τροποποιηθεί (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013)], όπως ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 5γ του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011)], και δεκατέσσερις (14) περιοχές του Δικτύου Natura 2000.

Περιοχές του Δικτύου Natura 2000

Συγκεκριμένα, η χωρική αρμοδιότητα του ΦΔ περιλαμβάνει συνολικά τις εξής περιοχές του Δικτύου Natura 2000 (**ΕΖΔ**: Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, **ΖΕΠ**: Ζώνες Ειδικής Προστασίας Ορνιθοπανίδας, **πΤΚΣ**¹ προτεινόμενος Τόπος Κοινοτικής Σημασίας):

- 1) ΕΖΔ-ΖΕΠ – Λίμνη Στυμφαλία (κωδικός: GR 2530002) (1.308,91 ha).
- 2) ΕΖΔ – Όρος Ολίγυρτος (κωδικός: GR 2530004) (8.630,65 ha).
- 3) ΕΖΔ - Όρος Μαίναλο (κωδικός: GR 2520001) (22.673,07 ha).
- 4) ΖΕΠ - Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο (κωδικός: GR 2510004) (11.477,38 ha).
- 5) ΕΖΔ - Λίμνη Τάκα (κωδικός: GR 2520002) (1.033,15 ha).
- 6) ΕΖΔ - Ακροναυπλία και Παλαμήδι (κωδικός: GR 2510003) (366,16 ha).
- 7) ΕΖΔ – Λιμνοθάλασσα Μουστού (κωδικός: GR 2520003) (368,24 ha).

¹ Αφορά τις νέες περιοχές Natura (πΤΚΣ) και τις επεκτάσεις υφιστάμενων περιοχών Natura (ΕΖΔ-πΤΚΣ) βάσει της υπ' αρ. 50743 Κ.Υ.Α. (ΦΕΚ Β 4432/15.12.2017) «Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000»

- 8) ΕΖΔ –Όρος Πάρνωννα (και περιοχή Μονής Μαλεβής) (κωδικός: GR 2520006) (55.767,52 ha).
- 9) ΕΖΔ-πΤΚΣ – Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου – Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη (κωδικός: GR 2520005) (8.293,47 ha).
- 10) ΕΖΔ-πΤΚΣ – Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και Περιοχή Μονεμβασίας, Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως Ακρωτήριο Καμήλι (κωδικός: GR 2540001) (38.869,97 ha).
- 11) ΖΕΠ – Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 2540007) (37.566,61 ha).
- 12) ΕΖΔ-πΤΚΣ – Εκβολές Ευρώτα, Περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια Περιοχή Λακωνικού Κόλπου (κωδικός: GR 2540003) (10.632,61 ha).
- 13) ΖΕΠ – Υγρότοποι Εκβολών Ευρώτα (κωδικός: GR 2540006) (2.172,76 ha).
- 14) ΕΖΔ – Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφώνησος (κωδικός: GR 2540002) (5.493,74 ha).

Η χωρική αρμοδιότητα του ΦΔ αυξάνεται αισθητά καλύπτοντας σχεδόν όλη την Ανατολική Πελοπόννησο. Η νέα περιοχή ευθύνης του ΦΔ εκτείνεται εντός των ορίων 10 Δήμων και εντός 4 Περιφερειακών Ενοτήτων (Λακωνία, Αρκαδία, Αργολίδα και Κορινθία), με το μεγαλύτερο τμήμα να ανήκει στον Νομό Λακωνίας. Πιο συγκεκριμένα στα όρια της Προστατευόμενης Περιοχής ανήκουν οι παρακάτω Δήμοι:

Π.Ε. ΛΑΚΩΝΙΑΣ

1. Δήμος Ευρώτα με έδρα τη Σκάλα
2. Δήμος Σπάρτης με έδρα τη Σπάρτη
2. Δήμος Μονεμβασίας με έδρα τους Μολάους
4. Δήμος Ελαφονήσου με έδρα την Ελαφώνησο

Π.Ε. ΑΡΚΑΔΙΑΣ

1. Δήμος Βόρειας Κυνουρίας με έδρα το Άστρος
2. Δήμος Νότιας Κυνουρίας με έδρα το Λεωνίδιο
3. Δήμος Τρίπολης με έδρα την Τρίπολη
4. Δήμος Γορτυνίας με έδρα την Δημητσάνα

Π.Ε. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

1. Δήμος Συκουωνίων με έδρα το Κιάτο

Π.Ε. ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

1. Δήμος Ναυπλίων με έδρα το Ναύπλιο

Επιπλέον, ο ΦΔ έχει στην αρμοδιότητά του εκτός από ορεινά οικοσυστήματα (Πάρνωνας, Μαίναλο, Ολίγυρτος, Αρτεμίσιο και Λύρκειο, όρη Ανατολικής Λακωνίας), υγροτοπικά (Μουστός, Στυμφαλία, εκβολές Ευρώτα), ποτάμια (Ευρώτας), νησιωτικά (Ελαφώνησος) και θαλάσσια (Λακωνικός κόλπος και θαλάσσια ζώνη Μονεμβασίας).

Με το Ν. 4519/2018, μεταξύ άλλων, επικαιροποιούνται οι αρμοδιότητες των ΦΔΠΠ, με έμφαση στα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης και διαβούλευσης, παράλληλα με την περιβαλλοντική προστασία και διαχείριση. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 4, στις αρμοδιότητες των ΦΔΠΠ περιλαμβάνεται η υλοποίηση και παρακολούθηση των Σχεδίων Διαχείρισης για την αειφορική διαχείριση και προστασία των περιοχών του Δικτύου Natura 2000, καθώς και η ανάληψη δράσεων και η αξιοποίηση χρηματοδοτικών πόρων για την ήπια τοπική ανάπτυξη στις προστατευόμενες περιοχές. Επίσης, οι ΦΔΠΠ μεριμνούν για τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων και περιβαλλοντικών στοιχείων, την κατάρτιση μελετών και τη διεξαγωγή ερευνών, καθώς και για την εκτέλεση τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στα οικεία Σχέδια Διαχείρισης. Σύμφωνα με την ίδια διάταξη οι ΦΔΠΠ παρέχουν αιτιολογημένες γνωμοδοτήσεις κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και των δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στις περιοχές ευθύνης τους, καθώς επίσης είναι υπεύθυνοι για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού και των παραγωγικών φορέων με δυνατότητα ίδρυσης και λειτουργίας κέντρων πληροφόρησης, έκδοσης ενημερωτικού υλικού και διοργάνωσης/συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης, σε συνέδρια, ημερίδες κτλ. Τέλος, οι ΦΔΠΠ οφείλουν να συνεργάζονται με το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, την Επιτροπή «Φύση 2000», τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλους οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στο πεδίο δράσης τους για την εκπλήρωση του έργου τους.

Τέλος, με το νέο νόμο ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν τα Διοικητικά Συμβούλια των ΦΔΠΠ και θεσμοθετούνται επταμελή Δ.Σ., τα οποία πρόκειται να αντικαταστήσουν τα υπάρχοντα μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2019.

Καταφύγια Άγριας Ζωής

Εντός της προστατευόμενης περιοχής εντοπίζονται συνολικά έντεκα (11) Καταφύγια Άγριας Ζωής.

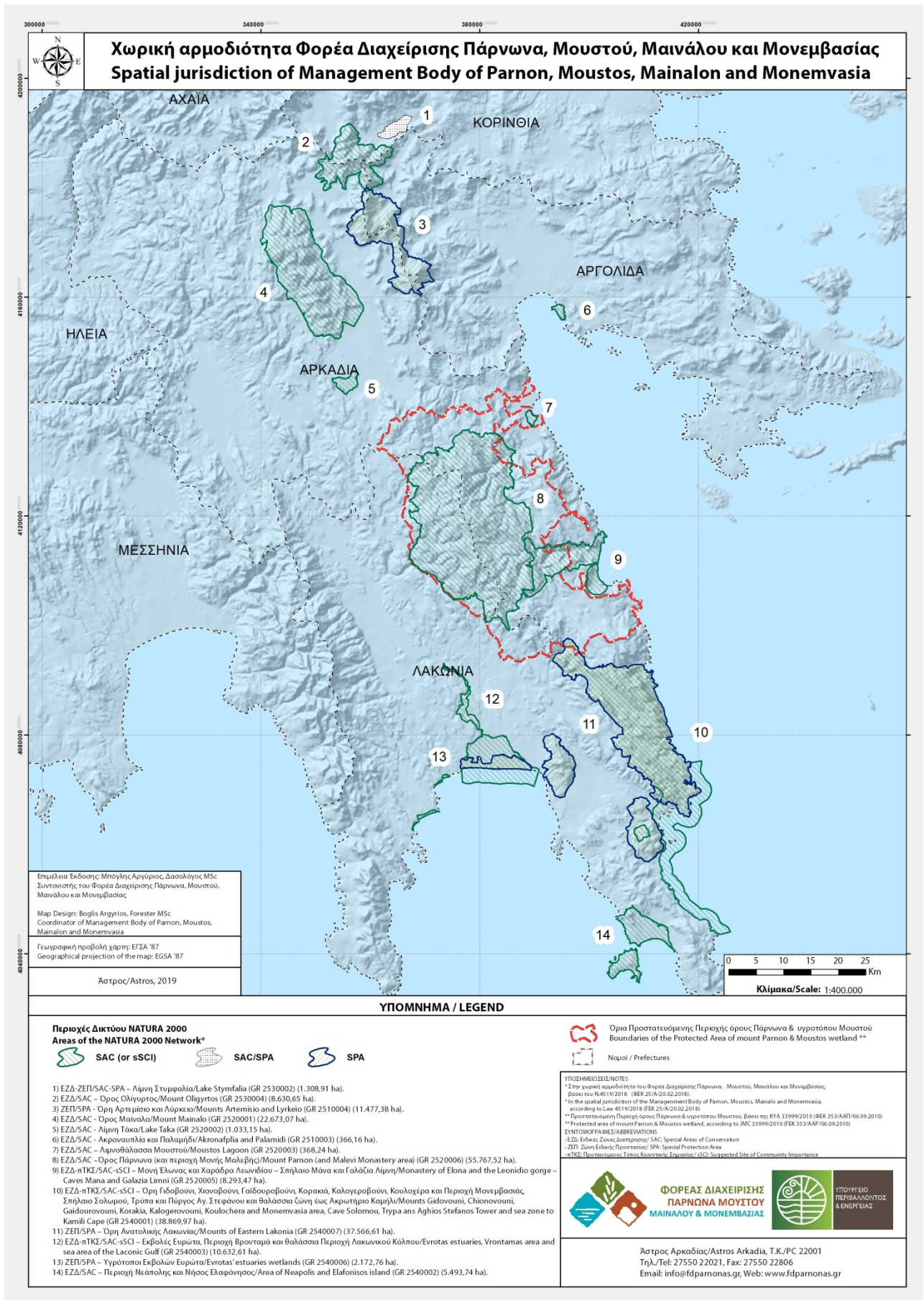
- **Κουφοβούνι - Τσικούλιο** (Βαμβακούς - Καστάνιτσας) (~8.000στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76,
- **Άγ. Γεώργιος ή Κάστρο** (Γερακίου) (~5.000 στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76,
- **Μονή Παλαιοπαναγιάς** (Μελιγούς-Κορακοβουνίου-Άστρους) (~7.000 στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 162614/1852 ΦΕΚ520/Β/8-5-1979,
- **Υγροβιότοπος Μουστου** (Μελιγούς και Κορακοβουνίου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~5.900στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 563 ΦΕΚ329/Β/12-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει),
- **Φονεμένοι-Κούτσουρα** (Αγ. Πέτρου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~6.500στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 175778/2799 ΦΕΚ566/Β/13-9-1985,
- **Κορομηλιάς - Βασκίνας** (Δήμου Νότιας Κυνουρίας) (~12.100στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 630 ΦΕΚ329/Β/13-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει),
- **Φαράγγι Μαζιάς** (Καστάνιτσας και Πραστού Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~16.050στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 629 ΦΕΚ329/Β/14-3-2001,
- **Γαϊδουροβουνίου** (Δημοτικών Διαμερισμάτων Κρεμαστής - Λαμπόκαμπου Δήμων Νιάτων – Ζάρακα, Νομού Λακωνίας) (~24.500στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 1504 ΦΕΚ911/Β/16-07-2001 (τροποποίηση και ισχύει),
- **Λίμνη Στυμφαλία - Απέλευρο όρος** (Δήμου Στυμφαλίας Κορινθίας και Κοινότητας Αλέας Αργολίδας) (~31.000στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 1610 ΦΕΚ170/Β/18-02-2003,

- **Δασώδης περιοχή Αγ. Θεοδώρων** (Τριπόλεως και κοινότητας Περθωρίου Νομού Αρκαδίας) (~31.000στρ.) με την απόφαση του Υπουργού Γεωργίας υπ' αριθ. 33635/1789 ΦΕΚ604/Β/30-04-1976.
- **Περιοχή Δασαρχείου Βυτίνας** (Κοινοτήτων Πιάνας, Αλωνίσταινας, Χρυσοβιτισίου, Ελάτης, Πυργακίου) (~16.588στρ.) με εντολή Υπουργού Γεωργίας απόφαση του Γενικού Γραμματέα υπ' αριθ. 170836/2258/27.6.85 (ΦΕΚ 435 τ. Β'/15.7.85), βάσει της οποίας τροποποιήθηκε η υπ' αριθ. 33624/1741/6.5.76 (ΦΕΚ 660/Β/17.5.76) απόφαση του Υφυπουργού Γεωργίας.

Η διαχείριση των Καταφυγίων Άγριας Ζωής πραγματοποιείται σύμφωνα με όσα ορίζονται από τις Διατάξεις του Δασικού Κώδικα όπως ισχύει.

Σύμφωνα με την τροποποίηση των διατάξεων του άρθρου 57 του Ν.Δ. 86/1969 του Δασικού Κώδικα οι δραστηριότητες και οι απαγορεύσεις στα καταφύγια άγριας ζωής είναι οι εξής:

- Απαγορεύεται το κυνήγι κάθε ζώου και η καταστροφή κάθε είδους ζώνης με φυσική βλάστηση, των φυτοφρακτών, ή αμμοληψία, η αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών πόρων και η ένταξη έκτασης καταφυγίου άγριας ζωής σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων ή εργασιών και ιδίως αλιευτικά έργα, έργα αναδασμού, τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, κατασκηνώσεις, λατομεία, μεταλλεία και δρόμοι, αφού προηγουμένως έχει υποβληθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων τύπου Α' και έχει χορηγηθεί έγκριση περιβαλλοντικών όρων.
- Επιτρέπεται η σύλληψη ζώων και η συλλογή φυτών για επιστημονικούς σκοπούς. Η μεταφορά άγριας πανίδας για τον εμπλουτισμό άλλων περιοχών επιτρέπεται και εκτελείται μόνο από τη Δασική Υπηρεσία.
- Καθορίζονται από τη Δασική Υπηρεσία, ειδικά έργα βελτίωσης του βιοτόπου των καταφυγίων άγριας ζωής και έργα ικανοποίησης των οικολογικών τους αναγκών. Επιτρέπεται η τοποθέτηση μπάρας ελέγχου της πρόσβασης σε δασικούς δρόμους που οδηγούν εντός του καταφυγίου, κατά την κρίση του αρμοδίου δασαρχείου. Οι παραβάτες τιμωρούνται με πρόστιμο.

Περιγραφή Προστατευόμενων Περιοχών²

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών NATURA 2000 αποτελεί το βασικό νομικό και θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία της βιοποικιλότητας. Βασίζεται σε δύο Ευρωπαϊκές Οδηγίες:

1. την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» (ή «Οδηγία Οικοτόπων» [Habitats Directive]), και
2. την Οδηγία 2009/147/ΕΚ «Για τη διατήρηση των άγριων πτηνών» (ή «Οδηγία Πτηνών» [Birds Directive], που αντικατέστησε την αρχική Οδηγία 79/409/ΕΟΚ).

Κύριος στόχος της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ είναι η προστασία της βιολογικής ποικιλότητας μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων στο ευρωπαϊκό έδαφος. Για τον λόγο αυτό θεσμοθετεί ένα συνεκτικό οικολογικό δίκτυο Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (Special Areas of Conservation – SACs / ΕΖΔ) με την ονομασία «NATURA 2000», όπου συμπεριλαμβάνονται και οι Ζώνες Ειδικής Προστασίας για την ορνιθοπανίδα (Special Protection Areas – SPAs / ΖΕΠ), που έχουν καθοριστεί από την «Οδηγία Πτηνών».

Η Ελλάδα έχει χαρακτηρίσει σήμερα 202 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και 241 Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ). Οι δύο κατάλογοι περιοχών παρουσιάζουν μεταξύ τους επικαλύψεις όσον αφορά τις εκτάσεις τους.

Ο κατάλογος των Ελληνικών Ζωνών Ειδικής Προστασίας δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 1495/Β/06.09.2010 ως παράρτημα στη νέα ενσωμάτωση της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ (η οποία κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2009/147/ΕΚ). 239 Ελληνικοί Τόποι Κοινοτικής Σημασίας χαρακτηρίστηκαν ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης με το Ν3937/2011 (ΦΕΚ60/Α/31-3-2011).

Με την υπ' αριθμ. 50743/11-12-2017 (ΑΔΑ 6ΤΟ64653Π8-ΣΧΗ - ΦΕΚ 4432/Β/15.12.2017) Κοινή Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας Σωκράτη Φάμελλου, του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Βαγγέλη Αποστόλου και του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Γιάννη Τσιρώνη, εγκρίθηκε ο νέος Εθνικός κατάλογος περιοχών του δικτύου Natura 2000 που αφορά την ένταξη αφενός χερσαίων περιοχών που σχετίζονται κατά κύριο λόγο με είδη συγκεκριμένων ομάδων οικοτόπων και ειδών και αφετέρου, την ένταξη θαλάσσιων περιοχών που αφορούν τόσο σε τύπους οικοτόπων, όσο και σε είδη πανίδας και ορνιθοπανίδας.

Τέλος, το Δίκτυο NATURA 2000 δεν απαγορεύει καμία οικονομική δραστηριότητα, αλλά θέτει μόνο περιορισμούς προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία των τοπικών οικοσυστημάτων, τα οποία με τη σειρά τους συνεισφέρουν στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Τι επιτρέπεται εντός των προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000 [N. 1650/1986, N. 4042/2012] (βάσει των περιβαλλοντικών όρων αδειοδότησης, αποστάσεων, χρήσεων, και χρονικών ορίων, όπου αυτό προβλέπεται):

- Οι αγροτικές δραστηριότητες.
- Οι κτηνοτροφικές δραστηριότητες.

² Άντληση πληροφοριών από ενημερωτικούς οδηγούς του έργου LIFE Natura2000Value Crete (<http://www.ecovalue-crete.eu/>) και από την ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας (<http://www.ypeka.gr/>)

- Η μελισσοκομία.
- Η βόσκηση.
- Ο οικότουρισμός.
- Οι αθλητικές δραστηριότητες.
- Οι δραστηριότητες αναψυχής.
- Η οδοποιία μετά από Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (μελέτη επιπτώσεων εντός NATURA 2000) και την έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.
- Η θήρα των ειδών που αναφέρονται στην Υ.Α. 143542/2086/31.07.2018 (Β 3416).
- Η δόμηση μετά από αυτοψία και άδεια των αρμόδιων αρχών.
- Η δημιουργία ορειβατικών καταφυγίων.
- Τουριστικές και άλλες ήπιες μορφής οικονομικές δραστηριότητες μετά από Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση.
- Η συλλογή αρωματικών – μελισσοτροφικών φυτών (τσάι του βουνού, ρίγανη, θυμάρι κ.α.) για την κάλυψη ατομικών αναγκών (ως 1 κιλο, την εποχή ανθοφορίας-ωρίμανσης, με χρήση ψαλίδας ή μαχαιριού και χωρίς να αποκόπτονται όλοι οι βλαστοί κάθε φυτού, ώστε να είναι ασφαλής η αναπαραγωγή αυτών).
- Η συλλογή βοτάνων για εμπορία μόνο μετά από άδεια της αρμόδιας Δασικής Υπηρεσίας.

Τι απαγορεύεται εντός των προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000 [Ν. 1650/1986, Ν. 4042/2012] (ορισμένες από τις παρακάτω απαγορεύσεις ισχύουν και για τις περιοχές εκτός του Δικτύου NATURA 2000):

- Κάθε δραστηριότητα εντός των περιοχών απόλυτης προστασίας (όπως καθορίζονται στα Διαχειριστικά Σχέδια ή/και στις Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες).
- Η συλλογή χωρίς άδεια, με σκοπό την εμπορία αρωματικών – μελισσοτροφικών φυτών (τσάι του βουνού, ρίγανη, θυμάρι κ.α.) σε όλες τις περιοχές που είναι ενταγμένες στο Δίκτυο NATURA 2000.
- Η θήρα χωρίς νόμιμη θηρευτική άδεια.
- Η θήρα ειδών της άγριας ζωής (Κανονισμός Ε.Ε. 338/1997, Σύμβαση CITES, Ν. 4042/2012).
- Η θήρα μη θηρεύσιμων ειδών.
- Η θήρα εντός οικιστικών περιοχών και σε ακτίνα 250 μέτρων από αυτές.
- Η θήρα εντός καλλιεργούμενων και περιφραγμένων εκτάσεων.
- Η θήρα εντός υγροτόπων.
- Η θήρα σε απόσταση 300 μέτρων από τις ακτές.
- Η θήρα σε πυρόπληκτες εκτάσεις.
- Η θήρα σε αρχαιολογικούς χώρους.
- Η θήρα σε χώρους όπου υπάρχουν υποδομές της ΔΕΗ.
- Η θήρα σε περίπτωση χιονόπτωσης.
- Η θήρα γύρω από φράγματα.
- Η θήρα όταν τοπικές διατάξεις το ορίζουν.
- Η τοποθέτηση δηλητηριασμένων δολωμάτων.
- Η εκρίζωση ή η ολοκληρωτική αποκοπή των βλαστών παντός είδους αρωματικού, φαρμακευτικού, μελισσοκομικού, ανθοκομικού και διακοσμητικού φυτού, δενδρυλλίου, θάμνου, φρυγάνου ή πόας.

Επιπλέον, σύμφωνα με το Άρθρο 9 του Ν. 3937/2011 για την διατήρηση της Βιοποικιλότητας, περιγράφονται οι ρυθμίσεις για την προστασία και διαχείριση των περιοχών του Δικτύου Natura 2000, ισχύουν οι εξής περιορισμοί και όρια αρτιότητας:

- Απαγορεύεται η εγκατάσταση ιδιαιτέρως οχλουσών και επικίνδυνων βιομηχανικών εγκαταστάσεων που εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας 96/82/ΕΚ (L 10).
- Απαγορεύεται η εγκατάσταση βιομηχανικών εγκαταστάσεων υψηλής όχλησης, όπως αυτές ορίζονται στο Παράρτημα της κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων 13727/724/2003 (ΦΕΚ 1087 Β').
- Απαγορεύεται η αλιεία με δίκτυα τράτας, δράγες, πεζότρατες ή παρόμοια δίκτυα και με στατικά δίκτυα πάνω από κοραλλιογενή ενδιαιτήματα και ασβεστοφυκικούς βυθούς.
- Απαγορεύεται η εγκατάσταση και λειτουργία ιχθυοκαλλιεργειών σε λιβάδια ποσειδωνίας.
- Απαγορεύεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων, πλην εκείνων που ενημερώνουν τον επισκέπτη για την περιοχή ή προωθούν τις ήπιες φυσιολατρικές δραστηριότητες.
- Στις περιοχές που βρίσκονται εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεως ή εκτός ορίων οικισμών νομίμως προϋφιστάμενων του 1923 ή εκτός ορίων οικισμών με πληθυσμό μέχρι 2.000 κατοίκους και εμπίπτουν σε ΕΖΔ ή Ζ.Ε.Π., το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάτμησης των γηπέδων ορίζεται σε 10.000 τ.μ., εφαρμοζομένης κατά τα λοιπά, όπως ισχύει της παρ. 1 του άρθρου 1 του π.δ. της 24-31.5.1985 (ΦΕΚ 270 Δ'). Κατ' εξαίρεση, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα κατά παρέκκλιση, γήπεδα έκτασης τουλάχιστον 4.000 τ.μ., τα οποία, κατά τη δημοσίευση του Ν.3937/2011, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα, σύμφωνα με τις οικείες πολεοδομικές διατάξεις.
- Το πιο πάνω καθοριζόμενο ελάχιστο εμβαδόν γηπέδων δεν ισχύει για την ανόρυξη φρεάτων, την κατασκευή αντλητικών εγκαταστάσεων, μικρών γεωργικών αποθηκών και υδατοδεξαμενών και την εγκατάσταση συνοδών έργων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
- Ειδικότερες υφιστάμενες διατάξεις ρύθμισης του χώρου, οι οποίες προβλέπουν μεγαλύτερα όρια αρτιότητας ή περιορίζουν τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης, διατηρούνται σε ισχύ.
- Οι γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες υπόκεινται σε περιορισμούς, οι οποίοι υποχρεωτικά περιλαμβάνουν τα ήδη οριζόμενα στον κανονισμό 146/2010 (L 47) περί καθεστώτος της πολλαπλής συμμόρφωσης. συμπληρωματικές κατά περίπτωση διατάξεις με ευθύνη του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Τα ίδια ισχύουν και για τις δραστηριότητες του αλιευτικού τομέα και όπου κρίνεται αναγκαίο εφαρμόζονται συμπληρωματικές διατάξεις με ευθύνη του Υπουργού Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας.
- Δάση και δασικές εκτάσεις εντός των περιοχών του άρθρου 19 του ν. 1650/1986 μπορούν να διατίθενται σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, για τη δημιουργία ορειβατικών καταφυγίων και χιονοδρομικών κέντρων, σύμφωνα με διαδικασία ανάλογη με την προβλεπόμενη του άρθρου 51 του ν. 998/1979, καθώς και για τις χρήσεις τις προβλεπόμενες στην παράγραφο 5 του άρθρου 46 του ως άνω νόμου, εφόσον οι παραπάνω χρήσεις επιτρέπονται από τις πράξεις χαρακτηρισμού και οριοθέτησής τους κατά το άρθρο 21 του ν. 1650/1986 και το άρθρο 8 του Ν. 3937/2011.
- Στις ΕΖΔ και τις Ζ.Ε.Π., εκτός οικοτόπων προτεραιότητας και ενδιαιτημάτων των ειδών προτεραιότητας, επιτρέπεται, κατά περίπτωση, η χωροθέτηση έργων και η έγκριση σχεδίων, των οποίων οι επιπτώσεις έχουν εκτιμηθεί ως πολύ σημαντικές στην αντίστοιχη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, μόνο εάν, στη βάση επαρκούς τεκμηρίωσης, αξιολογηθούν ως επιτακτικού δημόσιου οικονομικού ή κοινωνικού συμφέροντος, δεν υπάρχει εναλλακτική λύση και έχουν προβλεφθεί ικανά για την περίπτωση αντισταθμιστικά μέτρα, ώστε να διασφαλισθεί η συνολική συνοχή του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. Μέσα σε δύο μήνες από την έγκριση των έργων και σχεδίων αυτών, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ενημερώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις αναμενόμενες επιπτώσεις και τα αντισταθμιστικά μέτρα που ελήφθησαν.

Παρακάτω περιγράφονται τα κύρια χαρακτηριστικά των περιοχών NATURA 2000 που ανήκουν στην χωρική αρμοδιότητα του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστου, Μαινάλου & Μονεμβασίας:

ΕΖΔ-ΖΕΠ – Λίμνη Στυμφαλία (κωδικός: GR 2530002)³

Η περιοχή Natura 2000 στη λίμνη της Στυμφαλίας αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της ευρύτερης τοπικής ενότητας που συγκροτεί το οροπέδιο το οποίο διαμορφώνεται μεταξύ των ορεινών σχηματισμών της Κυλλήνης (Ζήρεια), του Ολίγυρτου, του Μαυροβούνιου και του λόφου Γαβριάς. Η συγκεκριμένη γεωμορφολογία της περιοχής δημιουργεί μια τομή στη λειτουργική συνέχεια που υφίσταται μεταξύ της Στυμφαλίας και του ιδιαίτερου αγροτικού τοπίου της Νεμέας και του Φενεού διαμορφώνοντας έτσι ένα «κλειστό» τοπίο, με σχετικά περιορισμένη ορατότητα και αίσθηση του «απέναντι» το οποίο, ταυτόχρονα, αποτελεί σημαντικό ενδιαίτημα για τα πουλιά.

Το τοπίο που περιβάλλει τη λίμνη της Στυμφαλίας συνιστά ένα μωσαϊκό διαφορετικών ενοτήτων βλάστησης, οικοτόπων και άλλων χρήσεων γης που αρθρώνεται πάνω στα πολλαπλά επίπεδα της μακράς ιστορίας της περιοχής. Το Στυμφαλικό τοπίο άρρηκτα συνδεδεμένο με χώρους μυθολογικής φαντασίας έχει έναν σαφή συμβολισμό και ταυτότητα με διεθνή αναγνωρισιμότητα που αντανακλούν όψεις της σχέσης του ανθρώπου με τη φύση. Μια σχέση που προσδιορίζεται από μια διαρκή αντιπαλότητα μεταξύ προσαρμογής και κυριαρχίας του ανθρώπου πάνω στη φύση και, σε μεγάλο βαθμό, χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία του πάνω σε αυτή για τη συγκρότηση του παραγωγικού χώρου.

Γεωγραφικά, η λίμνη Στυμφαλία αποτελεί τμήμα του οροπεδίου που βρίσκεται στο νοτιότερο άκρο του Νομού Κορινθίας σε υψόμετρο 560m και σχηματίζεται μεταξύ των ορεινών όγκων της Κυλλήνης ή Ζήρειας (2.376m), του Ολίγυρτου (1.935m), του Μαυροβούνιου και του Γαβριά. Είναι μια από τις ελάχιστες ορεινές λίμνες της Ελλάδας και ένας ιδιαίτερος υγρότοπος με σημαντική βιοποικιλότητα.

Στην περιοχή της Λίμνης Στυμφαλία τα οικοσυστήματα κατατάσσονται σε δυο γενικές κατηγορίες:

- ✓ τα χερσαία οικοσυστήματα, τα οποία καταλαμβάνουν τις εκτάσεις της λεκάνης απορροής της Στυμφαλίας, δάση, θαμνώνες και λιβαδικές εκτάσεις και
- ✓ τα υγροτοπικά οικοσυστήματα, που κυριαρχούν στην περιοχή της λίμνης και είναι σημαντικά για την αναπαραγωγή, τροφοληψία και ανάπαυση της άγριας πανίδας.

Τα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής μελέτης περιλαμβάνουν κατά βάση δασικά οικοσυστήματα (δάση κεφαλληνιακής ελάτης), οικοσυστήματα χαμηλών και υψηλών θαμνώνων (αείφυλλοι σκληρόφυλλοι σχηματισμοί, φρύγανα), οικοσυστήματα χασμοφυτικής βλάστησης, και υγροτοπικά οικοσυστήματα.

Στην εν λόγω προστατευόμενη περιοχή έχουν καταγραφεί οι εξής οικότοποι του Παραρτήματος I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ:

- 3150: Φυσικές ευτροφικές λίμνες με βλάστηση τύπου *Magnopotamion* ή *Hydrocharition*
- 5340: Garrigues της Ανατολικής Μεσογείου
- 6420: Μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες και βούρλα (*Molinio-Holoschoenion*)
- 8210: Χασμοφυτική βλάστηση βραχιδών κλιτύων
- 92A0: Δάση στοές με *Salix alba* και *Populus alba*

³ Στοιχεία από το Διαχειριστικό Σχέδιο που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE-Stymfalia «Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων - Η περίπτωση της λίμνης Στυμφαλίας»

Επιπλέον, σημαντική είναι και η εξάπλωση των Τύπων Οικοτόπων Ελληνικού ενδιαφέροντος:

- 951B: Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)
- 72A0: Καλαμιώνες

Σε ότι αφορά στη χαρτογράφηση των τύπων οικοτόπων της περιοχής: με βάση και τη βιβλιογραφία (Papastergiadou et al. 2007), από το 1945 μέχρι το 1992, έχει παρατηρηθεί έντονη διαφοροποίηση στην έκταση που καταλαμβάνουν οι διάφοροι τύποι οικοτόπων με πιο χαρακτηριστικές τη συστηματική μείωση των υδάτινων επιφανειών και την, αντίστοιχα, συστηματική αύξηση της επιφάνειας που καταλαμβάνει ο Τ.Ο. 72A0 (καλαμιώνες).

Στη λίμνη κυριαρχεί το είδος καλαμιού *Phragmites australis* και καλύπτει μεγάλο μέρος της. Στις πλαγιές των βουνών που περιβάλλουν τη λίμνη απαντώνται κυρίως δάση Κεφαλληνιακής Ελάτης (*Abies cephalonica*) και Μαύρης Πεύκης (*Pinus nigra*), Πλατάνια (*Platanus orientalis*), θαμνώνες Αρκεύθων (*Juniperus* spp.), χασμοφυτική βλάστηση, παρόχθια δάση και σκληρόφυλλα είδη.

Στην περιοχή δεν έχουν καταγραφεί είδη χλωρίδας των παραρτημάτων II, IV, V της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Επιπλέον, αναφορικά στην ιχθυοπανίδα της λίμνης, απαντάται 1 είδος ιχθυοπανίδας [*Pelagus stymphalicus* (Στυμφαλικός Πελασγός ή Ντάσκα)] του Παραρτήματος II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ στη Λίμνη Στυμφαλία καθώς και άλλα 3 είδη ιχθυοπανίδας.

Από ορνιθολογικής απόψεως, η περιοχή περιλαμβάνει 153 είδη συνολικά, ενώ τα 34 είδη περιλαμβάνονται και στο Παράρτημα I της οδηγίας 2009/147/ΕΚ και 20 είδη περιλαμβάνονται στο Κόκκινο Βιβλίο (σε καθεστώς απειλής ή σχεδόν απειλούμενα). Από αυτά, η πλειονότητα είναι στρουθιόμορφα είδη (που παρατηρούνται κυρίως στις περιοχές περιμετρικά της λίμνης), υδρόβια (πάπιες, χήνες κλπ.) και ερωδιόμορφα και λιγότερο παρυδάτια και αρπακτικά. Από τα αρπακτικά σημαντικότερη είναι η παρουσία του Καλαμόκιρκου (αναπαραγωγή, διαχείμαση) και του Χειμωνόκιρκου (διαχείμαση).

Το συνολικό πλήθος των ειδών της ορνιθοπανίδας είναι χαμηλό σε σύγκριση με την αφθονία των ειδών σε άλλες λίμνες ή υγροτόπους της χώρας. Η υψηλή απομόνωση της περιοχής σε σχέση με άλλους υγροτόπους, το μεγάλο υψόμετρο της λίμνης (700 μέτρα) καθώς και η γειτνίασή της αποκλειστικά με δασικά ή αγρολιβαδικά οικοσυστήματα πιθανώς συμβάλουν στην περιορισμένη αφθονία της ορνιθοπανίδας.

Σε ότι αφορά σε είδη υδρόβιων πουλιών που αναπαράγονται στην λίμνη (Κακαλής & συν. 2014 και Δημαλέξης & συν. 2015): το 2014 και το 2015 καταγράφηκαν 7 είδη υδρόβιων πουλιών να φωλιάζουν στην περιοχή (Πρασινοκέφαλη πάπια και Βαλτόπαπια, Νανοβουτηχτάρι και Σκουφοβουτηχτάρι, καθώς και Φαλαρίδα, Νεροκοτσέλα και Νερόκοτα), καθώς και δύο είδη ερωδιών (Πορφυροτσικνιάς και Μικροτσικνιάς). Ενώ, το οικοσύστημα της περιοχής είναι ανάμεσα στις Σημαντικές Περιοχές Πτηνών Ελλάδας (ΣΠΠΕ) της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας.

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 1.308,91 ha με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Κωνοφόρα Δάση	1,48
Εσωτερικά υδάτινα σώματα (στάσιμα νερά, ρέοντα νερά)	30,89
Ερεικώνες, Θαμνώνες, Μακκία βλάστηση και Carrigues, Φρύγανα	8,58
Πλατύφυλλα φυλλοβόλα δάση	0,01
Άλλη αρόσιμη γη	59,03
Εσωτερικά βράχια, Σάρες, Άμμοι, Μόνιμο χιόνι και πάγος	0,01

Το νερό της λίμνης δεν μειώνεται μόνο από φυσικούς καρστικούς αγωγούς αλλά και από την εντατική χρήση του νερού για την άρδευση των γύρω καλλιεργούμενων περιοχών. Η τεχνητή αποστράγγιση είναι επίσης μια κοινή μέθοδος που χρησιμοποιείται για την απόκτηση προσωρινής αλλά πλούσιας γης για καλλιέργεια. Οι προσπάθειες για να καταστεί το νερό της λίμνης αρδεύσιμο των ξηρών παράκτιων περιοχών της Κορίνθου έχουν γίνει από την εποχή του αυτοκράτορα Αδριανού (128 μ.Χ.) και εφαρμόζονται ακόμη και εν μέρει σήμερα. Η άντληση υπόγειων υδάτων και η άντληση επιφανειών μέσα στον υγρότοπο μείωσε σημαντικά την έκταση και το βάθος της λίμνης και οι καλαμώνες έχουν επεκταθεί σε μεγάλο βαθμό. Λόγω αυτής της κατάχρησης του νερού, η λίμνη στεγνώνει εντελώς το καλοκαίρι τα τελευταία χρόνια. Το εντατικό κυνήγι, παράνομο ή μη, είναι η κύρια απειλή για την πλούσια ορνιθοπανίδα της περιοχής, ειδικά κατά τη διάρκεια του χειμώνα.

ΕΖΔ – Όρος Ολίγυρτος (κωδικός: GR 2530004)

Ο Ολίγυρτος (ή αλλιώς Σκίπιζα, από το όνομα της ψηλότερης κορυφής του) αποτελεί τον ορεινό συνδυασμό των νομών Αργολίδας, Αρκαδίας και Κορινθίας, με στρατηγική θέση ανάμεσα στις λίμνες Στυμφαλίας, Φενεού και Κανδήλας. Οι κορυφές του φτάνουν σε μεγάλα υψόμετρα (Σκίπιζα 1.935μ., Γκριμπίνι 1.831μ., Σκίαθις 1.777μ., Μαυροβούνι 1.694μ.). Στα ανατολικά βρίσκεται το Μαίναλο, νότια το όρος Τραχύ, ενώ βορειοδυτικά εφάπτεται με τη λίμνη Στυμφαλία.

Όσο ανεβαίνει κάποιος προς την κορυφή, συναντά απόκρημνα και βραχώδη πρανή και ακανθώδεις θάμνους και φρύγανα δάση σκληρόφυλλων. Στο βόρειο τμήμα του αναπτύσσονται πυκνά δάση κεφαλληνιακής ελάτης, ενώ στο νότιο, όπου παρατηρείται υπερβόσκηση, συναντώνται διάσπαρτες βελανιδιές και υπολείμματα μακίας βλάστησης ή παλαιότερων δασών. Το έδαφός του χαρακτηρίζεται επίσης από μικρά αλπικά λιβάδια, ενώ η κορυφή του έχει ήπιο ανάγλυφο, καθιστώντας την εύκολα προσβάσιμη. Ιδανική αφετηρία για κάτι τέτοιο αποτελεί τα χωριά Κανδήλα (ανήκει στην Αρκαδία) και Λαύκα Κορινθίας, βορειοανατολικά του βουνού, που είναι χτισμένα στις πλαγιές του. Το όρος, εκτός των άλλων, διαθέτει πολλές πηγές προς τα νότια, όπως η πηγή στην περιοχή της Λαύκας.

Έχουν παρατηρηθεί έξι προστατευόμενα είδη θηλαστικών, τέσσερα αμφίβια, και δεκατέσσερα ερπετά. Ακόμα, στην περιοχή εντοπίζονται και διάφορα είδη δρυοκολάπτη, όπως και ο σπάνιος χρυσαετός. Από την πλούσια χλωρίδα του βουνού πρέπει να γίνει αναφορά στην ενδημική *Viola oligyrtea* και στο ενδημικό είδος της γειτονικής Κυλλήνης *Adonis cyllenea* (άδωνις της Κυλλήνης).

Στην εν λόγω προστατευόμενη περιοχή έχουν καταγραφεί οι εξής οικοτόποι του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (με * οι Οικότοποι Προτεραιότητας):

- 3290: Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή από *Paspalo-Agrostidion*
- 4090: Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους
- 5210: Δενδροειδή *Matorrals* με *Juniperus* spp.
- 8210: Χασμοφυτική βλάστηση βραχωδών κλιτύων
- 9540: Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου
- 9560*: Ενδημικά δάση με *Juniperus* spp.

Επιπλέον, σημαντική είναι και η εξάπλωση του Τύπου Οικοτόπου Ελληνικού ενδιαφέροντος 951B: Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*).

Η περιοχή αυτή έχει μεγάλη σημασία, γιατί:

1) το όρος Ολίγυρτος βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα μεταξύ των πεδιάδων Φενεού, Στυμφαλίας και Κανδήλας, οι οποίες είναι οι σημαντικότερες υδρολογικές λεκάνες της Βόρειας Πελοποννήσου.

2) Είναι μια περιοχή μεγάλων υψομέτρων και σημαντικά δάση στο βόρειο τμήμα, με ενδιαίτηματα κατάλληλα για φυτά και ζώα και οι βραχώδεις απότομες πλαγιές των λόφων (και όχι μόνο) περιλαμβάνουν επίσης ενδιαίτηματα κατάλληλα για σπάνια και ενδημικά φυτά.

3) Πολλά ενδιαφέροντα φυτικά taxa βρίσκονται στην προστατευόμενη περιοχή. Ενδεικτικά, τα ακόλουθα είδη - *Erysimum pectinatum*, *Aurinia moreana*, *Thlaspi graecum*, *Sideritis clandestina*, *Scrophularia heterophylla* var. *Ταύγεια*, *Valeriana olenaea*, *Anthemis laconica*, *Adonis cyllenea* - είναι ενδημικά στην Πελοπόννησο και 10 είδη - *Abies cephalonica*, *Silene auriculata*, *Cerastium candidissimum*, *Crataegus pycnoloba*, *Draba lacaitae*, *Rhamnus sibthorpius*, *Asperula taygetea*, *Galium peloponnesiacum*, *Achillea umbellata*, *Fritillaria graeca*- είναι Ελληνικά ενδημικά. Το είδος *Taxus baccata* (Ίταμος) που έχει διασκορπισμένη διανομή στην Ευρώπη, στη Β. Αφρική και στην Ασία έχει επίσης παρατηρηθεί στα δάση του Ολίγυρτου.

4) Εάν η συνέχεια του δάσους εξασφαλιστεί και επεκταθεί στο νότιο τμήμα του βουνού, όπως ήταν στο παρελθόν, ο Ολίγυρτος μπορεί να λειτουργήσει ως "συνδετικό μέλος" στα εκτεταμένα και σημαντικά ορεινά οικοσυστήματα των ορέων Κυλλήνη και Χελμός, καθώς και στα όρη Αρτεμίσιο και ο Φαρμακά στα νοτιοανατολικά. Έτσι, οι συνθήκες διαβίωσης των δασικών θηλαστικών θα μπορούσαν να βελτιωθούν σημαντικά, αφού η ύπαρξή τους εξαρτάται από την παρουσία των εκτεταμένων δασικών οικοσυστημάτων.

5) Η εμφάνιση πολλών ενδημικών ειδών και η ποικιλομορφία της τοπικής πανίδας είναι επίσης καλοί δείκτες της ποιότητας του τόπου. Η εκτιμώμενη πανίδα αυτού του τόπου (εξαιρουμένων των πτηνών) αποτελείται από πολλά καταγεγραμμένα taxa. Ορισμένα είδη ερπετών αναφέρονται στο παράρτημα II της οδηγίας 92/43 / ΕΟΚ.

Αναφορικά στους κινδύνους και απειλές που δέχεται η προστατευόμενη περιοχή, τα δάση είναι ευάλωτα σε πυρκαγιές και η υπερβόσκηση της περιοχής θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την ύπαρξη ενδημικών και σπάνιων φυτικών ειδών καθώς και τη φυσική αναγέννηση νεαρών δέντρων και θάμνων. Η κατασκευή οδών που είναι προσπελάσιμες από αυτοκίνητα επιτρέπει σε άτομα με χαμηλή περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση να αναλαμβάνουν αντι-οικολογικές δραστηριότητες στην ορεινή περιοχή, διαταράσσοντας έτσι το οικοσύστημα, προωθώντας τη διάβρωση του εδάφους. Η τοπική εντατική βοσκή φαίνεται να είναι ο κύριος παράγοντας που οδηγεί σε μείωση της πανίδας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η βόσκηση ασκεί έμμεση επιρροή στα ενδιαίτηματα μεταβάλλοντας την υπάρχουσα χλωρίδα και βλάστηση.

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 8.630,65 ha με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Κωνοφόρα Δάση	43,02
Εσωτερικά υδάτινα σώματα (στάσιμα νερά, ρέοντα νερά)	0,01
Ερεικώνες, Θαμνώνες, Μακκία βλάστηση και Carrigues, Φρύγανα	38,44
Αείφυλλα δάση	11,88
Άλλη αρόσιμη γη	5,71
Εσωτερικά βράχια, Σάρες, Άμμοι, Μόνιμο χιόνι και πάγος	0,86
Άλλη γη (περιλαμβάνονται εδώ οι πόλεις, τα χωριά, οι δρόμοι, οι χέρσες εκτάσεις, μεταλλεία, βιομηχανικές περιοχές)	0,08

ΕΖΔ - Όρος Μαίναλο (κωδικός: GR 2520001)

Η οροσειρά του Μαίναλου (1981 μ. μέγιστο υψόμετρο), βρίσκεται στην κεντρική Πελοπόννησο, καταλαμβάνοντας το μεγαλύτερο τμήμα του Νομού Αρκαδίας, κυρίως τη δυτική πλευρά της. Εκτείνεται από το οροπέδιο της Τρίπολης μέχρι τον ποταμό Λούσιο στα δυτικά και από τη Μεγαλόπολη μέχρι τη λίμνη του Λάδωνα βόρεια, σε μια έκταση περίπου 1.500.000 στρεμμάτων. Από γεωλογική άποψη, ανήκει στη ζώνη Γαβρόβου - Τριπόλεως, και αποτελείται κυρίως από ασβεστολιθικό υπόστρωμα με μερικές τοπικές επικαλύψεις φλύσχη. Η αμιγώς ορεινή του ζώνη ξεπερνά τα 700.000 στρέμματα και το καθιστά ένα από τα πλέον εκτεταμένα ορεινά συγκροτήματα της Ελλάδος. Οι συνεχείς εναλλαγές δεκάδων κορυφών και χαράδρων με εκατοντάδες ορεινούς λειμώνες και οροπέδια, δίνουν ένα εντυπωσιακό ανάγλυφο. Το γεγονός μάλιστα ότι τα περισσότερα από τα υψίπεδά του παρουσιάζουν αρνητική κλίση (δολίνες, γούπατα, λάκκες), καθιστά το Μαίναλο μοναδικό γεωμορφολογικό σχηματισμό σε ολόκληρη την Ελλάδα.

Αναφορικά στη χλωρίδα και στη βλάστηση, ένα ιδιαίτερης σημασίας ελατοδάσος εκτείνεται στο 65% περίπου της ορεινής ζώνης και μαζί με συστάδες πρίνων, δρυών, πεύκης και κέδρων, αποτελεί το υπόβαθρο μιας πλούσιας χλωρίδας.

Τα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής μελέτης περιλαμβάνουν ως κυρίαρχους σχηματισμούς κατά βάση τους ακόλουθους τύπους οικοσυστημάτων:

- δασικά οικοσυστήματα και πιο συγκεκριμένα τα δάση κεφαλληνιακής ελάτης που είναι τα κυρίαρχα από την άποψη της κάλυψης στο σύνολο του όρους Μαίναλου, ενώ τα δάση μαύρης πεύκης καλύπτουν πολύ μικρή επιφάνεια,
- οικοσυστήματα χαμηλών και υψηλών θαμνώνων (αείφυλλοι σκληρόφυλλοι σχηματισμοί),
- οικοσυστήματα χασμοφυτικής βλάστησης και πετρώδη-βραχώδη λιβάδια της ανωδασικής ζώνης,
- παραποτάμια οικοσυστήματα.

και μπορούν να διακριθούν σε δύο μεγάλες ενότητες ακολουθώντας την ορολογία που χρησιμοποιείται από τον Ντάφη (1986):

α. Τα οικοσυστήματα "κλίμαξ" ή τελικά ή βιοκλιματικά καθοριζόμενα. Η βλάστηση των εξεταζόμενων οικοσυστημάτων, που υπόκεινται σε βιοκλιματικό καθορισμό, ονομάζεται ζωνική καθώς συνδέεται με ορισμένες κλιματικές ζώνες και αντιστοιχεί στις επικρατούσες ζώνες βλάστησης.

Σε αυτό τον τύπο οικοσυστημάτων ανήκουν οι ακόλουθες μονάδες βλάστησης της περιοχής:

- τα δάση κεφαλληνιακής ελάτης και μαύρης πεύκης (*Abies cephalonica* και *Pinus nigra*),
- οι θαμνώνες με πουρνάρι και κέδρο ή κεντροφίδα (*Quercus coccifera-Juniperus oxycedrus*) (πρινώνες), οι θαμνώνες με κουμαριά-πουρνάρι-κέδρο (*Arbutus andrachne-Quercus coccifera - Juniperus oxycedrus*),
- τα λιβάδια στα μεγάλα διάκενα των δασών και στις δολίνες του όρους,
- τα πετρώδη-βραχώδη Ορεινά- Μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους λιβάδια της *Daphno-Festucetea*, που απαντούν πάνω από τα δασόρια και τα οποία πραγματικότητα θεωρούνται ως ανθρωποκλιματικές κλίμαξ καταστάσεις.

β. Τα σταθερά ή διαρκή ή εδαφικά εξαρτώμενα (υπόκεινται σε εδαφικό καθορισμό). Η βλάστηση των εν λόγω οικοσυστημάτων, που αποτελεί το σημαντικότερο δομικό στοιχείο τους, ονομάζεται αζωνική, δεν είναι βιοκλιματικά καθοριζόμενη (δεν συνδέεται με ορισμένες κλιματικές ζώνες) και επιπλέον δεν αντιστοιχεί με τις επικρατούσες ζώνες βλάστησης.

Σε αυτό τον τύπο οικοσυστημάτων ανήκουν οι ακόλουθες μονάδες βλάστησης της περιοχής μελέτης:

- οι κοινότητες χασμοφυτικής βλάστησης,
- η παρόχθια βλάστηση με ανατολική πλάτανο (*Platanus orientalis*) κατά μήκος του ρέματος Πεσέ που αποτελεί το τμήμα του ποταμού Μυλάοντα που διατρέχει την περιοχή.

Στην εν λόγω προστατευόμενη περιοχή έχουν καταγραφεί οι εξής οικοτόποι του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ:

- 3290: Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή από *Paspalo-Agrostidion*
- 4090: Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους
- 5210: Δενδροειδή *Matorrals* με *Juniperus* spp.
- 8210: Χασμοφυτική βλάστηση βραχυδών κλιτύων
- 9340: Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*
- 9540: Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου

Επιπλέον, σημαντική είναι και η εξάπλωση του Τύπου Οικοτόπου Ελληνικού ενδιαφέροντος 951B: Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*).

Στην περιοχή απαντά ένας σχετικά μεγάλος αριθμός ελληνικών ενδημικών, ενδημικών της Πελοποννήσου, αλλά και σπάνιων-απειλούμενων και προστατευόμενων φυτικών ειδών, με βάση την Ελληνική και Διεθνή νομοθεσία.

Τα ενδημικά φυτά που φύονται αποκλειστικά και μόνο στην Πελοπόννησο (Πελοποννησιακά ενδημικά) είναι τα ακόλουθα, συνοδευόμενα με την πιο λεπτομερή ανάλυση της γεωγραφικής τους κατανομής στο επίπεδο της φυτογεωγραφικής περιοχής της Πελοποννήσου:

- *Dianthus serratifolius* ssp. *abbreviatus*: Ταύγετος, Πάρνων, Μαίναλο.
- *Petrorhagia glutacea*: Ευρέως εξαπλωμένο είδος σε ολόκληρη την Πελοπόννησο, με μια μόνο επιβεβαιωμένη καταγραφή από τη Ν Πίνδο.
- *Hymenonema laconicum*: Ταϋγετος, Πάρνων, Μαίναλο.
- *Crocus biflorus* ssp. *melantherus*: Βόρεια, Κεντρική και Νότια Πελοπόννησος (Χελμός, Κυλλήνη, Μαίναλο, Ταύγετος, Πάρνων, Μίνθη).
- *Marrubium velutinum* ssp. *cylleneum*: Παναχαϊκό, Ερύμανθος, Χελμός, Κυλλήνη, Μαίναλο.
- *Sideritis clandestina* ssp. *peloponnesiaca*: Ερύμανθος, Χελμός, Κυλλήνη, Μαίναλο
- *Crataegus pycnoloba*: Χελμός, Κυλλήνη, Μαίναλο.
- *Galium taygeteum*: Ευρέως εξαπλωμένο είδος σε ολόκληρη την Πελοπόννησο (Ταϋγετος Πάρνων, Μαίναλο, Χελμός, Κυλλήνη, Ερύμανθος, Παναχαϊκό, κ.ά)
- *Valeriana olenaea*: Μαίναλο, Ολίγυρτος, Σαϊτάς, Κυλλήνη, Χελμός, Ερύμανθος
- *Gymnospermium altaicum* ssp. *peloponnesiacum*: Παναχαϊκό, Κλωκός, Μαίναλο.

Κίνδυνοι και απειλές:

Όπως κάθε ελληνικό Όρος, έτσι και το Μαίναλο κινδυνεύει από τις πυρκαγιές. Οι κυριότερες απειλές για την τοπική χλωρίδα και πανίδα προέρχονται από την ανθρώπινη επίδραση στα ενδιαιτήματα των φυτών και των ζώων λόγω τουριστικής ανάπτυξης, οδοποιίας και υπερβόσκησης. Το κυνήγι είναι ο βασικός παράγοντας που μειώνει άμεσα τους ζωικούς πληθυσμούς, ιδιαίτερα εκείνους των πουλιών. Η λειτουργία του χιονοδρομικού κέντρου έχει αρνητική επίδραση σε ορισμένα είδη βλάστησης.

Εκτιμάται ότι πολλά από τα σπάνια αγριολούλουδα του Μαινάλου κινδυνεύουν όχι από κάποια άλλη φυσική μεταβολή, αλλά από τους επισκέπτες που τα συλλέγουν επειδή δεν αναγνωρίζουν την αξία τους.

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 22.673,07 ha με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Κωνοφόρα Δάση	47,88
Εσωτερικά υδάτινα σώματα (στάσιμα νερά, ρέοντα νερά)	0,31
Ερεικώνες, Θαμνώνες, Μακκία βλάστηση και Carrigues, Φρύγανα	19,32
Αείφυλλα δάση	13,05
Άλλη αρόσιμη γη	18,61
Εσωτερικά βράχια, Σάρες, Άμμοι, Μόνιμο χιόνι και πάγος	0,24
Άλλη γη (περιλαμβάνονται εδώ οι πόλεις, τα χωριά, οι δρόμοι, οι χέρσες εκτάσεις, μεταλλεία, βιομηχανικές περιοχές)	0,59

ΖΕΠ - Όρη Αρτεμίσιο και Λύρκειο (κωδικός: GR 2510004)

Το Αρτεμίσιο είναι βουνό στα σύνορα Αρκαδίας και Αργολίδας, που μοιράζεται αντίστοιχα ανάμεσα στους Δήμους Τρίπολης και Μυκηνών-Αργους. Είναι μέρος της οροσειράς που ενώνει τον Αργολικό με τον Κορινθιακό κόλπο, και συνορεύει προς βορρά με το Λύρκειο και προς νότο με τον Κτενιά. Στα δυτικά του ανοίγεται το οροπέδιο της Μαντίνειας και η ψηλότερη κορυφή του έχει ύψος 1771 μέτρα.

Σύμφωνα με τον Πausanία στην κορυφή του υπήρξε ιερό αφιερωμένο στην Άρτεμη, την προστάτιδα θεά των κυνηγών και της άγριας φύσης στην αρχαία Ελλάδα. Δυστυχώς δε διασώζεται το άλσος των ίταμων που αναφέρεται από τον Pausanία ότι φιλοξενούσε το ιερό, ελάχιστα δέντρα του είδους έχουν επιβιώσει στο βουνό σήμερα. Από το βουνό αυτό πηγάζει ο ποταμός Ίναχος που εκβάλλει στον Αργολικό κόλπο.

Το Λύρκειο είναι βουνό ανάμεσα σε Αργολίδα και Αρκαδία, αποτελεί «κρίκο» στην ορεινή αλυσίδα που ενώνει τον Κορινθιακό με τον κάμπο της Αργολίδας. «Γείτονες» του είναι το όρος Τραχύ, στα βόρεια, το Αρτεμίσιο, στα νότια, και το οροπέδιο της Μαντίνειας στα δυτικά. Σημειώνει το μεγαλύτερο υψόμετρό του στα 1.755 μ. και την κορυφή «Λεσοβίτι», ενώ άλλα σημαντικά γεωγραφικά σημεία αναφοράς είναι η κορυφή «Φραγκοκούκουρα» (1.647 μ.) και τα οροπέδια «Αρμενιά» και «Γουπάτα». Κοιτώντας ΒΔ διακρίνονται ο Χελμός, η Ντουρντουβάνα, ο Ολίγυρτος και το όρος Γκριμίνι.

Καλύπτεται σε μεγάλο ποσοστό από βραχώδη εδάφη, απόκρημνους βράχους και σάρες (λιθώνες), ενώ τα λίγα δάση του περιλαμβάνουν αυτοφυή κωνοφόρα.

Η περιοχή περιλαμβάνει βραχώδεις περιοχές, λιβαδικές εκτάσεις, θαμνώνες και απομονωμένα δάση κωνοφόρων στα μεγαλύτερα υψόμετρα. Ενώ, τα οικοσυστήματα του Αρτεμισίου και του Λύρκειου είναι ανάμεσα στις Σημαντικές Περιοχές Πτηνών Ελλάδας (ΣΠΠΕ) της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας.

Η περιοχή είναι ιδανική για μεγάλα αρπακτικά πτηνά, όπως ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*) και ο φιδαιτός (*Circaetus gallicus*). Ο μπούφος (*Bubo bubo*) είναι κοινό είδος, ενώ τα πουλιά ανοικτών δασών όπως η δενδροσταρήθρα (*Lullula arborea*) ευδοκιμούν.

Κίνδυνοι – Απειλές για την ορνιθοπανίδα της περιοχής

- Παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων για έλεγχο "επιβλαβών" θηλαστικών
- Δραστηριότητες που προκαλούν όχληση (κυνήγι, υλοτομία, αλιεία, συλλογή φυτών και καυσόξυλων)
- Εγκατάλειψη παραδοσιακών αγροτικών πρακτικών και χρήσεων γης, συμπεριλαμβανομένης της εγκατάλειψης της εκτατικής γεωργίας και κτηνοτροφίας
- Επέκταση - εντατικοποίηση ετήσιων καλλιεργειών
- Εξορυκτικές δραστηριότητες: λατομεία-ορυχεία

- Ανανεώσιμες μορφές ενέργειας: Αιολικά Πάρκα
- Κυνήγι-λαθροθηρία-παγίδευση-συλλογή αυγών ή νεοσσών-καταστροφή φωλιών
- Καταδίωξη από συγκεκριμένους χρήστες ως επιβλαβή
- Οχλούσες δραστηριότητες αναψυχής

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 11.477,38 ha με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Κωνοφόρα Δάση	3,81
Ξηροφυτικοί λειμώνες, Στέπες	34,56
Ερεικώνες, Θαμνώνες, Μακκία βλάστηση και Carrigues, Φρύγανα	54,31
Αλπικοί και Υπαλπικοί λειμώνες	0,34
Εκτεταμένες καλλιέργειες σιτηρών (περιλαμβάνονται οι εκ περιτροπής καλλιέργειες με τακτική αγρανάπαυση)	2,15
Μη δασικές περιοχές καλλιεργημένες με δενδρώδη φυτά (Φυτείες οπωροφόρων, αμπελώνες)	4,18
Άλλη γη (περιλαμβάνονται εδώ οι πόλεις, τα χωριά, οι δρόμοι, οι χέρσες εκτάσεις, μεταλλεία, βιομηχανικές περιοχές)	0,65

ΕΖΔ - Λίμνη Τάκα (κωδικός: GR 2520002)

Η Λίμνη Τάκα βρίσκεται νοτίως της Τρίπολης σε απόσταση 10χλμ. από την πόλη και σε υψόμετρο 600μ περίπου. Απέχει 15χλμ. από την Τρίπολη και 45χλμ. από τη Μεγαλόπολη. Πρόκειται για έναν από τους σημαντικότερους υδροβιότοπους της Αρκαδίας και ολόκληρης της Πελοποννήσου, ενώ παράλληλα αποτελεί αξιοπρόσεκτο φυσικό φαινόμενο. Οι ανασκαφές στη λίμνη αποκάλυψαν ίχνη της αρχαίας πόλης Μανθυρέας, από όπου και το παλαιότερο όνομα της περιοχής η οποία λεγόταν «Μανθουρικό Πεδίο».

Το μέγεθος και το βάθος της λίμνης γλυκού νερού κυμαίνεται σημαντικά από εποχή σε εποχή και επίσης από έτος σε έτος, ανάλογα με την ετήσια βροχόπτωση και τη λειτουργία των πηγών, των υπόγειων ρευμάτων κλπ. Κάποιες χρονιές η λίμνη ήταν εντελώς στεγνή. Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι η μεγαλύτερη έκταση της περιοχής που καλυπτόταν από νερό σήμερα έχει μετατραπεί σε καλλιεργήσιμη έκταση μέσω αποστραγγιστικών έργων. Η απορροή των υδάτων γίνεται από πέντε καταβόθρες. Τον χειμώνα φτάνει σε βάθος μισό μέτρο και καλύπτει έκταση 6.000 στρεμμάτων, ενώ το καλοκαίρι στερεύει τελείως. Το φράγμα του ταμιευτήρα Τάκα προστατεύει την περιοχή από την υπερχειλίση της λίμνης και συγκρατεί τα νερά της. Από αυτήν υδρεύεται μεγάλο τμήμα του κάμπου, ενώ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αποδήμηση των πτηνών την άνοιξη.

Εννέα είδη σπονδυλωτών εκτός πτηνών που καταγράφηκαν σε αυτόν τον τόπο θεωρήθηκαν ως σημαντικά είδη. Από αυτά, η νυχτερίδα *Pipistrellus kuhli* και ο νανοκρίκετος (τρωκτικό) *Cricetulus migratorius*, εμφανίζονται στο ελληνικό κόκκινο βιβλίο δεδομένων ως "ευάλωτα" και "απειλούμενα" είδη αντίστοιχα. Το τελευταίο είδος είναι πολύ σπάνιο στην Ελλάδα και περιορίζεται στο ανατολικό κεντρικό τμήμα της χώρας (Στερεά Ελλάδα) και στην Πελοπόννησο. το εύρος αυτού του είδους είναι ασυνεχές με το νοτιοδυτικό άκρο του στην Ελλάδα.

Εδώ παρατηρεί κανείς είδη όπως την χαλκόκοτα (*Plegadis falcinellus*), τον λευκοτσικνιά (*Egretta garzetta*), τον καλαμόκιρκο (*Circus aeruginosus*), τον σπιζαετό (*Aquila fasciata*), την αλκούνη (*Alcedo atthis*), τον φιδαστό (*Circaetus gallicus*), κ.α. Η Διεθνής Ένωση Ορνιθολογικών Οργανώσεων σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία χαρακτήρισαν τη λίμνη Τάκα και τη γύρω περιοχή σημαντικές ζώνες για τα πουλιά μετά την πρώτη καταγραφή το 1988.

Στην εν λόγω προστατευόμενη περιοχή έχουν καταγραφεί οι εξής οικότοποι του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ:

- 3150: Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου *Magnopotamion* ή *Hydrochaition*
- 6420: Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από *Molinio Holoschoenion*
- 8210: Χασμοφυτική βλάστηση βραχωδών κλιτύων
- 92Α0: Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 1.033,15 ha με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Άλλη αρόσιμη γη	54,38
Ερεικώνες, Θαμνώνες, Μακκία βλάστηση και Carrigues, Φρύγανα	22,02
Εσωτερικά υδάτινα σώματα (στάσιμα νερά, ρέοντα νερά)	0,89
Άλλη γη (περιλαμβάνονται εδώ οι πόλεις, τα χωριά, οι δρόμοι, οι χέρσες εκτάσεις, μεταλλεία, βιομηχανικές περιοχές)	31,71

ΕΖΔ - Ακροναυπλία και Παλαμήδι (κωδικός: GR 2510003)

Αυτή η περιοχή, που βρίσκεται στο Νομό Αργολίδας, είναι ένας απότομος βραχώδης λόφος με ιστορικό κάστρο στην κορυφή της. Είναι ένα αξιόλογο μνημείο που προσελκύει το ενδιαφέρον των τουριστών. Είναι πολύ κοντά στην πόλη του Ναυπλίου (πρώτη πρωτεύουσα της Ελλάδας) και έχει ιστορική αλλά και αισθητική αξία. Αυτός ο βραχώδης λόφος παρουσιάζει έναν αρκετά ενδιαφέροντα βιότοπο ορισμένων περιφερειακών ενδημικών φυτών (*Stachys swainsonii* subsp. *Argolica*, *Campanula andrewsii* subsp. *Andrewsii*, *Petrorhagia armerioides* var. *Armerioides* κ.λπ.) και επίσης μια σημαντική σπονδυλωτή πανίδα. Η περιοχή έχει αναπτυχθεί τουριστικά, συνεπώς, οι ανθρώπινες δραστηριότητες προκαλούν αρνητικές επιδράσεις στο φυσικό οικοσύστημα. Γεωλογικά, ο χώρος ανήκει στην υποπελαγονική ζώνη (ζώνη της Ανατολικής Ελλάδας), η οποία χαρακτηρίζεται από σχηματισμούς σχιστόλιθου-ψαμμίτη-σκουριάς (σχιστολιθικά κρεβάτια με ψαμμίτες, ασβεστόλιθους και μερικές φορές μαργαριτάρια).

Αυτός ο τόπος έχει ιστορικό ενδιαφέρον και αισθητική αξία, που προσελκύει πολλούς τουρίστες. Η χλωρίδα της είναι μάλλον φτωχή, αλλά περιέχει μερικά σπάνια και ενδημικά φυτά. Αν και ο συνδυασμός ιστορικών, ανθοκομικών και ζωολογικών πληροφοριών μπορεί να ενδιαφέρει τους επισκέπτες, η τουριστική ανάπτυξη της περιοχής επηρεάζει αρνητικά τη χλωρίδα και την πανίδα της. Έτσι, με καλή διαχείριση, οι τουριστικές εγκαταστάσεις, το φρούριο, τα ενδημικά φυτά και τα ζώα θα μπορούσαν ενδεχομένως να συνυπάρξουν. Μια σημαντική σπονδυλωτή πανίδα (εξαιρουμένων των πτηνών) έχει αναφερθεί ως εμφανιζόμενη στον τόπο αυτό, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων ειδών στο παράρτημα II της οδηγίας 92/43 / ΕΟΚ και ορισμένα άλλα σημαντικά είδη. Μεταξύ των ταξινομικών ομάδων των δύο τελευταίων ομάδων, οι πιο σημαντικές είναι οι ενδημικές σαύρες *Algyroides moreoticus* και *Podacris peloponnesiaca*.

Στην εν λόγω προστατευόμενη περιοχή έχουν καταγραφεί οι εξής οικότοποι του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ:

- 5420: Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*
- 8210: Χασμοφυτική βλάστηση βραχωδών κλιτύων
- 9540: Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 366,16 ha με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Άλλη αρόσιμη γη	11,48
Ερεικώνες, Θαμνώνες, Μακκία βλάστηση και Carrigues, Φρύγανα	42,62
Κωνοφόρα Δάση	9,57
Εσωτερικά βράχια, Σάρες, Άμμοι, Μόνιμο χιόνι και πάγος	3,31
Άλλη γη (περιλαμβάνονται εδώ οι πόλεις, τα χωριά, οι δρόμοι, οι χέρσες εκτάσεις, μεταλλεία, βιομηχανικές περιοχές)	33,02

ΕΖΔ – Λιμνοθάλασσα Μουστου (κωδικός: GR 2520003)

ΕΖΔ – Όρος Πάρνωνα (και περιοχή Μονής Μαλεβής) (κωδικός: GR 2520006)

ΕΖΔ-πΤΚΣ – Μονή Έλωνα και Χαράδρα Λεωνιδίου – Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη (κωδικός: GR 2520005)

Οι ανωτέρω περιοχές έχουν αναφερθεί στο προηγούμενο κεφάλαιο, όπου γίνεται εκτενής περιγραφή της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου.

Για τις ανωτέρω περιοχές ισχύουν τα παρακάτω:

ΕΖΔ – Λιμνοθάλασσα Μουστου (κωδικός: GR 2520003).

Στην εν λόγω προστατευόμενη περιοχή έχουν καταγραφεί οι εξής οικοτόποι του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (με * οι Οικότοποι Προτεραιότητας):

- 1150*: Παράκτιες λιμνοθάλασσες
- 1410: Μεσογειακά αλίπεδα (*Juncetalia maritimi*)
- 1420: Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (*Sacrocornetea fruticosi*)
- 2110: Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες
- 3290: Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή από *Paspalo-Agrostidion*
- 5210: Δενδροειδή Matorrals με *Juniperus spp*
- 5420: Θερμομεσογειακές και προερημικές λόχμες
- 92D0: Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (*Nerio-Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 368,24 ha με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Άλλη αρόσιμη γη	28,06
Ερεικώνες, Θαμνώνες, Μακκία βλάστηση και Carrigues, Φρύγανα	5,27
Εσωτερικά υδάτινα σώματα (στάσιμα νερά, ρέοντα νερά)	1,59
Παλιρροιακοί ποταμοί, Εκβολές, Λασπώδεις και Αμμώδεις επίπεδες εκτάσεις, Λιμνοθάλασσες (περιλαμβάνονται οι αλυκές)	3,46
Αλίπεδα, Αλατούχα βοσκοτόπια, Αλατούχες στέπες	43,49
Παράκτιες αμμοθίνες, Αμμώδεις παραλίες	4,49
Πλατύφυλλα φυλλοβόλα δάση	0,01
Αείφυλλα δάση	13,63

ΕΖΔ – Όρος Πάρνωνα (και περιοχή Μονής Μαλεβής) (κωδικός: GR 2520006).

Στην εν λόγω προστατευόμενη περιοχή έχουν καταγραφεί οι εξής οικοτόποι του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (με * οι Οικότοποι Προτεραιότητας):

- 4090: Ενδημικά ορεινά μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους
- 5210: Δενδροειδή *Matorrals* με *Juniperus spp.*
- 5420: Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*
- 6230*: Χλοώδεις διαπλάσεις με *Nardus*, ποικίλλων ειδών, σε πυριτιούχα υποστρώματα των ορεινών ζωνών (και των υποορεινών ζωνών της ηπειρωτικής Ευρώπης)
- 8210: Χασμοφυτική βλάστηση βραχωδών κλιτύων
- 91M0: Παννωνικά – βαλκανικά δάση τούρκικης δρυός – κοινής δρυός
- 9260: Δάση με *Castanea sativa*
- 92C0: Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (*Platanion orientalis*)
- 9340: Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*
- 9530*: (Υπο)μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα
- 9540: Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου
- 9560*: Ενδημικά δάση με *Juniperus spp.*

Επιπλέον, σημαντική είναι και η εξάπλωση του Τύπου Οικοτόπου Ελληνικού ενδιαφέροντος 951B: Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*).

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 55.767,52 ha με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Άλλη αρόσιμη γη	54,38
Ερεικώνες, Θαμνώνες, Μακκία βλάστηση και Carrigues, Φρύγανα	22,02
Εσωτερικά υδάτινα σώματα (στάσιμα νερά, ρέοντα νερά)	0,89
Άλλη γη (περιλαμβάνονται εδώ οι πόλεις, τα χωριά, οι δρόμοι, οι χέρσες εκτάσεις, μεταλλεία, βιομηχανικές περιοχές)	31,71

ΕΖΔ-πΤΚΣ – Μονή Έλωνας και Χαράδρα Λεωνιδίου – Σπήλαιο Μάνα και Γαλάζια Λίμνη (κωδικός: GR 2520005).

Στην εν λόγω προστατευόμενη περιοχή έχουν καταγραφεί οι εξής οικοτόποι του Παραρτήματος I της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (με * οι Οικότοποι Προτεραιότητας):

- 8210: Χασμοφυτική βλάστηση βραχωδών κλιτύων
- 9260: Δάση με *Castanea sativa*
- 92C0: Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (*Platanion orientalis*)
- 92D0: Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (*Nerio-Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)
- 9320: Δάση με *Olea* και *Ceratonia*
- 9340: Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*
- 9560*: Ενδημικά δάση με *Juniperus spp.*

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 8.293,47 ha με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Άλλη αρόσιμη γη	18,83
Πλατύφυλλα φυλλοβόλα δάση	0,41
Κωνοφόρα δάση	2,29
Άλλη γη (περιλαμβάνονται εδώ οι πόλεις, τα χωριά, οι δρόμοι, οι χέρσες εκτάσεις, μεταλλεία, βιομηχανικές περιοχές)	1,63
Αείφυλλα δάση	73,11
Εσωτερικά βράχια, Σάρες, Άμμοι, Μόνιμο χιόνι και πάγος	3,73

ΕΖΔ-πΤΚΣ – Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και Περιοχή Μονεμβασίας, Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως Ακρωτήριο Καμήλι (κωδικός: GR 2540001)

Η περιοχή αποτελείται από βουνά γυμνά, θαμνώδη ή αραιά δασωμένα. Η παράκτια γραμμή συχνά τελειώνει με απότομα βράχια και βραχώδεις ακτές. Γεωλογικά, ο τόπος ανήκει στη ζώνη Γαβρόβου-Τριπόλεως και αποτελείται κυρίως από φυλλίδια και σκουρόχρωμους ασβεστόλιθους από την Ιουρασική περίοδο, καθώς και από φλύσχη του Ηώκαινου και του Ολιγόκαινου. Σε μεγαλύτερα υψόμετρα η βλάστηση αποτελείται από κωνοφόρα δάση με Κεφαλληνιακή ελάτη *Abies cephalonica* και Μαύρη πεύκη *Pinus nigra ssp. pallasiana*. Σε χαμηλότερα υψόμετρα, εμφανίζεται η Φοινικική άρκευθος *Juniperus phoenicea*, ενώ στην περιοχή κυριαρχούν η θερμο-μεσογειακή βλάστηση με μακκία βλάστηση και Φρύγανα

Η θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή βρίσκεται στην Ανατολική Πελοπόννησο από τον Γεράκα (Βόρεια) έως την Παναγιά (Νότια). Πρόκειται για μια θαλάσσια περιοχή που εκτείνεται ~ 45 χιλιόμετρα κατά μήκος της ακτογραμμής και 1 χιλιόμετρο μακριά, συμπεριλαμβανομένων αρκετών υφάλων και νησίδων (π.χ. Δασκελιό). Η συνολική έκταση εκτείνεται περίπου σε 95 km² θαλάσσιου βυθού που κατά τόπους φτάνει βάθη μεγαλύτερα των 200 μέτρων.

Ολόκληρη η περιοχή προσφέρει μια μεγάλη ποικιλία από οικολογικές θέσεις. Είναι μια πολύ ενδιαφέρουσα περιοχή για ξεκούραση και φωλεοποίηση των μεταναστευτικών πτηνών. Στα νοτιότερα όρια του τόπου, εμφανίζεται το μοναδικό βραχώδες τοπίο της Μονεμβασίας. Το τοπίο αυτό φιλοξενεί το βενετσιάνικο κάστρο καθώς και μερικά σπάνια φυτά, όπως οι σχηματισμοί *Euphorbia dendroides* και πολύ σπάνια και τοπικά ενδημικά φυτικά taxa όπως το *Stachys spreitzenhoferi ssp. virella* και *Campanula andrewsii ssp. hirsutula*. Μαζί, αυτά δίνουν στην περιοχή ιδιαίτερη ώθηση για διατήρηση και διαχείριση. Η πανίδα αυτού του τόπου είναι εκπληκτικά διαφορετική.

Η περιοχή έχει μεγάλη σημασία λόγω των καλά αναπτυγμένων λιβαδιών ποσειδονίας *Posidonia beds* (Τύπος Οικοτόπου 1120) που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος των ιζηματογενών αποθέσεων σε βάθη μεταξύ 5-30m. Στις ρηχότερες και βαθύτερες ζώνες κυριαρχούν οι Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους (Τύπος Οικοτόπου 1110). Οι πλούσιες σε βιότοπους βραχώδεις ακτές και υφάλους είναι κοινές και εκτεταμένες, φιλοξενούν σημαντικά και καλά διατηρημένα αποικίες από *Cystoseira* και *Sargassum*, τόσο στα ρηχά όσο και στα βαθιά.

Η θαλάσσια χελώνα καρέττα *Caretta caretta* είναι μια κοινή συνάντηση στην περιοχή, καθώς παραλίες της Μονεμβασίας χρησιμοποιούνται ως περιοχές ωοτοκίας του είδους.

Ο εγκαταλελειμμένος Πύργος Αγίου Στεφάνου φιλοξενεί τεράστια μικτή αποικία χειροπτέρων, ως ακολούθως: Α) γονική αποικία του είδους *Rhinolophus hipposideros* περίπου 30 ατόμων Β) Μεγάλη γονική αποικία *Rhinolophus ferrumequinum* και *Myotis emarginatus* Γ) Μεσαία γονική αποικία *Rhinolophus sp.* περίπου 800-1000 άτομα. Το κτίριο αυτό είναι ένα από τα λίγα γνωστά που φιλοξενούν μικτές αποικίες ειδών σε αυτό το μέγεθος σε σύγκριση με άλλες αποικίες σε εγκαταλελειμμένα κτίρια στην Ελλάδα.

Στην εν λόγω προστατευόμενη περιοχή έχουν καταγραφεί οι εξής οικότοποι του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (με * οι Οικότοποι Προτεραιότητας):

- 1110: Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους
- 1120*: Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonium oceanicae*)
- 1170: Ύφαλοι

- 1240: Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο με ενδημικά *Limonium spp.*
- 1410: Μεσογειακά αλίπεδα (*Juncetalia maritimi*)
- 1420: Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (*Sacrocornetea fruticosi*)
- 2110: Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες
- 2260*: Θίνες των παραλίων με *Juniperus spp.*
- 5330: Θερμομεσογειακές και προερημικές λόχμες
- 8210: Χασμοφυτική βλάστηση βραχωδών κλιτύων
- 92C0: Δάση *Platanus orientalis* και *Liquidambar orientalis* (*Platanion orientalis*)
- 92D0: Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (*Nerio-Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)
- 9320: Δάση με *Olea* και *Ceratonia*
- 9340: Δάση με *Quercus ilex* και *Quercus rotundifolia*
- 9350: Δάση με *Quercus macrolepis*
- 9540: Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 38.869,97 ha, από την οποία το 24,6 % αποτελεί θαλάσσια περιοχή, με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Άλλη αρόσιμη γη	18,62
Αλίπεδα, Αλατούχα βοσκοτόπια, Αλατούχες στέπες	0,01
Κωνοφόρα δάση	5,13
Άλλη γη (περιλαμβάνονται εδώ οι πόλεις, τα χωριά, οι δρόμοι, οι χέρσες εκτάσεις, μεταλλεία, βιομηχανικές περιοχές)	0,50
Αείφυλλα δάση	74,61
Εσωτερικά βράχια, Σάρες, Άμμοι, Μόνιμο χιόνι και πάγος	1,05
Παράκτιες αμμοθίνες, Αμμώδεις παραλίες	0,01
Παραλίες με κροκάλες, Απόκρημνες βραχώδεις ακτές, νησίδες	0,01
Ερεικώνες, Θαμνώνες, Μακκία βλάστηση και Garrigues, Φρύγανα	0,06

ΖΕΠ – Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 2540007)

Η περιοχή έχει τα χαρακτηριστικά της περιοχής ΕΖΔ-πΤΚΣ – Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και Περιοχή Μονεμβασιάς, Σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως Ακρωτήριο Καμήλι (κωδικός: GR 2540001), καθώς καλύπτουν σχεδόν την ίδια περιοχή, εκτός της θαλάσσιας περιοχής της ανωτέρω ΕΖΔ-πΤΚΣ.

Είναι μία εκτεταμένη περιοχή με έντονο ανάγλυφο, περιλαμβάνει σύμπλεγμα ορεινών όγκων (Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα), φαράγγια και θαλάσσιους γκρεμούς. Ο απόκρημνος και δυσπρόσιτος χαρακτήρας της περιοχής, σε συνδυασμό με τη γεωγραφική θέση πάνω σε μια από τις μεταναστευτικές διαδρομές που διατρέχουν την νότια Ελλάδα, την καθιστούν ιδανικό τόπο παρατήρησης αρπακτικών πουλιών.

Η περιοχή είναι σημαντική για αναπαραγόμενα και μεταναστευτικά αρπακτικά και στρουθιόμορφα πουλιά. Είναι μία από της σημαντικότερες περιοχές της Ελλάδας για τον Σπιζαετό - *Hieraaetus fasciatus* και αποτελεί ζωτικής σημασίας περιοχή ως τμήμα του μεταναστευτικού διαδρόμου της νοτιοανατολικής Πελοποννήσου – Κυθήρων – Αντικυθήρων – βορειοδυτικής Κρήτης, όπου περνά μεγάλος αριθμός αρπακτικών πουλιών. Τα είδη που προκαλούν ενδιαφέρον περιλαμβάνουν το Φιδαετό *Circaetus gallicus*, το Σπιζαετό *Hieraaetus fasciatus*, τη Λιοστριτίδα *Hippolais olivetorum*, τον Αιγαιοτσιροβάκο *Sylvia rueppelli* και το Φρυγανοτσίχλο *Emberiza caesia*. Το οικοσύστημα των ορέων Ανατολικής Λακωνίας είναι ανάμεσα στις Σημαντικές Περιοχές Πτηνών Ελλάδας (ΣΠΠΕ) της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας.

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 37.566,61 ha, με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Μικτά δάση	4,00
Υγροί λειμώνες, Μεσόφιλοι λειμώνες	4,00
Μη δασικές περιοχές καλλιεργημένες με δενδρώδη φυτά (Φυτείες οπωροφόρων, αμπελώνες)	10,00
Άλλη γη (περιλαμβάνονται εδώ οι πόλεις, τα χωριά, οι δρόμοι, οι χέρσες εκτάσεις, μεταλλεία, βιομηχανικές περιοχές)	11,00
Ερεικώνες, Θαμνώνες, Μακκία βλάστηση και Garrigues, Φρύγανα	71,00

ΕΖΔ-πΤΚΣ – Εκβολές Ευρώτα, Περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια Περιοχή Λακωνικού Κόλπου (κωδικός: GR 2540003)

Ο ποταμός Ευρώτας βρίσκεται στα Νότια της Πελοποννήσου με την μεγαλύτερη έκταση της λεκάνης απορροής του να βρίσκεται στον Νομό Λακωνίας, ενώ τμήματά του περιλαμβάνονται και στον νομό Αρκαδίας. Ο ιστορικός ποταμός έχει μήκος που προσεγγίζει τα 100χλμ. και το όνομά του σημαίνει καλή ροή.

Ο Ευρώτας είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την ιστορία της αρχαίας Σπάρτης, η οποία και είχε χτιστεί σε ύψωμα κοντά στη δεξιά όχθη του. Σύμφωνα με τη μυθολογία, ο Ευρώτας ήταν ο τρίτος μυθικός βασιλιάς της Λακωνίας. Γυναίκα του ήταν η Ευρυδίκη και μαζί της έκανε μια κόρη, την Σπάρτη. Ένα από τα έργα που έκανε ο βασιλιάς ήταν να ρυθμίσει την κοίτη του ποταμού που διέσχισε την Λακωνία και αργότερα πήρε και το όνομα του. Σύμφωνα με το μύθο, θέλησε να δώσει διέξοδο στα λιμνάζοντα νερά γύρω από την πόλη της Σπάρτης, για αυτό άνοιξε διώρυγα και διοχέτευσε τα νερά προς τη θάλασσα. Έτσι δημιουργήθηκε το ποτάμι.

Σε όλη την πορεία του ο Ευρώτας αγκαλιάζεται από όμορφα παραποτάμια δάση με πλατάνια, ιτιές και πικροδάφνες αλλά και πυκνές συστάδες από βούρλα, ψαθιά και καλαμιές. Δυστυχώς οι εκτεταμένες καλλιέργειες εσπεριδοειδών στην πεδιάδα του Ευρώτα έχουν αλλοιώσει κατά πολύ την οικολογική φυσιογνωμία της περιοχής, η οποία εμφανίζεται, σχεδόν αποκλειστικά, κατά τον ρου του ποταμού.

Το Δέλτα του ποταμού Ευρώτα είναι ένας από τους τελευταίους σημαντικούς υδροβιότοπους στη Νότια Ελλάδα. Είναι το σημαντικότερο μέρος ξεκούρασης και διατροφής για ένα τεράστιο αριθμό μεταναστευτικών πτηνών στη Νότια Ελλάδα, αποτελεί τόπο ωοτοκίας για σημαντικό αριθμό πτηνών και ψαριών και τόπο διαβίωσης ενδημικών οργανισμών και απειλούμενων ειδών πανίδας.

Ο Λακωνικός κόλπος βρίσκεται αποτελεί μια θαλάσσια περιοχή όπου, εκτός από την Καρέττα (*Caretta caretta*), απαντάται συχνά και η πράσινη χελώνα (*Chelonia mydas*).

Οι παραλίες Μαυροβούνι, Βαλτάκι, Σελινίτσα, Βαθύ, στο δυτικό τμήμα του κόλπου, καθώς και η 15 χλμ. παραλία του Ευρώτα φιλοξενούν κατά μέσο όρο 200 φωλιές της Καρέττα κάθε χρόνο. Ορισμένες παραλίες δέχονται πολυάριθμους επισκέπτες τους θερινούς μήνες και η φυσική κατάστασή τους έχει υποστεί υποβάθμιση, συνεπώς απαιτείται συνεχής επαγρύπνηση και δράσεις προστασίας.

Οι εκβολές του ποταμού Ευρώτα αποτελούν τόπο ανάπαυσης, διατροφής και αναπαραγωγής για πολλά είδη πουλιών και η ζώνη των αμμόλοφων φιλοξενεί το θαυμάσιο κρίνο της θάλασσας (*Pancratium maritimum*).

Επίσης η θαλάσσια περιοχή μπροστά από την παραλία του Ευρώτα είναι ένας καλά τεκμηριωμένος χώρος αναζήτησης και ανάπτυξης για τις νεαρές χελώνες *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*, καθώς και μια περιοχή ζευγαρώματος και αναπαραγωγής της *Caretta caretta*.

Περιοχή Βροντάμα - Ευρώτα:

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από ένα μεγάλο φαράγγι ασβεστόλιθου, όπου μέρος του ποταμού Ευρώτα ρέει αρχικά υπεράνω (καθ' όλη τη διάρκεια του έτους στο ανώτερο επίπεδο της περιοχής), ενώ σε περιόδους ξηρασίας το νερό διατηρείται μόνο υπόγεια. Στο επάνω μέρος του φαραγγιού, σε περιόδους ξηρασίας, τα εναπομείναντα νερά δημιουργούν στάσιμες λίμνες, στο βραχώδες ποτάμι όπου συγκεντρώνονται όλοι οι υπόλοιποι πληθυσμοί ψαριών. Σε όλη την περιοχή εντοπίζονται σημαντικοί πληθυσμοί ενδημικών και εξαιρετικά σπάνιων ειδών όπως το τοπικό ενδημικό *Squalius keadicus* (Skoulikidis et al 2008). Είναι επίσης εξαιρετικά σημαντική περιοχή για τα ακόλουθα σπάνια ενδημικά είδη ψαριών της οδηγίας 92/43: *Tropidophoxinellus spartiaticus* και *Pelagius laconicus* ενώ υπάρχουν άλλα ευπαθή είδη όπως η *Anguilla anguilla* και η *Salapia fluviatilis*. Η περιοχή φιλοξενεί σημαντικό πληθυσμό της βίδρας *Lutra lutra*, η οποία εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους πληθυσμούς των ψαριών για τροφή. Η περιοχή αυτή διατηρεί μέχρι σήμερα σημαντικά παραποτάμια δάση και σε ορισμένες περιπτώσεις η κοίτη του εμπλουτίζεται με νερό πηγής, δημιουργώντας σημαντικά καταφύγια για πληθυσμούς ιχθύων κατά τη διάρκεια περιόδων ξηρασίας (Skoulikidis et al 2008).

Στην εν λόγω προστατευόμενη περιοχή έχουν καταγραφεί οι εξής οικοτόποι του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (με * οι Οικότοποι Προτεραιότητας):

- 1210: Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης
- 1410: Μεσογειακά αλίπεδα (*Juncetalia maritimi*)
- 2110: Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες
- 2120: Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»)
- 3280: Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή του *Paspalo-Agrostidion* και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από *Salix* και *Populus alba* στις όχθες τους
- 5420: Φρύγανα από *Sarcopoterium spinosum*
- 6420: Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πόες από *Molinio Holoschoenion*
- 92A0: Δάση-στοές με *Salix alba* και *Populus alba*
- 92D0: Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (*Nerio-Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 10.632,61 ha, από την οποία το 34,89 % αποτελεί θαλάσσια περιοχή, με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Εσωτερικά υδάτινα σώματα (στάσιμα νερά, ρέοντα νερά)	1,27
Πλατύφυλλα φυλλοβόλα δάση	4,99
Άλλη αρόσιμη γη	78,49
Υγροί λειμώνες, Μεσόφιλοι λειμώνες	0,01
Ερεϊκώνες, Θαμνώνες, Μακκία βλάστηση και Garrigues, Φρύγανα	3,25
Παραλίες με κροκάλες, Απόκρημνες βραχώδεις ακτές, νησίδες	0,10
Άλλη γη (περιλαμβάνονται εδώ οι πόλεις, τα χωριά, οι δρόμοι, οι χέρσες εκτάσεις, μεταλλεία, βιομηχανικές περιοχές)	2,36
Αλίπεδα, Αλατούχα βοσκοτόπια, Αλατούχες στέπες	0,45
Παλιρροιακοί ποταμοί, Εκβολές, Λασπώδεις και Αμμώδεις επίπεδες εκτάσεις, Λιμνοθάλασσες (περιλαμβάνονται οι αλυκές)	2,00
Παράκτιες αμμοθίνες, Αμμώδεις παραλίες	7,08

ΖΕΠ – Υγρότοποι Εκβολών Ευρώτα (κωδικός: GR 2540006)

Η περιοχή έχει τα χαρακτηριστικά της περιοχής ΕΖΔ-πΤΚΣ – Εκβολές Ευρώτα, Περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια Περιοχή Λακωνικού Κόλπου (κωδικός: GR 2540003), καθώς συμπεριλαμβάνεται εξ' ολοκλήρου στην ανωτέρω περιοχή.

Πρόκειται για τη ζώνη των εκβολών και το δέλτα του ποταμού Ευρώτα, που περιλαμβάνει ένα συνδυασμό υγροτοπικών και παράκτιων οικοσυστημάτων με αμμοθίνες, αλμυρόβαλτους, παραποτάμια βλάστηση, λιβάδια, υγρά λιβάδια και καλαμώνες. Η περιοχή καταλαμβάνει μια πλατιά παράκτια ζώνη, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας αποτελείται σήμερα από καλλιέργειες που έχουν πάρει τη θέση των υγροτοπικών οικοσυστημάτων, ιδίως στο δυτικό τμήμα των εκβολών. Διατηρούνται ακόμη κάποιες από τις παλιές, ανενεργές κοίτες του ποταμού.

Η περιοχή είναι σημαντική για μεταναστευτικά υδρόβια, παρυδάτια, ερωδιούς και στρουθιόμορφα και για αναπαραγόμενα και μεταναστευτικά αρπακτικά. Το οικοσύστημα των εκβολών Ευρώτα είναι ανάμεσα στις Σημαντικές Περιοχές Πτηνών Ελλάδας (ΣΠΠΕ) της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας.

Οι κύριες απειλές είναι η επέκταση της γεωργίας σε βάρος των υγροτοπικών εκτάσεων, η επιχωμάτωση/μπάζωμα του υγροτόπου, η λαθροθηρία, η διάνοιξη δρόμων και η συχνά ανεξέλεγκτη τουριστική ανάπτυξη.

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 2.172,76 ha, με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Ερεικώνες, Θαμνώνες, Μακκία βλάστηση και Garrigues, Φρύγανα	1,00
Άλλη γη (περιλαμβάνονται εδώ οι πόλεις, τα χωριά, οι δρόμοι, οι χέρσες εκτάσεις, μεταλλεία, βιομηχανικές περιοχές)	83,90
Αλίπεδα, Αλατούχα βοσκοτόπια, Αλατούχες στέπες	1,30
Παράκτιες αμμοθίνες, Αμμόδεις παραλίες	13,20

ΕΖΔ – Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφώνησος (κωδικός: GR 2540002)

Τα σημαντικότερα στοιχεία της Ελαφονήσου που την καθιστούν προστατευόμενη περιοχή Natura 2000, είναι οι αμμοθίνες και τα ενδημικά είδη χλωρίδας που εμφανίζονται αποκλειστικά στις παραλίες αλλά και την ευρύτερη περιοχή της Ελαφονήσου. Εξαιρετικής σημασίας στοιχείο αποτελεί η λιμνοθάλασσα «Στρογγύλη», καταγεγραμμένη ως υγρότοπος, η οποία παίζει καθοριστικό ρόλο στην ισορροπημένη λειτουργία του οικοσυστήματος της ευρύτερης περιοχής.

Η Ελαφώνησος παρουσιάζει τεράστιο οικολογικό ενδιαφέρον με τους σπάνιους φυτικούς και ζωικούς οργανισμούς. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από μια ποικιλία τύπων οικοτόπων, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι αρκετά καλά διατηρημένοι (τυπική αμμόφιλη και αλοφυτική χλωρίδα, συστάσεις κέδρων στις αμμοθίνες, δενδρώδεις διαπλάσεις με *Juniperus macrocarpa*, υψηλοί θαμνώνες, βράχοι) που απαντούν φυτοκοινωνίες από τις πιο πλούσιες σε ποικιλότητα, καθώς και υποθαλάσσιες φυτοκοινωνίες με ποσειδωνίες, κολπίσκους, κόλπους κ.α. Η χλωρίδα της περιοχής είναι πλούσια σε κοινά είδη, ενώ περιλαμβάνει ενδημικά και τοπικά ενδημικά είδη.

Η βλάστηση της περιοχής είναι αυτή που χαρακτηρίζει τα μεσογειακά οικοσυστήματα. Τα σημαντικότερα στοιχεία της χλωρίδας είναι οι βιότοποι των αμμοθινών με το σπάνιο είδος *Juniperus macrocarpa* και τα ενδημικά είδη χλωρίδας που σχηματίζονται κυρίως στις εκτεταμένες παραλίες του νησιού.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό τόσο του νησιού, όσο και της απέναντι ακτής, αποτελούν οι αμμοθίνες. Οι αμμοθίνες έχουν διεθνώς χαρακτηριστεί ως δασικές προστατευόμενες παραλίες. Πρόκειται για δυναμικά και ευαίσθητα οικοσυστήματα. Χαρακτηριστικές στις παραλίες είναι «οι χαμηλές κινούμενες αμμοθίνες» -με χαλαρό αμμώδες υπόστρωμα και αραιή βλάστηση- αναπτύσσονται στο σημείο αμέσως μετά τη ζώνη που φτάνει το κύμα. Στη ζώνη αυτή εμφανίζονται τα φυτά της περιοχής, η Αμμόφιλα (*Ammophila arenaria*), η Αγκαθιά (*Eryngium maritimum*) και ένας αξιόλογος πληθυσμός του είδους *Pancratium maritimum*, ο απειλούμενος με εξαφάνιση «Κρίνος της Θάλασσας». Οι φυτοκοινωνίες με αυτά τα χαρακτηριστικά (αμμόφιλα, κρίνα, κλπ), είναι εξαιρετικά ευαίσθητες. Όταν περνούν ή διέρχονται πάνω τους τροχοφόρα, καταστρέφονται και δεν ξαναφύονται.

Εσωτερικά προς την ξηρά αναπτύσσονται οι «λευκές αμμοθίνες» που φτάνουν μέχρι τα 10 μ. ύψος στις παραλίες της Ελαφώνησου. Εδώ η Αμμόφιλα καταλαμβάνει την κορυφή των αμμολόφων. Είναι πολυετές αγρωστώδες και αναπτύσσει ρίζωμα με μεγάλο μήκος και βάθος. Αυτό δικτυώνει εσωτερικά τους αμμώδεις λοφίσκους και επιφέρει το πρώτο σημαντικό βήμα στη διαδικασία σταθεροποίησης. Στο σημείο αυτό εμφανίζεται ο «Κρίνος της Θάλασσας», ο οποίος διαθέτει υπόγειο βολβό και εμφανίζεται σποραδικά σε ομάδες.

Οι «γκρίζες αμμοθίνες» με ποώδη βλάστηση είναι σταθεροποιημένες αμμοθίνες που διαδέχονται τις λευκές προς την κατεύθυνση της χέρσου. Η σταθεροποίηση των θινών αυτών επιτυγχάνεται με την εγκατάσταση μόνιμης φυτοκάλυψης από ποώδη και ξυλώδη φυτά, βρύα και λειχήνες που εμπλουτίζουν το αμμώδες έδαφος με οργανικές ουσίες και το καθιστούν πιο σκοτεινόχρωμο και πιο συνεκτικό.

Στην Ελαφώνησο εκτός από τις ιδιαίτερες φυτοκοινωνίες των αμμοθινών, παρουσιάζονται και άλλοι τύποι οικοτόπων εξαιρετικής σημασίας όπως οι βραχώδεις εκτάσεις με τα Φρύγανα (*Sarcopoterium spinosum*), απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση, αβαθείς κολπίσκοι και κόλποι και οι γνωστές βέβαια ποσειδωνίες, οι οποίες καλύπτουν σημαντικές εκτάσεις του αμμώδους βυθού γύρω από το νησί. Χαρακτηριστικό σημείο ποσειδωνίας είναι η περιοχή γύρω από το Παύλοπετρι.

Στην περιοχή έχουν καταγραφεί αρκετά είδη πουλιών. Ο αριθμός τους αυξάνεται ιδιαίτερα κατά τις μεταναστευτικές περιόδους, αφού η περιοχή βρίσκεται στον μεταναστευτικό διάδρομο Αφρική, Κρήτη, Αντικύθηρα, Κύθηρα, Πελοπόννησος.

Η περιοχή αποτελεί πέρασμα, σημαντικό σταθμό στο μεγάλο ταξίδι των παρυδάτιων και υδρόβιων πουλιών, τα οποία κατά την διάρκεια της εαρινής μετανάστευσης -διαχείμασης σταματούν στην λίμνη Στρογγύλη.

Το προστατευόμενο είδος, η θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta* αναπαράγεται στην περιοχή της λίμνης Στρογγύλης, ενώ έχει καταγραφεί και στην παραλία της Παναγίας. Η χελώνα του γλυκού νερού γραμμωτή νεροχελώνα (*Mauremis caspica*) βρέθηκε στην λίμνη Στρογγύλη σε θέσεις όπου υπάρχουν πηγές και γλυκό νερό. Στην Ελαφώνησο υπάρχουν διάφορα είδη φιδιών και σαύρες. Από τις σαύρες ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η σπάνια Ελληνική σαύρα *Hellenolacerta graeca* η οποία είναι ενδημικό είδος της Πελοποννήσου.

Παλιότερα σε βραχώδεις θέσεις γύρω από το νησί συναντούσαμε φώκιες, το πλέον απειλούμενο θηλαστικό στην Ευρώπη. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ευρύτερη περιοχή του Μαλέα αποτελεί καταφύγιο για το είδος της Μεσογειακής Φώκιας *Monachus Monachus*.

Συνολικά έχουν καταγραφεί περίπου 220 είδη φυτών από τα οποία τα 9 είναι εξαιρετικά σπάνια και 65 είδη πανίδας από τα οποία τα 13 είναι προστατευόμενα και 8 από αυτά απειλούμενα προς πλήρη αφανισμό.

Υδροβιότοπος Στρογγύλη

Εξαιρετικής σημασίας και οικολογικού ενδιαφέροντος στοιχείο αποτελεί η λιμνοθάλασσα «Στρογγύλη» της Ελαφονήσου, που βρίσκεται στην απέναντι ακτή του νησιού, ανατολικά της Πούντας. Η λιμνοθάλασσα Στρογγύλη, μαζί με τις μικρές λίμνες του Μαγγάνου και του Νερατζιώνα παίζουν ρόλο καθοριστικό στην ισορροπία του οικοσυστήματος της ευρύτερης περιοχής.

Η λιμνοθάλασσα «Στρογγύλη» έχει καταγραφεί ως υγρότοπος, η έκταση της οποίας είναι από 300 έως 600 στρεμ., ανάλογα με την εποχή του χρόνου. Επικοινωνεί μόνιμα με τη θάλασσα στο ΝΔ άκρο της με ένα αβαθές κανάλι μήκους 80-100μ. και εποχιακά (χειμώνας) με το Δ άκρο της σε περιπτώσεις θαλασσοταραχής. Μπροστά από τη λιμνοθάλασσα αντί για τον τύπο των αμμοθινών που φύονται στις παραλίες της Ελαφονήσου (λευκές και γκρίζες αμμοθίνες, ύψους 10 μ.), κυριαρχούν οι λόχμες των παραλιών με άρκευθους και κινούμενες αμμοθίνες που φτάνουν μέχρι τα 3 μέτρα ύψος με αμμόφιλα. Εδώ, η ζώνη των αμμοθινών είναι πολύ στενότερη σε σχέση με αυτή στις παραλίες του νησιού.

Η λιμνοθάλασσα «Στρογγύλη» έχει κριθεί ως σημαντική κυρίως για την ορνιθοπανίδα της. Στο δυτικό τμήμα της λιμνοθάλασσας όπου τα νερά είναι βαθύτερα συγκεντρώνονται υδρόβια πουλιά, ενώ στην ανατολική πλευρά όπου τα νερά είναι πιο ρηχά, τρέφονται τα μικρότερα παρυδάτια πουλιά. Και οι δύο κατηγορίες πουλιών κατά την διάρκεια της εαρινής μετανάστευσης -διαχείμαση- σταματούν στην λίμνη, η οποία αποτελεί σημαντικό σταθμό στο μεγάλο ταξίδι τους από την Αφρική.

Στην εν λόγω προστατευόμενη περιοχή έχουν καταγραφεί οι εξής οικότοποι του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (με * οι Οικότοποι Προτεραιότητας):

- 1410: Μεσογειακά αλίπεδα (*Juncetalia maritimi*)
- 2110: Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες
- 2120: Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με *Ammophila arenaria* («λευκές θίνες»)
- 2250*: Θίνες των παραλιών με *Juniperus spp.*
- 3170*: Μεσογειακά εποχικά τέλματα
- 8210: Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση
- 9320: Δάση με *Olea* και *Ceratonia*

Η συνολική έκταση του τόπου είναι 5.493,74 ha, με γενικά χαρακτηριστικά του τόπου τα παρακάτω:

Κατηγορία οικοτόπου	Κάλυψη (%)
Ερεικώνες, Θαμνώνες, Μακκία βλάστηση και Garrigues, Φρύγανα	50,09
Άλλη αρόσιμη γη	44,64
Εσωτερικά βράχια, Σάρες, Άμμοι, Μόνιμο χιόνι και πάγος	0,16
Άλλη γη (περιλαμβάνονται εδώ οι πόλεις, τα χωριά, οι δρόμοι, οι χέρσες εκτάσεις, μεταλλεία, βιομηχανικές περιοχές)	0,90
Παράκτιες αμμοθίνες, Αμμώδεις παραλίες	4,20
Αλίπεδα, Αλατούχα βοσκοτόπια, Αλατούχες στέπες	0,01

Κεφάλαιο 2

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΡΝΩΝΑ, ΜΟΥΣΤΟΥ, ΜΑΙΝΑΛΟΥ ΚΑΙ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού ιδρύθηκε με τους Νόμους 2742/1999 (ΦΕΚ 207Α/7-10-1999) και 3044/2002 (ΦΕΚ 197Α/27-08-2002), με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Με το Ν. 4519/2018 «Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 25/Α΄/20-2-2018) ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού, πλέον μετονομάζεται σε **Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας** (ΦΔ) και η χωρική αρμοδιότητά του αυξάνεται σημαντικά, περιλαμβάνοντας πλέον εκτός από την υφιστάμενη, κατά την έναρξη ισχύος του νόμου, περιοχή ευθύνης [Κ.Υ.Α υπ' αριθμ. 33999 (ΦΕΚ/353/ΑΑΠ/6.9.2010) όπως έχει τροποποιηθεί (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013), όπως ισχύει σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 5γ του Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011)], και δεκατέσσερις (14) περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Η συγκρότηση του παρόντος Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης προκύπτει από τις υπ' αριθμ. Υ.Α. 26432/2013 (ΦΕΚ 185/ΥΟΔΔ/25.4.2013) & 44469/24.9.2014 (ΦΕΚ 621/ΥΟΔΔ/9.10.2014), όπως ισχύει.

Ο Φορέας διοικείται από 11 μέλεις Δ.Σ. που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Π.Ε.Ν. και αποτελείται από εκπροσώπους υπουργείων, της αυτοδιοίκησης, τοπικών φορέων και περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Με την υπ' αριθμ. Υ.Α. 26432/2013 (ΦΕΚ 185/ΥΟΔΔ/25.4.2013) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, συστάθηκε το Διοικητικό Συμβούλιο του Φορέα Διαχείρισης και με την υπ' αριθμ. οικ. 44469/24.9.2014 (ΦΕΚ 621/9.10.2014/Υ.Ο.Δ.Δ.) με εντολή Υπουργού Π.Ε.Κ.Α. απόφαση Γ.Γ. Π.Ε.Κ.Α. ορίστηκε ο Πρόεδρος του Δ.Σ. Με την υπ' αριθμ. οικ. 56977/22.12.2015 (ΦΕΚ 956/ΥΟΔΔ/31.12.2015) Απόφαση Υπουργού και Αναπληρωτή Υπουργού Π.Ε.Ν. τροποποιήθηκε η σύνθεση του Δ.Σ., και η σημερινή σύνθεση του είναι η εξής:

Πρόεδρος: Μήλιος Δημήτριος, ειδικός επιστήμονας, ΤΕ Πολιτικός Μηχανικός Έργων Υποδομής

Αντιπρόεδρος: Χρυσομάλλης Χρήστος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Γραμματέας: Μαχαίρας Παναγιώτης, εκπρόσωπος των Α.Σ. Καστανοπαραγωγών Πάρνωνα

Τακτικά μέλη:

Σωτηρίου Γεώργιος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

Φωτεινογιαννόπουλος Γεώργιος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων

Σιμάδη Παναγιώτα, εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος & Ιονίου

Ρουμेलιώτης Γεώργιος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Μαντάς Παναγιώτης, εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Πελοποννήσου (Π.Ε. Αρκαδίας)

Μακρυσσοπούλου Χριστίνα, εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Πελοποννήσου (Π.Ε. Λακωνίας)

Τσουκάτος Στυλιανός, εκπρόσωπος της Ενώσεως Ξενοδόχων & Ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων Κυνουρίας (Αποθανών)

Μπούσμπουρας Δημήτριος, εκπρόσωπος Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (Παραιτηθείς)

Αναπληρωματικά μέλη:

Αναγνωστοπούλου Μαρία, εκπρόσωπος ειδικών επιστημόνων

Γιακουμή Ελένη, εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Τραϊφόρος Κωνσταντίνος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Μητσάκης Σταύρος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων

Βουλουμάνος Παναγιώτης, εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου

Μπακούρης Γεώργιος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Λυσίκας Χάρλαμπος, εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Πελοποννήσου (Π.Ε. Αρκαδίας)

Παπαγιαννοπούλου Παναγιώτα, εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Πελοποννήσου (Π.Ε. Λακωνίας)

Ανεζύρης Νικόλαος, εκπρόσωπος της Ενώσεως Ξενοδόχων & Ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων Κυνουρίας

Καχριμάνης Σταύρος, εκπρόσωπος των Α.Σ. Καστανοπαραγωγών Πάρωνα

Δασκαλάκου Ευαγγελία, εκπρόσωπος Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων

Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης

Στον Φορέα Διαχείρισης απασχολούνται στις διάφορες Οργανικές Μονάδες του έντεκα (11) άτομα. Αναλυτικά το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης αποτελείται από τους:

Μπόγλης Αργύριος, ΠΕ Δασολόγος MSc: Συντονιστής Φ.Δ. Π.Μ.Μ.Μ

Αναστόπουλος Δήμος, ΠΕ Μηχανικός Περιβάλλοντος MSc: Υπεύθυνος Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης

Δήμα Αγγελική, ΠΕ Οικονομολόγος: Υπεύθυνη Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών

Κανελίδου Άννα, ΠΕ Δασολόγος MSc: Υπεύθυνη Τμήματος Προστασίας & Διαχείρισης

Αναστασιάδη Αγνή, ΔΕ Ξεναγός: Υπεύθυνη Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Πανταζή Αικατερίνη, ΤΕ Ξεναγός MSc: Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων, Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Αρβανίτης Διαμαντής, ΔΕ Ξεναγός: Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας

Δημητρακόπουλος Ιωάννης, ΔΕ Φύλακας/Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Δημάκου Φωτεινή, ΔΕ Φύλακας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Κωλέττης Γεώργιος, ΔΕ Φύλακας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Λυτρίβης Γεώργιος, ΔΕ Φύλακας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Αρμοδιότητες σύμφωνα με το Ν. 4519/2018

Στις αρμοδιότητες των Φορέων διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 4519/2018 «Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 25/Α'/20-2-2018) περιλαμβάνονται:

- η παροχή στοιχείων και αιτιολογημένης γνωμοδότησης κατά τη διαδικασία κατάρτισης των σχεδίων διαχείρισης και στη συνέχεια η εφαρμογή, παρακολούθηση, αξιολόγηση και επικαιροποίηση των σχεδίων διαχείρισης για την αειφορική διαχείριση και προστασία του φυσικού κεφαλαίου του δικτύου Natura 2000,
- η κατάρτιση ετήσιας έκθεσης για την προστατευόμενη περιοχή, με προτεραιότητα στην κατάσταση διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων και στα αποτελέσματα από την εφαρμογή των δράσεων που προβλέπονται στα σχέδια διαχείρισης,
- η σύνταξη ανά τριετία έκθεσης αξιολόγησης των ρυθμίσεων της προστατευόμενης περιοχής,
- η ανεύρεση, διασφάλιση και αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων για την προώθηση νέων τοπικών αναπτυξιακών προτύπων και δράσεων,
- η αποτελεσματική, χρηστή και με κανόνες διαφάνειας διάθεση και διαχείριση των πηγών εσόδων για τη βελτίωση του βαθμού διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, την ολοκληρωμένη διαχείριση των περιοχών ευθύνης τους και την ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης,
- η κατάρτιση μελετών και η διεξαγωγή ερευνών, καθώς και η εκτέλεση τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στα οικεία σχέδια διαχείρισης και είναι απαραίτητα για την προστασία, διατήρηση, αποκατάσταση και ανάδειξη των προστατευτέων αντικειμένων που εμπίπτουν στην περιοχή ευθύνης,
- η μέριμνα για τη συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία δεδομένων και περιβαλλοντικών στοιχείων, περιλαμβανομένων και στοιχείων της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς για τις περιοχές ευθύνης, τα οποία διαβιβάζονται υποχρεωτικά στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και αποτελούν πηγή ανατροφοδότησης για την επικαιροποίηση των σχεδίων διαχείρισης,
- η παροχή αιτιολογημένων γνωμοδοτήσεων κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης των έργων και των δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στις προστατευόμενες περιοχές ευθύνης τους ή των έργων και δραστηριοτήτων οι επιπτώσεις των οποίων επηρεάζουν, άμεσα ή έμμεσα, το προστατευτέο αντικείμενο,
- η παροχή γνώμης μέσα σε τριάντα πέντε (35) ημέρες από την έγγραφη ενημέρωση του ΦΔ από τις αρμόδιες αρχές για έργα ή δραστηριότητες που δεν υπόκεινται στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης αλλά εμπίπτουν στα όρια ευθύνης,
- η παροχή γνώμης για κάθε άλλο θέμα για το οποίο οι αρμόδιες αρχές ζητούν τη γνώμη του ΦΔ,
- η διαβούλευση με την τοπική κοινωνία, τους παραγωγικούς φορείς και κάθε άλλον εμπλεκόμενο κατά περίπτωση φορέα, εντός των περιοχών ευθύνης τους, τόσο κατά τη διαδικασία κατάρτισης των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (Ε.Π.Μ.), των σχεδίων προεδρικών διαταγμάτων για το χαρακτηρισμό των προστατευόμενων περιοχών και των σχεδίων διαχείρισης όσο και σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση απαιτείται, με στόχο την ολοκληρωμένη διαχείριση, την αποτελεσματική προστασία και την ανάδειξη των αξιών των προστατευόμενων περιοχών, καθώς και την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής παραμέτρου στα τοπικά αναπτυξιακά πρότυπα,
- η ανάληψη εκπόνησης και εκτέλεσης εθνικών, ευρωπαϊκών ή διεθνών προγραμμάτων και δράσεων σχετικών με την περιοχή ευθύνης, τα οποία προάγουν ή προβάλλουν τους σκοπούς του ΦΔ,
- η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού και των παραγωγικών φορέων σε θέματα αναγόμενα στο έργο και στους σκοπούς των ΦΔ. Στο πλαίσιο αυτό, οι ΦΔ μπορούν να ιδρύουν και να λειτουργούν κέντρα πληροφόρησης και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής,
- η διοργάνωση και συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης, καθώς και σε συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προώθηση και ανάδειξη των στόχων της διαχείρισης των προστατευτέων αντικειμένων της περιοχής ευθύνης τους και της συμβατής οικοανάπτυξης των περιοχών προστασίας,
- η επικουρία των αρμόδιων διοικητικών και δικαστικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, της νομοθεσίας για τα δάση, την αλιεία και τη θήρα, καθώς και των περιβαλλοντικών και πολεοδομικών όρων που ισχύουν για έργα ή δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης.

- η διαχείριση δημόσιων εκτάσεων που παραχωρούνται προς το ΦΔ ή μισθώνονται από αυτόν, η αγορά και ενοικίαση ιδιωτικών εκτάσεων που περιλαμβάνονται στην περιοχή ευθύνης και η πραγματοποίηση σε αυτές των αναγκών παρεμβάσεων που προβλέπονται στον οικείο κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας, καθώς και στο οικείο σχέδιο διαχείρισης,
- η έγκριση δραστηριοτήτων ξενάγησης εντός της περιοχής ευθύνης του ΦΔ,
- η συνδρομή στη χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων για τα προστατευτέα αντικείμενα, εντός των ορίων της περιοχής ευθύνης, σε συνεργασία με αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες, με απαραίτητη προϋπόθεση τη γνωστοποίηση των πορισμάτων από τις παραπάνω δραστηριότητες στον οικείο ΦΔ αμέσως μετά την ολοκλήρωσή τους,
- η υποστήριξη οικοτουριστικών προγραμμάτων και δράσεων ανάδειξης και προώθησης τοπικών προϊόντων του πρωτογενούς τομέα σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς,
- η συνεργασία με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες (Αστυνομία, Πυροσβεστική, δασικές και λιμενικές αρχές) και η πραγματοποίηση κοινών περιπόλων με δασικές και λιμενικές αρχές εντός των ορίων των περιοχών ευθύνης,
- η κατασκευή και συντήρηση ορειβατικών μονοπατιών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

Στην υπ' αριθμ. 51922/2004 (ΦΕΚ 1926/Β/2004) Υπουργική Απόφαση «Έγκριση κανονισμού λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» και την τροποποίηση αυτού (Υ.Α. 48290/2010, ΦΕΚ/1780/Β/12.11.2010), όπως ισχύει, περιγράφονται οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης.

Το Δ.Σ. ασκεί τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στο άρθρο 6 του Ν. 4519/2018 και αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση και λειτουργία του Φορέα, τη διάθεση των πόρων του και για κάθε άλλο θέμα που ανάγεται στην εκπλήρωση των σκοπών του Φορέα Διαχείρισης και των άλλων προστατευόμενων αντικειμένων.

Ειδικότερα οι αρμοδιότητες του Δ.Σ. είναι:

- η εύρυθμη διοικητική λειτουργία του οικείου φορέα και η στελέχωσή του,
- η εισήγηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας της τριετούς έκθεσης αξιολόγησης. Η παραπάνω έκθεση εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και καθίσταται υποχρεωτική η εφαρμογή της από τον ΦΔΠΠ,
- η λήψη αποφάσεων που αφορούν στις αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης (βλ. ανωτέρω),
- η έγκριση των μελετών, ερευνών και λοιπών έργων,
- η διαβίβαση των στοιχείων για την κατάρτιση των Σχεδίων Διαχείρισης, στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθώς και η μέριμνα επικαιροποίησης των σχεδίων διαχείρισης,
- η παροχή της αιτιολογημένης γνωμοδότησης έργων και δραστηριοτήτων,
- η μέριμνα για τη διεξαγωγή της διαβούλευσης κατά την διαδικασία εκπόνησης των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, των Σχεδίων Προεδρικών Διαταγμάτων και των Σχεδίων Διαχείρισης,
- η έγκριση προγραμμάτων και δράσεων και η προβολή του έργου του ΦΔ,
- η εισήγηση προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την ίδρυση και λειτουργία παραρτημάτων και κέντρων πληροφόρησης,
- η διαχείριση της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους, καθώς και η διαχείριση των δημόσιων εκτάσεων που παραχωρούνται ή εκμισθώνονται από τον ΦΔ,
- η έγκριση χορήγησης των αδειών επιστημονικής έρευνας,
- η έγκριση της ετήσιας έκθεσης για την προστατευόμενη περιοχή και η διαβίβασή της στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

- η κατάρτιση του εσωτερικού κανονισμού διοίκησης και λειτουργίας του ΦΔ και η διαβίβασή του στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας προς έγκριση και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως,
- η κατάρτιση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του Δ.Σ. του ΦΔ και η διαβίβασή του στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας προς έγκριση και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως,
- η εισήγηση προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τη σύσταση συμβουλευτικής επιτροπής,

Επίσης το Δ.Σ.:

- έχει αποφασιστική αρμοδιότητα για κάθε θέμα που εμπίπτει στο πεδίο δράσης του ΦΔ και δεν κατονομάζεται ρητά στο παρόν, καθώς και για την επίλυση οποιουδήποτε θέματος προκύπτει σχετικά με την εύρυθμη λειτουργία του ΦΔ.
- μπορεί με απόφασή του να εκχωρεί συγκεκριμένες αρμοδιότητες στον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο ή σε άλλο όργανο του ΦΔΠΠ.
- μπορεί με απόφασή του να αναθέτει σε άμισθη Επιστημονική Επιτροπή, που αποτελείται από μέλη διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ερευνητές όλων των βαθμίδων των ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της χώρας και ειδικούς επιστήμονες, την εκπόνηση επιστημονικά τεκμηριωμένων εισηγήσεων για κάθε θέμα που ζητείται από το Δ.Σ. και αφορά τη διαχείριση του προστατευτέου αντικειμένου και την εύρυθμη λειτουργία του ΦΔ. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας και κάλυψης των δαπανών της Επιστημονικής Επιτροπής και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Αρμοδιότητες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010

Από τον Σεπτέμβριο του 2010 οπότε και εκδόθηκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση 33999/2010 «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνourίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερώνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-Υγροτόπου Μουστού» (Φ.Ε.Κ. 353/Α.Α.Π./6-9-2010) και τροποποιήσεις αυτής (δυνάμει των Φ.Ε.Κ. 160/Α.Α.Π.Θ./16-6-2011 και Φ.Ε.Κ. 226/Α.Α.Π./15-4-2013), και ισχύει βάσει της υπ' αρ. οικ. 81516/968/25.2.2000 απόφασης έγκρισης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού και το Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011) περί «Διατήρησης της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», με σκοπό την προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά. (Βλ. πλήρες κείμενο στη διεύθυνση <http://www.fdparnonas.gr/management-body/joint-ministerial-decision/>).

Με την παραπάνω απόφαση χαρακτηρίζονται οι Περιοχές Απολύτου Προστασίας της Φύσης και οι Περιοχές Προστασίας της Φύσης καθώς και οι λοιπές περιοχές εντός της προστατευόμενης περιοχής και καθορίζονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις και οι δραστηριότητες ανά περιοχή (Βλ. Χάρτες στη διεύθυνση <http://www.fdparnonas.gr/downloads/maps/>).

Οι αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω:

- Είναι αρμόδιος για την τήρηση και εφαρμογή των όρων και διατάξεων της εν λόγω απόφασης.
- Για ζητήματα που αναφύονται ως προς την υπαγωγή ή μη έργων και δραστηριοτήτων στις διατάξεις της Κ.Υ.Α., αποφαιίνεται το Δ.Σ του Φορέα Διαχείρισης, μετά από συνεργασία με τις καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες και εκδίδεται σχετική διοικητική πράξη Δ.Σ.

Κεφάλαιο 3

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Οι εργασίες-δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης. Το Τμήμα στελεχώνεται από:

- Άννα Κανελίδου, Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος M.Sc. / Υπεύθυνη Τμήματος,

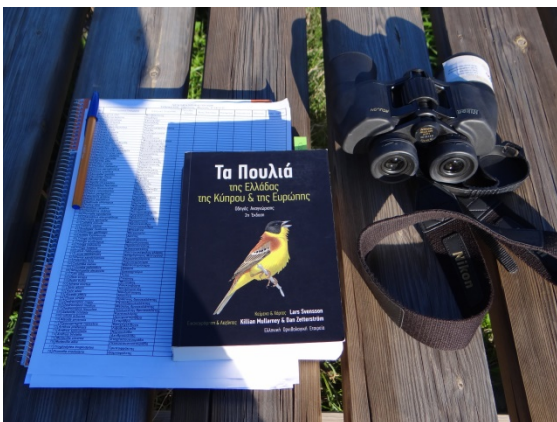
Επικουρούν οι:

- Αργύριος Μπόγλης, Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος M.Sc. / Συντονιστής Φ.Δ. Π.Μ.Μ.Μ.
- Δήμος Αναστόπουλος, Μηχανικός Περιβάλλοντος M.Sc./Υπεύθυνος Τμήματος Επόπτευσης-Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2018 και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης είναι οι ακόλουθες:

Διεξαγωγή των Μεσοχειμωνιάτικων Καταμετρήσεων Υδρόβιων Πουλιών (ΜΕΚΥΠ) 2018 στο υγροτοπικό σύμπλεγμα Μουστού

Στο πλαίσιο συνεργασίας του ΦΔ με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, την Παρασκευή 19.01.2018 διεξήχθησαν από το προσωπικό του ΦΔ οι Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις Υδρόβιων Πουλιών (ΜΕΚΥΠ) 2018 στο υγροτοπικό σύμπλεγμα του Μουστού. Σε αυτό ανήκουν η

λιμνοθάλασσα του Μουστού, οι εκβολές του Τάνου και το έλος των Κάτω Βερβένων. Η καταγραφή των υδρόβιων πουλιών έγινε με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού παρακολούθησης (τηλεσκόπιο υψηλής ανάλυσης και κιάλια) και τη συμβουλή οδηγού αναγνώρισης πουλιών. Ο κύριος όγκος πουλιών καταμετρήθηκε στον υγρότοπο του Μουστού, καθώς αποτελεί σημαντικό σημείο διαχείμασης, ανάπαυσης και ανεφοδιασμού των μεταναστευτικών πουλιών. Συνολικά καταγράφηκαν εικοσιπέντε (25) είδη πουλιών, ενώ τα περισσότερα από αυτά ανήκουν

στην οικογένεια των Νησιδών (*Anatidae*), κοινώς πάπιες. Έτσι, επί των πλείστον παρατηρήθηκαν Σφυριχτάρια (*Anas penelope*), Κιρκίρια (*Anas crecca*), Χουλιαρόπαπιες (*Anas clypeata*), Πρασινοκέφαλες πάπιες (*Anas platyrhynchos*), Φαλαρίδες (*Fulica atra*) κ.α.

Δημιουργία/συντήρηση σχετικών βάσεων δεδομένων, βιβλιοθήκης και δειγμάτων.

Σε συνέχεια των «διασώσεων» ειδών της άγριας πανίδας της Προστατευόμενης Περιοχής που πραγματοποιήθηκαν τα προηγούμενα έτη (διάσωση θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta*, λευκού πελαργού *Ciconia ciconia*, τσαχτοτσικνιά *Ardea cinerea*, γερακίνων *Buteo buteo*, τσακαλιών *Canis aureus*, ξεφτεριού *Accipiter nisus*, μπούφων *Bubo bubo*, κίσσας *Garrulus glandarius*, λαγού *Lepus europaeus*, ασημόγλαρου *Larus cachinnans*, τσίχλας *Turdus philomelos*, πετρίτη *Falco peregrinus*, βραχοκιρκινέζου (*Falco tinnunculus*), οχιάς *Vipera ammodytes*, μύχου *Puffinus yelkouan*, μικροτσικνιά *Ixobrychus minutus*, κουκουβάγιας *Athene noctua*, γκιώνη (*Otus scops*) με την συντριπτική πλειονότητά τους να μεταφέρονται στην ANIMA για περίθαλψη, το 2018 το Τμήμα

κατέγραψε έξι (6) ακόμα διασώσεις στο ενεργητικό του σε συνεργασία με άτομα άλλων Τμημάτων. Πιο συγκεκριμένα τα τραυματισμένα ζώα που περισυλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους είναι: ένας τσαλαπετεινός (*Uruba erops*), δύο ξεφτέρια (*Accipiter nisus*), δύο γερακίνες (*Buteo buteo*) και ένας μικροτσικνιάς (*Ixobrychus minutus*). Με εξαίρεση τη μια γερακίνα που εξωτερικά δε φαινόταν να έχει τραυματιστεί αλλά ήταν αδύναμη, τα υπόλοιπα ζώα έφεραν τραύματα και πληγές σε διάφορα σημεία του σώματος (φτερούγες, κεφάλι), καθιστώντας τα ανίκανα για πτήση. Όλα τα ζώα βρέθηκαν από ευαισθητοποιημένους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής προστασίας, παραλήφθηκαν από το προσωπικό του ΦΔ, δέχτηκαν τις πρώτες βοήθειες στα γραφεία του ΦΔ και έπειτα αποστάλθηκαν στο Σύλλογο Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής (ANIMA) για πλήρη ανάρρωση.

ΕΙΚΟΝΑ 3.1. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΥΓΡΟΤΟΠΙΚΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ ΣΤΟΝ ΥΓΡΟΤΟΠΟ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΕΙΚΟΝΑ 3.2 ΔΙΑΣΩΣΕΙΣ 2018 (ΜΙΚΡΟΤΣΙΚΝΙΑΣ ΚΑΙ ΞΕΦΤΕΡΙ)

Εποπτεία ολοκλήρωσης της τελευταίας κοπής καλαμιών στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE-Stymfalia με τίτλο: «Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων - Η περίπτωση της λίμνης Στυμφαλίας».

Το επιστημονικό προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας, μαζί με τον Πρόεδρο του Δ.Σ. του Φ.Δ., κο Μήλιο, στις 29.03.2018 παρευρέθηκε, κατόπιν προσκλήσεως, στη διαδικασία ολοκλήρωσης της τελευταίας κοπής καλαμιών στη λίμνη Στυμφαλία, που δρομολογείται στα πλαίσια του έργου LIFE- Stymfalia: «Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων- Η περίπτωση της λίμνης Στυμφαλίας».

ΕΙΚΟΝΑ 3.3 ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ Δ.Σ. ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ΣΤΥΜΦΑΛΙΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ "LIFE –STYMFALIA" ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ ΚΑΛΑΜΙΩΝΑ

Το πρόγραμμα LIFE-Stymfalia (LIFE12 NAT/GR000275) έχει ως στόχο τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και των τύπων οικοτόπων για τα οποία έχει χαρακτηριστεί η περιοχή ως Τόπος Κοινοτικής Σημασίας και Ζώνη Ειδικής Προστασίας του Δικτύου Natura 2000 και την εξασφάλιση ενός βιώσιμου σχήματος διαχείρισης της περιοχής, που θα επιτρέψει την σε βάθος χρόνου οικονομική υποστήριξη της υλοποίησης των διαχειριστικών μέτρων. Τα τελευταία χρόνια, ο υγρότοπος της Στυμφαλίας έχει υποβαθμιστεί σημαντικά, λόγω της εκτεταμένης κάλυψης των καλαμιώνων σε βάρος των οικοσυστημάτων των ελεύθερων επιφανειών νερού και των εποχιακά κατακλυζόμενων υγρών λιβαδιών. Η διαχείριση του καλαμιώνα έχει να παίξει έναν καθοριστικό ρόλο στο πρόγραμμα, καθώς αποτελεί τον πυρήνα τόσο των εργασιών διατήρησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων, όσο και της οικονομικής βιωσιμότητας του σχήματος διαχείρισης της περιοχής.

Με τον Ν. 4519/2018 «Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 25/Α΄/20-2-2018), η «Λίμνη Στυμφαλία» ως περιοχή Natura 2000 (κωδικός: GR 2530002) εντάχθηκε στην Προστατευόμενη Περιοχή χωρικής αρμοδιότητας του Φ.Δ. με σκοπό την προστασία και διαχείριση του υγροτόπου.

Οι κοπές των καλαμιών, πραγματοποιήθηκαν το χρονικό διάστημα 2015 -2018, με τη χρήση ενός ειδικού πλωτού και ενός χερσαίου μηχανήματος υπό την παρουσία και καθοδήγηση ειδικών επιστημόνων του προγράμματος LIFE και της τοπικής μονάδας διαχείρισης, και ενώ είχε προηγηθεί η σύνταξη του Σχεδίου Διαχείρισης για την προστατευόμενη περιοχή «Λίμνη Στυμφαλία» (ΕΖΔ/ ΖΕΠ GR2530002), καθώς και των επιμέρους σχεδίων δράσης (Σ.Δ. καλαμιώνων,

πανίδας, επίτευξης επιθυμητής διακύμανσης στάθμης νερού, είδη ορνιθοπανίδας, ιχθυοπανίδας και χειρόπτερα). Στις προπαρασκευαστικές δράσεις περιλαμβάνονταν η σύνταξη Μελέτης Προγράμματος Παρακολούθησης (Monitoring Plan) και Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, ενώ πραγματοποιήθηκαν και τοπογραφικές εργασίες.

Στη συνάντηση παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των εταίρων του έργου, ο κος Δημόπουλος Δ. από το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς και ο κος Παππάς Ε. από την μελετητική εταιρεία περιβάλλοντος ΟΙΚΟΜ και εκπρόσωποι του ΥΠΕΝ, ο κος Καζόγλου Ι. και ο κος Δημόπουλος Κ. Από την ομάδα του Προγράμματος έγινε μια σύντομη παρουσίαση της διαδικασίας κοπής των καλάμιών.

ΕΙΚΟΝΑ 3.4 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΚΟΠΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Συμμετοχή στις εργασίες πεδίου καταγραφής ειδών χειροπτέρων και ορνιθοπανίδας, στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE-Stymfalia με τίτλο: «Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων - Η περίπτωση της λίμνης Στυμφαλίας».

Μέλη του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας, παρευρέθηκαν στις 30.07.2018 και συμμετείχαν κατόπιν προσκλήσεως, σε εργασίες πεδίου στη λίμνη Στυμφαλία, στο πλαίσιο του έργου LIFE- Stymfalia: «Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων- Η περίπτωση της λίμνης Στυμφαλίας».

Το πρόγραμμα LIFE-Stymfalia (LIFE12 NAT/GR000275) έχει ως στόχο τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και των τύπων οικοτόπων για τα οποία έχει χαρακτηριστεί η περιοχή ως Τόπος Κοινοτικής Σημασίας και Ζώνη Ειδικής Προστασίας του Δικτύου Natura 2000 και την εξασφάλιση ενός βιώσιμου σχήματος διαχείρισης της περιοχής, που θα επιτρέψει την σε βάθος χρόνου οικονομική υποστήριξη της υλοποίησης των διαχειριστικών μέτρων.

Οι εργασίες πεδίου, που αφορούσαν στην παρακολούθηση ειδών χειροπτέρων και ορνιθοπανίδας, ξεκίνησαν νωρίς το πρωί με σημείο συνάντησης καφετέρια της περιοχής δεδομένου ότι υπάρχουν εγκατεστημένοι κλωβοί νυκτερίδων (bat boxes) στο σημείο αυτό. Κατά τη διάρκεια των εργασιών ελέγχθηκαν για πιθανές ενδείξεις εποίκησης συνολικά 26 κλωβών πάνω σε ιτιές και λεύκες, σε διάφορες θέσεις γύρω από την υγροτοπική περιοχή της λίμνης. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε συνάντηση εργασίας στο Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας με μέλη της ομάδας έργου του προγράμματος.

Με τις παραπάνω εργασίες πεδίου ολοκληρώθηκε το συμβατικό αντικείμενο σε ότι αφορά τις δειγματοληψίες των ειδών χλωρίδας και πανίδας στην προστατευόμενη περιοχή, στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE-Stymfalia.

ΕΙΚΟΝΑ 3.5 Η Δρ. ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΛΩΒΟΥ ΝΥΧΤΕΡΙΔΑΣ.

Σήμανση του «Κρίνου της θαλάσσης» (*Pancratium maritimum*) στην ακτή «Πόρτες».

Το καλοκαίρι είναι η εποχή που τα «κρινάκια της θαλάσσης» ανθίζουν και ευωδιάζουν με το άρωμα τους την παραλία «Πόρτες» της Τ.Κ. Μελιγούς. Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος, το προσωπικό του Φ.Δ. φρόντισε να ενημερώσει το κοινό για την παρουσία αυτού του ξεχωριστού φυτού και για την ανάγκη προστασίας του, καθώς ο πληθυσμός του στην περιοχή είναι περιορισμένος και πιθανή ποδοπάτηση ή αποκοπή τους έχουν αρνητική επίπτωση στο μέγεθος του. Έτσι, κατά μήκος της έκτασης όπου φύονται τοποθετήθηκαν ενημερωτικά έντυπα, σχετικά με το φυτό, στα ελληνικά και αγγλικά, ενώ με χαρά διαπιστώθηκε ότι ο πληθυσμός τους συντηρείται σε αρκετά ικανοποιητικά επίπεδα.

ΕΙΚΟΝΑ 3.6 ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΓΙΑ ΤΟ ΚΡΙΝΑΚΙ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

Ο «κρίνος της θάλασσας» αποτελεί ένα από τα ομορφότερα φυτά των αμμωδών παραλιών και ενώ εμφανίζει πολλούς πληθυσμούς στη Μεσόγειο είναι λιγότερο διαδεδομένος σε άλλα τμήματα της Ευρώπης. Ανθίζει το καλοκαίρι - συνήθως από τα μέσα Ιουλίου, μέχρι τα τέλη Αυγούστου, ενώ το Σεπτέμβριο τελειώνει η ανθοφορία του - συχνά χωρίς φύλλα, με λευκά αρωματικά άνθη που ξεκινούν από έναν υπόγειο βολβό. Ο οικότοπος του είναι η χαλαρή άμμος στις αμμώδεις παραλίες και στους αμμόλοφους των αμμοθινών, σε άμεση γειτνίαση με τη θάλασσα και παράγει συχνά πυκνές συστάδες.

Δράσεις προστασίας κατά τη διάρκεια της περιόδου ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας καρέτα (*Caretta caretta*) (σήμανση – εκσκαφή).

Οι χελώνες καρέτα (*Caretta caretta*) για ακόμα μια χρονιά, φάνηκε να προτιμούν τις ακτές της Βόρειας Κυνουρίας, κατά την περίοδο του αναπαραγωγικού τους κύκλου (Μάιος-Σεπτ), για να εναποθέσουν τα αυγά τους. Το προσωπικό του ΦΔ, κατόπιν τηλεφωνικής ενημέρωσης, τόσο από τις υπηρεσίες της περιοχής (Δασική, Λιμενική), όσο και από ευαισθητοποιημένους πολίτες, φρόντισε να επισημάνει την παρουσία πιθανών φωλεών ωοτοκίας στα σημεία που υποδείχτηκαν και κρίθηκε απαραίτητο (π.χ. παραλία Καλλιστώ, εκβολές Βαβαρικού Καναλιού), περιφράσσοντας τις φωλιές με φυσικά υλικά (κλαδιά) και τοποθετώντας ενημερωτικές ταμπέλες, με σκοπό την πληροφόρηση του κοινού. Λόγω της έντονης τουριστικής δραστηριότητας στην περιοχή, η ενημέρωση του κοινού και κατ' επέκταση η προστασία του αναπαραγωγικού κύκλου του συγκεκριμένου είδους θεωρούνται αναγκαία.

ΕΙΚΟΝΑ 3.7. ΦΩΛΙΕΣ ΩΟΤΟΚΙΑΣ ΧΕΛΩΝΑΣ ΚΑΡΕΤΑ ΜΕ ΣΗΜΑΝΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΕ ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ.

Η εκκόλαψη των αυγών του είδους θαλάσσιας χελώνας καρέτα (*Caretta caretta*) διαρκεί 50-70 ημέρες ανάλογα με τη θερμοκρασία της άμμου, η οποία μεταξύ άλλων καθορίζει και το φύλλο των νεοσσών, και γίνεται σταδιακά λόγω του μεγάλου αριθμού αυγών που εναποθέτει η θηλυκή χελώνα στον αυγοθάλαμο (έως 150). Έτσι οι μεγαλύτερες ομάδες νεοσσών (έως 50 άτομα) εξέρχονται νωρίτερα και ακολουθούν μικρότερες ομάδες (έως 20 άτομα) 2-10 ημέρες πιο μετά τις πρώτες ημέρες της εκκόλαψης. Εφόσον ολοκληρωθεί η διαδικασία εξόδου των νεοσσών, και τουλάχιστον 10 μέρες μετά της πρώτης εξόδου, πραγματοποιείται εκσκαφή της φωλιάς, ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα για το ποσοστό επιτυχίας της επώασης των αυγών. Η εκσκαφή πραγματοποιείται με

το χέρι και αποσκοπεί στην κατηγοριοποίηση και καταμέτρηση των υπολειμμάτων από τα κελύφη των αυγών (επωασμένα αυγά, μη επωασμένα αυγά, νεοσσοί νεκροί ή ζωντανοί). Με αυτό τον τρόπο εξάγονται συμπεράσματα σχετικά με 1) το μέγεθος του αυγοθαλάμου, αθροίζοντας το σύνολο των κελυφών, 2) το ποσοστό επιτυχίας στην εκκόλαψη των αυγών και 3) το ποσοστό επιτυχίας εναπόθεσης των αυγών στον αυγοθάλαμο, λαμβάνοντας υπόψη των αριθμό των νεοσσών που ήταν ικανά να εξέλθουν από αυτόν.

Στις 02/09/2018 το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης (ΦΔ) ενημερώθηκε από κάτοικο της περιοχής του Παράλιου Άστρους για την εκκόλαψη φωλιάς ωοτοκίας του είδους θαλάσσιας χελώνας καρέτα (*Caretta caretta*) στην παραλία «Πόρτες», καθώς ίχνη από νεοσσούς ήταν ευδιάκριτα στην άμμο. Η διαδικασία της εκσκαφής έλαβε χώρα στις 20/09/2018 από προσωπικό του ΦΔ. Αν και επρόκειτο για μια «μεγάλη» φωλιά, καθώς στον αυγοθάλαμο μετρήθηκαν συνολικά εκατόν είκοσι δύο (122) αυγά, το ποσοστό επιτυχίας εξόδου των νεοσσών χαρακτηρίζεται μη ικανοποιητικό, καθώς μόνο τα πενήντα (50) κατάφεραν να φτάσουν στη θάλασσα. Κατά την εκσκαφή εντοπίστηκε και ένας (1) ζωντανός νεοσσός, ο οποίος παραχώθηκε σε διπλανό από τη φωλιά σημείο, ώστε να μπορέσει να εξέλθει μόνος του την κατάλληλη χρονική στιγμή.

ΕΙΚΟΝΑ 3.8 ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΣΚΑΦΗ ΦΩΛΙΑΣ ΩΟΤΟΚΙΑΣ ΧΕΛΩΝΑΣ ΚΑΡΕΤΑ ΣΤΟ ΠΑΡΑΛΙΟ ΑΣΤΡΟΣ.

ΕΙΚΟΝΑ 3.9 ΖΩΝΤΑΝΟΣ ΝΕΟΣΣΟΣ ΧΕΛΩΝΑΣ ΚΑΡΕΤΑ ΠΟΥ ΒΡΕΘΗΚΕ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΣΚΑΦΗΣ ΦΩΛΙΑΣ ΩΟΤΟΚΙΑΣ ΣΤΟ ΠΑΡΑΛΙΟ ΑΣΤΡΟΣ

Η έξοδος των νεοσσών από τις φωλιές συνήθως παρατηρείται αργά το απόγευμα ή νωρίς το χάραμα και προσανατολίζονται από το φωτεινότερο ορίζοντα που συναντούν. Η διαδικασία προκάλεσε το ενδιαφέρον λουόμενων, που πλησίασαν στο σημείο για να πληροφορηθούν για τη διαδικασία και να παρατηρήσουν αυτό το μικρό θαύμα της φύσης.

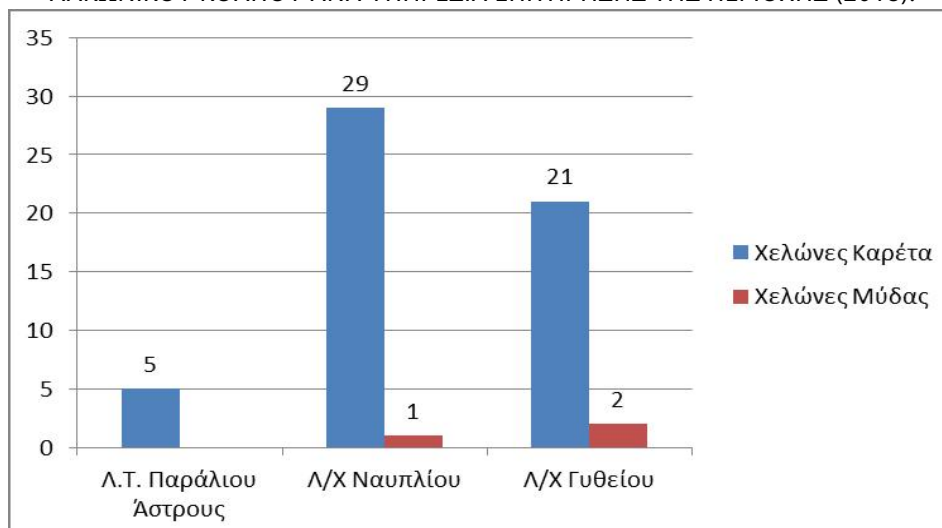
Καταγραφή του ποσοστού θνησιμότητας θαλάσσιας ζωής στην προστατευμένη περιοχή.

Ο Φορέας Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας (Φ.Δ.Π.Μ.Μ.Μ.) από το 2015 καταγράφει τη θνησιμότητα της θαλάσσιας ζωής μέσω των Δελτίων Εκθαλάσσωσης/Αναφοράς άγριας ζωής, που αποστέλλονται από τις Λιμενικές Υπηρεσίες της περιοχής χωρικής αρμοδιότητας του (Λ.Τ. Παράλιου Άστρους και Λ/Χ Ναυπλίου). Με τη ψήφιση του Ν. 4519/2018 και την ενσωμάτωση νέων περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου «Natura 2000» στην υφιστάμενη περιοχή ευθύνης του, η προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνει πλέον τις θαλάσσιες περιοχές της Νότια-Ανατολικής Πελοποννήσου και πιο συγκεκριμένα τη θαλάσσια ζώνη έως Ακρωτήριο Καμήλι (GR 2540001) και τη θαλάσσια περιοχή του Λακωνικού Κόλπου (GR2540003). Η απόκριση των αρμόδιων Λιμενικών Υπηρεσιών των ανωτέρω περιοχών ήταν μερική, καθώς μόνο το Λιμεναρχείο Γυθείου ανταποκρίθηκε στο αίτημα του Φ.Δ. για αποστολή των Δελτίων Εκθαλάσσωσης.

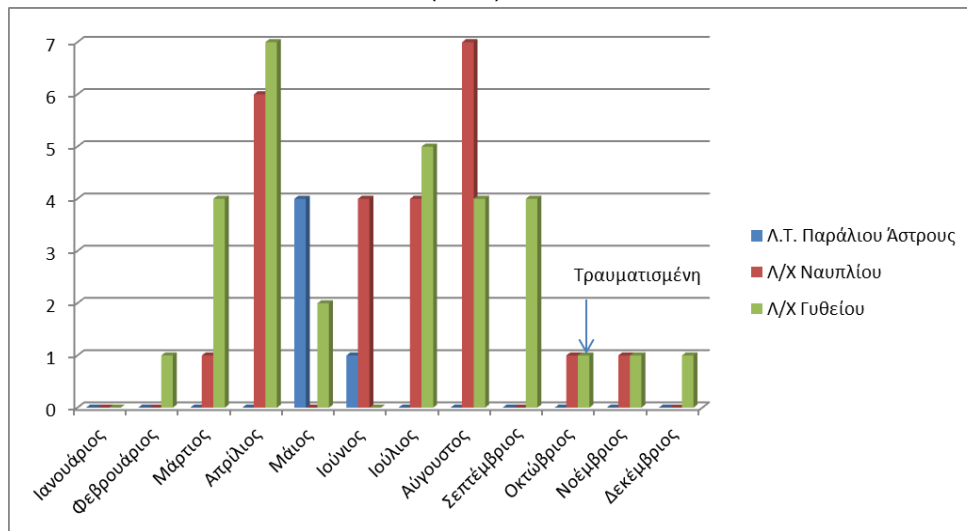
Τα αποτελέσματα καταγραφής των νεκρών ζώων για το 2018 είναι ελαφρώς βελτιωμένα σε σχέση με το 2017. Για το 2018 τα θύματα αποτελούν αποκλειστικά θαλάσσιες χελώνες, δύο όμως ειδών, Καρέτα (*Caretta caretta*) και Πράσινη Χελώνα Μύδας (*Chelonia mydas*), με το πρώτο είδος να εμφανίζει θνησιμότητα 95%. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι το είδος καρέτα, αποτελεί την πιο συνηθισμένη θαλάσσια χελώνα της Μεσογείου, με την Ελλάδα να διαθέτει εξαιρετικές περιοχές για την ωτοκία του είδους (Ζάκυνθος, Πελοπόννησος, Κρήτη). Η θαλάσσια Πρασινοχελώνα συναντάται σπάνια στην Ελλάδα, ενώ δεν έχει παρατηρηθεί ούτε αναπαραγωγική δραστηριότητα. Την περίοδο ωτοκίας της επιλέγει τις ακτές της Ανατολικής Μεσόγειου (Ανατολική Τουρκία, Δυτική Κύπρο).

Από τα αριθμητικά δεδομένα προκύπτει ότι στην θαλάσσια περιοχή αρμοδιότητας του Λιμεναρχείου Ναυπλίου η θνησιμότητα είναι η μεγαλύτερη, ενώ για όλες τις θαλάσσιες περιοχές την άνοιξη καταγράφηκαν τα πιο πολλά νεκρά ζώα. Επίσης, στην περιοχή της Ανατολικής Μάνης, παραλία Πόρτο Κάγιο, βρέθηκε τον Οκτώβριο ζωντανή τραυματισμένη χελώνα καρέτα, η οποία και αποστάλθηκε από το προσωπικό του Λιμεναρχείου Γυθείου στο Σύλλογο για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας «ΑΡΧΕΛΩΝ» προς περίθαλψη.

ΕΙΚΟΝΑ 3.10. ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΕΚΡΩΝ ΧΕΛΩΝΩΝ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΑΡΓΟΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΑΚΩΝΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΑΝΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ (2018).

ΕΙΚΟΝΑ 3.11. ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΕΚΡΩΝ ΧΕΛΩΝΩΝ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΡΓΟΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΑΚΩΝΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΑΝΑ ΜΗΝΑ (2018) ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ..

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Διεκπεραίωση – σύνταξη εγγράφων

Αναμένοντας την οριστική εκπόνηση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ), των σχεδίων Προεδρικών Διαταγμάτων (ΠΔ) και Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ) για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο Φορέας Διαχείρισης θα συνεχίσει να παρακολουθεί και να αξιολογεί την εφαρμογή των υφιστάμενων μέτρων προστασίας, όπως αυτά περιγράφονται στο Κεφάλαιο 1 του παρόντος.

Η επιτήρηση της Προστατευόμενης Περιοχής ευθύνης του Φορέα από το προσωπικό φύλαξης συχνά αποκαλύπτει εγκαταστάσεις και δραστηριότητες που υποβαθμίζουν το περιβάλλον. Το επιστημονικό προσωπικό, εντός του 2018:

- Συνέδραμε επικουρικά στις αρμόδιες διοικητικές αρχές στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα ή δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης.
- Σύνταξη αναφορών προς αρμόδιες υπηρεσίες για την αναστολή ή ματαίωση επιβαρυντικών για την προστατευόμενη περιοχή δραστηριοτήτων, έργων και την απομάκρυνση οχλουσών δραστηριοτήτων.
- Διενέργεια αυτοψιών σε εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες, ιδίως όταν πιθανολογείται ότι η λειτουργία τους υποβαθμίζει το περιβάλλον, η σύνταξη σχετικών εκθέσεων, που κοινοποιούνται στις αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές και η εισήγηση των επιβλητέων κυρώσεων ή άλλων μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 1650/1986.

Σύμφωνα με τον πίνακα καταγραφής των σχετικών με το Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης εγγράφων, που αφορούν βεβαιώσεις εκτέλεσης έργων, δελτία αυτοψίας (έργων, παράνομων δραστηριοτήτων) και γνωμοδοτήσεις, για το έτος 2018 διαβιβάστηκαν :

- Δώδεκα (12) έγγραφα βεβαίωσης **εκτέλεσης ή μη έργων** εντός προστατευόμενης περιοχής. Τα αιτήματα, τόσο πολιτών, όσο και υπηρεσιών αφορούσαν την απομάκρυνση φυτικής ύλης, που

ελόχευε πιθανούς κινδύνους (π.χ. πλυμμύρες, σπάσιμο κλαδιών από ισχυρούς ανέμους), καλλιέργεια δέντρων, διορθωτικές –κατασκευαστικές εργασίες σε οικόπεδα, καθώς και έγκριση επιλογής σημείων για δημιουργία αναρριχτηκού πάρκου και σημείων διαχείρισης απορριμάτων (ΣΜΑ, Πράσινο Σημείο).

- Είκοσι τρείς (23) **γνωμοδοτήσεις** για έργα εντός προστατευόμενης περιοχής, μεγάλος αριθμός εκ των οποίων χωροθετούνται εντός των νέων περιοχών Natura 2000, που ενσωματώθηκαν στη χωρική αρμοδιότητα του Φορέα Διαχείρισης. Για το 2018 τα θέματα που χρειάστηκαν παροχή γνώμης και έγκριση από το Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης σχετίζονταν με αναβαθμίσεις υφιστάμενων κεραιών κινητής τηλεφωνίας, έργα υποδομών, ξενοδοχειακές μονάδες, μεταποιητικές μονάδες κ.α.
- Στα πλαίσια παροχής γνωμοδοτήσεων και βεβαιώσεων χωροθέτησης έργων, και για όπου κρίθηκε αναγκαίο και απαραίτητο πραγματοποιήθηκε **αυτοψία** από το επιστημονικό προσωπικό με σκοπό τη διερεύνηση και εξέταση του σημείου και του περιβάλλοντος. Συνολικά πραγματοποιήθηκαν εννέα (9) αυτοψίες, εκ των οποίων έξι (6) αφορούσαν γνωμοδοτήσεις και τρεις (3) βεβαιώσεις χωροθέτησης έργων.

Επιπλέον, αυτοψίες διενεργήθηκαν και στα πλαίσια καταγραφής παράνομων δραστηριοτήτων και μη τήρησης του νομικού καθεστώτος προστασίας της περιοχής και των προστατευόμενων ειδών (π.χ. θαλάσσια χελώνα καρέτα) που διαβιούν σε αυτή. Διαβιβάστικαν επτά (7) έγγραφα που σχετίζονταν με τη ρήψη ελαιουργικών λυμμάτων εντός ρέματος της περιοχής και την επαναλαμβανόμενη απόρριψη άχρηστων υλικών σε σημείο της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και τη μη τήρηση των δέοντων για την προστασία της χελώνας καρέτα και των θέσεων ωτοκίας της. Ο αριθμός των δελτίων αυτοψιών που συνόδευαν τις καταγγελίες ανέρχεται στα τέσσερα (4).

Το επιστημονικό προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης θα συνεχίσει να διενεργεί αυτοψίες σε συνεργασία ή μη με το προσωπικό των αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων, με σκοπό την πληρέστερη γνωμοδότηση επί των συγκεκριμένων θεμάτων που εξετάζονται και την κάλυψη όλων των πιθανών περιβαλλοντικών -και όχι μόνο- πτυχών τους.

Συμπεράσματα περιόδου 2018

Η ακόμα μια χρονιά ελλιπούς χρηματοδότησης του ΦΔ, καθώς μόνο η κάλυψη λειτουργικών δαπανών ήταν εφικτή, αντικατοπτρίζεται στις δράσεις του Τμήματος Προστασίας & Διαχείρισης. Δράσεις σε κοντινές αποστάσεις, αφού οι μετακινήσεις περιορίστηκαν στις αναγκαίες, με τη χρήση οικονομικών υλικών και με τη σημαντική στήριξη και συμβολή συνεργατών του ΦΔ.

Δεδομένου των συνθηκών το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, αξιοποιώντας τόσο τη γνώση του επιστημονικού προσωπικού του, όσο και τον διαθέσιμο εξοπλισμό που διαθέτει, κατέγραψε δεδομένα από την Προστατευόμενη Περιοχή συνοδεύοντας τα και από την αντίστοιχη φωτογραφική τεκμηρίωση.

Κεφάλαιο 4

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Οι εργασίες-δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας. Το Τμήμα στελεχώνεται από:

- Αναστασιάδη Αγνή, ΔΕ Ξεναγός / Υπεύθυνη Τμήματος και Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου.
- Πανταζή Κατερίνα, ΤΕ Ξεναγός / Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων και Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.
- Αρβανίτη Αδαμάντιο, ΔΕ Ξεναγός / Υπεύθυνος Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνισσας.

Αναγκαιότητα των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης

Ο προγραμματισμός δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης καθίσταται απαραίτητος, προκειμένου οι κάτοικοι και οι επισκέπτες των προστατευόμενων περιοχών αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας να εξοικειωθούν με τις αρχές προστασίας, με το θεσμικό πλαίσιο και με τους στόχους που τίθενται για την προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και τη βιώσιμη κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.

Ο Φορέας Διαχείρισης μέσω της υλοποίησης του προγράμματος στοχεύει επίσης στην ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών, προσεγγίζοντας τις συναρμόδιες υπηρεσίες, τους τοπικούς συλλόγους και τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, για την από κοινού υλοποίηση των στόχων για την ορθολογική διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών. Για τον σκοπό αυτό υλοποιούνται θεματικές εκδηλώσεις, που διοργανώνονται είτε αποκλειστικά από τον Φορέα, είτε σε συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους ή/και την τοπική αυτοδιοίκηση.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι βασικοί στόχοι Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης είναι οι εξής:

- Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού για την αξία των Προστατευόμενων Περιοχών.
- Η επικοινωνία με τους κατοίκους/χρήστες της περιοχής για την συμμετοχική διαχείριση.
- Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μαθητών, φοιτητών και επισκεπτών.
- Η προώθηση του οικοτουρισμού στην περιοχή.

Η προβολή του έργου του Φορέα Διαχείρισης και η αποδοχή του ρόλου του αναφορικά στην διαχείριση των περιοχών ευθύνης.

Αρμοδιότητες Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας Σύμφωνα με το Ν. 4519/2018

Στις αρμοδιότητες του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας των φορέων διαχείρισης σύμφωνα με τις παρ. ιγ), ιδ) ιζ) & ιθ) του άρθρου 4.1 του Ν. 4519/2018 «Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και άλλες διατάξεις» περιλαμβάνονται:

1. η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού και των παραγωγικών φορέων σε θέματα αναγόμενα στο έργο και στους σκοπούς των ΦΔΠΠ. Στο πλαίσιο αυτό, οι ΦΔΠΠ μπορούν να ιδρύουν και να λειτουργούν κέντρα πληροφόρησης και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής,
2. η διοργάνωση και συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης, καθώς και σε συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προώθηση και ανάδειξη των στόχων της διαχείρισης των προστατευτέων αντικειμένων της περιοχής ευθύνης τους και της συμβατής οικοανάπτυξης των περιοχών προστασίας,
3. η έγκριση δραστηριοτήτων ξενάγησης εντός της περιοχής ευθύνης του ΦΔΠΠ,
4. η υποστήριξη οικοτουριστικών προγραμμάτων και δράσεων ανάδειξης και προώθησης τοπικών προϊόντων του πρωτογενούς τομέα σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς.

Δράσεις δημοσιότητας και διάχυσης της ενημέρωσης

Στο πλαίσιο υποστήριξης των δράσεων ενημέρωσης του κοινού, πραγματοποιήθηκαν ενέργειες και δράσεις που είχαν ως στόχο την πληροφόρηση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ομάδων επισκεπτών, των κατοίκων της περιοχής και των εμπλεκόμενων φορέων, σε θέματα που αφορούν στην οικολογική και ιστορική - πολιτιστική αξία της περιοχής, αλλά και στη συνεπαγόμενη ανάγκη προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας και των φυσικών και πολιτισμικών αξιών της προστατευόμενης περιοχής.

Έχοντας ως εφόδια τη γνώση και την εμπειρία που αποκόμισε το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης από τις προηγούμενες χρονιές, υλοποιήθηκαν ποικίλες δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού μέσω κατάλληλα προγραμματισμένων ενεργειών προβολής και ενημέρωσης. Η στρατηγική που ακολουθήθηκε, βασίστηκε στο εγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης που εκπονήθηκε το 2018, έχοντας ως επιδίωξη τη συνέχιση αλλά και επικαιροποίηση των δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης που είχαν ενταχθεί και υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Υποέργου 1 της Πράξης «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» του Άξονα Προτεραιότητας 9 «Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας», του Ε.Π. «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2007-2013», αλλά και των δράσεων που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Χρηματοδοτικού Προγράμματος του Πράσινου Ταμείου «Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών» για το έτος 2018.

Σχέδιο Δράσης

Το έτος 2018 ο Φορέας Διαχείρισης προχώρησε στην υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης που είχαν συμπεριληφθεί στο εγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης, με την υπ' αριθμ. 2.4/2018 απόφαση του ΔΣ. Η ανάγκη για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών πληροφόρησης και ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού που αφορούν στις προστατευόμενες περιοχές αρμοδιότητας του ΦΔΠΜΜΜ, καθώς επίσης η ενίσχυση της αποδοτικότητας και η βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης, θα αποτελέσουν τον βασικό στόχο για την κατάρτιση του νέου Σχεδίου Δράσης για το έτος 2019.

Δεδομένης της δυναμικότητας του ετήσιου Σχεδίου Δράσης το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας είναι σε θέση να το προσαρμόζει ή/και να το μεταβάλλει ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες και τις προβλέψεις αλλά και να σχεδιάζει νέες δράσεις ενημέρωσης που προκύπτουν κατά τη διάρκεια του έτους.

Δελτία Τύπου

Η δημοσιότητα είναι ο σημαντικότερος και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, αλλά και της ευρείας προβολής των Προστατευόμενων Περιοχών αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης. Επίσης, λειτουργεί και ως ένα ισχυρό «εργαλείο» για την οικοδόμηση του ενδιαφέροντος και την αποδοχή του θεσμού της ορθής διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών αρμοδιότητας. Ένα δελτίο τύπου είναι ένα από τα βασικά εργαλεία που έχει στη διάθεσή του ο Φορέας Διαχείρισης προκειμένου να απευθυνθεί στο ευρύ κοινότητας προστατευόμενης περιοχής. Επίσης, λειτουργεί και ως ένα ισχυρό «εργαλείο» για την οικοδόμηση του ενδιαφέροντος και την αποδοχή του θεσμού της ορθής διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Ένα ενημερωτικό δελτίο τύπου είναι ένα από τα βασικά εργαλεία που έχει στη διάθεσή του ο Φορέας Διαχείρισης προκειμένου να απευθυνθεί στο ευρύ κοινό.

Με στόχο την επικοινωνία με άτομα ή/και ομάδες με κοινά περιβαλλοντικά ενδιαφέροντα, αποστάλθηκαν κατά το 2018 συνολικά **24 δελτία τύπου**, τα οποία συνοδεύονταν από οπτικοακουστικό υλικό [ταινίες μικρής διάρκειας (video), φωτογραφίες, κ.λπ].

Επιπλέον, στο πλαίσιο της παρακολούθησης της διάχυσης-κυκλοφορίας των δελτίων τύπων στα ηλεκτρονικά και έντυπα ΜΜΕ, πραγματοποιείται και η σχετική αποδελτίωσή τους. Μέσω της διαδικασίας αυτής όλα τα δημοσιευμένα δελτία εντοπίζονται και αρχειοθετούνται σε ηλεκτρονικούς ή/και έντυπους φακέλους προκειμένου να είναι εύκολα προσβάσιμα από όλα τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης. Με τη μέθοδο αποδελτίωσης αξιολογείται παράλληλα το αναγνωστικό ενδιαφέρον και η ανταπόκριση των αναγνωστών σε κάθε δημοσίευση του Φορέα Διαχείρισης.

Παρακάτω παραθέτουμε σε σύντομη μορφή τα δημοσιευμένα δελτία τύπου κατά τίτλο και ημερομηνία δημοσίευσης:

1. **12/01/2018** «Εφαρμογή Προγράμματος Επιζωοτιολογικής Διερεύνησης της Γρίπης των Πτηνών.»
2. **18/01/2018** «Επαγρύπνηση για την Αφρικανική Πανώλη των Χοίρων (ΑΠΧ).».
3. **23/01/2018** «Κυκλοφορία του 13^{ου} ηλεκτρονικού φυλλαδίου Newsletter του ΦΔΟΠΥΜ».
4. **03/04/2018** «Πασχαλινές ευχές από τον Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα Μουστού Μαινάλου & Μονεμβασίας».
5. **20/04/2018** «Ανακοίνωση διοργάνωσης Θερινού Σχολείου στο πλαίσιο του προγράμματος Άνθρωπος και Βιόσφαιρα (Man and the Biosphere MAB) της UNESCO!».
6. **26/04/2018** «Πρόσκληση στην πανελλαδική εκστρατεία εθελοντικού καθαρισμού "Let's do it Greece 2018" στον υγρότοπο Μουστού».
7. **03/05/2018** «Εθελοντικός καθαρισμός στον υγρότοπο Μουστού με αφορμή την εκστρατεία "Let's do it Greece"».

8. **10/05/2018** «Εθελοντικοί καθαρισμοί από τον Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας στο πλαίσιο της εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
9. **18/05/2018** «Εθελοντικό πρόγραμμα συντήρησης ξυλοκατασκευών στη λιμνοθάλασσα του Μουστού με τη συνδρομή σχολείου από την Γερμανία».
10. **04/06/2018** «Κοινό Δελτίο Τύπου με τον Σύλλογο ΑΡΧΕΛΩΝ, αναφορικά με τον εντοπισμό της πρώτης φωλιάς της θαλάσσιας χελώνας Καρέτα (*Caretta caretta*) στον Λακωνικό κόλπο».
11. **08/06/2018** «Ο Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος 2018 του Ι.Ε.Π.».
12. **02/07/2018** «Ξεναγήσεις και μαθήματα τσακωνικού χορού για τα παιδιά στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο Αρκαδίας, στο πλαίσιο του φεστιβάλ Μελιτζάzz 2018 «Λαβύρινθος».
13. **09/07/2018** «Διοργάνωση δρομικού διήμερου 14 – 15 Ιουλίου 2018 στα χωριά του Πάρνωνα, στο πλαίσιο του αγώνα υπεραπόστασης «Κρόνιο Πέρασμα».
14. **18/07/2018** «Με επιτυχία ολοκληρώθηκε το δρομικό διήμερο στα χωριά του Πάρνωνα στο πλαίσιο του αγώνα υπεραπόστασης «Κρόνιο Πέρασμα».
15. **19/07/2018** «Τα πρώτα χελωνάκια κολυμπάνε στον Λακωνικό Κόλπο».
16. **23/07/2018** «Επιτυχής αθλητική διοργάνωση Κρόνιο Πέρασμα 2017 ενώνοντας για 4η συνεχή χρονιά τα χωριά του Πάρνωνα σε Αρκαδία και Λακωνία».
17. **02/08/2018** «Περιβαλλοντική ενημέρωση και δραστηριότητες για παιδιά από τον Φορέα Διαχείρισης στο πλαίσιο της εκδήλωσης «Γιορτή του Δάσους 2018» στην Καστάνιτσα Αρκαδίας».
18. **22/08/2018** «10 χρόνια Γιορτή του Δάσους στην Καστάνιτσα Αρκαδίας με την συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας».
19. **21/09/2018** «Κυκλοφορία του 14^{ου} ηλεκτρονικού φυλλαδίου Newsletter του ΦΔΟΠΥΜ».
20. **02/10/2018** «Ευρωπαϊκή Γιορτή Πουλιών στη λιμνοθάλασσα Μουστού».
21. **03/10/2018** «Εθελοντικός Καθαρισμός στην παραλία “Πόρτες” Αρκαδίας, την Παρασκευή 5 Οκτωβρίου 2018 στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Εθελοντικού Καθαρισμού Ακτών».
22. **22/10/2018** «Γιορτή Κάστανου 2018 στην Καστάνιτσα Αρκαδίας».
23. **31/10/2018** «35 χρόνια Γιορτή Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας με την συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας».
24. **20/12/2018** «Χριστουγεννιάτικη κάρτα».

Ανακοινώσεις – Αναρτήσεις στην ιστοσελίδα

Τα δελτία τύπου και οι ανακοινώσεις που αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης αφορούν, κατά κύριο λόγο, θέματα σχετικά με επισκέψεις και ξεναγήσεις μεμονωμένων/ομάδων επισκεπτών των Προστατευόμενων Περιοχών αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης, επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης σε Σχολεία Α΄βάθμιας και Β΄βάθμιας Εκπαίδευσης από στελέχη του Φορέα, περίθαλψη και αποστολή τραυματισμένων ζώων που εντοπίζονται στην προστατευόμενη περιοχή σε Κέντρα Περίθαλψης Άγριων Ζώων, καθώς επίσης και τη συμμετοχή του Φορέα σε διάφορες τοπικές γιορτές και εκδηλώσεις.

Κατά την διάρκεια του έτους 2018 αναρτήθηκαν στην επίσημη ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης (www.fdparnonas.gr) **τριάντα εννέα (39)** ανακοινώσεις οι οποίες παρουσιάζονται παρακάτω κατά μήνα/ημερομηνία και θέμα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ 2019

	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
08/01/2018	Επίσκεψη του 1 ^{ου} Συστήματος Προσκόπων Αγρινίου στον υγρότοπο Μουστού.
22/01/2018	Ξενάγηση ομάδας επισκεπτών από Αθήνα στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
23/01/2018	Διεξαγωγή Μεσοχειμωνιάτικων Καταμετρήσεων Υδρόβιων Πουλίων (ΜΕΚΥΠ) 2018 για το υγροτοπικό σύμπλεγμα Μουστού.
	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
05/02/2018	Ξεναγήσεις με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων στον υγρότοπο Μουστού.
15/02/2018	Επίσκεψη του 1 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου Άργους στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού.
22/02/2018	Επίσκεψη του 1 ^{ου} και 2 ^{ου} Νηπιαγωγείου Λεωνιδίου στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο.
	ΜΑΡΤΙΟΣ
06/03/2018	Επίσκεψη του 3 ^{ου} Γυμνασίου Τρίπολης στον υγρότοπο Μουστού.
08/03/2018	Χελιδονίσματα για 5 ^η χρονιά από τον Φορέα Διαχείρισης.
13/03/2018	Επίσκεψη της ομάδας Ένωσης Τουριστικών Καταλυμάτων Αρκαδίας στον υγρότοπο Μουστού.
15/03/2018	Επίσκεψη του Δημοτικού Σχολείου Σκαφιδακίου στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού.
19/03/2018	Επίσκεψη του 3 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου Τρίπολης στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού.
19/03/2018	Αποστολή τσαλαπετεινού στην ANIMA.
21/03/2018	Παγκόσμια Ημέρα Δασοπονίας 2018: «Δάση και βιώσιμες πόλεις».
27/03/2018	Επίσκεψη του 1 ^{ου} Δημοτικού Σχολείου Άργους στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού.
31/03/2018	Το εκπαιδευτήριο της Ελληνογερμανικής Αγωγής για 2 ^η χρονιά στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας.
	ΑΠΡΙΛΙΟΣ
03/04/2018	Αποστολή τραυματισμένου ξεφτεριού για περεταίρω περίθαλψη στην ANIMA από τον Φορέα Διαχείρισης.
24/04/2018	Το 2 ^ο Γυμνάσιο Άργους στη λιμνοθάλασσα Μουστού και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.
	ΜΑΪΟΣ
03/05/2018	Αποστολή από τον Φορέα Διαχείρισης ενός τραυματισμένου μικροτσικνιά στην ANIMA για περεταίρω περίθαλψη.
07/05/2018	Ξενάγηση επισκεπτών τουριστικού πρακτορείου σε Μουστό και ΚΠΕ Λεωνιδίου.
15/05/2018	Συμμετοχή στην εκδήλωση αναγγελίας των βραβευμένων με τη Γαλάζια Σημαία Ακτών και Μαρινών για το 2018.
23/05/2018	Μια αγέλη με λυκόπουλα στο Μουστό!
25/05/2018	Σύντομη εξόρμηση στο Μουστό για τον Σύλλογο Γονέων & Κηδεμόνων του 2 ^{ου} Παιδικού Σταθμού Άργους

	ΙΟΥΝΙΟΣ
1/6/2018	Ένα μικρό χελιδόνι επέστρεψε πίσω στη φωλιά του με τη βοήθεια των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης.
08/06/2018	Ολοκλήρωση εθελοντικών καθαρισμών από τον ΦΔΠΜΜΜ στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
11/06/2018	Προγραμματισμένη επίσκεψη ομάδας από την Ουκρανία στον Μουστό.
18/06/2018	Αποστολή νεαρής γερακίνας (<i>Buteo buteo</i>) από τον Φορέα Διαχείρισης στην ANIMA για περίθαλψη.
	ΙΟΥΛΙΟΣ
03/07/2018	Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στο μουσικό φεστιβάλ Internationale Sommer Konzerte στο Ξηροπήγαδο Αρκαδίας.
12/07/2018	Γέμισε με παιδιά και τσακωνική μουσική το Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο στο πλαίσιο του φεστιβάλ Μελιτζάzz 2018.
	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
13/08/2018	Ξενάγηση του Συλλόγου «Τα Τσίντζινα» στην Καστάνιτσα Αρκαδίας
13/08/2018	Προβολή παρουσίασης για τα «Βότανα του Πάρνωνα» στο 5ο Φεστιβάλ Απανταχού Ωριατών και Φίλων Ωριάς στην Ωριά Δήμου Β. Κυνουρίας.
	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
08/10/2018	Στιγμιότυπα από την Ευρωπαϊκή Γιορτή Πουλιών στη λιμνοθάλασσα Μουστού.
08/10/2018	Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στο 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικολογίας (HELECOS- 9) της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης.
15/10/2018	Ξενάγηση ομάδα επισκεπτών του Περιπατητικού Ομίλου Βιολογίας Αθηνών στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
18/10/2018	Ολοκλήρωση εθελοντικών καθαρισμών σε ακτές του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας από τον ΦΔΠΜΜΜ.
22/10/2018	Παραλαβή Γερακίνας από φύλακα του Φορέα Διαχείρισης, παροχή πρώτων βοηθειών και αποστολή στην ANIMA για περαιτέρω περίθαλψη.
	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
05/11/2018	Λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο πλαίσιο του "Climbing Festival 2018" στο Λεωνίδιο.
12/11/2018	Επίσκεψη σπουδαστών από το Ashinart στον υγρότοπο Μουστού και το δάσος δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής.
23/11/2018	Ομάδα μαθητών από το Δημοτικό Σχολείο Άστρους στον υγρότοπο Μουστού.

Αλληλογραφία

Με γνώμονα την ενίσχυση της επικοινωνίας με το κοινό για την ανάδειξη των Προστατευόμενων Περιοχών αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης και την προβολή των δράσεών του έχει δημιουργηθεί η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (press@fdparnonas.gr) την οποία διαχειρίζεται και ελέγχει καθημερινά το προσωπικό του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας.

Newsletter

Ο Φορέας Διαχείρισης προωθεί προς τις επαφές του, καθώς επίσης αναρτά στην ιστοσελίδα του, σε σχετική ενότητα [<http://www.fdparnonas.gr/activities/newsletter/>], ένα ενημερωτικό ηλεκτρονικό φυλλάδιο τύπου Newsletter κάθε έξι μήνες, που έχει ως περιεχόμενο τη σύνοψη όλων των δράσεων του Φορέα για την εκάστοτε χρονική περίοδο. Η σύνταξη και η επιμέλεια των κειμένων του

Newsletter γίνεται από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης. Τα κείμενα κατανέμονται σε ενότητες ανάλογα με το περιεχόμενό τους (Δράσεις Επόπτευσης/ Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης, Δράσεις Προστασίας & Διαχείρισης, Δράσεις Πληροφόρησης Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας, Λοιπές περιβαλλοντικές δράσεις, κ.λπ.).

Για το έτος 2018, εκδόθηκαν αντίστοιχα δυο ηλεκτρονικά φυλλάδια (Newsletter), ένα για κάθε εξάμηνο του έτους, τα οποία αποστάλθηκαν ηλεκτρονικά σε τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ, καθώς επίσης και στις υπόλοιπες επαφές του Φορέα Διαχείρισης (Οργανισμοί, Φορείς, Υπουργεία/ Υπηρεσίες, Εθελοντές, κ.λπ) που διαχειρίζεται το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας μέσω της ηλεκτρονικής του διεύθυνσης (press@fdparnonas.gr). Τα ηλεκτρονικά φυλλάδια αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης στη σχετική ενότητα [<http://www.fdpardonas.gr/activities/newsletter>].

Κοινωνική Δικτύωση

Οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης του Φορέα Διαχείρισης στο Facebook: [<https://www.facebook.com/fdpardonas>], παρακολουθήθηκαν σε καθημερινή βάση και ενημερώθηκαν με κείμενα, φωτογραφίες και βίντεο από τις δράσεις που πραγματοποιήθηκαν από το Φορέα Διαχείρισης κατά το έτος 2018.

Επίσης, συνεχίστηκε η ενημέρωση των καναλιών στο YouTube [<http://www.youtube.com/channel>] και στο vimeo [<http://vimeo.com/pardonas>] με βίντεο που αφορούσαν στις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης κατά το 2018.

Τα βίντεο που παρήχθησαν κατά το έτος 2018, τα οποία στη συνέχεια ο Φορέας Διαχείρισης ανάρτησε στα κανάλια που διαθέτει είναι τα ακόλουθα:

1. **18/7/2018** Κρόνιο Πέρασμα 2018.
2. **27/7/2018** Summer University on Biosphere Reserves and Sustainable Development.
3. **22/8/2018** 10 χρόνια Γιορτή του Δάσους - Καστάνιτσα Αρκαδίας.
4. **31/10/2018** Γιορτή Κάστανου 2018 - Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Συμμετοχή σε ηλεκτρονικές πλατφόρμες για πρακτική άσκηση φοιτητών

Μέσω της πιστοποίησης του λογαριασμού από τον κόμβο ΑΤΛΑΣ, βεβαιώθηκε ότι ο Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας μπορεί να συμμετέχει στο «Σύστημα Κεντρικής Υποστήριξης της Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών ΑΕΙ» ως Φορέας Υποδοχής. Επίσης έχει πραγματοποιηθεί η εγγραφή του φορέα στην πλατφόρμα του Πανεπιστημίου Αιγαίου ΟΠΣ. Ως φορέας υποδοχής, έχει τη δυνατότητα από την ενότητα αυτή να αναρτά τις θέσεις πρακτικής άσκησης που προσφέρει, να περιγράφει αναλυτικά τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές κάθε θέσης κ.λπ.

Για το 2018 ο Φορέας Διαχείρισης δεν εισήγαγε νέες θέσεις πρακτικής άσκησης για τα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ της χώρας.

Βιογραφικό Φορέα Διαχείρισης

Η τακτική ενημέρωση του βιογραφικού του Φορέα Διαχείρισης για τις δράσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα είναι μία από τις πάγιες εργασίες του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης. Η διαδικασία αυτή ακολουθήθηκε και κατά το έτος 2018. Το βιογραφικό μπορεί να διανεμηθεί επικαιροποιημένο,

όποτε αυτό κριθεί αναγκαίο και να αποτελέσει έναν πλήρη ενημερωτικό οδηγό για τον πολίτη σε ζητήματα σχετικά με τις έργα και δραστηριότητες περιβαλλοντικού χαρακτήρα στην προστατευόμενη περιοχή.

Ημερολόγιο Δράσεων

Το ημερολόγιο δράσεων, είναι ένα βοηθητικό αρχείο που δημιουργήθηκε για την κάλυψη των αναγκών παρακολούθησης των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα όπου καταγράφονται οι προγραμματισμένες δραστηριότητες που χρήζουν οργάνωσης. Σκοπός του είναι η αποτελεσματική εσωτερική οργάνωση μεταξύ των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης καθώς επίσης και ο συντονισμός των ενεργειών ενημέρωσης. Η εργασία τακτικής ενημέρωσης του ημερολογίου ακολουθήθηκε καθ' όλη της διάρκειας του 2018. Στο ημερολόγιο δράσεων έχει πρόσβαση όλο το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης.

Φωτογραφικό υλικό

Για την οργάνωση, τήρηση αλλά και διαχείριση του φωτογραφικού αρχείου που έχει προκύψει από την έναρξη της λειτουργίας του, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης κάνει χρήση μονάδων αποθήκευσης (εξωτερικός σκληρός δίσκος). Βασικοί στόχοι είναι, η ασφαλής αρχειοθέτηση αλλά και η μελλοντική αξιοποίηση του φωτογραφικού και βιντεοσκοπικού υλικού, καθώς συνοδεύουν μεταξύ άλλων, τα δελτία τύπου και εμπλουτίζουν τις παρουσιάσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης που προβάλλονται στο πλαίσιο των περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων που υλοποιεί ο Φορέας.

Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

Το περιεχόμενο του παρόντος κειμένου αποτελεί την αποτύπωση των δράσεων και ενεργειών του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας κατά το έτος 2018, για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων και των επισκεπτών των περιοχών ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης και της κοινωνίας γενικότερα. Οι δράσεις ενημέρωσης αφορούν επιγραμματικά στα παρακάτω:

- προσέλκυση και γνωριμία της τοπικής κοινωνίας αλλά και του ευρέως κοινού με τις περιοχές αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης, μέσω της διαρκούς προβολής των δράσεων του Φορέα Διαχείρισης (αποστολή δελτίων τύπου, συνεντεύξεις σε τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ, ενημέρωση μέσων κοινωνικής δικτύωσης του Φορέα σε Facebook, ενημέρωση καναλιών σε YouTube και Vimeo).
- διοργάνωση δράσεων ευαισθητοποίησης με αφορμή, Ημέρες με Παγκόσμιο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον και τοπικές γιορτές οικισμών που βρίσκονται εντός της χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης.
- ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας και του ευρέως κοινού για την αξία των περιοχών ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης, μέσω ξεναγήσεων επισκεπτών, παραγωγής ενημερωτικών φυλλαδίων και λοιπού πληροφοριακού υλικού, κατασκευής και τοποθέτησης ενημερωτικών πινακίδων, παραγωγής και μετάδοσης τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών μηνυμάτων, παραγωγής ταινιών κ.λπ.
- συμμετοχή των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης σε δράσεις κατάρτισης – επιμόρφωσης.
- συμμετοχή των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης σε συνέδρια – ημερίδες ενημερωτικού χαρακτήρα

Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης μαθητών

Το Πρόγραμμα αποσκοπεί, στην προώθηση της γνώσης, της ευαισθητοποίησης καθώς και της άμεσης επαφής των μαθητών με τη βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής αλλά και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων πειραματισμού και διερευνητικής σκέψης με αντικείμενο το φυσικό περιβάλλον.

Τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης αξιοποίησαν πλήρως το υπάρχον υλικό του Προγράμματος Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης μαθητών, αλλά και αυτό που παρήχθη από το προσωπικό του εντός του 2018, για την ενημέρωση των σχολικών ομάδων στους χώρους των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής.

Η επικοινωνία του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας με τα σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης γίνεται στην αρχή κάθε σχολικού έτους για τον προγραμματισμό και την οργάνωση περιβαλλοντικών επισκέψεων στην προστατευόμενη περιοχή. Προκειμένου ο Φορέας Διαχείρισης να προβεί στην υλοποίηση του προγράμματος περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης αιτήθηκε:

Α. για το σχολικό έτος 2017-2018 με την υπ' αριθ. 452/30-05-2017 επιστολή του ΦΔΟΠΥΜ προς το αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων, τη χορήγηση της σχετικής άδειας επίσκεψης η οποία και εγκρίθηκε με το υπ' αριθ. 227752-Δ2/28.12.2017 έγγραφο του Υ.Π.Ε.Π.Θ. με θέμα «Έγκριση περιβαλλοντικών ενημερώσεων του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού». Είχε προηγηθεί η προώθηση του αιτήματος προς το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής για τη σύμφωνη γνώμη του αναφορικά με το θέμα.

Β. για το σχολικό έτος 2018-2019 με την υπ' αριθμ. 498/21-06-2018 επιστολή του ΦΔΠΜΜΜ προς το αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων, τη χορήγηση της σχετικής άδειας επίσκεψης η οποία και εγκρίθηκε με το υπ' αριθ. 153118-Δ7/17.09.2018 έγγραφο του Υ.Π.Ε.Π.Θ. με θέμα «Έγκριση περιβαλλοντικών προγραμμάτων του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας». Είχε προηγηθεί η προώθηση του αιτήματος προς το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής για τη σύμφωνη γνώμη του αναφορικά με το θέμα.

Εν συνεχεία, διαβιβάστηκαν ενημερωτικά σημειώματα 1) προς τους Υπευθύνους Σχολικών Δραστηριοτήτων Α' βάθμιας και Β' βάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Αρκαδίας, Λακωνίας, Αργολίδας, Κορινθίας, προκειμένου να ενημερωθούν και να διαβιβάσουν τα ενημερωτικά προς τις σχολικές μονάδες της αρμοδιότητάς τους καθώς προς τους Συλλόγους Γονέων & Κηδεμόνων αναφορικά με τη δυνατότητα υλοποίησης επισκέψεων των σχολείων στην προστατευόμενη περιοχή και 2) προς τους Υπευθύνους Σχολικών Δραστηριοτήτων Α' βάθμιας και Β' βάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Αρκαδίας, Λακωνίας, Αργολίδας και Κορινθίας, προκειμένου να ενημερωθούν και να διαβιβάσουν το σχετικό ενημερωτικό σημείωμα προς όλες τις σχολικές μονάδες της αρμοδιότητάς τους που βρίσκονται εντός και πλησίον των περιοχών ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, σχετικά με τη δυνατότητα επίσκεψης περιβαλλοντικής ενημέρωσης από στελέχη του Φορέα Διαχείρισης εντός των σχολικών αιθουσών και ούτως ώστε:

α) να γνωρίσουν τα αξιόλογα οικολογικά και πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής,

β) να ενημερωθούν για το ρόλο του Φορέα Διαχείρισης στις περιοχές αρμοδιότητας,

γ) να μάθουν για τις Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, Περιοχές Προστασίας της Φύσης, περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 και τα Τοπία Φυσικού Κάλλους,

δ) να πληροφορηθούν για τα σπάνια και ενδημικά φυτά και την αξιολογη πανίδα, καθώς επίσης τις τοποθεσίες με ιδιαίτερο ιστορικό, θρησκευτικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον.

Παρουσιάσεις σε σχολεία εντός και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής

Κατά το έτος 2018 περίπου **86** μαθητές και εκπαιδευτικοί παρακολούθησαν θεματικές παρουσιάσεις στις αίθουσες των σχολικών τους μονάδων οι οποίες παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 6) κατά ημερομηνία, Σχολείο, τίτλο παρουσίασης και αριθμό μαθητών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΤΟΥΣ 2018

Ημερ/νία	Σχολείο	Τίτλος παρουσίασης	Αριθμός μαθητών
13/03/2018	ΕΕΕΕΚ Μαντινείας, Αρκαδία	«Χελιδονίσματα 2018»	15
15/03/2018	9 ^ο Νηπιαγωγείο Τρίπολης, Αρκαδία	«Χελιδονίσματα 2018»	18
20/03/2018	Δημοτικό Σχολείο Δρεπάνου, Αργολίδα	«Χελιδονίσματα 2018»»	26
21/03/2018	Νηπιαγωγείο Δολιανών, Αρκαδία	«Χελιδονίσματα 2018»	8
26/03/2018	8 ^ο Νηπιαγωγείο Τρίπολης, Αρκαδία	«Χελιδονίσματα 2018»	15
14/12/2018	Δημοτικό Σχολείο Πελετών, Αρκαδία	1) «Οι μύθοι του Αισώπου και ζώα της προστατευόμενης περιοχής» και, 2) «Ανακύκλωση στα απορρίμματα, ας τους δώσουμε μια ΔΕΥΤΕΡΗ ευκαιρία!».	4
Σύνολο			86

Ξεναγήσεις μαθητών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής

Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των μαθητών για την προστασία του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα των περιοχών ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης, Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας αποτελεί μία από τις βασικές προτεραιότητές του. Για τον λόγο αυτό πραγματοποιήθηκαν ξεναγήσεις σχολείων, τόσο στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, όσο και στο πεδίο, κατά τη διάρκεια οποίων - παράλληλα με την επίσκεψη των μαθητών στα Κέντρα πληροφόρησης - υλοποιήθηκαν σε αρκετές περιπτώσεις εκπαιδευτικές δραστηριότητες στη φύση, όπως περιήγηση μικρής διάρκειας σε επιλεγμένα πεζοπορικά μονοπάτια καθώς επίσης και παρατήρηση-αναγνώριση άγριας ορνιθοπανίδας.

Ο αριθμός των μαθητών και των συνοδών εκπαιδευτικών που ξεναγήθηκαν, κατά τη διάρκεια του έτους 2018 στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης ή/και που ενημερώθηκαν και περιηγήθηκαν εντός της προστατευόμενης περιοχής, παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.3..

Σε κάθε ένα από τα τέσσερα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, υπάρχουν Εκθέσεις Ερμηνείας Περιβάλλοντος, όπου οι μαθητές ενημερώθηκαν από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης για το ρόλο και τις αρμοδιότητές του, την πλούσια πανίδα, χλωρίδα και τους σημαντικούς τύπους οικοτόπων της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και για το καθεστώς προστασίας της περιοχής το οποίο είναι απαραίτητο για την ορθολογική διαχείρισή της.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους: Οι επισκέπτες μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για τον υγρότοπο Μουστού, ο οποίος αποτελεί τον μεγαλύτερο σε μέγεθος, αλλά και πιο αξιόλογο υγρότοπο στην ανατολική πλευρά της Πελοποννήσου και για τον σημαντικό ρόλο, την αξία και τις λειτουργίες του αναφορικά με τη χρήση του ως σταθμό ξεκούρασης και ανεφοδιασμού των πουλιών κατά τις μεταναστεύσεις. Επίσης, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να μεταβούν στον υγρότοπο του Μουστού και να αναγνωρίσουν τα είδη της άγριας ορνιθοπανίδας με τη βοήθεια και την καθοδήγηση του εξειδικευμένου προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης, τη χρήση έντυπων οδηγών παρατήρησης πουλιών και κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης (κιάλια, τηλεσκόπια). Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με πεζοπορία σε πεζοπορικό μονοπάτι που εφάπτεται του υγροτόπου Μουστού.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου: Οι επισκέπτες μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για τη μεγάλη οικολογική και επιστημονική αξία του δάσους με Δρυπώδη άρκευθο στην περιοχή της μονής Μαλεβής πλησίον του Αγίου Πέτρου Αρκαδίας, όπου μία έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το ΦΕΚ 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί «Διατηρητέο μνημείο της φύσης». Οι μαθητές γνώρισαν μέσα από την ξενάγηση τα σπάνια και ενδημικά φυτά του Πάρνωνα, τους οικοτόπους και την προστατευόμενη πανίδα της περιοχής, καθώς και τους ενδιαφέροντες γεωλογικούς σχηματισμούς που είναι ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα της περιοχής. Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με περιήγηση στο πεζοπορικό μονοπάτι που βρίσκεται μέσα στο δάσος με Δρυπώδη άρκευθο ή δενδρόκεδρο πλησίον της μονής Μαλεβής.

Κέντρο περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας: Οι επισκέπτες μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για την προστατευόμενη περιοχή με έμφαση στη μακρόχρονη παρουσία του ανθρώπου στον Πάρνωνα, για τα φυσικά μνημεία της περιοχής, για την αρχιτεκτονική της Καστάνιτσας και τα κυριότερα αξιοθέατα της, την καλή προσαρμογή του στις τοπικές συνθήκες, την επίδρασή του στα φυτά και τα ζώα, καθώς την ανάγκη διατήρησης της φυσικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς του Πάρνωνα. Επίσης, περιηγήθηκαν στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων στο υπόγειο χώρο του Κέντρου και πληροφορήθηκαν για βασικές οικολογικές και βιολογικές έννοιες και στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής. Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με μια βόλτα μέσα στον οικισμό της Καστάνιτσας που έχει χαρακτηριστεί ως Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και από το 1967 έχει ανακηρυχθεί Παραδοσιακός – Διατηρητέος Οικισμός με ιδιαίτερη φυσική και αρχιτεκτονική ομορφιά, στην εκκλησία της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, στα ερείπια του Βυζαντινού Πύργου που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του χωριού με πανοραμική θέα, αλλά και με περιήγηση σε μονοπάτια που διασχίζουν το περίφημο, από άποψη φυσικής ομορφιάς, καστανόδασος.

Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα: Οι μαθητές και εκπαιδευτικοί που επισκέφθηκαν το νεοσύστατο κέντρο πληροφόρησης του Φορέα Διαχείρισης, ενημερώθηκαν μέσα από τους σύγχρονους χώρους του, για την πλούσια χλωρίδα του Πάρνωνα. Οι μαθητές ξεκινούσαν την «περιήγησή» τους στον περιβάλλοντα χώρο του Κέντρου όπου έχει δημιουργηθεί ένας μικρός «βοτανικός κήπος» με δενδροκομικά, ανθοκομικά, καλλωπιστικά και αρωματικά φυτά με αντίστοιχη σήμανση. Στον χώρο αυτό αρχίζει η γνωριμία των μαθητών με τη χλωρίδα του Πάρνωνα. Στην αίθουσα προβολών στον α' όροφο, πραγματοποιήθηκαν θεματικές προβολές αναφορικά με τη χλωρίδα του Πάρνωνα. Στη συνέχεια οι μαθητές επισκέφθηκαν την Έκθεση Ερμηνείας Περιβάλλοντος, στον ίδιο όροφο. Βασικό θέμα της Έκθεσης είναι η γνωριμία με την προστατευόμενη περιοχή και τη χλωριδική ποικιλότητά της, καθώς ο Πάρνωνας αποτελεί μία από τις πλουσιότερες χλωριδικές περιοχές της Ευρώπης. Οι μαθητές μέσα από δραστηριότητες μελέτης και ψυχαγωγίας ήρθαν σε επαφή με τον ενδημικό πλούτο της, ενώ περιηγήθηκαν στους λοιπούς λειτουργικούς χώρους του Κέντρου, όπως ο χώρος εργαστηρίου και προετοιμασίας χλωριδικού υλικού, ενώ παράλληλα θαύμασαν το αποτέλεσμα των εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης του κτηρίου με τα χρωματιστά ταβάνια και τοίχους, χαρακτηριστικό γνώρισμα διακόσμησης των αρχοντόσπιτων της περιοχής. Η επίσκεψη στο Κέντρο Πληροφόρησης συνδυάζονταν με βόλτα στον παραδοσιακό οικισμό του Λεωνιδίου και στα αξιοθέατά του, όπως στα αρχοντικά Πυργόσπιτα ή στη Φάμπρικα, το Κέντρο Προβολής της Αγροτικής Ιστορίας και των Δρόμων της Θάλασσας στην Ανατολική Πελοπόννησο, κ.α.

Οι επισκέψεις – ξεναγήσεις πραγματοποιήθηκαν χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση των επισκεπτών και διαμορφώθηκαν ανάλογα με τις ηλικίες και τα ενδιαφέροντα της ομάδας. Περιελάμβαναν μία ή περισσότερες από τις κάτωθι δραστηριότητες:

Α. Ξενάγηση στα Κέντρα Πληροφόρησης, στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους με εκθεματικές επιφάνειες και ενημερωτικό υλικό, για μια συνολική παρουσίαση των περιοχών αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης.

Β. Θεματικές παρουσιάσεις για την προβολή των περιοχών αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης με έμφαση στους κύριους τύπους οικοτόπων, στα προστατευόμενα είδη χλωρίδας και πανίδας με συγκεκριμένες αναφορές στο τσακάλι, στη βίδρα, ή στα σπάνια, ενδημικά φυτά, αλλά και σε θέματα του ευρύτερου φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος.

Γ. περιήγηση σε ειδικά επιλεγμένες διαδρομές, για γνωριμία με τους τύπους οικοτόπων, μερικοί από τους οποίους είναι μοναδικοί, όπως στην περιοχή του δάσους με Δρυώδη άρκευθο γύρω από την μονή Μαλεβής στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας, που έχει κηρυχθεί από το 1980 «Διατηρητέο μνημείο της φύσης», ή είναι ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως σε παράκτιους υγροτόπους με προεξάρχουσα τη λιμνοθάλασσα Μουστού, οι εκτεταμένοι καστανεώνες και τα δάση της μαύρης πεύκης.

Δ. εκπαιδευτικές δραστηριότητες που στόχευαν στη γνωριμία με τη φύση, όπως πεζοπορίες σε μονοπάτια και παρατήρηση - αναγνώριση ειδών της ορνιθοπανίδας στον υγρότοπο του Μουστού, αλλά και βόλτα στους παραδοσιακούς οικισμούς της περιοχής.

Επιπλέον, για χρήση στην τάξη και για την προετοιμασία των μαθητών πριν την επίσκεψη, υπήρχε η δυνατότητα να αποσταλεί πληροφοριακό υλικό από τη βιβλιοθήκη του Φορέα Διαχείρισης (σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή) για τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό, καθώς και δραστηριότητες σε φύλλα εργασίας για τους μαθητές (Δημοτικού & Γυμνασίου).

Οι ξεναγήσεις ολοκληρώνονταν με εποικοδομητική συζήτηση μεταξύ των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των ξεναγών σχετικά με τις περιοχές αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης.

Συνοπτικά, οι επισκέψεις στην προστατευόμενη περιοχή των σχολικών ομάδων κατά το έτος 2018 περιγράφονται στον παρακάτω Πίνακα 4.3. κατά ημερομηνία, Σχολείο και θέση ξενάγησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018

α/α	Ημερομηνία	Σχολεία (Τάξεις)	Θέση Ξενάγησης					Δάσος Δενδρόκ. εδρου Μαλεβής
			ΚΠΕ Άστρους	ΚΠΕ Αγ. Πέτρου	ΚΠΕ Καστάνιτσας	ΚΠΕ Λεωνιδίου	Υγρ. Μουστού	
1	02/02/2018	9 ^ο Νηπιαγωγείο Τρίπολης	35				35	
2	14/02/2018	1 ^ο Δημοτικό Άργους	35				35	
3	22/02/2018	Ολοήμερο και Κλασσικό Νηπιαγωγείο Λεωνιδίου				45		
4	06/03/2018	3 ^ο Γυμνάσιο Τρίπολης	45				45	
5	14/03/2018	Δημοτικό Σκαφιδακίου	60				60	
6	16/03/2018	3 ^ο Δημοτικό Σχολείο Τρίπολης	130				130	
7	27/03/2018	1 ^ο Δημοτικό Άργους	17				17	
8	29/03/2018	7 ^ο Δημοτικό Τρίπολης	50				50	
9	29/03/2018	Ιδιωτικό ΓΕΛ Ελληνογερμανικής Αγωγής		65				
10	31/03/2018	Ιδιωτικό ΓΕΛ Ελληνογερμανικής Αγωγής					65	
11	24/04/2018	2 ^ο Γυμνάσιο Άργους	70				70	
12	29/4/2018	2 ^ο Δημοτικό Ναυπλίου	35				35	
13	07/05/2018	Σχολείο Freie Waldorfschule Saar-Pfalz από τη Γερμανία	23					
14	29/10/2018	Μαθητές Δημοτικού Αγ. Πέτρου & Νήπια Καστρίου		16				26
15	28/11/2018	Δημοτικό Βερβένων				50		
16	04/12/2018	Δημοτικό Καρυών	12				12	12
ΣΥΝΟΛΟ			512	81	0	95	554	38

Ξεναγήσεις προγραμματισμένων ομάδων επισκεπτών

Στα τέσσερα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης (Άστρους, Άγιου Πέτρου, Καστάνιτσας και Λεωνιδίου Αρκαδίας) υλοποιούνται προγράμματα ξενάγησης και είναι επισκέψιμα εργάσιμες ημέρες, αλλά και σαββατοκύριακα και αργίες κατόπιν ραντεβού, για απλές επισκέψεις ή επισκέψεις ομάδων. Οι επισκέψεις πραγματοποιούνται χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση και διαμορφώνονται ανάλογα με τις ηλικίες και τα ενδιαφέροντα των ομάδων.

Πέραν των μεμονωμένων επισκεπτών και των μαθητών, παρακάτω παρουσιάζονται οι **προγραμματισμένες** επισκέψεις που πραγματοποιήθηκαν από ομάδες εντός της προστατευόμενης περιοχής κατά τη διάρκεια του έτους και αφορούσαν α) ξεναγήσεις στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, β) περιήγηση στην προστατευόμενη περιοχή, ή γ) ξενάγηση σε Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στη συνέχεια επίσκεψη στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής για παρατήρηση και γνωριμία με τη φύση. Για την καταγραφή του συνόλου των επισκεπτών τηρείται ειδικό ηλεκτρονικό αρχείο (βιβλίο επισκεπτών) σε κάθε Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης.

Ο Πίνακας 4.4. αποτυπώνει συνοπτικά τις οργανωμένες ξεναγήσεις των ομάδων επισκεπτών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της Προστατευόμενης Περιοχής κατά το έτος 2018, κατά ημερομηνία, ομάδα επισκεπτών και θέση ξεναγησης:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2018

α/α	Ημερομηνία	Ομάδα Προγραμματισμένης Επίσκεψης	Θέση Ξεναγησης					
			ΚΠΕ Άστρους	ΚΠΕ Αγ. Πέτρου	ΚΠΕ Καστάνιτσας	ΚΠΕ Λεωνιδίου	Υγρ. Μουστού	Δάσος Δενδρόκεδρου Μαλεβής
1	04/01/2018	1 ^ο Σύστημα Προσκόπων Αγρινίου	13				13	
2	20/01/2018	Εκδρομικό πουλμαν από Αθήνα			25			
3	03/02/2018	Ομάδα Ταξιδευτής από Γλυφάδα	35				35	
4	12/03/2018	Ομάδα ένωσης τουριστικών καταλυμάτων Αρκαδίας	12				12	
5	29/04/2018	Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού Βόρειας Κυνourίας					20	
6	04/05/2018	Συρίγος Τράβελ					20	
7	05/05/2018	Συρίγος Τράβελ				20		
8	07/05/2018	Εκδρομικό πουλμαν			40			
9	09/05/2018	Ομάδα ΕΕΠΦ					12	
10	20/05/2018	1 ^ο Σύστημα Προσκόπων Πύργου					80	
11	25/05/2018	Σύλλογος Γονέων & Κηδεμόνων 2 ^{ου} Παιδικού Σταθμού Άργους					80	
12	10/07/2018	Ομάδα θερινού σχολείου MAB/UNESCO				45		
13	11/07/2018	Ομάδα θερινού σχολείου MAB/UNESCO			40			
14	6/8/2018	Επισκέπτες από Ουκρανία					22	
15	11/08/2018	Σύλλογος "Τα Τσίντζινα"			25			
16	14/10/2018	Φοιτητές Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών και Ομάδα επισκεπτών εκδρομικού πουλμαν από Αθήνα			90			
17	23/10/2018	Φοιτητές Τμήματος Βιολογία Πανεπιστημίου Πατρών	120				120	
18	11/11/2018	Σπουδαστές Ashinart					25	
19	05/12/2018	Φοιτητές Φαρμακευτικής Αθηνών				4		
ΣΥΝΟΛΟ			180		220	69	439	

Ακολουθεί μία σύντομη αναφορά στις σημαντικότερες οργανωμένες ξεναγήσεις ομάδων επισκεπτών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της Προστατευόμενης Περιοχής κατά το έτος 2018:

1. Επίσκεψη του 1^{ου} Συστήματος Προσκόπων Αγρινίου στον υγρότοπο Μουστού.

Στις 04.01.2018, 13 πρόσκοποι του 1^{ου} Συστήματος Προσκόπων Αγρινίου, πραγματοποίησαν εκπαιδευτική επίσκεψη στον υγρότοπο Μουστού και στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης στο Άστρος όπου έγινε παρουσίαση της έκθεσης ερμηνείας περιβάλλοντος.

2. Ξενάγηση ομάδας επισκεπτών από Αθήνα στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Στις 21.01.2018, ομάδα επισκεπτών από την Αθήνα επισκέφθηκαν τον παραδοσιακό οικισμό της Καστάνιτσας. Οι εκδρομείς πραγματοποίησαν επίσκεψη στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας, όπου το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης τους ενημέρωσε για την ιστορία και την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του χωριού, για τα φυσικά μνημεία του Πάρνωννα, για την Τσακωνική διάλεκτο αλλά και για τα σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας που απαντούν στον Πάρνωννα.

3. Ξενάγηση ομάδας «Ταξιδευτές» στον υγρότοπο Μουστού.

Στις 03.02.2018, η ομάδα «Ταξιδευτές» από την Γλυφάδα Αττικής, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων (2/2) επισκέφθηκαν την λιμνοθάλασσα Μουστού. Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης ξενάγησαν την ομάδα και πεζοπόρησαν μαζί τους κατά μήκος του Βαυαρικού καναλιού, νότια προς την εκβολή του Μουστού και την περιοχή του Χερωνησίου. Στην συνέχεια επισκέφθηκαν το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Άστρους, όπου πραγματοποιήθηκε ενημέρωση για την φυσική κληρονομιά του υγροτόπου Μουστού.

4. Επίσκεψη της ομάδας Ένωσης Τουριστικών Καταλυμάτων Αρκαδίας στον υγρότοπο Μουστού.

Στις 12.03.2018 ο υγρότοπος Μουστού αποτέλεσε προορισμό ημερήσιας εξόρμησης για την ομάδα της Ένωσης Τουριστικών Καταλυμάτων Αρκαδίας, Μαζί με το προσωπικό του Φορέα πεζοπόρησαν προς την εκβολή του Βαυαρικού Καναλιού με προορισμό το λόφο του Χερωνησίου. Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε με ξενάγηση στο Κέντρο του Άστρους σε συνδυασμό με παρουσίαση για την βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής του υγροτόπου Μουστού.

5. Το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού Βόρειας Κυνουρίας στη λιμνοθάλασσα Μουστού.

Στις 29.03.2018, παράλληλα με την Πανελλαδική Εκστρατεία "Let's do it Greece", πραγματοποιήθηκε περιβαλλοντικό πρόγραμμα από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης στον Μουστό με εκπαιδευτικές δραστηριότητες και σύντομη ξενάγηση για τα 20 μέλη του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού Βόρειας Κυνουρίας.

6. Ξενάγηση επισκεπτών τουριστικού πρακτορείου σε Μουστό και ΚΠΕ Λεωνιδίου.

Τριήμερη εκδρομή ομάδας επισκεπτών του ταξιδιωτικού πρακτορείου Συρίγος travel από την Αθήνα πραγματοποίησε στην Κυνουρία. Στις 04.05.2018 πρώτος σταθμός για τους 20 περίπου επισκέπτες αποτέλεσε η λιμνοθάλασσα Μουστού όπου ενημερώθηκαν για την περιοχή και προέβησαν σε παρατήρηση, αναγνώριση και φωτογράφιση της ορνιθοπανίδας του υγροτόπου. Στις 05.05.2018 δεύτερη στάση υπήρξε το Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου όπου τα μέλη της ομάδας παρακολούθησαν προβολή παρουσίασης για τον φυτικό πλούτο της ΠΠ με παράλληλες αναφορές στο ιστορικό της αποκατάστασης του κτηρίου.

7. Ξενάγηση των στελεχών της ΕΕΠΦ στον Μουστό από τον Φορέα Διαχείρισης –

Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχτηκε και ξενάγησε στις 10/5 την ομάδα της (ΕΕΠΦ) στον υγρότοπο του Μουστού. Τα μέλη της ομάδας της Ελληνικής Εταιρία Προστασίας της Φύσης, μεταξύ των οποίων η κυρία Δαρεία Νεφέλη Βουρδουμπά, Συντονίστρια του Προγράμματος «Γαλάζιες Σημαίες», βρέθηκαν στην περιοχή στο πλαίσιο εκδήλωσης για την επίσημη ανακοίνωση του Διεθνούς Προγράμματος «Γαλάζια Σημαία» της χώρας μας. Πιο συγκεκριμένα οι βραβεύσεις ακτών και μαρινών έλαβαν χώρα στο θεατράκι του Παραλίου Άστρους την προηγούμενη ημέρα (9/5).

8. Μια αγέλη με λυκόπουλα στο Μουστό!

Στις 20.05.2018, 80 περίπου λυκόπουλα με τους συνοδούς τους από το 1^ο Σύστημα Προσκόπων Πύργου, πραγματοποίησαν σύντομη στάση στο Μουστό, όπου ενημερώθηκαν από το προσωπικό του Φορέα για τη σημασία της λιμνοθάλασσας σε επίπεδο διαχείρισης και μετανάστευσης υδρόβιων, αρπακτικών και στρουθιόμορφων πτηνών, αλλά και για την εν γένει πλούσια βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής.

9. Σύντομη εξόρμηση στο Μουστό για τον Σύλλογο Γονέων & Κηδεμόνων του 2^{ου} Παιδικού Σταθμού Άργους.

Στις 25.05.2018 ο Σύλλογος Γονέων & Κηδεμόνων από τον 2^ο Παιδικό Σταθμό Άργους επισκέφθηκε τον υγρότοπο του Μουστού. Οι 80 περίπου επισκέπτες, νήπια και γονείς ή κηδεμόνες, πραγματοποίησαν περιβαλλοντικές δραστηριότητες με την καθοδήγηση του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης. Η επίσκεψη έκλεισε με την κατασκευή χάρτινης μάσκας με αναπαραστάσεις πουλιών και ζώων που ζουν ή επισκέπτονται τη λιμνοθάλασσα.

10. Προγραμματισμένη επίσκεψη ομάδας από την Ουκρανία στον Μουστό.

Στις 08.06.2018 ο υγρότοπος Μουστού αποτέλεσε προορισμό ημερήσιας εξόρμησης για ομάδα 22 επισκεπτών από την Ουκρανία, κατόπιν συνεννόησης με την Ένωση Τουριστικών Καταλυμάτων Αρκαδίας. Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης καλωσόρισαν την ομάδα στο Μουστό, δίνοντας χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με το οικοσύστημα της παράκτιας λιμνοθάλασσας, τις αξίες, και τις λειτουργίες που επιτελούνται σε αυτό, τις απειλές που δέχεται αλλά και το καθεστώς προστασίας που το διέπει.

11. Ξενάγηση συμμετεχόντων θερινού σχολείου στο πλαίσιο του προγράμματος MAB της UNESCO.

Στις 08.07.2018 πραγματοποιήθηκε ξενάγηση στο Κέντρο Πληροφόρησης για την Χλωρίδα του Πάρνωννα στο Λεωνίδιο 50 περίπου ατόμων τα οποία συμμετείχαν στο 8ήμερο Θερινό Πανεπιστήμιο που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος Άνθρωπος και Βιόσφαιρα (Man and the Biosphere MAB) της UNESCO στους χώρους του Κέντρου. Στις 10.07.2018 η ομάδα ξεναγήθηκε από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας. Το Θερινό Πανεπιστήμιο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της προετοιμασίας της υποψηφιότητας της περιοχής για να ενταχθεί στο Παγκόσμιο Δίκτυο των Αποθεμάτων Βιόσφαιρας και ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στη διοργάνωση.

12. Ξενάγηση του Συλλόγου «Τα Τσίντζινα» στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Στις 11.08.2018 ο Σύλλογος «Τα Τσίντζινα» με 25 μέλη του, επισκέφθηκε την Καστάνιτσα. Η επίσκεψη ξεκίνησε από τον Ιερό Ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, όπου τα μέλη πληροφορήθηκαν από το προσωπικό του Φορέα για την ιστορία του Ναού και στην συνέχεια περιηγήθηκαν στους χώρους του Κέντρου Ενημέρωσης αλλά και στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων και ενημερώθηκαν για την ιστορία και την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του χωριού.

13. Ξενάγηση ομάδα επισκεπτών του Περιπατητικού Ομίλου Βιολογίας Αθηνών στην Καστάνιτσα Αρκαδίας

Στις 14.10.2018, ομάδα επισκεπτών του Περιπατητικού Ομίλου Βιολογίας Αθηνών, πραγματοποίησε επίσκεψη στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας. Στους χώρους του Κέντρου το προσωπικό του Φορέα ενημέρωσε την ομάδα για τον παραδοσιακό οικισμό της Καστάνιτσας και παρακολούθησε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον θεματική παρουσίαση για τον ρόλο και τις αρμοδιότητές του Φορέα Διαχείρισης. Η επίσκεψη ολοκληρώθηκε στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων στο υπόγειο του Κέντρου.

14. Επίσκεψη ομάδας φοιτητών του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πάτρας στον υγρότοπο Μουστού και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους

Στις 23.10.2018 ομάδα φοιτητών από το Πανεπιστήμιο της Πάτρας επισκέφθηκε το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Άστρους. Οι 120 φοιτητές της ομάδας με δύσκολες καιρικές συνθήκες, επισκέφθηκαν αρχικά το πρωί το Κέντρο του Άστρους και παρακολούθησαν προβολή σχετική με την προστατευόμενη περιοχή και τις αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης και στη συνέχεια μετέβησαν για περιήγηση στον Μουστό.

15. Επίσκεψη σπουδαστών από το Ashinart στον υγρότοπο Μουστού και το δάσος δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής

Στις 11.11.2018, ομάδα 25 σπουδαστών από τον αστικό μη κερδοσκοπικό φορέα πολιτισμού & τεχνών Ashinart (Non Profit Social School Of Arts) από την Αθήνα πραγματοποίησε φωτοεκδρομή στον Μουστό,. Οι σπουδαστές που επικεντρώνονται κυρίως στην τέχνη της φωτογραφίας επισκέφθηκαν την προστατευόμενη περιοχή του Μουστού, ξεναγήθηκαν από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης και πεζοπόρησαν γύρω από τον υγρότοπο. Η επίσκεψη της ομάδας συνεχίστηκε στο δάσος της Μαλεβής.

16. Επίσκεψη στο Κέντρο Πληροφόρησης για την Χλωρίδα του Πάρνωνα από φοιτητές της Φαρμακευτικής Σχολής Αθηνών.

Στις 5.12.2018, επισκέφθηκαν το Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα 4 φοιτητές της Φαρμακευτικής Σχολής Αθηνών. Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης αφού ξενάγησε τους επισκέπτες στους χώρους του Κέντρου, είχε μια ενδιαφέρουσα συζήτηση αναφορικά με τα ενδημικά είδη και τα βότανα του όρους Πάρνωνα.

Εκδηλώσεις – δράσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης

Ο Φορέας Διαχείρισης κατά την διάρκεια του έτους 2018 οργάνωσε ή και συμμετείχε σε διάφορες περιβαλλοντικές εκδηλώσεις και δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, οι οποίες παρουσιάζονται αναλυτικότερα παρακάτω:

1. Η Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων γιορτάστηκε με μικρούς μαθητές στη λιμνοθάλασσα Μουστού.

**World
Wetlands Day**
2 February 2018

Wetlands for a sustainable urban future

Το θέμα για την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων (02 Φεβρουαρίου) για το 2018 ήταν αφιερωμένη στους αστικούς υγροτόπους. Το υγροτοπικό σύμπλεγμα του Μουστού δεν θα μπορούσε να αποτελεί εξαίρεση. Για τον λόγο αυτό ο Φορέας Διαχείρισης γιόρτασε στις 02.02.2018 μαζί με

μικρούς μαθητές του 9ου Νηπιαγωγείου Τρίπολης με διάφορες ψυχαγωγικές δραστηριότητες στο πανοραμικό σημείο θέας του υγροτόπου.

2. Η δράση «Χελιδονίσματα» για 5^η χρονιά από τον Φορέα Διαχείρισης.

Για 5^η συνεχή χρονιά γιορτάστηκε από τον Φορέα Διαχείρισης σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία η δράση «Χελιδονίσματα 2018». Στο πλαίσιο της δράσης πραγματοποιήθηκαν πέντε επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης στο Εργαστήριο Ειδ. Επαγγελμ. Εκπ. & Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ) Μαντινείας (13.03.2018), στο 9ο Νηπιαγωγείο Τρίπολης (15.03.2018), στο Δημοτικό Σχολείο Δρεπάνου (20.03.2018), στο Νηπιαγωγείο Δολιανών (21.03.2018) και στο 8ο Νηπιαγωγείο Τρίπολης (26.03.2018), οι οποίες περιλάμβαναν, προβολή παρουσίασης με θέμα τα διάφορα είδη χελιδονιών που επισκέπτονται ή και διαμένουν μόνιμα στην χώρα μας, χειροτεχνίες με θέμα τα χελιδόνια καθώς και την κατασκευή φωλιών από φυσικά υλικά. Η χαρούμενη αυτή περιβαλλοντική δράση, αφορούσε συγκεκριμένα στην κατασκευή πάνω από 120 πήλινων χελιδονοφωλιών για σπιτοχελιδόνα (Delichon

urbica) με σκοπό να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά γύρω από τον ερχομό των χελιδονιών και το μακρύ και δύσκολό τους ταξίδι.

3. Εθελοντικός καθαρισμός στον υγρότοπο Μουστού με αφορμή την εκστρατεία "Let's do it Greece"

Τη Κυριακή 29 Απριλίου 2018, ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε για 7^η συνεχή χρονιά στην Πανελλαδική Εκστρατεία "Let's do it Greece". Ο καθαρισμός ξεκίνησε στην παράκτια περιοχή νότια προς την περιοχή του Χερωνησίου από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης, συνεχίστηκε κατά μήκος του «Βαυαρικού καναλιού» και ολοκληρώθηκε στο πανοραμικό σημείο της λιμνοθάλασσας. Στον καθαρισμό

συμμετείχαν επίσης το 2ο Δημοτικό Σχολείο Ναυπλίου (στο πλαίσιο της Σχολικής Εβδομάδας Εθελοντισμού "Let's do it Greece 2018"), μέλη του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού Βόρειας Κυνουρίας και αρκετοί εθελοντές.

4. Συμμετοχή στην εκδήλωση αναγγελίας των βραβευμένων με τη Γαλάζια Σημαία Ακτών και Μαρινών για το 2018.

Ο Φορέας Διαχείρισης την Τετάρτη 9 Μαΐου 2018 και κατόπιν σχετικής πρόσκλησης του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, συμμετείχε σε εκδήλωση στο πλαίσιο της πανελλαδικής αναγγελίας βραβεύσεων Γαλάζιας Σημαίας με ομιλία με θέμα: «Προστασία παραλιακών υγροτόπων – Ενέργειες και δράσεις του ΦΔ». Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο Ανοιχτό Θέατρο Μελίνα Μερκούρη στο Παράλιο Άστρος.

5. Εθελοντικό πρόγραμμα συντήρησης ξυλοκατασκευών στη λιμνοθάλασσα του Μουστού με τη συνδρομή σχολείου από την Γερμανία.

Στο πλαίσιο των περιβαλλοντικών δράσεων του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας υλοποιήθηκε από τις 7 έως τις 11 Μαΐου 2018, εθελοντικό πρόγραμμα στην περιοχή της λιμνοθάλασσας του Μουστού σε συνεργασία με 20 μαθητές και 3 συνοδούς εκπαιδευτικούς του

σχολείου Freie Waldorfschule Saar-Pfalz από το Bexbach της Γερμανίας.

Το σχολείο Freie Waldorfschule Saar-Pfalz συνεργάζεται με την UNESCO και εντάσσεται στο Δίκτυο Συνεργαζόμενων Σχολείων (ASPnet) από το 2006. Οργανώνει ειδικά εκπαιδευτικά ταξίδια και προγράμματα για τους σπουδαστές του, με σκοπό να γνωρίσουν τον πολιτισμό και την καθημερινή ζωή των κατοίκων γειτονικών χωρών μέσα από την συμμετοχή τους σε κοινωνικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά προγράμματα τα οποία εφαρμόζονται σε τοπικές κοινότητες της Ευρώπης. Το εθελοντικό πρόγραμμα αφορούσε στην εκ νέου κατασκευή και την συντήρηση ξύλινων κατασκευών (τραπέζια, πάγκοι, κιγκλιδώματα και πινακίδες - αναλόγια ερμηνείας της φύσης) στο πανοραμικό σημείο (θέση παρκινγκ) αλλά και στην ευρύτερη περιοχή του υγροτόπου Μουστού, από την ομάδα του σχολείου και με την σημαντική συμβολή του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης.

6. Εθελοντικοί καθαρισμοί από στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».

Για 10^η συνεχόμενη χρονιά ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην πανελλαδική εκστρατεία «Καθαρίστε τη Μεσόγειο», η οποία τελεί υπό τον συντονισμό του Δικτύου ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS.

Για την φετινή χρονιά υλοποιήθηκε ένα διήμερο πρόγραμμα εθελοντικών καθαρισμών σε δύο διαφορετικές φυσικές περιοχές της προστατευόμενης περιοχής. Συγκεκριμένα οι εθελοντικοί καθαρισμοί έλαβαν χώρα στο Παράλιο Άστρος (Παραλία Καλλιστώ) την

Παρασκευή 11 Μαΐου 2018 και στα Πούλιθρα (Παραλία Πουλίθρων) την Τρίτη 05 Ιουνίου 2018. Κατά την εκστρατεία αυτή, μία από τις μεγαλύτερες και μαζικότερες εθελοντικές πρωτοβουλίες σε μεσογειακό επίπεδο, 250 από τα Δημοτικά Σχολεία του Παραλίου Άστρους, του Λεωνιδίου και του Γερμανικού Σχολείου Freie Waldorfschule Saar – Pfalz και με την συμμετοχή του Δήμου Νότιας Κυνουρίας, της Τοπικής Κοινότητας Πουλίθρων και του Λιμενικού Σταθμού Λεωνιδίου, όλοι μαζί έδωσαν ένα δυναμικό «παρών» στους καθαρισμούς της προστατευόμενης περιοχής.

7. Διήμερο δράσεων για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος 2018.

Ο Φορέας Διαχείρισης στο πλαίσιο του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος (05 Ιουνίου), υλοποίησε για 8^η συνεχή χρονιά, διήμερο δράσεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Την Τρίτη 05 Ιουνίου 2018 υλοποιήθηκε εθελοντικός καθαρισμός στην περιοχή «Χερωνησίου» (Περιοχή Απόλυτης

Προστασίας της Φύσης - υγροτόπου Μουστού) από τους 74 μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Αγίου Ανδρέα, ενώ σε συνέχεια του καθαρισμού, πραγματοποιήθηκαν παρουσίαση και περιβαλλοντικές δραστηριότητες από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, σχετικά με τη φυσική κληρονομιά της λιμνοθάλασσας Μουστού.

Την Τετάρτη 06 Ιουνίου 2018 ολοκληρώθηκε η επόμενη προγραμματισμένη δράση καθαρισμού στις ακτές του Παραλίου Άστρους από τους 32 μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Δολιανών. Όλοι οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στις περιβαλλοντικές δράσεις έκαναν διαλογή των ανακυκλώσιμων υλικών απομακρύνοντας με οργανωμένο και προσεκτικό τρόπο «ξένα αντικείμενα» από τις ακτές, όπως π.χ. τα πλαστικά (μπουκάλια, ποτήρια, υλικά συσκευασίας και μικρότερα κομμάτια πλαστικών), τα χάρτινα υλικά (υλικά συσκευασίας), τα αντικείμενα από γυαλί και μέταλλο.

8. Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στο μουσικό φεστιβάλ Internationale Sommer Konzerte στο Ξηροπήγαδο Αρκαδίας.

Ο Φορέας Διαχείρισης μετά από σχετική πρόκληση, συμμετείχε στα δρώμενα του μουσικού φεστιβάλ Internationale Sommer Konzerte που διοργανώθηκε στο Καλολίμανο Ξηροπήγαδου Αρκαδίας (www.kalolimano.de), με προβολή παρουσίας της σύνοψης των δράσεων του στην προστατευόμενη περιοχή. Αφορμή για την πρόσκληση στάθηκε η γνωριμία με τον εμπνευστή του φεστιβάλ και διοργανωτή του κ. Thomas Beck, ο οποίος υπήρξε ένας από τους χορηγούς και υποστηρικτές εθελοντικού

προγράμματος που υλοποίησε ο Φορέας Διαχείρισης στη λιμνοθάλασσα Μουστού κατά την περίοδο 7-11/5/2018, σε συνεργασία το σχολείο Freie Waldorfschule Saar-Pfalz από το Bexbach της Γερμανίας.

Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης παρουσίασε συνοπτικά στο κοινό του φεστιβάλ, τον σκοπό και τις αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης από την ίδρυσή του έως σήμερα, ενημέρωσε σχετικά με τις προστατευόμενες περιοχές του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 που υπάγονται υπό την εποπτεία και διαχείριση του Φορέα Διαχείρισης αλλά και τις ποικίλες υλοποιηθείσες δράσεις του Φορέα στην προστατευόμενη περιοχή.

9. Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στο πλαίσιο του φεστιβάλ Μελιτζάzz 2018 «Λαβύρινθος» το Λεωνίδιο.

Ο Φορέας Διαχείρισης για άλλη μία χρονιά συμμετείχε καθ' όλη τη διάρκεια των εκδηλώσεων του φεστιβάλ Μελιτζάzz (από τις 04 έως τις 08 Ιουλίου) στο Λεωνίδιο Αρκαδίας. Η πύλη του Κέντρου Πληροφόρησης άνοιξε και υποδέχθηκε επισκέπτες που ξεναγήθηκαν στους χώρους της Έκθεσης, αλλά και μικρά παιδιά τα οποία συμμετείχαν σε μάθημα τσακωνικού χορού. Το μουσικοχορευτικό δρώμενο έλαβε χώρα το απόγευμα της Πέμπτης 05 Ιουλίου στον προαύλειο χώρο του Κέντρου που «πλημμύρισε» με παιδιά και με τσακωνική μουσική, ενώ όσοι επισκέφθηκαν τους χώρους της Έκθεσης ενημερώθηκαν για τον φυτικό πλούτο της προστατευόμενης περιοχής και θαύμασαν το

αποτέλεσμα των εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης του κτηρίου με τα χρωματιστά ταβάνια και τοίχους, χαρακτηριστικό γνώρισμα διακόσμησης των αρχοντόσπιτων της περιοχής.

Οι διοργανωτές του Μελιτζάzz 2018 «Λαβύρινθος» αφιέρωσαν το φετινό φεστιβάλ στον παραδοσιακό τσακωνικό χορό και κάλεσαν χορευτικά συγκροτήματα, κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής να συμμετάσχουν την Παρασκευή 06 Ιουλίου σε τσακωνικό χορό για την ένταξή του στο βιβλίο Γκίνες (Guinness World Records) ως ο Μεγαλύτερος Τσακωνικός χορός "Largest Tsakonikos dance".

10. Δρομικό διήμερο στα χωριά του Πάρνωνα στο πλαίσιο του αγώνα υπεραπόστασης «Κρόνιο Πέρασμα».

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε για 5^η συνεχή χρονιά στην συνδιοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης 70 χλμ. στον Πάρνωνα «Κρόνιο Πέρασμα: τρέξιμο στο ιερό βουνό του Κρόνου, του πατέρα των θεών» που διεξήχθη στις 14 Ιουλίου 2018 με σημείο αφετηρίας και τερματισμού τον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας. Συμπληρωματικά, την ίδια ημέρα πραγματοποιήθηκε με

επιτυχία και ένας δεύτερος παράλληλος αγώνας, συνολικής απόστασης 37,5 χλμ. με το όνομα «Δρόμοι του Πάρνωνα ή Ημικρόνιον Πέρασμα». Ο Φορέας Διαχείρισης ως μέλος της επιτροπής συντονισμού του αγώνα συνεργάστηκε με τους κατά τόπους φορείς, εθελοντές, συλλόγους και οργανώσεις για την προετοιμασία του Κρονίου Περάσματος, προκειμένου να καλυφθεί άμεσα η οποιαδήποτε εκκρεμότητα ως προς τη στελέχωση και τις προμήθειες των σταθμών ανεφοδιασμού, την υγειονομική κάλυψη του αγώνα, κ.α. Παράλληλα, κάλυψε διοικητικά την αθλητική εκδήλωση και ανέλαβε την οργάνωση και την στελέχωση ορισμένων από τους 13 σταθμούς ανεφοδιασμού των αθλητών.

11. Προβολή παρουσίασης για τα «Βότανα του Πάρνωνα» στο 5^ο Φεστιβάλ Απανταχού Ωριατών και Φίλων Ωριάς στην Ωριά Δήμου Β. Κυνουρίας.

Ο Φορέας Διαχείρισης μετά από σχετική πρόκληση του Συλλόγου των Απανταχού Ωριατών και Φίλων Ωριάς, συμμετείχε στις εκδηλώσεις του 5^{ου} Φεστιβάλ που διοργανώθηκε από τον εν λόγω Σύλλογο, στην Ωριά του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, με προβολή παρουσίασης «Βότανα και Αρωματικά Φυτά του Πάρνωνα».

Με πολύ ενδιαφέρον παρακολούθησαν την παρουσίαση οι φίλοι που παραβρέθηκαν στην εκδήλωση, καθώς εστίασε σε μερικά από τα σημαντικά βότανα που υπάρχουν στον Πάρνωνα, κάνοντας παράλληλα για κάθε βότανο μια μικρή ιστορική αναδρομή, τονίζοντας συγχρόνως τον μεγάλο θησαυρό που κρύβει η ελληνική φύση.

12. 10 χρόνια Γιορτή του Δάσους στην Καστάνιτσα Αρκαδίας με τη συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε ενεργά για άλλη μία χρονιά στη Γιορτή του Δάσους που διοργανώνει κάθε χρόνο ο Μορφωτικός και Φυσιολατρικός Σύλλογος των Απανταχού Καστανιτσιωτών στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Το προσωπικό του Φορέα, με τη συνεργασία του Συλλόγου Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής «ANIMA», απελευθέρωσε στην πλατεία Σ. Κουρούνη δύο αποθεραπευμένες γερακίνες (*Buteo buteo*) με σκοπό την επανένταξή στο φυσικό τους περιβάλλον. Διοργάνωσε επίσης, διάφορες άλλες περιβαλλοντικές δραστηριότητες για παιδιά, όπως χάρτινες κατασκευές, κ.α. καθώς επίσης έγιναν κληρώσεις αναμνηστικών εκδόσεων του Φορέα Διαχείρισης. Κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε πολλούς επισκέπτες και κατοίκους της περιοχής στους χώρους του Κέντρου

Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας και στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων.

13. Παρουσία του Φορέα Διαχείρισης στη δημόσια εκσκαφή χελωνοφωλιών *Caretta caretta* στην παραλία Λειβάδια Μονεμβασίας.

Την δημόσια εκσκαφή τριών φωλιών θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* παρακολούθησε τετραμελής ομάδα από τον Φορέα Διαχείρισης την Τετάρτη 05 Σεπτεμβρίου 2018 στην παραλία Λειβάδια του Δήμου Μομεμβασίας. Η εκσκαφή των φωλιών πραγματοποιήθηκε από τη Βιολόγο του Συλλόγου ΑΡΧΕΛΩΝ κα Πολύμνια Νεστορίδου, ενώ η καταγραφή των αποτελεσμάτων της εκσκαφής έγινε από την κα Μαρία Αρώνη, εκπρόσωπο του Συλλόγου Τουλίπα Γουλιμή. Την εκσκαφή εκτός από το

προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης παρακολούθησαν πολίτες της περιοχής, ενώ παρών ήταν και ο Πρόεδρος του Συλλόγου Τουλίπα Γουλιμή κ. Γιάννης Ψαρράκης.

14. Ευρωπαϊκή Γιορτή Πουλιών στη λιμνοθάλασσα Μουστού.

Η λιμνοθάλασσα Μουστού φιλοξενεί πλούσια βιοποικιλότητα, πανανθρώπινη αξία και ισχυρό θέλγητρο για τους επισκέπτες που συμμετείχαν στην εκδήλωση «Ευρωπαϊκή Γιορτή Πουλιών» που διοργάνωσε και φέτος ο Φορέας Διαχείρισης, υπό τον συντονισμό της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, συμμετέχοντας στη

γιορτή για 7^η συνεχή χρονιά.

Η Γιορτή των Πουλιών που πραγματοποιήθηκε στις 7 Οκτωβρίου 2018, περιλάμβανε μεταξύ άλλων, περιήγηση στη λιμνοθάλασσα, παρατήρηση και αναγνώριση μεταναστευτικών πουλιών με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού (κιάλια, τηλεσκόπια) και βοηθημάτων (έντυποι οδηγοί αναγνώρισης, φωτογραφικό υλικό), περιβαλλοντικές δραστηριότητες για τα παιδιά σχετικές με τα μεταναστευτικά πουλιά εν όψει της χειμερινής περιόδου, καθώς επίσης και διανομή έντυπου ενημερωτικού υλικού (αφίσες, χάρτες, φυλλάδια, κ.λπ.). Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης στο πλαίσιο της εκδήλωσης ενημέρωναν τους επισκέπτες ειδικότερα για την προστατευόμενη περιοχή της λιμνοθάλασσας που λόγω του νερού, της βλάστησης και της παράκτιας τοποθεσίας της, προσελκύει αξιόλογη ορνιθοπανίδα.

15. Εθελοντικοί καθαρισμοί σε ακτές του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας από τον Φορέα Διαχείρισης.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε για 5^η χρονιά σε καθαρισμούς ακτών, στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Εθελοντικού Καθαρισμού Ακτών και του Μήνα Εθελοντικής Δράσης για το Θαλάσσιο Περιβάλλον (15/9 έως 15/10/2018), με Στρατηγικό Συνεργάτη Επικοινωνίας το National Geographic, υπό τον συντονισμό την Ελληνικής Ένωσης Προστασίας Θαλασσίου Περιβάλλοντος

(HELMERA). Οι δράσεις καθαρισμού στις οποίες συμμετείχε το σύνολο σχεδόν του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης, πραγματοποιήθηκαν σε περιοχές που περιλαμβάνονται στην Προστατευόμενη Περιοχή όπως, στην ακτή «Πόρτες» Μελιγούς, στο πανοραμικό σημείο της λιμνοθάλασσας Μουστού και κατά μήκος των όχθων του «Βαυαρικού καναλιού», στην παραλία Κάτω Βερβένων, στην παραλία και τον υγρότοπο του Χερωνησίου, και στην παραλία «Ατσιγγανός», στην Αρκαδία στις 5, 11 και 17 Οκτωβρίου 2018 αντίστοιχα. Στη δράση αυτή, το Δασαρχείο Κυνουρίας και ο Δήμος Βόρειας Κυνουρίας συνέδραμαν στην δράση με τη διάθεση προσωπικού και υλικών μέσων.

16. Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στη Γιορτή Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Χιλιάδες επισκέπτες κατέκλυσαν για άλλη μια χρονιά τον Πάρνωνα στις 27 Οκτωβρίου 2018 με αφορμή τη Γιορτή του Κάστανου που πραγματοποιήθηκε στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε ενεργά για 8^η συνεχή χρονιά στη Γιορτή Κάστανου που διοργανώνεται εδώ και 35 χρόνια από τον Μορφωτικό και Φυσιολατρικό Σύλλογο των Απανταχού Καστανισιωτών. Κατά τη διάρκεια της γιορτής, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχτηκε και ξενάγησε

εκατοντάδες επισκέπτες στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης της Καστάνιτσας, αλλά και στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων. Παράλληλα, στους χώρους του Κέντρου Ενημέρωσης προβάλλονταν οι ταινίες ντοκιμαντέρ του Φορέα Διαχείρισης με περιεχόμενο την οικολογική και ιστορική-πολιτιστική αξία της περιοχής αλλά και τις δράσεις που υλοποιεί στην προστατευόμενη περιοχή, και διανεμήθηκαν ενημερωτικά έντυπα του Φορέα Διαχείρισης όπως, φυλλάδια, εγχειρίδια, χάρτες και οδηγοί της προστατευόμενης περιοχής, κ.α.

17. Λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο πλαίσιο του “Climbing Festival 2018” στο Λεωνίδιο.

Συμπληρώνοντας φέτος 2 χρόνια λειτουργίας το Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα παρέμεινε ανοικτό για το κοινό κατά το τετράημερο 1-4 Νοεμβρίου 2018 στο πλαίσιο του 3^{ου} φεστιβάλ αναρρίχησης Climbing Festival 2018 στο Λεωνίδιο. Δεκάδες κάτοικοι και επισκέπτες της περιοχής συμμετείχαν στις απογευματινές ξεναγήσεις στο Κέντρο που αποτελεί πλέον έναν σύγχρονο χώρο αναφοράς για την ανάδειξη της χλωριδικής αξίας του Πάρνωνα.

Οι δράσεις και εκδηλώσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης τις οποίες διοργάνωσε ή και συμμετείχε ο Φορέας Διαχείρισης παρουσιάζονται συνοπτικά στον ακόλουθο Πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.5. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2018

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
Ξεναγήσεις με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων στον υγρότοπο Μουστού.
ΜΑΡΤΙΟΣ
Χελιδονίσματα για 5η χρονιά από τον Φορέα Διαχείρισης.
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
Εθελοντικός καθαρισμός στον υγρότοπο Μουστού με αφορμή την εκστρατεία "Let's do it Greece"
ΜΑΪΟΣ
Συμμετοχή στην εκδήλωση αναγγελίας των βραβευμένων με τη Γαλάζια Σημαία Ακτών και Μαρινών για το 2018.
Εθελοντικό πρόγραμμα συντήρησης ξυλοκατασκευών στη λιμνοθάλασσα του Μουστού με τη συνδρομή σχολείου από την Γερμανία.
ΙΟΥΝΙΟΣ
Ολοκλήρωση εθελοντικών καθαρισμών από τον Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
Ο Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος 2018.
Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στο μουσικό φεστιβάλ Internationale Sommer Conzerte στο Ξηροπήγαδο Αρκαδίας.
ΙΟΥΛΙΟΣ
Ξεναγήσεις και μαθήματα τσακωνικού χορού για τα παιδιά στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο Αρκαδίας, στο πλαίσιο του φεστιβάλ Μελιτζάzz 2018 «Λαβύρινθος».
Ολοκλήρωση δρομικού διημέρου στα χωριά του Πάρνωνα στο πλαίσιο του αγώνα υπεραπόστασης «Κρόνιο Πέρασμα».
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
Προβολή παρουσίασης για τα «Βότανα του Πάρνωνα» στο 5ο Φεστιβάλ Απανταχού Ωριατών και Φίλων Ωριάς στην Ωριά Δήμου Β. Κυνουρίας.
10 χρόνια Γιορτή του Δάσους στην Καστάνιτσα Αρκαδίας με την συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας.
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
Παρουσία του Φορέα Διαχείρισης στη δημόσια εκσκαφή χελωνοφωλιών Caretta caretta στην παραλία Λειβάδια Μονεμβασίας.
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
Ευρωπαϊκή Γιορτή Πουλιών στη λιμνοθάλασσα Μουστού.
Ολοκλήρωση εθελοντικών καθαρισμών σε ακτές του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας από τον Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.
35 χρόνια Γιορτή Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας με την συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας.
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
Λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο πλαίσιο του "Climbing Festival 2018" στο Λεωνίδιο.

Εκπαίδευση προσωπικού (συνέδρια-ημερίδες, εκπαιδευτικά σεμινάρια και συναντήσεις εργασίας)

Σημαντική είναι η συμμετοχή του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης σε δράσεις επιμόρφωσης, όπως ενδεικτικά: συνέδρια, ημερίδες, συναντήσεις εργασίας και εκπαιδευτικά σεμινάρια που έχουν σκοπό την πληροφόρηση και την εκπαίδευσή τους, τόσο για την ανάπτυξη των προσωπικών, όσο και των επαγγελματικών ικανοτήτων τους. Κατά το έτος 2018 συνεχίστηκε η ενεργή συμμετοχή του προσωπικού του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας σε δράσεις επιμόρφωσης.

Διήμερο Σεμινάριο "Εξειδικευμένα θέματα του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου ΕΣΠΑ 2014-2020"

Ο Συντονιστής του ΦΔ κ. Μπόγλης Αργύριος και η υπεύθυνη Οικονομικών Υπηρεσιών του ΦΔ κα Δήμα Αγγελική παρακολούθησαν επιμορφωτικό σεμινάριο που διοργάνωσε η Δ/νση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΝ σε συνεργασία με τη ΜΟΔ. Το σεμινάριο είχε θέμα: «Εξειδικευμένα θέματα του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου ΕΣΠΑ 2014-2020» και σχεδιάστηκε για τα στελέχη των Φορέων Διαχείρισης Προστατευομένων Περιοχών, ώστε να προετοιμαστούν για την υποβολή προτάσεων στην επικείμενη πρόσκληση του ΥΜΕΠΕΡΑΑ του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Σκοπός του επιμορφωτικού σεμιναρίου ήταν να καταρτίσει στελέχη των ΦΔΠΠ σε θέματα που άπτονται του σχεδιασμού της συμπλήρωσης Τεχνικού Δελτίου Έργου-Υποέργου, της Λειτουργίας του ΟΠΣ, της σύνταξης Σχεδίου Αυτεπιστασίας, Ανάλυσης Προϋπολογισμού Πράξης, στην Παρακολούθηση των Πράξεων με τις Υποχρεώσεις των Δικαιούχων, την ικανότητα των δικαιούχων ΕΣΠΑ 2014-2020 και τις διαδικασίες αναθέσεων (Απευθείας, Συνοπτικού, Ανοιχτού και Διεθνούς Διαγωνισμού).

9^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικολογίας (HELECOS-9) της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στο 9^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικολογίας (HELECOS-9) που διοργανώθηκε 4-7 Οκτωβρίου 2018 από την Ελληνική Οικολογική Εταιρεία στην Πανεπιστημιούπολη Βουτών του Πανεπιστημίου Κρήτης, με δύο αναρτημένες δημοσιεύσεις.

Οι επιστημονικές εργασίες που παρουσιάστηκαν υπό την μορφή ανακοίνωσης (poster) από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. κ. Δημήτρη Μήλιο και τον Συντονιστή του Φορέα Διαχείρισης κ. Αργύρη Μπόγλη, σχετίζονται με τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- Ελένη Φυτώκα, Λένα Χατζηορδάνου, Παναγιώτης Δημόπουλος, Αργύρης Μπόγλης: Επιστημονική Αναγνώριση των Ορίων και Χαρτογράφηση του Υγροτοπικού Συμπλέγματος της Λιμνοθάλασσας Μουστού και της Ευρύτερης Περιοχής της.
- Παναγιώτης Δημόπουλος, Ιωάννης Μπαζός, Ελένη Φυτώκα, Δημήτρης Μήλιος, Αργύρης Μπόγλης: Φυτοκοινωνιολογική Έρευνα του Υγροτοπικού Συμπλέγματος της Λιμνοθάλασσας Μουστού και της Ευρύτερης Περιοχής της.

Το εν λόγω Συνέδριο της Εταιρείας διοργανώνεται κάθε δύο χρόνια και αποτελεί την κυριότερη συστηματική δραστηριότητα της Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας, όπου παρουσιάζονται νέα

ευρήματα της επιστήμης της Οικολογίας. Εκτός από τους Έλληνες ερευνητές, συμμετείχαν και ξένοι επιστήμονες, είτε ως ειδικοί προσκεκλημένοι ή ως συνδεδεμένοι με Ελληνικές ερευνητικές ομάδες, ενώ διοργανώθηκαν στρογγυλά τραπέζια με ειδική θεματολογία.

Διημερίδα "Η εφαρμογή των Οικοσυστημικών Υπηρεσιών ως Εργαλείο Διαχείρισης του Περιβάλλοντος"

Κατόπιν σχετική πρόσκλησης της Δ/σης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ο Συντονιστής του ΦΔ Μπόγλης Αργύριος, συμμετείχε στις εργασίες της διημερίδας με θέμα: «Η εφαρμογή των Οικοσυστημικών Υπηρεσιών ως Εργαλείο Διαχείρισης του Περιβάλλοντος» την Τετάρτη 28/2/2018 και Πέμπτη 1/3/2018, στο Αμφιθέατρο Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας στην Αθήνα.

Η διημερίδα διοργανώθηκε από την Δ/ση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης και το Τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.

Η διημερίδα είχε στόχο την ενημέρωση και την εκπαίδευση του πολιτικού, επιστημονικού, διοικητικού και τεχνικού προσωπικού των εμπλεκόμενων φορέων της χώρας στο πεδίο των Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Ecosystem Services), για τις οποίες, σύμφωνα με τον Στόχο 2, Δράση 5η της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα, τα Κράτη-Μέλη καλούνται να χαρτογραφήσουν και να αξιολογήσουν τα οικοσυστήματά τους και τις υπηρεσίες τους: οικονομική αποτίμηση και αποτίμηση φυσικού κεφαλαίου (MAES - Map and Assess Ecosystems and their Services).

Συμμετοχή στην ημερίδα ενημέρωσης & ευαισθητοποίησης – Διεθνή ημέρα για τη μείωση των φυσικών καταστροφών που διοργανώνει ο Φορέας Διαχείρισης Χελμού - Βουραϊκού σε συνεργασία με το Τμήμα Γεωλογίας Πανεπιστημίου Πατρών στο Διακοπτό Αχαΐας.

Ο Υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης του ΦΔ κ. Αναστόπουλος Δήμος μαζί με τους κ. Δημητράκοπουλο Ιωάννη & Δημάκου Φωτεινή Φύλακες/Επόπτες του ΦΔ συμμετείχαν σε Ημερίδα-Ενημέρωσης & Ευαισθητοποίησης – Διεθνή Ημέρα για τη Μείωση των Φυσικών Καταστροφών που διοργάνωσε ο Φορέας Διαχείρισης Χελμού - Βουραϊκού σε συνεργασία με το Τμήμα Γεωλογίας Πανεπιστημίου Πατρών.

Στο πλαίσιο της ημερίδας έγιναν παρουσιάσεις και συζητήσεις επί θεμάτων που αφορούν τις φυσικές καταστροφές από φαινόμενα όπως είναι οι σεισμοί, οι πλημμύρες, οι δασικές πυρκαγιές και οι τυφώνες. Παρουσιάστηκαν παραδείγματα μεγάλων φυσικών καταστροφών στη χώρα μας αλλά και στο εξωτερικό, συνέπειες αυτών και τρόποι πρόληψης και αντιμετώπισής τους.

Ημερίδα "Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το δίκτυο Natura 2000: Σχεδιάζοντας το μέλλον με τη γνώση του σήμερα"

Ο συντονιστής του Φορέα Διαχείρισης κύριος Μπόγλης Αργύριος, συμμετείχε στις εργασίες της ημερίδας με θέμα: «Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το δίκτυο Natura 2000: Σχεδιάζοντας το μέλλον με τη γνώση του σήμερα» την Παρασκευή 7 Δεκεμβρίου 2018 στον Αμφιθέατρο του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας, στην Αθήνα. Η εκδήλωση που διοργανώθηκε από την Δ/ση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και

Ενέργειας και το Πράσινο Ταμείο, σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, είχε ως στόχο την έναρξη συζήτησης για τη σύνταξη του νέου Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας (ΠΔΠ) 2021-2027 και στην ενημέρωση των εμπλεκόμενων φορέων σχετικά με την υλοποίηση του ΠΔΠ για το οικολογικό δίκτυο Natura 2000 κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Συναντήσεις Εργασίας

"Η μόλυνση του ποταμού Ευρώτα, προτάσεις παρέμβασης"

Με αφορμή την ολοένα και αυξανόμενη ρύπανση του ποταμού Ευρώτα τα τελευταία χρόνια και την ανάγκη για άμεση λύση του προβλήματος, ο Δήμος Ευρώτα διοργάνωσε ανοιχτή συζήτηση την Παρασκευή 23 Μαρτίου 2018 στο Πνευματικό Κέντρο Σκάλας με θέμα: «Η μόλυνση του ποταμού Ευρώτα, προτάσεις παρέμβασης».

Το επιστημονικό προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, κατόπιν σχετική πρόκλησης του Δημάρχου Δήμου Ευρώτα, παρευρέθη στην ανοιχτή συζήτηση, στο πλαίσιο δικτύωσης του ΦΔ με τους υπηρεσιακούς παράγοντες των νέων περιοχών που υπήχθησαν υπό την εποπτεία του με τον νόμο Ν.4519/2018 (ΦΕΚ 25/Α/20.02.2018). Οι περιοχές α) ΕΖΔ-πΤΚΣ – Εκβολές Ευρώτα, Περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια Περιοχή Λακωνικού Κόλπου (κωδικός: GR 2540003) (10.632,61 ha) και β) ΖΕΠ – Υγρότοποι Εκβολών Ευρώτα (κωδικός: GR 2540006) (2.172,76 ha) υπάγονται στην χωρική αρμοδιότητα του ΦΔ.

Στόχος της συζήτησης ήταν να διατυπωθούν προτάσεις για τις απαιτούμενες παρεμβάσεις στην περιοχή. Ο Πρόεδρος του ΔΣ του ΦΔ με την ιδιότητα του Διευθυντή Υδάτων Περιφέρειας Πελοποννήσου ήταν από τους κεντρικούς ομιλητές, ως ο καθ' ύλην αρμόδιος για την επίλυση του θέματος.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης τέθηκε το θέμα της ρύπανσης και της υποβάθμισης του ποταμού Ευρώτα, καταγράφηκαν οι αιτίες της ρύπανσης και διατυπώθηκαν προτάσεις για την προστασία και ανάδειξή του.

Ενημερωτική εκδήλωση για τον γενικό κανονισμό για την προστασία των δεδομένων (GDPR Compliance 2016/679)

Κατόπιν σχετική πρόσκλησης του Επιμελητηρίου Αρκαδίας, ο Υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης, Δήμος Αναστόπουλος, συμμετείχε στην ενημερωτική εκδήλωση του Επιμελητηρίου Αρκαδίας με θέμα: «Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Δεδομένων (GDPR Compliance 2016/679)» την Τετάρτη 28/03/2018 στην αίθουσα του Επιμελητηρίου στην Τρίπολη.

Την εκδήλωση χαιρέτισε ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Αρκαδίας κ. Ιωάννης Μπουντρούκας, ο οποίος ευχαρίστησε θερμά τον κ. Παναγιώτη Θεοφανόπουλο, Εντεταλμένο Σύμβουλο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Ελέγχων & Πιστοποιήσεων «Eurocert», για την ανταπόκρισή του στην πρόκληση του Επιμελητηρίου, να ενημερώσει επαγγελματίες και φορείς σχετικά με τον Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων, υπογράμμισε ότι η νέα νομοθεσία φέρνει πρακτικές αλλαγές στους χώρους εργασίας. «Αν δεν προσαρμοστούμε μπορεί να αποβεί πολύ επώδυνο», είπε χαρακτηριστικά, αναφερόμενος στο πρόστιμο το οποίο ανέρχεται στο 2- 4% του ετησίου τζίρου.

Οι συμμετέχοντες – επαγγελματίες και φορείς παρακολούθησαν την αναλυτική παρουσίαση του εισηγητή κ. Θεοφανόπουλου για τις βασικές απαιτήσεις του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων, καθώς και των ουσιωδών ενεργειών συμμόρφωσης, τις οποίες οφείλουν να υλοποιήσουν οι επιχειρήσεις εν όψει της εφαρμογής του την 25/5/2018.

Ένα ιδιαίτερα κρίσιμο στοιχείο, το οποίο αναδείχτηκε από την εισήγηση του κ. Θεοφανόπουλου και το οποίο επισημάνθηκε από τους συμμετέχοντες, είναι ο ορισμός Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων (DPO) στο πλαίσιο των Άρθρων 37 έως 39 του Κανονισμού 2016/679.

Ο ρόλος του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων, καθώς και οι αρμοδιότητές του, είναι καθοριστικός ως προς την ορθή εφαρμογή, αλλά και τη διατήρηση της συμμόρφωσης των επιχειρήσεων προς τον Κανονισμό, δεδομένου ότι τυχόν παραλείψεις ή λάθη είναι δυνατόν να επιφέρουν σοβαρές επιπτώσεις και ποινές.

Η ύπαρξη σαφών κριτηρίων επιλογής από τις επιχειρήσεις του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων έχει ιδιαίτερη βαρύτητα.

Στο σημείο αυτό ο Κανονισμός δεν παραπέμπει σε μονοσήμαντη διαδικασία επιλογής, αφήνοντας τις επιχειρήσεις να επιλέξουν, αξιολογώντας οι ίδιες τη γνώση και εμπειρία των υποψήφιων προς ορισμό Υπευθύνων Προστασίας Δεδομένων.

Συμμετοχή στην ενημερωτική εσπερίδα που διοργάνωσε η EUROCERT υπό την αιγίδα του ΤΕΕ Πελοποννήσου με θέμα: «Ευρωπαϊκός κανονισμός προστασίας προσωπικών δεδομένων GDPR».

Η Υπεύθυνη Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών του Φ.Δ.Π.Μ.Μ.Μ., Αγγελική Δήμα και ο Υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης, Δήμος Αναστόπουλος, συμμετείχαν στην ενημερωτική εσπερίδα που διοργάνωσε η EUROCERT υπό την αιγίδα του ΤΕΕ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ με θέμα: «ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ GDPR» την Πέμπτη 31/05/2018 στην αίθουσα του Επιμελητηρίου στην Τρίπολη.

Συντονιστής της εσπερίδας ήταν ο κ. Τάκης Α. Θεοφανόπουλος, Δρ. Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ, Εντεταλμένος Σύμβουλος της EUROCERT και κεντρικός ομιλητής ο κ. Νικόλαος Μουχτιδιώτης, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός & Μηχανικός Υπολογιστών της EUROCERT.

Σκοπός της εκδήλωσης ήταν η ενημέρωση σχετικά με τις απαιτήσεις και τις ενέργειες συμμόρφωσης που απορρέουν από τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων, τις οποίες καλούνται να υλοποιήσουν οι Φορείς και οι Επιχειρήσεις.

Συμμετοχή στην συνάντηση εργασίας με θέμα: «Ιχνηλατώντας πολιτιστικά αποτυπώματα στην Κορινθία» στορογγυλή τράπεζα στο Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας.

Με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ), το Ιστορικό Λαογραφικό Μουσείο Κορίνθου (ΙΛΜΚ) και η Εφορεία Αρχαιοτήτων Κορίνθου (ΕΦΑΚΟΡ) συνδιοργάνωσαν, την Τρίτη 5 Ιουνίου, στορογγυλή τράπεζα με τίτλο «Ιχνηλατώντας πολιτιστικά αποτυπώματα στην Κορινθία» στο Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας. Στη συνάντηση εργασίας συμμετείχε και ο Φορέας Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας με εκπροσώπηση από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. του Φ.Δ., κ. Μήλιο, τον Υπεύθυνο του

Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης, Δήμο Αναστόπουλο και τον επόπτη/φύλακα Δημητρακόπουλο Ιωάννη.

Η εργασία ξεκίνησε με τον καθηγητή Πανεπιστημίου Πατρών του Τμήματος Βιολογίας, κ. Δημόπουλο Παναγιώτη όπου μέσω έρευνας του αποτυπώθηκε, το πρόγραμμα με τίτλο «Κωδικοποίηση, καταγραφή και χαρτογραφική αποτύπωση των πολιτιστικών τοπίων στις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000». Στη συνέχεια έγινε παρουσίαση με θέμα: «Παρουσίαση πολιτιστικών και περιβαλλοντικών συνεργειών στην Κορινθία» από την κ. Παναγιώτα Κασσίμη, Προϊσταμένη Εφορείας Αρχαιοτήτων Κορινθίας και την κ. Μαρία Μέξια, Διευθύντρια Ιστορικού Λαογραφικού Μουσείου Κορίνθου. Η εργασία στο δεύτερο μέρος της συνεχίστηκε με ομιλητή τον Επικεφαλής της Τράπεζας Πειραιώς για το πρόγραμμα LIFE-Stymfalia, κ. Δημήτρη Δημόπουλο, Διευθυντής Μονάδας Περιβάλλοντος Τράπεζας Πειραιώς, όπου ανέλυσε την πορεία και τα αποτελέσματα του προγράμματος LIFE-Stymfalia και τις μελλοντικές συνεργασίες και δράσεις που πρέπει να γίνουν ώστε να συνεχιστεί το ίδιο έργο και μετά την παύση του προγράμματος.

Στην στρογγυλή τράπεζα ανακοινωθήκαν και συζητήθηκαν τα πορίσματα της έρευνας του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς σχετικά με τα πολιτιστικά τοπία σε περιοχές NATURA 2000, παρουσιάστηκαν σημαντικές τοπικές συνέργειες, και συζητήθηκαν οι πιθανότητες περαιτέρω δικτύωσης για την ανάδειξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς της περιοχής.

Ο εκπρόσωπος και Συν-ιδρυτής της ομάδας Experience Corinthia, μας παρουσίασε τις δράσεις που έχουν γίνει και που πρόκειται να γίνουν ώστε η συμβολή της πολιτισμικής κληρονομιάς στην ανάπτυξη του τουρισμού στην Κορινθία. Σκοπός η δημιουργία συνεργιών με αμοιβαίο όφελος για την Κορινθία, παρέχοντας στους επισκέπτες/τουρίστες της περιοχής προτάσεις θεματικών εμπειριών γύρω από την πολιτισμική κληρονομιά της Κορινθίας. Τέλος η εργασία έκλεισε με τον Προϊστάμενο Υπηρεσίας Ερευνητικών και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς, κ. Χρίστο Ρίγγα, όπου μας παρουσίασε τα οικονομικά οφέλη του δικτύου των Μουσείων του Ομίλου Πειραιώς.

Συμμετοχή σε Ημερίδα- Συνάντηση Εργασίας της Διεύθυνσης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΝ.

Ο Συντονιστής του ΦΔ κ. Μπόγλης Αργύριος και η υπεύθυνη Οικονομικών Υπηρεσιών του ΦΔ κα Δήμα Αγγελική συμμετείχαν σε Ημερίδα-Συνάντηση Εργασίας που διοργάνωσε η Δ/νση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΝ.

Στο πλαίσιο της συνάντησης έγιναν παρουσιάσεις και συζητήσεις επί θεμάτων που αφορούν στην οργάνωση, στη λειτουργία, στο έργο, στα οικονομικά και διαχειριστικά θέματα των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών μετά και την ψήφιση του νέου Νόμου για τους ΦΔΠΠ 4519/2018.

Συμμετοχή στη 2^η συνάντηση Μονοπατιών στο Ίδρυμα Μνήμη Αγγελικής & Λεωνίδα Ζαφείρη, στο Άστρος.

Προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης παραβρέθηκαν και συμμετείχαν σε συνάντηση εργασίας για τα μονοπάτια του Πάρνωνα η οποία πραγματοποιήθηκε το απόγευμα του Σαββάτου 23 Ιουνίου 2018 στο Ίδρυμα Μνήμη Αγγελικής & Λεωνίδα Ζαφείρη, στο Άστρος Αρκαδίας. Δεκάδες εκπρόσωποι συλλόγων, τουριστικών επιχειρήσεων, ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. αλλά και περιπατητές, παραβρέθηκαν στη

συνάντηση στο Άστρος με θέμα «Όταν το Μαίναλο συναντά τον Πάρνωνα» προκειμένου να αξιοποιηθεί η εμπειρία που αποκτήθηκε από τη δημιουργία ενός «μονοπατιού εθελοντών», εκείνου του MainalonTrail, και να ανταλλαχτούν απόψεις μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων για τη δημιουργία ενός αντίστοιχου πιστοποιημένου μονοπατιού στην περιοχή του Πάρνωνα. Στο πλαίσιο της συνάντησης σηματοδοτήθηκε η έναρξη σηματοδότησης του ParnonasTrail και ορίστηκαν τοπικές ομάδες και οι εκπρόσωποί τους, οι οποίοι θα αναλάβουν να καταγράψουν και να σηματοδοτήσουν σε εθελοντική βάση τις διαδρομές του μονοπατιού (τοποθέτηση ταινίας σήμανσης ανά 5km σε επιλεγμένα σημεία της διαδρομής, έως το τέλος της θερινής περιόδου 2018) αλλά και να ενημερώσουν τους κατοίκους των χωριών από τα οποία θα διέρχεται το μονοπάτι γύρω από το θέμα της χάραξης-πιστοποίησης. Οι εργασίες της συνάντησης πραγματοποιήθηκαν υπό τον συντονισμό του Προέδρου της MAINALON Κοιν.Σ.Επ. και Ιωάννη Λαγού.

Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στη διοργάνωση του Θερινού Σχολείου στο πλαίσιο του προγράμματος Άνθρωπος και Βιόσφαιρα (Man and the Biosphere MAB) της UNESCO.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην διοργάνωση 8ήμερου Θερινού Πανεπιστημίου του προγράμματος Άνθρωπος και Βιόσφαιρα (Man and the Biosphere MAB) της UNESCO, για τον χαρακτηρισμό και τη λειτουργία των αποθεμάτων βιόσφαιρας (BR) με θέμα "Integrated Approaches for Sustainable Development Management, Tourism and Local Products in Biosphere Reserves (BRs)". Το Θερινό Πανεπιστήμιο πραγματοποιήθηκε από τις 8 έως τις 15 Ιουλίου 2018 στην ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα (Λεωνίδιο, Καστάνιτσα, Μονεμβασία) και συγκέντρωσε το ενδιαφέρον επιστημόνων από 15 Ευρωπαϊκές και Μεσογειακές χώρες. Συνολικά πάνω από 50 άτομα, μεταπτυχιακοί φοιτητές, νέοι ερευνητές και διαχειριστές πάρκων κ.ά. επί μία εβδομάδα είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και εμπειρίες από τις χώρες τους, να περιηγηθούν στην περιοχή, και να αλληλεπιδράσουν με τους κατοίκους, ιδιαίτερα τους παραγωγούς και τους επιχειρηματίες, με στόχο την προώθηση της ιδέας ανακήρυξης της περιοχής σε Απόθεμα Βιόσφαιρας. Τα αποτελέσματα του Θερινού Πανεπιστημίου, που παρουσιάστηκαν σε ανοιχτή στο κοινό εκδήλωση, δείχνουν ότι η περιοχή του Πάρνωνα με την πλούσια ιστορία, την μοναδική βιοποικιλότητα, την αρχιτεκτονική, τα τοπία, τον πολιτισμό, και τα εξαιρετικής ποιότητας τοπικά προϊόντα, όχι μόνο πληροί τις προϋποθέσεις ένταξης αλλά ότι η ένταξη αυτή θα μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης και κινητήριο δύναμη για την αειφόρο ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

Συμμετοχή στη 3^η συνάντηση Μονοπατιών στο Διοικητήριο Παραλίου Άστρους

Προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης παραβρέθηκε σε ενημερωτική εκδήλωση για τα μονοπάτια του Πάρνωνα, κατόπιν πρόσκλησης του Φορέα Διαχείρισης από τον Σύλλογο Τουριστικών Καταλυμάτων Α. Αρκαδίας (Kynouria Hosts), που πραγματοποιήθηκε το απόγευμα της Κυριακής 21 Οκτωβρίου 2018 στο κτήριο του Διοικητηρίου, στο Παράλιο Άστρος Αρκαδίας. Στο πλαίσιο της συνάντησης οι εμπλεκόμενοι φορείς ενημερώθηκαν από τον πρόεδρο της Mainalon Κοιν Σ.Ε.Π, κ. Γιάννη Λαγό, σχετικά με το πρώτο μονοπάτι στην Ελλάδα με πιστοποίηση υψηλής ποιότητας από την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Πεζοπορίας (τον Μάιο 2015), το μονοπάτι του Μαϊνάλου, γνωστό ως Mainalon Trail, το οποίο εκτείνεται σε μήκος 75χλμ. και περνάει μέσα από τα χωριά Στεμνίτσα, Δημητσάνα, Ζιγοβίσι, Ελάτη, Βυτίνα, Νυμφασία, Μαγούλιανα, Βαλτεσινίκο και τα Λαγκάδια. Στο δεύτερο μέρος της εκδήλωσης παρουσιάστηκαν οι οριστικές διαδρομές για την περιοχή της Κυνουρίας, το νέο λογότυπο του μονοπατιού, το οκτάκτινο αστέρι της Τσακωνιάς, το οποίο θα απεικονίζεται στη σήμανση καθώς και οι φορείς - Κοιν Σ.Ε.Π. που θα αναλάβουν επιμέρους τα τρία τμήματα του έργου.

Συμμετοχή στις διασώσεις τραυματισμένων άγριων ζώων

Συνεχίστηκε κατά το έτος 2018 η ενεργή συμμετοχή του προσωπικού του Τμήματος Πληροφόρησης στις «διαδώσεις» ειδών της άγριας πανίδας της προστατευόμενης περιοχής που πραγματοποιήθηκαν με τη συνεργασία του προσωπικού των άλλων Τμημάτων. Κατά το έτος 2018 το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης παρέλαβε και απέστειλε στην ANIMA (Σύλλογος Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής) τα ακόλουθα πτηνά:

- 17/3/2018 έναν τραυματισμένο Τσαλαπετεινό (*Uruba erops erops*).
- 2/4/2018 ένα τραυματισμένο Ξεφτέρι (νεαρό) (*Accipiter nisus*).
- 03/05/2018 ένα τραυματισμένο Μικροτσικνιά (*Ixobrychus minutus*).
- 15/06/2018 μία τραυματισμένη Γερακίνα (*Buteo buteo*).
- 20/10/2018 μία τραυματισμένη Γερακίνα (*Buteo buteo*).
- 08/12/2018 ένα τραυματισμένο Ξεφτέρι (*Accipiter nisus*).

Στα τραυματισμένα πτηνά παρέχονται από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης οι βασικές πρώτες βοήθειες και στην συνέχεια αποστέλλονται με το ΚΤΕΛ Αρκαδίας στην Αθήνα όπου παραλαμβάνονται από στέλεχος της ANIMA για περαιτέρω περίθαλψη. Τα άγρια ζώα μόλις αναρρώσουν, απελευθερώνονται ξανά στο φυσικό τους περιβάλλον.

Συνεντεύξεις

Κατά το έτος 2018, στο πλαίσιο ενημέρωσης του κοινού για τις δράσεις που υλοποιούνται από τον Φορέα Διαχείρισης, το προσωπικό και ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου παραχώρησαν συνεντεύξεις τύπου:

1. Συνέντευξη στο ραδιόφωνο της ΕΡΤ Τρίπολης από τα Πούλιθρα Αρκαδίας, στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».

Με αφορμή την πανελλαδική εκστρατεία εθελοντικών καθαρισμών ακτών, βυθού και άλλων φυσικών περιοχών «Καθαρίστε τη Μεσόγειο», ο κ. Διαμαντής Αρβανίτης στέλεχος του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας του Φορέα Διαχείρισης παραχώρησε στις 05 Ιουνίου 2018 από τα Πούλιθρα Αρκαδίας, τηλεφωνική συνέντευξη ζωντανά στο ραδιόφωνο της ΕΡΤ Τρίπολης.

Η συνέντευξη εστίασε στη συμμετοχή των μικρών μαθητών στους καθαρισμούς, καθώς ένας από τους κύριους σκοπούς του Φορέα Διαχείρισης είναι ενδυνάμωση του θεσμού του εθελοντισμού στη νέα γενιά αλλά και η αφύπνιση του περιβαλλοντικού αισθήματος της τοπικής κοινωνίας. Παράλληλα αναφέρθηκαν και οι δράσεις που υλοποιήθηκαν από τον Φορέα Διαχείρισης στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος.

2. Συνέντευξη στην εκπομπή «Χαμηλή Πτήση» του τηλεοπτικού σταθμού Ionian Chanel για την αθλητική διοργάνωση ΚΡΟΝΙΟΝ Πέρασμα 2018 στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας.

Με αφορμή την αθλητική διοργάνωση «ΚΡΟΝΙΟΝ Πέρασμα», ο κ. Διαμαντής Αρβανίτης στέλεχος του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας του Φορέα Διαχείρισης

παραχώρησε την Πέμπτη 19 Ιουλίου 2018, τηλεφωνική συνέντευξη ζωντανά στον τηλεοπτικό σταθμό Ionian Channel, για τη συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στην συνδιοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης 70 χλμ. στον Πάρνωνα «Κρόνιο Πέρασμα: τρέξιμο στο ιερό βουνό του Κρόνου, του πατέρα των θεών».

Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης τονίστηκε η διαδρομή του αγώνα που διεξάγεται μέσα σε τοπία ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς, έχοντας αφετηρία και τερματισμό τον Αγ. Πέτρο αλλά και την πραγματοποίηση του 1^{ου} Ημιμαραθωνίου Βόρειας Κυνουρίας «Ο ΤΑΝΑΟΣ» την επόμενη μέρα. Επίσης αναφέρθηκε η μεγάλη συμμετοχή στο δρομικό διήμερο, καθώς πάνω από 300 αθλητές από Ελλάδα και εξωτερικό έλαβαν μέρος.

3. Συνέντευξη στο ραδιόφωνο της EPT Τρίπολης στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της Γιορτής του Δάσους στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Με αφορμή την Γιορτή του Δάσους, που διοργανώνει κάθε χρόνο ο Μορφωτικός και Φυσιολατρικός Σύλλογος των Απανταχού Καστανισιωτών, στην Καστάνιτσα Αρκαδίας, ο κ. Διαμαντής Αρβανίτης υπεύθυνος του Κέντρου Πληροφόρησης Καστάνιτσας του Φορέα Διαχείρισης παραχώρησε στις 06 Αυγούστου 2018, τηλεφωνική συνέντευξη ζωντανά στο ραδιόφωνο της EPT Τρίπολης.

Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης αναφέρθηκαν οι εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται κάθε καλοκαίρι στον παραδοσιακό οικισμό της Καστάνιτσας που έχουν ως σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση μικρών μαθητών, πολιτών και φορέων αλλά και την συμμετοχή του Φορέα σε ορισμένες από αυτές. Επίσης τονίστηκε ότι το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας θα παραμείνει ανοικτό κατά την διάρκεια των εκδηλώσεων από το προσωπικό του Φορέα και οι επισκέπτες θα έχουν την ευκαιρία να περιηγηθούν στους χώρους του Κέντρου και της Έκθεσης Παραδοσιακών Επαγγελμάτων.

4. Συνέντευξη Προέδρου ΦΔ στην εκπομπή «Χαμηλή Πτήση» του τηλεοπτικού σταθμού IONIAN CHANEL για τη διοργάνωση της εκδήλωσης Γιορτή των Πουλιών στον Μουστό.

Ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης κ. Δημήτρης Μήλιος παραχώρησε τηλεοπτική συνέντευξη μέσω Skype στη δημοσιογράφο του τηλεοπτικού σταθμού IONIAN CHANEL κα Νατάσα Πατρινού και στη μεσημεριανή εκπομπή «Χαμηλή Πτήση», την Τετάρτη 03 Οκτωβρίου 2018. Ο Πρόεδρος του ΦΔ ενημέρωσε τους τηλεθεατές του καναλιού για την εκδήλωση της Κυριακής 07/10/2018 στον υγρότοπο Μουστού με αφορμή την 25η επέτειο της Ευρωπαϊκής Γιορτή Πουλιών που είναι αφιερωμένη στη φθινοπωρινή μετανάστευση των πουλιών. Ο Φορέας Διαχείρισης είχε την ευθύνη της διοργάνωσης, η οποία τελούσε υπό τον συντονισμό της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, και συμμετείχε με παρατήρηση πουλιών, περιβαλλοντικές δραστηριότητες για παιδιά, καθώς και πεζοπορία προς τα τρία παρατηρητήρια περιμετρικά του υγροτόπου.

5. Ραδιοφωνική Συνέντευξη Προέδρου Φορέα Διαχείρισης στην EPT Τρίπολης με αφορμή τη διοργάνωση της εκδήλωσης Γιορτή των Πουλιών στον Μουστό.

Την Πέμπτη 04 Οκτωβρίου 2018 ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης παραχώρησε ραδιοφωνική συνέντευξη στον δημοσιογράφο της EPT Τρίπολης κ. Γιάννη Γαλανόπουλο. Ο Πρόεδρος του Φορέα ενημέρωσε τους ακροατές της EPT για την εκδήλωση της Κυριακής 07/10/2018 στον

υγρότοπο Μουστού με αφορμή την 25η επέτειο της Ευρωπαϊκής Γιορτή Πουλιών που είναι αφιερωμένη στη φθινοπωρινή μετανάστευση των πουλιών. Ο ΦΔ είχε την ευθύνη της διοργάνωσης, η οποία τελούσε υπό τον συντονισμό της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, και συμμετείχε με παρατήρηση πουλιών, περιβαλλοντικές δραστηριότητες για παιδιά, καθώς και πεζοπορία προς τα τρία παρατηρητήρια περιμετρικά του υγροτόπου.

6. Συνέντευξη Προέδρου Φορέα Διαχείρισης στη Δημοτική Ραδιοφωνία Τρίπολης σχετικά με τη διοργάνωση της εκδήλωσης Γιορτή των Πουλιών.

Συνέντευξη στην ραδιοφωνική εκπομπή «Προορισμός Αρκαδία» με την δημοσιογράφο κα Γιώτα Καμπισιούλη, παραχώρησε ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης κ. Δημήτρης Μήλιος την Πέμπτη 04 Οκτωβρίου 2018. Ο Πρόεδρος του Φορέα ενημέρωσε τους ακροατές της ΕΡΤ για την εκδήλωση της Κυριακής 07/10/2018 στον υγρότοπο Μουστού με αφορμή την 25η επέτειο της Ευρωπαϊκής Γιορτή Πουλιών που είναι αφιερωμένη στη φθινοπωρινή μετανάστευση των πουλιών. Ο Φορέας είχε την ευθύνη της διοργάνωσης, η οποία τελούσε υπό τον συντονισμό της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, και συμμετείχε με παρατήρηση πουλιών, περιβαλλοντικές δραστηριότητες για παιδιά, καθώς και πεζοπορία προς τα τρία παρατηρητήρια περιμετρικά του υγροτόπου.

Συνεργασίες

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχήστερη εκπόνηση των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης, είναι η καλή συνεργασία με διάφορους φορείς (τοπικούς, εκπαιδευτικούς κ.ά.) που έχουν άμεση σχέση με το αντικείμενο των δραστηριοτήτων του. Σε περιπτώσεις συνδιοργάνωσης δράσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα στην προστατευόμενη περιοχή με άλλον φορέα ή υπηρεσία, το προσωπικό του Τμήματος πραγματοποίησε άμεσα όλες τις απαραίτητες επαφές/ συνεννοήσεις.

Πολύ αποδοτική υπήρξε η συνεργασία με τους υπεύθυνους σχολικών δραστηριοτήτων των Νομών της Περιφέρειας Πελοποννήσου (Αρκαδίας, Λακωνίας, Αργολίδας και Κορινθίας). Μέσω αυτής της συνεργασίας, το Τμήμα παρείχε άμεσα πληροφοριακό υλικό σε μαθητές, εκπαιδευτικούς και συλλόγους γονέων και κηδεμόνων, όποτε αυτό κρίνονταν απαραίτητο, αναφορικά με τις διάφορες περιβαλλοντικές δράσεις του Φορέα Διαχείρισης.

Πρώθηση της συμμετοχικής διαδικασίας - Εθελοντισμός

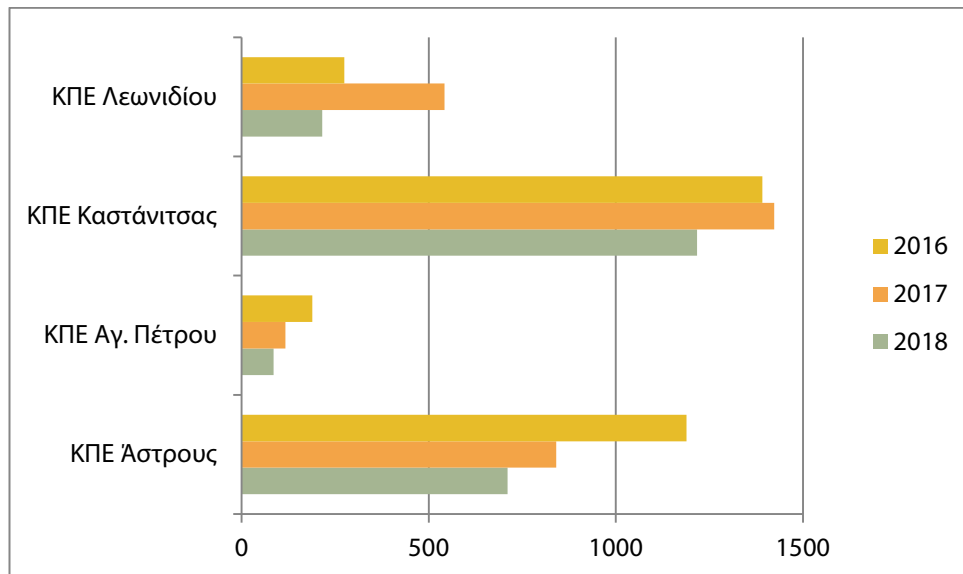
Ο Φορέας Διαχείρισης μέσω ανοικτού καλέσματος σε τοπικούς φορείς και κατοίκους που ενδιαφέρονταν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα εθελοντισμού που υλοποίησε αρχικά στο πλαίσιο του προγράμματος Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. 2007-2013, δημιούργησε ένα ενιαίο Μητρώο Εθελοντών. Η δράση συνεχίστηκε έως και τον Δεκέμβριο του έτους 2018 με το μητρώο να αριθμεί περί τα ογδόντα τρία (83) μέλη.

Η δημιουργία ενός ενιαίου μητρώου των εθελοντών συμβάλει στην ανάπτυξη οργανωμένης συμμετοχικής δράσης ενεργών ευαισθητοποιημένων πολιτών. Διαρκής στόχος του Φορέα είναι ο εμπλουτισμός του μητρώου με νέα μέλη και η συνεχής εκπαίδευση της ομάδας εθελοντών που έχει δημιουργηθεί, με σκοπό την αξιοποίησή τους στο πλαίσιο των αναγκών που προκύπτουν πάνω στα αντικείμενα της παρακολούθησης και της προστασίας ειδών και τύπων οικοτόπων αλλά και

ανάδειξης της βιοποικιλότητας των περιοχών χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης και πιο συγκεκριμένα των περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου «NATURA 2000».

Συμπεράσματα Περιόδου 2018

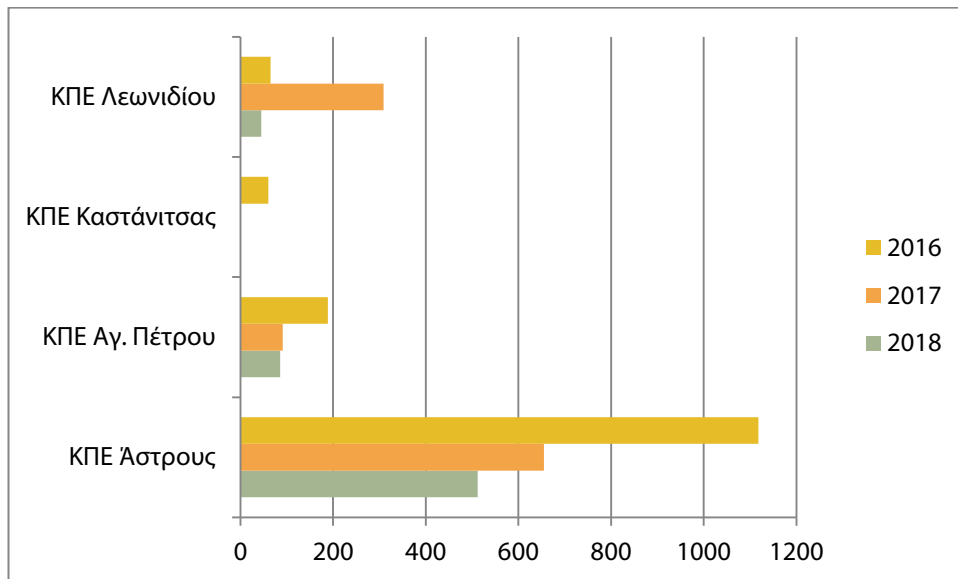
Η δυσχερής οικονομική συγκυρία της χώρας μας κατά τα τελευταία έτη συνέβαλε εν μέρει και στη μείωση των σχολικών εκδρομών, των μεμονωμένων/ ομαδικών ταξιδιών σε ολόκληρη την επικράτεια. Ως εκ τούτου, η επισκεψιμότητα που καταγράφηκε από τον Φορέα Διαχείρισης στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης για το έτος 2018 στα Βιβλία Επισκεπτών των Κέντρων, εμφανίζει μία ελαφρώς πτωτική πορεία σε σχέση με τα δύο προηγούμενα χρόνια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.6 ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΣΤΑ ΚΠΕ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2016-2018

Όπως φαίνεται και στον παραπάνω γράφημα (Πίνακας 4.6) τρία από τα τέσσερα ΚΠΕ (Άστρους, Αγ. Πέτρου και Καστάνιτσας) συμφωνούν με την παραπάνω παραδοχή, με το Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου να διαφοροποιείται κατά την δεύτερη χρονιά λειτουργίας του (έτος 2017).

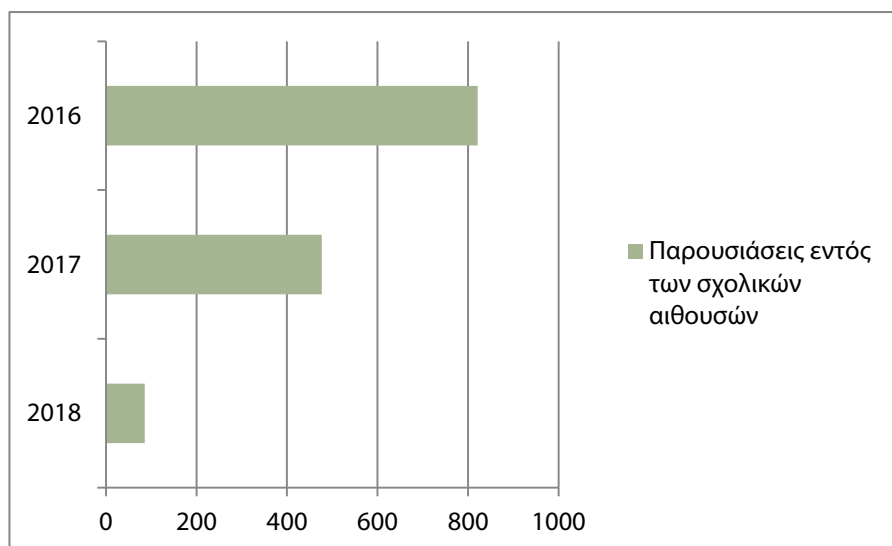
Ως σημαντικό υποσύνολο των επισκεπτών των ΚΠΕ αποτελούν αναμφίβολα οι μαθητικές-σχολικές ομάδες. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την τελευταία τριετία η συνεργασία με τους υπεύθυνους των σχολικών δραστηριοτήτων άλλα και με τους υπεύθυνους των σχολικών μονάδων υπήρξε εποικοδομητική. Ως αποτέλεσμα της επικοινωνίας αυτής υπήρξε και η «ικανοποιητική» ανταπόκριση των εκάστοτε υπευθύνων στην υλοποίηση περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων, τόσο εντός των σχολικών αιθουσών, όσο και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής σε συνεργασία με τον Φορέα Διαχείρισης. Ειδικότερα, μέσω της τακτικής επικοινωνίας του προσωπικού του Τμήματος Πληροφόρησης του Φορέα Διαχείρισης με τα σχολεία, επιτεύχθηκε η οριακή διατήρηση της επισκεψιμότητας των σχολικών μονάδων στα ΚΠΕ του ΦΔΠΜΜ, παρόλη τη γενικότερη δυσμενή οικονομική συγκυρία της χώρας μας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.7 ΜΑΘΗΤΕΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΣΤΑ ΚΠΕ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2016-2018

Όπως φαίνεται και στο παραπάνω γράφημα (Πίνακας 4.7) τρία από τα τέσσερα ΚΠΕ (Άστρους, Αγ. Πέτρου και Καστάνιτσας) συμφωνούν με την παραπάνω παραδοχή, με το Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου να διαφοροποιείται κατά την δεύτερη χρονιά λειτουργίας του (έτος 2017).

Το ενδιαφέρον των υπεύθυνων σχολικών μονάδων στον προγραμματισμό υποδοχής του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης εντός των σχολικών αιθουσών, ούτως ώστε να παρουσιάσουν περιβαλλοντικά θέματα συσχετιζόμενα με την προστατευόμενη περιοχή συνεχίστηκε, μολαταύτα οι αριθμοί των επισκέψεων που υλοποιήθηκαν τελικά κατά το έτος 2018 μειώθηκαν σημαντικά (Πίνακας 4.8). Το γεγονός αυτό οφείλεται εν μέρει και στις αλλαγές στην δομή του Φορέα Διαχείρισης με τον Ν.4519/2018 τον Φεβρουάριο του 2018, οι οποίες επέφεραν καθυστέρηση στην έγκριση του Προϋπολογισμού του έτους και κατ' επέκταση αδυναμία έκδοσης Απόφασης Ανάληψης Υποχρέωσης. Αποτέλεσμα υπήρξε η αδυναμία εκτέλεσης δρομολογίων εντός των περιοχών αρμοδιότητας (μετακινήσεις με τα οχήματα του ΦΔΠΜΜΜ) κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2018!

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.8 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΑΙΘΟΥΣΩΝ 2016-2018

Ως εκ τούτου, ύψιστης σημασίας κρίνεται η γενικότερη επικοινωνία με την τοπική κοινωνία, η συμβολή του Φορέα Διαχείρισης στη διαμόρφωση φιλοπεριβαλλοντικών αντιλήψεων αλλά και η συνεισφορά του Φορέα στην υιοθέτηση νέων προτύπων συμπεριφοράς των πολιτών. Για τους παραπάνω λόγους επιδιώχθηκε η διοργάνωση πληθώρας δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης οι οποίες προβλήθηκαν από όλα τα διαθέσιμα μέσα του Φορέα Διαχείρισης, με απώτερο στόχο την αλλαγή της κουλτούρας του τοπικού πληθυσμού σε σχέση με την επαφή που έχει με το φυσικό περιβάλλον.

Σημαντικά εργαλεία του Φορέα Διαχείρισης προς την κατεύθυνση αυτή υπήρξαν το επικαιροποιημένο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, αλλά και η συμπλήρωση και η δημιουργία νέων υποδομών περιβαλλοντικής ενημέρωσης, στην Καστάνιτσα με την Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων και στο Λεωνίδιο Αρκαδίας με το Κέντρο Πληροφόρησης για την Χλωρίδα του Πάρνωνα, αντίστοιχα. Άλλα εργαλεία στη διάθεση του Φορέα Διαχείρισης, αποτέλεσαν, οι ενημερωτικές πινακίδες σε όλη την έκταση της προστατευόμενης περιοχής και σε θέσεις εισόδου σε αυτή, η συμμετοχή των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης σε πληθώρα συνεδρίων, ημερίδων και εκδηλώσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα, η κυκλοφορία του έντυπου ενημερωτικού υλικού του Φορέα Διαχείρισης, κ.α.

Σημαντικό πόρισμα αυτής της μακροχρόνιας προσπάθειας είναι ότι διατηρήθηκε το ειδικό ενδιαφέρον των πολιτών για την αξία της προστατευόμενης περιοχής, το οποίο βεβαιώνεται από την συμμετοχή τους στις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που υλοποιήθηκαν από το Φορέα Διαχείρισης κατά την περίοδο του έτους.

Γενικότερα, το βασικό συμπέρασμα που εξάγεται από τις αναφορές του παρόντος Κεφαλαίου είναι ότι το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας, παρά τις αντιξοότητες και τις συνθήκες που επικρατούν, διατηρεί σταθερούς τους στόχους που έχει θέσει καθώς και κάθε άλλη συναφή προς τους σκοπούς του αρμοδιότητα.

Κεφάλαιο 5

ΦΥΛΑΞΗ

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Επόπτευσης / Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης. Το Τμήμα στελεχώνεται ως εξής:

Υπεύθυνος τμήματος: Δήμος Αναστόπουλος, Μηχανικός Περιβάλλοντος, M.Sc.

Ειδικοί Δασικής Προστασίας: 1. Ιωάννης Δημητρακόπουλος, 2. Φωτεινή Δημάκου, 3. Γεώργιος Λυτρίβης, 4. Γεώργιος Κωλέττης.

Επικουρούν οι:

- Αργύριος Μπόγλης, Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος, M.Sc.
- Άννα Κανελίδου, Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος, M.Sc.

Τμήμα Επόπτευσης/ Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2018 και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Τμήματος Επόπτευσης / Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης είναι οι ακόλουθες:

Γενική περιγραφή φύλαξης

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και των ιδιαίτερων φυσικών χαρακτηριστικών, αποτελεί ένα βασικό στοιχείο για τη διατήρηση του φυσικού πλούτου της προστατευόμενης περιοχής. Η επόπτευση/φύλαξη της προστατευόμενης περιοχής οδηγεί από την αναγνώριση της περιοχής και τις ενδεχόμενες απειλές και πιέσεις του οικοσυστήματός αυτής στη λήψη πρακτικών μέτρων προστασίας μέσα από μια σειρά ενεργειών:

- Αναγνώριση της περιοχής ως περιοχή φυσικού κάλλους.
- Αναγνώριση των βιοτικών και αβιοτικών χαρακτηριστικών της περιοχής.

- Αναγνώριση των πιέσεων και απειλών που δέχεται η περιοχή που μπορεί να είναι είτε ανθρωπογενείς είτε φυσικές καταστροφές.
- Ενέργειες για τη διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής και την εποπτεία της.

Λόγω αύξησης της χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας απαιτείται περαιτέρω στελέχωση από προσωπικό, Κέντρα Πληροφόρησης στις νέες περιοχές, νέο εξοπλισμό και οχήματα για να είναι δυνατή:

- η αποτελεσματική επόπτευση/φύλαξη των νέων περιοχών του Δικτύου Natura 2000,
- η επικουρία των αρμόδιων διοικητικών και δικαστικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, καθώς και των περιβαλλοντικών και πολεοδομικών όρων που ισχύουν για έργα ή δραστηριότητες στην περιοχή ευθύνης,
- η συνεργασία με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες (Αστυνομία, Πυροσβεστική, δασικές αρχές κ.λπ.),
- η συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία δεδομένων και περιβαλλοντικών στοιχείων,
- η διοργάνωση και συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης, καθώς και σε συνέδρια, ημερίδες κ.λπ.,
- η διοργάνωση δραστηριοτήτων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων ξενάγησης εντός της περιοχής ευθύνης του Φ.Δ.,
- η λειτουργία των τεσσάρων (4) Κέντρων Πληροφόρησης του ΦΔ (Άστρος, Καστάνιτσα, Άγιος Πέτρος και Λεωνίδιο Αρκαδίας) και των καινούργιων Κέντρων Πληροφόρησης για υλοποίηση του προγράμματος ενημέρωσης ευαισθητοποίησης του ΦΔ σύμφωνα με το εγκεκριμένο ετήσιο σχέδιο δράσης ενημέρωσης ευαισθητοποίησης του ΦΔ.

Η προστασία και διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών μιας περιοχής, από απειλές και πιέσεις προϋποθέτει εκτός από ένα υπάρχον νομικό πλαίσιο που θα στηρίζει την εκάστοτε πολιτική προστασίας, ένα μηχανισμό ελέγχου αρμόδιο για την τήρηση του νομοθετικού πλαισίου. Αυτός ο μηχανισμός, αποτελείται από φορείς που έχουν ως στόχο την εποπτεία των περιοχών που υπόκεινται σε καθεστώς προστασίας, καθώς επίσης και την επίβλεψη των δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα εντός των ορίων τους. Ενώ, παράλληλα, πραγματοποιείται έλεγχος για το εάν αυτές οι δραστηριότητες είναι συμβατές με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις.

Στην ελληνική νομοθεσία, με βάση τον κώδικα ποινικής δικονομίας καθορίζονται οι ανακριτικές ιδιότητες των οργάνων των φορέων που είναι αρμόδιοι για την εποπτεία των περιοχών και τους παρέχεται η δυνατότητα να επιβάλλουν κυρώσεις σε όσους ασκούν δραστηριότητες που είναι ενάντια στις ισχύουσες νομικές διατάξεις.

Στους Ειδικούς Ανακριτικούς Υπαλλήλους, περιλαμβάνονται τα όργανα από όλα τα Σώματα Ασφαλείας (με συγκεκριμένο βαθμό), καθώς επίσης και οποιοδήποτε Σώμα ή Όργανο που αποκτά την ιδιότητα και τις αρμοδιότητες Ειδικού Ανακριτικού Υπαλλήλου, σύμφωνα με εκάστοτε νομοθετικό διάταγμα. Στα Σώματα Ασφαλείας ανήκει η ελληνική αστυνομία, η πυροσβεστική, το λιμενικό σώμα ενώ καθήκοντα ανακριτικού υπαλλήλου έχουν η δασική υπηρεσία και η ομοσπονδιακή θηροφυλακή. Ο φορέας διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας είναι ένας από τους αρμόδιους φορείς για τον έλεγχο και εποπτεία τέτοιων δραστηριοτήτων, αλλά λόγω της ανεπάρκειας του θεσμικού πλαισίου, το προσωπικό φύλαξης δεν έχει τη δυνατότητα να διενεργεί ελέγχους, και η φύλαξη ουσιαστικά περιορίζεται στην παρατήρηση, στην σύσταση και στην άμεση ειδοποίηση των αρμόδιων, για έλεγχο, υπηρεσιών.

Τόσο για τους ορεινούς όγκους όσο και για την υγροτοπική περιοχή, ο Φορέας Διαχείρισης με τα μέσα που διαθέτει έφτασε γενικά σε ένα πάρα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο φύλαξης/προστασίας

λόγω του ότι σε αυτό συνέβαλε η συνεχής εποπτεία, ενημέρωση, καθοδήγηση και συνεργασία των φυλάκων με όλα τα θεσμοθετημένα όργανα φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής, όπως:

- Πυροσβεστική Υπηρεσία
- Δασική Υπηρεσία
- Θηροφυλακή
- Αστυνομία
- Λιμενικό Σώμα

Η περίοδος φύλαξης για τον Φορέα Διαχείρισης είναι ετήσια δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στα παρακάτω ζητήματα:

Κυνήγι: η περίοδος κατά την οποία υπάρχει ανάγκη για συνεχή παρουσία στο ύπαιθρο για φύλαξη σε σχέση με την λαθροθηρία είναι από τις αρχές Αυγούστου έως το τέλος Μαΐου.

Συλλογή τσαγιού: απαραίτητη περίοδος για συνεχή παρουσία στους ορεινούς όγκους της ΠΠ είναι από τις αρχές Μαΐου μέχρι και τέλος Αυγούστου, περίοδος που καλύπτει την ανθοφορία του ενδημικού είδους *Sideridis cladestina* που φύεται στον Πάρνωνα και στο Μαϊναλο, οπότε και παρατηρείτε παράνομη συγκομιδή του, πέραν των επιτρεπόμενων κατ' άτομο όριο κάρπωσης του είδους.

Συλλογή ειδών χλωρίδας: απαραίτητη περίοδος για συνεχή παρουσία στους ορεινούς όγκους της ΠΠ είναι από τις αρχές Μαΐου μέχρι και τέλος Αυγούστου.

Αυθαίρετα κτίσματα και επιχωματώσεις (μπαζώματα): είναι απαραίτητη η καθ' όλο το έτος παρουσία στο πεδίο για τον έλεγχο τέτοιων παράνομων δραστηριοτήτων.

Πυρκαγιές: η περίοδος κατά την οποία υπάρχει ανάγκη για συνεχή παρουσία στο ύπαιθρο σε σχέση με τις πυρκαγιές είναι κατά την αντιπυρική περίοδο, ήτοι από αρχές Μαΐου μέχρι τέλος Οκτωβρίου.

Ψάρεμα: απαραίτητη παρουσία κυρίως την καλοκαιρινή περίοδο και αποκλειστικά στην περιοχή της Απόλυτης Προστασίας της λιμνοθάλασσας Μουστού. Αυστηρότερη επίβλεψη σε σχέση με την λαθραλιεία θα πρέπει να γίνεται ιδιαίτερα στην περιοχή του Χερωνησίου στην παλιά κοίτη του Βρασιάτη.

Βόσκηση: είναι απαραίτητη η καθ' όλο το έτος παρουσία στο πεδίο για τον έλεγχο παράνομων δραστηριοτήτων σχετικών με την βόσκηση, ιδιαίτερα στην περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης Συστάδας Δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*) Μονής Μαλεβής και σε ολόκληρο τον ορεινό όγκο του Πάρνωνα.

Παράνομη απόθεση απορριμμάτων: απαραίτητη η παρουσία για όλο το έτος, κυρίως στις κοίτες των ποταμών Τάνου, Βρασιάτη και Δαφνώνα, καθώς και σε όλες τις κοίτες των ρεμάτων της προστατευόμενης περιοχής.

Λαθροϋλοτομία και παράνομη μεταφορά ξυλείας: απαραίτητη η παρουσία για όλο το έτος, κυρίως στους ορεινούς όγκους της ΠΠ.

Λατόμευση: απαραίτητη η παρουσία για όλο το έτος, κυρίως στις υφιστάμενες εγκαταστάσεις λατομείων της προστατευόμενης περιοχής.

Τμήμα Επόπτευσης / Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης

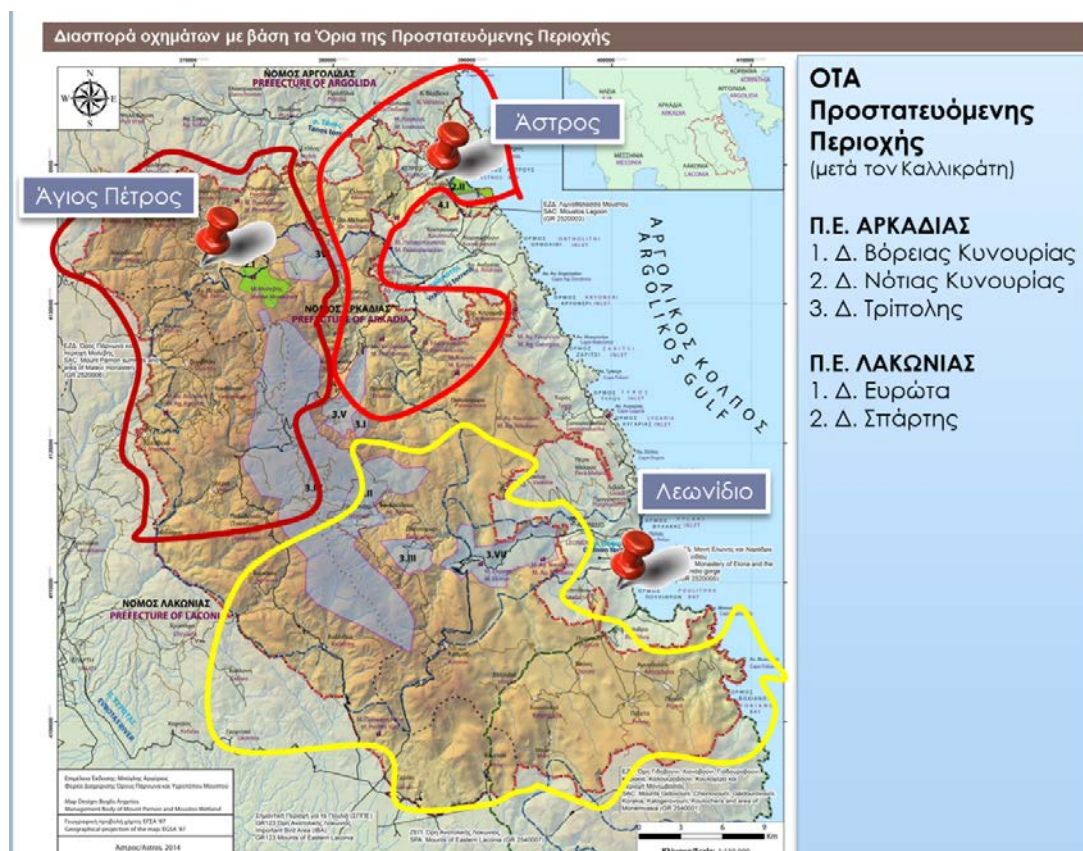
Τα μέσα που χρησιμοποίησε το Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης κατά την περίοδο του έτους 2018 ήταν:

α) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες με περιοχή ευθύνης την πεδινή προστατευόμενη περιοχή, για την επόπτευση της περιοχής από τον υγρότοπο Μουστού μέχρι και την περιοχή του Ξηροκαμπίου και τις περιοχές Καστάνισσας, Πραστού (δηλ. 2II, 3VI),

β) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες με περιοχή ευθύνης τον ορεινό όγκο της προστατευόμενης περιοχής, για την επόπτευση από την περιοχή Μαλεβής μέχρι τα Άνω Δολιανά και από τις Καρυές μέχρι την Βαμβακού σε δεύτερη προτεραιότητα (δηλ. 2I, 3I, 3IV, 3VI)

γ) Ένα αγροτικό όχημα για τις νότιες εκτάσεις της προστατευόμενης περιοχής, οι περιπολίες φύλαξης πραγματοποιούνται εκ περιδρομής από προσωπικό φύλαξης, εποπτεύοντας την περιοχή από την χαράδρα του Λεωνιδίου, τον Κοσμά, τον Άγιο Βασίλειο, το Φωκιανό μέχρι και το Γεράκι Λακωνίας (δηλ. 3II, 3III, 3VII).

Η διασπορά αυτή βοηθάει στην αποτελεσματικότερη και γρηγορότερη φύλαξη, με τα λιγότερα έξοδα μετακινήσεων.

Κάθε όχημα και κάθε βάρδια περιλαμβάνει έναν φύλακα/ειδικό δασικής προστασίας και σε ειδικές περιπτώσεις δύο. Θα ακολουθείται το πρόγραμμα διαδρομών που συντάσσει ο Υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης, Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης.

Η προμήθεια σύγχρονου και αξιόπιστου εξοπλισμού επέτρεψε να παρέχονται πλέον στο πεδίο αναβαθμισμένες υπηρεσίες. Ο εξοπλισμός κάθε οχήματος είναι:

- Ένα σταθερό και ένα φορητό ασύρματο, οι οποίοι χρησιμοποιούν τις συχνότητες των δύο Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Αρκαδίας και Λακωνίας ανάλογα με την περιοχή επόπτευσης του προσωπικού (Αρκαδία ή Λακωνία). Οι ασύρματοι παραμένουν ανοικτοί καθ' όλη τη διάρκεια της βάρδιας, στην ανάλογη συχνότητα της περιοχής που βρίσκονται. Με αυτό τον τρόπο είναι άμεση η επικοινωνία των φυλάκων του Φορέα με την Πυροσβεστική Υπηρεσία και επιτυγχάνεται γρηγορότερη επέμβαση και αντιμετώπιση του συμβάντος.

- Ένα βυτίο πυρόσβεσης χωρητικότητας 500 λίτρων και μάνικες πυρόσβεσης.
- Κιάλια, φακό, εργαλειοθήκη, αλυσοπρίονο, φωτογραφική μηχανή, αυτόματη κάμερα, κάμερα καταγραφής και ασφάλειας αυτοκινήτου, φορητό GPS, οδηγό αναγνώρισης πουλιών/φυτών/ερπετών, ένα βίντσι (εργάτης), αντιολισθητικές αλυσίδες κ.α.
- Γαλότσες, ολόσωμες αδιάβροχες φόρμες, προστατευτικά γυαλιά, μάσκες εργασίας, σακίδια πλάτης, σάκοι νερού και προστατευτικά γάντια.
- Αναλυτικοί χάρτες της περιοχής.
- Υπηρεσιακό κινητό τηλέφωνο.
- Φορητό φαρμακείο πρώτων βοηθειών.

Κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας συμπληρώνονται τα εξής έντυπα:

- **Δελτίο Κίνησης Οχήματος:** όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τις χιλιομετρικές αποστάσεις, η ημέρα κίνησης και η αντιστοίχιση του τιμολογίου βενζίνης. Παραδίδεται στον υπεύθυνο φύλαξης και αποστέλλεται μαζί με τα Μηνιαία δελτία δήλωσης δαπανών και τα αντίστοιχα τιμολόγια βενζίνης. Σημειώνεται ότι το όχημα κίνησης είναι είτε του Φορέα Διαχείρισης είτε ιδιωτικό όχημα.
- **Φύλλο Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης:** (Βιβλίο Συμβάντων): όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τα διανυθέντα χιλιόμετρα και τυχόν παρατηρήσεις του υπαλλήλου. Χρησιμοποιείται για την Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων Φύλαξης και αποτελεί παραδοτέο της φύλαξης.
- **Δελτίο Παρακολούθησης:** όπου καταγράφονται τα βιοτικά δεδομένα που εντοπίζονται και μαρκάρονται με το GPS, ώστε να υπάρχει επικουρία του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης.

Οχήματα του Φορέα Διαχείρισης

Ο υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης/ Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης είναι συνοπτικά αρμόδιος για:

- την κατάρτιση των **Μηνιαίων Προγραμμάτων Φύλαξης**, τα οποία αποτελούν το πρόγραμμα βαρδιών κάθε υπαλλήλου στη φύλαξη. Τα Μηνιαία Προγράμματα αποστέλλονται στην Επιθεώρηση Εργασίας μηνιαίως προς έγκριση.
- Την κατάρτιση του **Εβδομαδιαίου Προγράμματος Φύλαξης**, στο οποίο καταγράφονται αναλυτικά οι διαδρομές κάθε υπαλλήλου. Υποχρεούται επίσης να το αποστέλλει σε κάθε συνεργαζόμενη υπηρεσία (πυροσβεστική, δασαρχείο κλπ), ώστε να γνωρίζουν οι αρμόδιες οι υπηρεσίες ποια σημεία εποπτεύονται καθημερινά.
- Συμπληρώνει πριν από κάθε κίνηση οχήματος την **Διαταγή Πορείας**, όπου αναγράφονται η ημερομηνία κίνησης, η αιτιολογία της κίνησης, και οι επιβαίνοντες στο όχημα. Αποστέλλεται

μαζί με το **Δελτίο Κίνησης Οχήματος** και το αντίστοιχο τιμολόγιο βενζίνης στην Διαχειριστική Αρχή.

- Την σύνταξη του **Δελτίου Αυτοψίας**, σε περίπτωση εντοπισμού παράβασης, με επισύναψη φωτογραφικής τεκμηρίωσης
- Την παραπομπή των σημαντικότερων αυτοψιών – καταγγελιών προς το Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης με σκοπό τη σύνταξη επιστολών και καταγγελιών.
- Συγκεντρώνει μηνιαίως τα Φύλλα Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης, τα οποία αρχειοθετούνται ανά μήνα ως Μηνιαίο Βιβλίο Συμβάντων και χρησιμοποιούνται στην σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Πεπραγμένων Φύλαξης.
- Σύνταξη Ετήσιας Έκθεσης πεπραγμένων φύλαξης.
- Συνεργασία με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες.
- Τήρηση του φωτογραφικού αρχείου φύλαξης.

Καταγραφή παράνομων δραστηριοτήτων

Με την ψήφιση του Ν. 4519/2018 από το Υπουργείο Περιβάλλοντος σχετικά με την «Οργάνωση και λειτουργία των Φορέων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών» επεκτάθηκαν σημαντικά τα όρια χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης καλύπτοντας δεκατέσσερις (14) περιοχές του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου «NATURA 2000» και ανέρχονται περίπου στα 229.202,15 ha. Με τα διευρυμένα όρια ανακύπτουν νέα και πιθανόν άγνωστα, προς το προσωπικό του ΦΔ, δεδομένα των περιοχών. Για την κάλυψη της νέας διευρυμένης προστατευόμενης περιοχής απαιτείται πρόσληψη νέου προσωπικού για την προστασία και φύλαξη της προστατευόμενης περιοχής, καινούργιος εξοπλισμός και μεγαλύτερος στόλος οχημάτων.

Παράλληλα, μέχρι την έκδοση σχετικής ΚΥΑ από το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας για την άρση περιορισμού καυσίμων για τα οχήματα του Φορέα Διαχείρισης, μέχρι την προμήθεια νέου εξοπλισμού φύλαξης (οχήματα) και μέχρι την στελέχωση του Φορέα Διαχείρισης με επαρκές προσωπικό φύλαξης δεν δύναται η πραγματοποίηση περιπολιών με σκοπό την φύλαξη των νέων προστατευόμενων περιοχών αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης. Οι αποστάσεις των περιοχών αυτών από την έδρα του ΦΔ στο Άστρος είναι τεράστιες (195 km για Μονεμβασία, 135 km για Στυμφαλία κλπ).

Επομένως, η φύλαξη περιορίζεται κυρίως στην Προστατευόμενη Περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.

Με στόχο την αποτελεσματική φύλαξη στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα-Μουστού οι τέσσερις (4) φύλακες/επόπτες του Φορέα Διαχείρισης, εκτελούν καθημερινώς δρομολόγια, τόσο στον ορεινό όγκο της προστατευόμενης περιοχής, όσο και στην παραλιακή ζώνη. Με δεδομένες τις παρούσες αρμοδιότητες του προσωπικού, η φύλαξη έχει κυρίως εποπτικό, προληπτικό και αποτρεπτικό χαρακτήρα και σε δεύτερο βαθμό κατασταλτικό με στόχο να αποτρέπονται οι παράνομες δραστηριότητες στην προστατευόμενη περιοχή. Επίσης, η συνέχιση και η ενίσχυση συνεργασίας του προσωπικού με τις λοιπές αρμόδιες υπηρεσίες της περιοχής αποτελεί βασική προτεραιότητα του Φορέα Διαχείρισης.

Πυρκαγιές

Η πρόληψη των πυρκαγιών αποτελεί βασική αρμοδιότητα των φυλάκων του Φορέα Διαχείρισης τόσο στις ορεινές περιοχές του Πάρνωνα όσο και στις πεδινές. Η περίοδος επικινδυνότητας κατά την οποία υπάρχει ανάγκη για συνεχή παρουσία στο ύπαιθρο σε σχέση με τις πυρκαγιές είναι κατά την αντιπυρική περίοδο, ήτοι από αρχές Μαΐου μέχρι τέλος Οκτωβρίου. Κατά τους μήνες αυτούς

διαμορφώνεται κατάλληλα ο εξοπλισμός των οχημάτων φύλαξης με βυτία πυρόσβεσης, χωρητικότητας 500 λίτρων νερού και μάνικες κατάσβεσης.

Την περίοδο του 2018, δεν καταγράφηκε περιστατικό πυρκαγιάς σε δασικά οικοσυστήματα της προστατευόμενης περιοχής.

Οι φύλακες είχαν καθημερινή και συνεχή επαφή με την Πυροσβεστική Υπηρεσία (Αρκαδίας και Λακωνίας), μέσω ασυρμάτων, επιτυγχάνοντας την έγκαιρη ειδοποίηση της σε περίπτωση πυρκαγιάς. Παράλληλα, συνδράμουν επικουρικά στο έργο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, διαμορφώνοντας κατάλληλα το πρόγραμμα διαδρομών περιπολίας των οχημάτων, ώστε να μην συμπίπτουν με τις περιπολίες της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, αλλά και συμμετέχοντας στην κατάσβεση πυρκαγιών.

Συλλογή τσαγιού και ειδών χλωρίδας

Σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. υπ. αριθμ. 33999/2010, δεν επιτρέπεται η συλλογή φυτών χωρίς ειδική άδεια από το αρμόδιο Δασαρχείο. Στα φυτά αυτά κατατάσσονται κυρίως το τσάι (*Sideritis clandestina*) του Πάρνωνα, η ρίγανη (*Origanum onites*) καθώς και άλλα τοπικά ενδημικά είδη της περιοχής. Απαραίτητη περίοδος για συνεχή παρουσία στον Πάρνωνα είναι από τις αρχές Μαΐου μέχρι και τέλος Αυγούστου, περίοδος που καλύπτει την ανθοφορία του ενδημικού είδους *Sideridis clandestina* που φύεται στον Πάρνωνα, οπότε και παρατηρείτε παράνομη συγκομιδή του, πέραν των επιτρεπόμενων κατ' άτομο όριο κάρπωσης του είδους.

Το Δασαρχείο Σπάρτης είναι αρμόδιο για την διαχείριση του υψηλού δάσους του Πάρνωνα όπου και φύεται το τσάι. Οι φύλακες του Φ.Δ. προσπάθησαν να αποτρέψουν την αλόγιστη συλλογή και εμπορία του και με την αλλαγή του ωραρίου τους κατά τη περίοδο συγκομιδής του – μήνες Μάιος με Ιούλιο – αλλά και με στοχευόμενα εβδομαδιαία δρομολόγια, στις περιοχές του Πάρνωνα όπου φύεται. Δεν καταγράφηκαν για το έτος 2018 παράνομα περιστατικά συλλογής τσαγιού.

Απόρριψη απορριμμάτων και στερεών αποβλήτων - Επιχωματώσεις

Πλήθος χώρων ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων αλλά και στερεών αποβλήτων καταγράφηκαν από τους φύλακες του Φ.Δ. σε όλη την έκταση της προστατευόμενης περιοχής. Συγκεκριμένα καταγράφηκαν οχτώ (8) συμβάντα για το 2018, μειωμένα από τα συμβάντα του 2017 (12 περιστατικά).

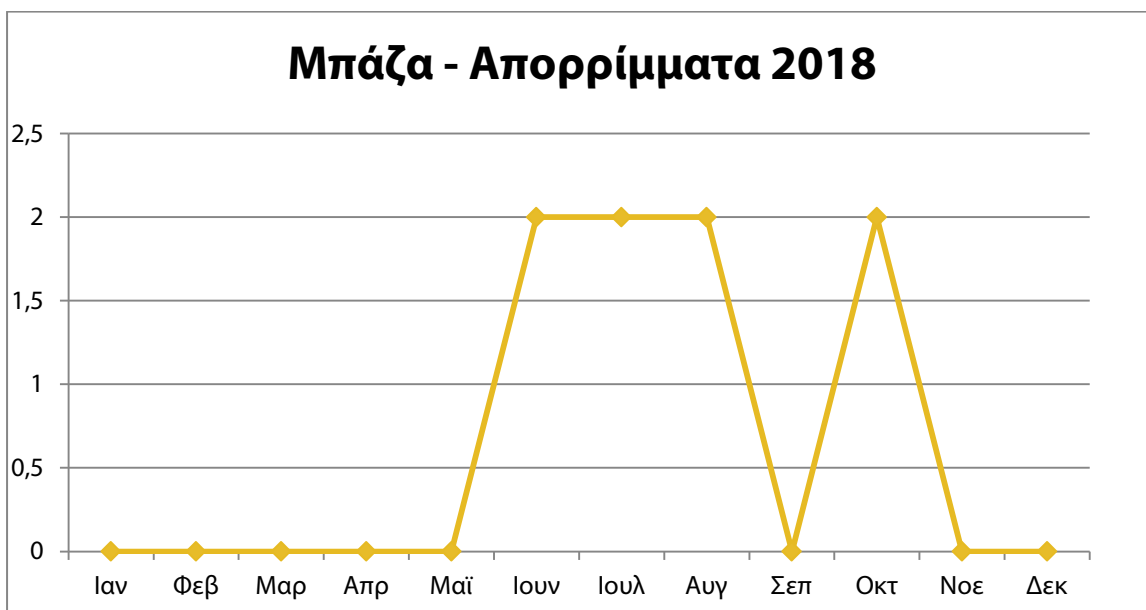
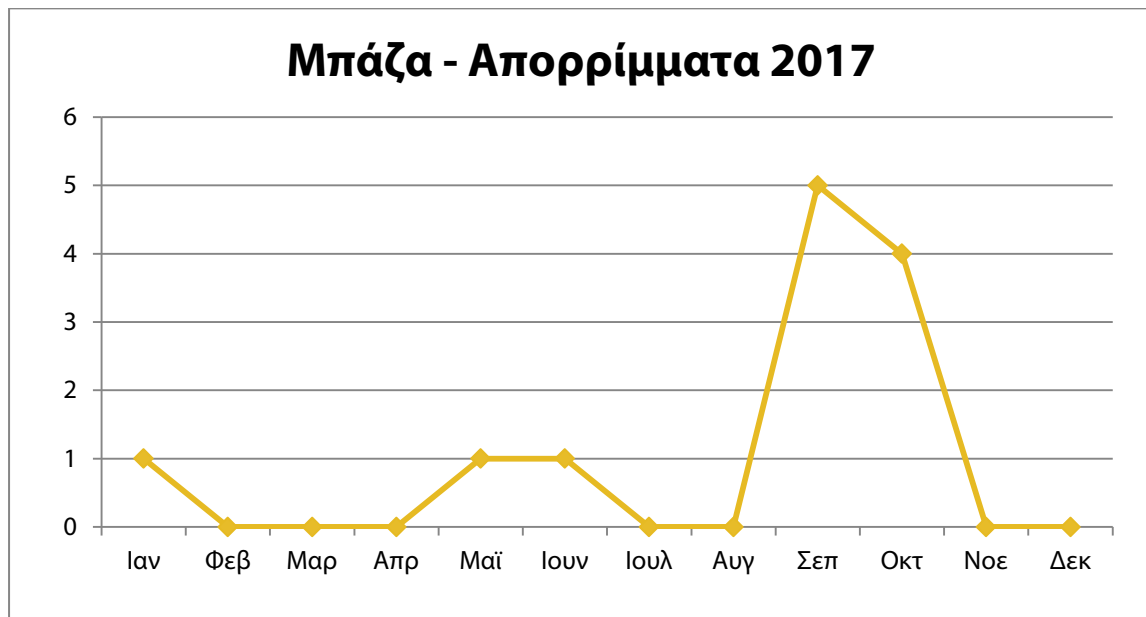
Μπάζα, οικοδομικά υλικά στην περιοχή του Κοσμά

Απορρίμματα στην περιοχή των Άνω Δολιανών

Για κάποιες από τις παραπάνω περιπτώσεις, συντάχθηκαν σχετικές αναφορές από το Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης κατόπιν υποδείξεων των θέσεων από το Τμήμα Φύλαξης, για ενέργεια

προς τις αρμόδιες υπηρεσίες (όπως, Δήμοι, Περιφέρεια Πελοποννήσου, ΥΠΕΝ και Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων).

Οι κατανομές των καταγεγραμμένων παράνομων δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια των ετών 2017 & 2018, φαίνονται στα παραπάνω γραφήματα. Διαπιστώνεται μικρή μείωση για το 2018 καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Λαθραλιεία

Η καθημερινή επόπτευση της περιοχής Απόλυτου Προστασίας της Φύσης του υγροτόπου Μουστού, όπου και απαγορεύεται κάθε είδους δραστηριότητα, είχε το επιθυμητό αποτέλεσμα, κατά τη διάρκεια του 2018 καταγράφηκε μόλις μια (1) περίπτωση λαθραλιείας μειωμένη σε σχέση με το 2017 όπου είχαν καταγραφεί πέντε (5) περιπτώσεις.

Παρά την επαρκή σήμανση απαγόρευσης της εν λόγω δραστηριότητας, η παρουσία των φυλάκων κρίθηκε απαραίτητη, οι οποίοι προέβησαν σε σύσταση και ενημέρωση των παραβατών και στη συνέχεια τους απομάκρυναν από το σημείο.

Λοιπές παράνομες δραστηριότητες

Αμμοληψίες: η συγκεκριμένη δραστηριότητα διενεργείται κυρίως στην περιοχή του υγροτόπου Μουστού και στα ρέματα του Τάνου και Βρασιάτη. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2018 δεν εντοπίστηκε καμία περίπτωση παράνομης αμμοληψίας στην προστατευόμενη περιοχή.

Απορρίψεις υγρών αποβλήτων: αφορά κυρίως υγρά απόβλητα ελαιοτριβείων, στα ρέματα Τάνου και Βρασιάτη, από ελαιοτριβεία της περιοχής κατά τους μήνες συγκομιδής ελαιοκάρπων. Υπάρχουν σταθερά σημεία απόρριψης των εν λόγω λυμάτων και ο Φορέας κατήγγειλε το γεγονός με επιστολές προς τις αρμόδιες υπηρεσίες κατά τα προηγούμενα έτη. Η απόθεση των αποβλήτων στις συγκεκριμένες περιοχές κατά τα έτη 2016 & 2017 έπαψε να εμφανίζεται διότι πολλά ελαιοτριβεία έπαψαν να λειτουργούν καθώς δεν πληρούσαν τις προδιαγραφές της κείμενης νομοθεσίας. Τα ελαιοτριβεία που συνεχίζουν την λειτουργία τους εναρμονίστηκαν με την κείμενη νομοθεσία, βάσει της οποίας κάθε ελαιοτριβείο πρέπει να έχει σταθερές αδειοδοτημένες δεξαμενές απόθεσης των λυμάτων, έτσι ώστε να μην εισχωρούν αυτά στον υδροφόρο ορίζοντα. Δεν εντοπίστηκε κανένα περιστατικό παράνομης απόθεσης λυμάτων εντός της προστατευόμενης περιοχής του ΦΔ για το έτος 2018.

Λαθροθηρία: Η συνεχής παρουσία της θηροφυλακής της Κυνηγετικής Ομοσπονδίας στην προστατευόμενη περιοχή σε συνδυασμό με τις περιπολίες των φυλάκων του ΦΔ βοήθησε αρκετά στη πρόληψη και καταστολή της λαθροθηρίας. Ένα μειονέκτημα του Φ.Δ., πέραν της ελλιπέστατης νομοθεσίας περί αρμοδιοτήτων, είναι το ωράριο εργασίας, το οποίο δεν είναι δυνατόν να εκτελείται κατά τις νυχτερινές και πρώτες πρωινές ώρες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην έχουν εντοπιστεί κρούσματα λαθροθηρίας, ενώ είναι γνωστό ότι υπάρχουν, κυρίως τις νυχτερινές ώρες.

Υλοτομίες: Κατά τη διάρκεια του 2018 δεν εντοπίστηκαν περιπτώσεις λαθροϋλοτομίας στην ευρύτερη προστατευόμενη περιοχή.

Λοιπές αρμοδιότητες και δραστηριότητες περιόδου 2018

Καταγραφή άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας

Μία από τις συμπληρωματικές αρμοδιότητες του Τμήματος Φύλαξης αποτελεί και η Καταγραφή και Παρακολούθηση ειδών, στην περιοχή ευθύνης του Φορέα.

Έχοντας άμεση επαφή με την προστατευόμενη περιοχή, οι φύλακες κατά τη διάρκεια των περιπολιών τους είχαν τη δυνατότητα παρακολούθησης και καταγραφής ειδών ορνιθοπανίδας και άγριας πανίδας. Η χρήση οδηγών για ερπετά/ πτηνά/ θηλαστικά, κιαλιών, φωτογραφικών μηχανών και αυτόματων καμερών ήταν τα κύρια μέσα για να κάνουν αναγνώριση στο πεδίο, ενώ με τη χρήση φορητού GPS υποδείκνυαν το ακριβές σημείο καταγραφής.

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν θα χρησιμοποιηθούν στην καταγραφή και χαρτογράφηση της ζωογεωγραφίας των ειδών της προστατευόμενης περιοχής.

Επιπλέον, έχουν διασωθεί τραυματισμένα άγρια ζώα και έχουν αποσταλεί για περίθαλψη στο Κέντρο Περίθαλψης Άγριων Ζώων – ANIMA, στην Αθήνα μέσω ΚΤΕΛ..

Πρώτες βοήθειες σε Γερακίνα (*Buteo buteo*)

Πρώτες βοήθειες σε Μικροτσικνιά (*Ixobrychus minutus*)

Συντήρηση υποδομών - Τεχνική Υποστήριξη ΦΔ

Μεταξύ των αρμοδιοτήτων των φυλάκων είναι η συντήρηση κτηριακών υποδομών, του εξοπλισμού του Φορέα Διαχείρισης, η συντήρηση των μονοπατιών, των παρατηρητηρίων κλπ. Της προστατευόμενης περιοχής, καθώς επίσης και η υποστήριξη, εξυπηρέτηση και ο έλεγχος της κίνησης των επισκεπτών μέσα στα όρια της προστατευόμενης περιοχής με ταυτόχρονη ενημέρωσή τους για το ισχύον καθεστώς προστασίας της κάθε περιοχής, βάσει της κείμενης νομοθεσίας. Κατά τη διάρκεια του 2018, συντηρήθηκαν οι υποδομές του Φορέα Διαχείρισης (Κέντρα Ενημέρωσης και οχήματα) και οι εγκαταστάσεις που βρίσκονται εντός του Υγροτόπου Μουστού, καθώς και της ευρύτερης περιοχής του Φορέα Διαχείρισης. Έγιναν καθαρισμοί απορριμμάτων και στερεών υλικών κυρίως στις περιοχές απολύτου προστασίας της Φύσης, όπως στη λιμνοθάλασσα του Μουστού, στη παραλία Πόρτες πλησίον του υγροτόπου Μουστού, στα ρέματα Τάνου και Βρασιάτη, καθώς και στις περιοχές του ορεινού όγκου του Πάρνωνα.

Στο πλαίσιο αυτό, την περίοδο 7 - 11/05/2018 υλοποιήθηκε υπό την εποπτεία και οργάνωση του Φορέα Διαχείρισης με το σχολείο Freie Waldorfschule Saar-Pfalz που συνεργάζεται με την UNESCO και εντάσσεται στο Δίκτυο Συνεργαζόμενων Σχολείων (ASPnet) από το 2006, εθελοντικό πρόγραμμα συντήρησης ξυλοκατασκευών στη λιμνοθάλασσα του Μουστού. Το εθελοντικό πρόγραμμα αφορούσε στην εκ νέου κατασκευή και την συντήρηση ξύλινων κατασκευών (τραπέζια, πάγκοι, κιγκλιδώματα και πινακίδες - αναλόγια ερμηνείας της φύσης) στο πανοραμικό σημείο (θέση παρκινγκ) αλλά και στην ευρύτερη περιοχή του υγροτόπου Μουστού, από την ομάδα του σχολείου και με σημαντική την συμβολή του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης. Το προσωπικό του ΦΔ και ιδιαίτερα μέλη του Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης κλήθηκε να συνεργαστεί με ανθρώπους από διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο και καθημερινές συνήθειες, μολαταύτα το πρόγραμμα είχε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα τόσο σε επίπεδο υλοποίησης, όσο και σε επίπεδο συνεργασίας με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

Τα στελέχη του ΦΔ με τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς του Γερμανικού σχολείου

Συνεδριάσεις Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας (ΣΟΠΠ)

Ως μέλος των Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας (ΣΟΠΠ), ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στις συναντήσεις των ΣΟΠΠ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, των Δήμων Νότιας & Βόρειας Κυνουρίας για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών, χιονοπτώσεων, πλημμυρικών φαινομένων και κατολισθήσεων. Στις συναντήσεις, ο ΦΔ εκπροσωπήθηκε από τον Υπεύθυνο του Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης. Συγκεκριμένα κατά τη διάρκεια του 1ου εξαμήνου του 2018 συμμετείχε στις συνεδριάσεις των Τοπικών Συντονιστικών Οργάνων Πολιτικής Προστασίας των Δήμων Νότιας και Βόρειας Κυνουρίας, για την αντιμετώπιση κινδύνων εν όψει της θερινής περιόδου. Ο Υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης του Φορέα Διαχείρισης, κ. Δήμος Αναστόπουλος παρέστη σε αμφότερες τις συναντήσεις εργασίας, στις 19/4 και 24/5 αντίστοιχα.

Στις συναντήσεις έδωσαν το παρόν οι εκπρόσωποι των αρμόδιων φορέων για το συντονισμό δράσεων και κατάσβεση πυρκαγιών, όπως ο Δ/ντης Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας, εκπρόσωποι του Πυροσβεστικού Σώματος και της Αστυνομίας, των δασικών υπηρεσιών και του Λιμενικού Σώματος καθώς και εκπρόσωποι των Ο.Τ.Α. (αρμόδιοι αντιδήμαρχοι).

Το κυριότερο θέμα συζήτησης στο Λεωνίδιο (19/4) υπήρξε η ανάγκη της πρόληψης ως το σημαντικότερο μέτρο πυροπροστασίας, η οποία διασφαλίζεται με δράσεις όπως:

- σωστή προετοιμασία των υδατοδεξαμενών από τους Δήμους,
- καθαρισμός επαρχιακού και δασικού οδικού δικτύου από τους αρμόδιους φορείς,
- καθαρισμός των ιδιωτικών οικοπέδων από την πλεονάζουσα βλάστηση και απαραίτητη απομάκρυνση της κομμένης από τα σημεία,
- συντήρηση αντιπυρικών οδών από τη Δασική Υπηρεσία,
- συμμετοχή εθελοντών στην αντιμετώπιση συμβάντος.

Οι παραβρισκόμενοι εκπρόσωποι αναφέρθηκαν σε ελλείψεις, παράπονα και δυσκολίες, κυρίως οικονομικής φύσεως.

Στο πλαίσιο της συνεδρίασης του Τοπικού Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας Δήμου Βόρειας Κυνουρίας έγιναν επισημάνσεις για ελλείψεις και ανάγκες (κρουνοί, δεξαμενές νερού, βάνες στους κρουνοί, έλλειψη χρηματοδότησης στις υπηρεσίες κλπ) την προτροπή λήψης προληπτικών μέτρων (κλάδεμα των προεξέχοντων στο δρόμο κλαδιών σε ιδιόκτητα κτίσματα και σε οικόπεδα, οργάνωση ομάδας κρούσης για την έγκαιρη επέμβαση των κατοίκων σε περίπτωση εκδήλωσής πυρκαγιάς).

Από τον Φορέα Διαχείρισης επισημάνθηκε και στις δύο συναντήσεις τα προβλήματα χρηματοδότησης που αντιμετωπίζει ο Φορέας Διαχείρισης και η αδυναμία εκτέλεσης του προγράμματος φύλαξης.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στις 14/11/2018 στην συνεδρίαση του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας του Δήμου με ικανοποιητική προσέλευση εκπροσώπων των αρμόδιων φορέων. Ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα του Δήμου οι Πρόεδροι των Τοπικών Κοινοτήτων και εκπρόσωποι της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, του Δασαρχείου, της Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος, παράγοντες που έχουν ως βασική αρμοδιότητα την πρόληψη και αντιμετώπιση των επιπτώσεων των ακραίων καιρικών φαινομένων.

Ο Φορέας Διαχείρισης εκπροσωπήθηκε από τον Υπεύθυνο Επόπτευσης/Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης κ. Δήμο Αναστόπουλο. Στη συνάντηση εργασίας παρευρέθηκαν επίσης οι Αντιδήμαρχοι κ. Δημήτριος Τρούμπας και ο κ. Βασίλειος Μάνος του Τμήματος Περιβάλλοντος & Πολ. Προστασίας ως εκπρόσωποι του Δήμου Ν. Κυνουρίας και ο Προϊστάμενος της Δ/σης Πολιτικής Προστασίας Αρκαδίας κ. Γεώργιος Σταθάς.

Κατά τη διάρκεια της σύσκεψης έγινε συνοπτική παρουσίαση των δυσκολιών και των ελλείψεων που αντιμετωπίζει ο Δήμος εν όψει της χειμερινής περιόδου, όπως η έλλειψη αλατιού.

Επισημάνθηκε επίσης η ανάγκη για μεγαλύτερη συμβολή της Περιφέρειας Πελοποννήσου κυρίως στην πρόληψη, καθώς σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, λόγω τοποθεσίας είναι πρακτικά αδύνατο να παραχθεί βοήθεια (π.χ. να αποσταλούν εκχιονιστικά μηχανήματα). Τονίστηκε η κατά το δυνατό έγκαιρη προετοιμασία που έχει πραγματοποιήσει ο Δήμος, καθαρίζοντας ρέματα κ.α.

Επίσης τέθηκε ένα χρόνιο θέμα που απασχολεί τον Δήμο Νότιας Κυνουρίας σχετικά με την καθίζηση που έχει υποστεί το παλιό λιμάνι και η άμεση αποκατάστασή του είναι επιβεβλημένη.

Συνάντηση του ΣΤΟΠΠ Δήμου Νότιας Κυνουρίας

Συνάντηση του ΣΤΟΠΠ Δήμου Βόρειας Κυνουρίας

ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2018

1 ΜΑΪΟΥ ΕΩΣ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Οι περισσότερες πυρκαγιές είναι αποτέλεσμα ανθρώπινης δραστηριότητας και οφείλονται στους παρακάτω λόγους:

- **Θερμές εργασίες** (τροχός ηλεκτροκίνησης, σφηνόκαμψη, κοπή χόρτων με χερσικό/μηχανικό ή τρακτέρ κ.λπ.),
- καύση ξηρών χόρτων ή σκουπιδιών από πολίτες,
- από σκέρασμα,
- ρίψη αναμμένων τσιγάρων

Σε Περίπτωση Πυρκαγιάς Κιλήτσε

199

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΔΑΣΙΚΕΣ ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ

ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΗ ΔΙΑΤΑΞΗ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1/2018
Περιφερειακής Πυροσβεστικής Διεύθυνσης Πελοποννήσου

«Ανασυστάς ρύθμισης μέτρα για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών σε δασικές και αγροτικές εκτάσεις»

Σε Περίπτωση Πυρκαγιάς Κιλήτσε

199

1. **Απαγορεύεται** να ανάβεται και να διατηρείται για οποιοδήποτε σκοπό φωτιά στην ύπαιθρο χωρίς νασπίδι άδεια από την Πυρική Υπηρεσία.

2. **Απαγορεύεται** να ανάβεται και να διατηρείται για οποιοδήποτε σκοπό φωτιά εντός κατοικιών, εργασιών, εγκαταστάσεων, καυθιδίων, πυροσβεστικών, σκευών, σκευών ή περιγραφόμενων σκευών χώρων, που βρίσκονται εντός δασών και δασικών εκτάσεων και μέχρι απόστασης 300 μέτρων χωρίς να αναφέρονται στο άρθρο 4 της 9/2000 και 9/2005 Πυρικής Διάταξης.

3. **Απαγορεύεται** να τοποθετούνται, φυλάσσονται ή εγκαθίστανται, ολόκληροι ή μερικά, στην ύπαιθρο, απορρίμματα εντός των δασών ή δασικών εκτάσεων και μέχρις απόστασης 300 μέτρων.

4. **Απαγορεύεται** η δημιουργία χώρων απόρριψης και η καύση απορριμμάτων εντός των δασών ή δασικών εκτάσεων και μέχρις απόστασης 500 μέτρων από αυτές.

Απαγορεύεται η καύση αγρών ή αγροτικών και χερσικών/μηχανικών εκτάσεων χωρίς τις απαραίτητες άδειες και μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 10 της 9/2000 Πυρικής Διάταξης.

➤ Δεν πετάμε ποτέ αναμμένα τσιγάρα όταν βρισκόμαστε σε δασική περιοχή ούτε καίμε σκουπίδια ή ξηρά χόρτα στην ύπαιθρο

➤ Αποφεύγουμε τις υπαίθριες εργασίες που ενδεχόμενος να προκαλέσουν πυρκαγιά (οξυγονοκολλήσεις - χρήση τροχού ή εργαλείου που δημιουργεί σπινθήρες κ.λπ.)

➤ Καθαρίζουμε τακτικά τη στέγη, τις βεράντες και την αυλή μας από σκουπίδια, ξηρά φύλλα, κλαδιά και πεσσοβλάκες.

➤ Κλαδεύουμε τα ξηρά κλαδιά από δένδρα και θάμνους γύρω από το σπίτι σε ασφαλή ακτίνα, δημιουργώντας αντιπυρικές ζώνες και τοποθέτηση εύλαστοινοειδών σπασίτσας ασφαλείας από το σπίτι μας.

➤ Να έχει στην αυλή τουλάχιστον μία βρύση με ακροφύσιο και σωλήνα ποτίματος αρκετά μακριά, για να καλύπτει όλους τους χώρους σε περίπτωση πυρκαγιάς.

Διεύθυνση: Αρκαδίας, 20001, Τηλ: 27480 22001, Fax: 27480 22006, info@perimissia.gr, www.perimissia.gr

Ενημερωτικό φύλλαδιο/Πυροσβεστική Διάταξη 2018

Ενημέρωση – Ευαισθητοποίηση

Μια από τις αρμοδιότητες των φυλάκων είναι και η επικουρία στις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης.

Οι φύλακες, σε έκτακτες περιπτώσεις κατά την απουσία των ξεναγών, λειτουργούν τα Κέντρα Ενημέρωσης του Φορέα στο Άστρος, Άγιο Πέτρο, Καστάνιτσα και Λεωνίδιο, συμβάλλοντας άμεσα σε όλες τις δράσεις/ εκδηλώσεις Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης. Συμμετείχαν ενεργά σε κάθε δράση/εκδήλωση ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, σε δεκάδες ξεναγήσεις ομάδων και σχολείων στην προστατευόμενη περιοχή. Κάποιες από τις εκδηλώσεις του Φορέα Διαχείρισης είναι:

- η ορνιθοπαράτηρηση με αφορμή την Πανευρωπαϊκή Γιορτή πουλιών,
- η συμμετοχή στις δράσεις της 35η Γιορτής Καστάνου στην Καστάνιτσα,
- ο εθελοντικός καθαρισμός του υδροτόπου Μουστου στα πλαίσια της Πανελλαδικής καμπάνιας Let's Do it,
- η συμμετοχή στην 5η διοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» με αφετηρία και τερματισμό στον Αγ. Πέτρο Αρκαδίας, καλύπτοντας μια κυκλική απόσταση 70 χλμ.
- η συμμετοχή στον 1ο Ημιμαραθώνιο & αγώνα 6 χιλ. ο «ΤΑΝΑΟΣ»
- στην Πανελλαδική εκστρατεία «Καθαρίστε τη Μεσόγειο» 2018
- στο Μουσικό φεστιβάλ Internationale Sommer Konzerte στο Ξηροπήγαδο Αρκαδίας
- στην Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος 2018
- εκδήλωση αναγγελίας των βραβευμένων με τη Γαλάζια Σημαία Ακτών και Μαρινών για το 2018 στο Παράλιο Άστρος

Λογότυπο «ΤΑΝΑΟΣ» Δρόμου 2018

Κρόνιον Πέρασμα 2018

Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος 2018

Εθελοντικός καθαρισμός Let's Do it /2018

Παρουσίαση από τον Υπεύθυνο Επόπτευσης /Φύλαξης ~~απώλωση~~ ανακοίνωση αναγγελίας των βραβευμένων με τη Γαλάζια Σημαία Ακτών και Μαρινών για το 2018 στο Παράλιο Άστρος

Προστασία και Διαχείριση

Οι φύλακες συμμετέχουν ενεργά στις δράσεις προστασίας και διαχείρισης για την υποστήριξη/υλοποίηση εργασιών διαχείρισης, για την αναγνώριση ειδών πανίδας και χλωρίδας, για την ορθή υποστήριξη των επιστολών που αποστέλλονται σχετικά με τις καταγγελίες παράνομων δραστηριοτήτων και για τη διευκόλυνση της κίνησης του υπόλοιπου προσωπικού.

Η συνεργασία των δύο τμημάτων (της Προστασίας και της Φύλαξης) είναι άμεση κυρίως όσον αφορά τις καταγγελίες των παράνομων δραστηριοτήτων, και στην τεκμηρίωση των επιστολών που αφορούν επιχωματώσεις και απορρίψεις στερεών υλικών και απορριμμάτων, μέσω των αυτοψιών που διενεργούνται από τους φύλακες.

Οι φύλακες συμμετείχαν στις εξής επιπλέον εργασίες:

- Καθαρισμό της Λιμνοθάλασσας του Μουστού και των όχθων της από απορρίμματα.
- Εργασίες πεδίου και μετακίνηση υπαλλήλων του Φορέα για καταγραφή των ειδών πανίδας και τυχόν τραυματισμένων ζώων.
- Μεταφορά τραυματισμένων ζώων και διακομιδή τους σε οργανώσεις περίθαλψης άγριων ζώων (ANIMA κλπ).
- Καταγραφή στο Δελτίο Παρακολούθησης τα βιοτικά και αβιοτικά στοιχεία που εντοπίζουν στις περιοχές αρμοδιότητάς τους, μαρκάρουν με το GPS τη γεωγραφική θέση και σημειώνουν το είδος και τον αριθμό των ατόμων που παρατηρούν.

- Ενημέρωση, εξυπηρέτηση και έλεγχος της κίνησης των επισκεπτών μέσα στα όρια της προστατευόμενης περιοχής
- Συλλογή πρωτογενών δεδομένων από το πεδίο
- Διευκόλυνση της κίνησης του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης ή άλλου εξουσιοδοτημένου οργάνου.
- Εκσκαφή εκκολαπτόμενης φωλιάς ωτοκίας θαλάσσιας χελώνας καρέτα στην παραλία «Πόρτες».
- Σήμανση του «Κρίνου της θαλάσσης» *Pancratium maritimum* στην ακτή «Πόρτες» στην Αρκαδία
- Έλεγχος των φωλεών ωτοκίας του είδους χελώνας καρέτα (*Caretta caretta*),
- Σήμανση φωλεών ωτοκίας χελώνας καρέτα (*Caretta caretta*)

Λίμνη Στυμφαλία

Μέλη του προσωπικού του ΦΔ συμμετείχαν σε εργασίες πεδίου στη λίμνη Στυμφαλία

Κοπή καλαμιών στη Λίμνη Στυμφαλία

Διαδικασία εκσκαφής φωλιάς ωτοκίας του είδους θαλάσσιας χελώνας καρέτα (*Caretta caretta*)

Παρακάτω απεικονίζεται το σύνολο των δράσεων Ενημέρωσης – Ευαισθητοποίησης και Προστασίας και Διαχείρισης του Φορέα Διαχείρισης που συμμετείχε το προσωπικό του Τμήματος Φύλαξης κατά το έτος 2018:

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
Εκδήλωση ορνιθοπαράτηρησης στο πλαίσιο των μεσοχειμωνιάτικων καταμετρήσεων υδρόβιων πουλιών της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας
Ξενάγηση του 1ου Συστήματος Προσκόπων Αγρινίου στον υγρότοπο Μουστού.
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
Ξενάγηση του 1ου και 2ου Νηπιαγωγείου Λεωνιδίου στο ΚΠΧΠ στο Λεωνίδιο.
Ξενάγηση του 1ου Δημοτικού Σχολείου Άργους στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού
Ξενάγηση ομάδας 9ου Νηπιαγωγείου Τρίπολης στον υγρότοπο Μουστού
ΜΑΡΤΙΟΣ
Επίσκεψη του 3ου Γυμνασίου Τρίπολης στον υγρότοπο Μουστού
Παρακολούθηση της ολοκλήρωσης της τελευταίας κοπής καλαμιών στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE-Stymfalia με τίτλο: «Αειφόρος Διαχείριση και Χρηματοδότηση της Βιοποικιλότητας των Υγροτόπων - Η περίπτωση της λίμνης Στυμφαλίας».
Επίσκεψη της ομάδας Ένωσης Τουριστικών Καταλυμάτων Αρκαδίας στον υγρότοπο Μουστού
Επίσκεψη του Δημοτικού Σχολείου Σκαφιδακίου στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού
Επίσκεψη του 3ου Δημοτικού Σχολείου Τρίπολης στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού
Επίσκεψη του 1ου Δημοτικού Σχολείου Άργους στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού
Επίσκεψη του 7ου Δημοτικού Σχολείου Τρίπολης στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού
Επισκέψεις σε σχολεία για τα Χελιδονίσματα 2018
Ενημερωτική εκδήλωση για τον γενικό κανονισμό για την προστασία των δεδομένων (GDPR Compliance 2016/679).
Συμμετοχή στη συζήτηση « Η μόλυνση του ποταμού Ευρώτα, προτάσεις παρέμβασης»
ΜΑΙΟΣ
Εθελοντικός καθαρισμός στον υγρότοπο Μουστού με αφορμή την εκστρατεία "Let's do it Greece" 2018
Συμμετοχή στην εκδήλωση αναγγελίας των βραβευμένων με τη Γαλάζια Σημαία Ακτών και Μαρινών για το 2018
Συμμετοχή στο «Εθελοντικό πρόγραμμα συντήρησης ξυλοκατασκευών στη λιμνοθάλασσα του Μουστού με τη συνδρομή σχολείου από την Γερμανία»
Ξενάγηση Προσκόπων από τον Πύργο Ηλείας στον Μουστό

Ξενάγηση στο Μουστό για τον Σύλλογο Γονέων & Κηδεμόνων του 2ου Παιδικού Σταθμού Άργους
Συμμετοχή στην ενημερωτική εσπερίδα που διοργάνωσε η EUROCERT υπό την αιγίδα του ΤΕΕ Πελοποννήσου με θέμα «Ευρωπαϊκός κανονισμός προστασίας προσωπικών δεδομένων GDPR».
ΙΟΥΝΙΟΣ
Ολοκλήρωση εθελοντικών καθαρισμών από τον Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στο μουσικό φεστιβάλ Internationale Sommer Conzerte στο Ξηροπήγαδο Αρκαδίας
Ξενάγηση ομάδας από την Ουκρανία στον Μουστό
Συμμετοχή στην συνάντηση εργασίας με θέμα: «Ιχνηλατώντας πολιτιστικά αποτυπώματα στην Κορινθία» στορογγυλή τράπεζα στο Μουσείο Περιβάλλοντος Στυμφαλίας.
ΙΟΥΛΙΟΣ
Διοργάνωση αγώνα υπέρ- απόστασης «KRONION ΠΕΡΑΣΜΑ» για 5 ^η συνεχόμενη φορά
Λειτουργία Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου στο πλαίσιο του φεστιβάλ «Μελιτζάzz» 2018 «Λαβύρινθος»
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
Προβολή παρουσίασης για τα «Βότανα του Πάρνωνα» στο 5ο Φεστιβάλ Απανταχού Ωριατών και Φίλων Ωριάς στην Ωριά Δήμου Β. Κυνουρίας
10 χρόνια Γιορτή του Δάσους στην Καστάνιτσα Αρκαδίας με την συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
Πανευρωπαϊκή Γιορτή των Πουλίων 2018 (EuroBirdwatch 2018) στον υγρότοπο Μουστού
Εκκαφή εκκολαπτόμενης φωλιάς ωτοκίας θαλάσσιας χελώνας καρέτα (<i>Caretta caretta</i>) στην παραλία «Πόρτες».
Παρουσία του Φορέα Διαχείρισης στη δημόσια εκκαφή χελωνοφωλιών <i>Caretta caretta</i> στην παραλία Λειβάδια Μονεμβασίας
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
Ολοκλήρωση εθελοντικών καθαρισμών σε ακτές του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας από τον Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας
35 χρόνια Γιορτή Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας με την συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας
Επίσκεψη ομάδας φοιτητών του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πάτρας στον υγρότοπο Μουστού και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους
Επίσκεψη μαθητών και νηπίων στο δάσος δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής και στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου
Συμμετοχή στην ημερίδα ενημέρωσης & ευαισθητοποίησης – Διεθνή ημέρα για τη μείωση των φυσικών καταστροφών που διοργανώνει ο Φορέας Διαχείρισης Χελμού - Βουραϊκού σε συνεργασία με το Τμήμα Γεωλογίας Πανεπιστημίου Πατρών στο Διακοπτό Αχαΐας.
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
Λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο πλαίσιο του "Climbing Festival 2018" στο Λεωνίδιο
Ομάδα μαθητών από το Δημοτικό Σχολείο Άστρους στον υγρότοπο Μουστού
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
Επίσκεψη του Δημοτικού Σχολείου Καρυών Λακωνίας στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα-Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους

Συμπεράσματα Περιόδων 2011- 2018

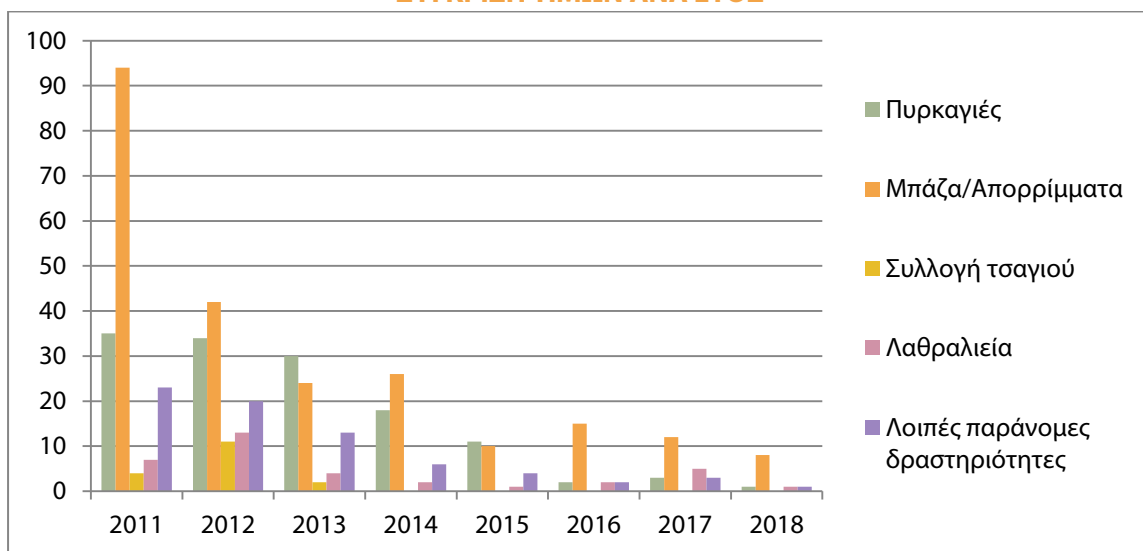
Κάνοντας χρήση της γνώσης που αποκτήθηκε στο πεδίο και στο αντικείμενο της φύλαξης πρέπει να απαντηθεί πρώτα το ερώτημα αν η φύλαξη πέτυχε ή όχι τους στόχους της. Η γενική άποψη που απορρέει από τα αποτελέσματα του Τμήματος είναι πως η φύλαξη κρίνεται επιτυχής και αυτό το αποδεικνύουν τα νούμερα που καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια των περιόδων και τα οποία είχαν φθίνουσα πορεία όσον αφορά στην πλειοψηφία των παράνομων ενεργειών από τον Απρίλη του

2011 όπου και έγινε η πρόσληψη των φυλάκων, σε σύγκριση με τα υπόλοιπα έτη και το κλείσιμο του προγράμματος στα τέλη του 2018.

Παρόλο που οι φύλακες περιορίζονταν στην επίβλεψη και την εποπτεία της περιοχής χωρίς να μπορούν να κάνουν ουσιαστικό έλεγχο όταν εντόπιζαν οποιαδήποτε παράβαση, η παρουσία τους και μόνο στο πεδίο με τις περιπολίες που πραγματοποιούσαν έπαιξε ανασταλτικό ρόλο. Όμως δεν παύει η ανεπάρκεια στην δυνατότητα ανακριτικών αρμοδιοτήτων, να είναι κάτι που αποδεδειγμένα θα απέφερε πολλά περισσότερα αποτελέσματα.

Η φύλαξη για το 2018 κρίνεται επαρκής και αυτό αποδεικνύεται από το σύνολο των καταγεγραμμένων περιστατικών (Απρίλιος 2011 - Δεκέμβριος 2018) τα οποία είχαν φθίνουσα πορεία αναφορικά στις παράνομες ενέργειες του 2017. Η παρουσία των φυλάκων στο πεδίο, παρόλο που περιορίζεται στην επίβλεψη, τη σύσταση και την εποπτεία της περιοχής, έπαιξε ανασταλτικό ρόλο. Το παρακάτω γράφημα απεικονίζει τη σύγκριση των επτά περίπου ετών:

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ 2011 – 2018
ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΙΜΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

Τα περισσότερα περιστατικά παρατηρήθηκαν πλησίον κατοικημένων τοποθεσιών και των περιοχών με τη μεγαλύτερη τουριστική δραστηριότητα. Επιπλέον, για τους πολίτες το πιο σύνηθες περιβάλλον απόρριψης απορριμμάτων είναι τα ρέματα, χείμαρρους και υγροτοπικές περιοχές. Μέσα από το γράφημα διακρίνουμε μια πτώση σε όλες σχεδόν τις παράνομες δραστηριότητες χρόνο με το χρόνο εντός της Προστατευόμενης Περιοχής.

Στο επίπεδο των συνεργασιών ο Φορέας Διαχείρισης κατάφερε να εμπλέξει όσο το δυνατόν περισσότερους ενεργούς φορείς και να συνεργάζεται στενά όχι μόνο με τα θεσμοθετημένα όργανα του Νόμου αλλά και με υγιείς κοινωνικές ομάδες (κτηνοτρόφους, παραγωγούς, συνεταιρισμούς κ.α.) των οποίων η συνεργασία είναι πολλές φορές ουσιαστική και ωφέλιμη. Τα έτη που διανύσαμε ήταν καίρια η συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία, λόγω των αυξημένων πυρκαγιών στην περιοχή, αλλά και με τα κατά τόπους Δασαρχεία με αποτέλεσμα την αναστολή πολλών παράνομων δραστηριοτήτων.

Το Σχέδιο Επόπτευσης - Φύλαξης, εκπονήθηκε από το Φορέα Διαχείρισης και σύμφωνα με αυτό πραγματοποιήθηκε η φύλαξη από το προσωπικό για το παρόν χρονικό διάστημα. Το Σχέδιο Φύλαξης συνοδεύεται από ένα εκτενέστατο τεύχος χαρτών, οι οποίοι είναι βασικοί άξονες για την υλοποίηση του. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο τομέας του προσωπικού παρουσιάζει

πρόβλημα σε σχέση με τον αριθμό των φυλάκων δεδομένου ότι τα όρια χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης είναι τεράστια (229.202,15 ha). Μόνο με (4) τέσσερις φύλακες είναι ανέφικτη η καθημερινή κάλυψη τόσο μεγάλων χιλιομετρικών αποστάσεων και η ταυτόχρονη επόπτευση όλων των περιοχών προστασίας. Η διασπορά των φυλάκων και των οχημάτων τους σε τρεις περιοχές, κυρίως της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού, βοήθησε το έργο τους σε μεγάλο βαθμό αλλά και πάλι είναι αδύνατον να γίνεται εποπτεία σε βάρδιες καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας για να υπάρχει πλήρης έλεγχος των παράνομων δραστηριοτήτων στο πεδίο. Επίσης, με την υποβάθμιση που έχουν υποστεί μερικοί από τους ήδη υπάρχοντες φορείς (Πυροσβεστική Υπηρεσία, Δασαρχείο), λόγω περικοπών των απαραίτητων κονδυλίων, οι φύλακες μαζί με τους Ομοσπονδιακούς θηροφύλακες, μένουν να είναι οι μόνοι που ελέγχουν τις περιοχές προστασίας καθημερινά και εφόσον οι βάρδιες απαρτίζονται από ένα μόνο άτομο (εκτός ειδικών περιπτώσεων) γίνεται κατανοητό ότι επιτελείται ένα αρκετά δύσκολο έργο και με μεγάλο προσωπικό ρίσκο για όσα έχουν επιτευχθεί.

Ο σχεδιασμός Σχεδίου Φύλαξης γίνεται με βάση τη δημιουργία ενός συστήματος φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής, που θα έχει χαρακτήρα περισσότερο εποπτικό, προληπτικό και αποτρεπτικό παρά κατασταλτικό. Το αντικείμενο του προσωπικού φύλαξης είναι να επιβλέπει την προστατευόμενη περιοχή, και όχι να κινείται στο χώρο με γνώμονα την ανίχνευση και καταστολή παράνομων δραστηριοτήτων, με την τιμωρία των παραβατών. Η διαρκής και συνεχής παρουσία του προσωπικού φύλαξης στο χώρο θα αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα για την εκτέλεση παράνομων δραστηριοτήτων ενώ ταυτόχρονα θα προσφέρει ένα πρακτικό μηχανισμό ενημέρωσης των χρηστών της περιοχής αλλά και προστασίας (πχ. επιτήρηση για έγκαιρη ανίχνευση δασικών πυρκαγιών) με πολλαπλά οφέλη για τον τοπικό πληθυσμό. Παράλληλα θα καταγράφει περιστατικά παράνομων δραστηριοτήτων, θα τα αναφέρει στις αρμόδιες αρχές και θα συνεργάζεται με αυτές όπου αυτό είναι εφικτό, καθώς επίσης και με συλλόγους, σωματεία που επιδιώκουν τη προστασία και διατήρηση των ενδιαιτημάτων προς όφελος του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου και των ειδών που τα απαρτίζουν.

Πολλές από τις πιέσεις – απειλές που δέχεται η προστατευόμενη περιοχή σχετίζονται με ανθρώπινες δραστηριότητες που έχουν έμμεσες επιπτώσεις στους πληθυσμούς και τα ενδιαιτήματα των ειδών και τύπων οικοτόπων. Η έλλειψη βασικής γνώσης σε θέματα οικολογίας των ειδών αλλά και των επιπτώσεων που προκαλούν οι εκάστοτε δραστηριότητες στους οικοτόπους αποτελεί βασικό παράγοντα πίεσης. Πολλές δραστηριότητες όπως για παράδειγμα οι τουριστικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου μπορεί να παρενοχλούν τα είδη λόγω έλλειψης σωστής ενημέρωσης των επισκεπτών για το καθεστώς προστασίας καθώς επίσης και για τα είδη προτεραιότητας. Η έλλειψη πληροφόρησης οδηγεί στην αδιαφορία των πολιτών οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις δεν αντιλαμβάνονται τη ζημιά που προκαλούν. Στόχος του προσωπικού φύλαξης είναι κατά τη διάρκεια της επιτήρησης να ενημερώνουν τους πολίτες για το καθεστώς προστασίας της προστατευόμενης περιοχής και των επιμέρους περιοχών προστασίας, τα είδη προτεραιότητας και τους οικοτόπους προτεραιότητας.

Κεφάλαιο 6

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Γραφείου Διοικητικών Υπηρεσιών. Το Γραφείο στελεχώνεται από ένα άτομο και υποστηρίζεται και από τους άλλους εργαζόμενους του Φορέα Διαχείρισης:

- Αγγελική Δήμα, ΠΕ Οικονομολόγος/Λογίστρια

Αρμοδιότητες γραφείου διοικητικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 21393/2006

Στις αρμοδιότητες του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών των Φορέων Διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 8 του «Κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» [Υ.Α. υπ' αριθ. 21393 (ΦΕΚ747/Β/21-6-2006)], όπως ισχύει, περιλαμβάνονται συνοπτικά λειτουργίες:

- Διοικητικής υποστήριξης των Οργάνων διοίκησης του Φορέα
- Διοικητικής υποστήριξης των υπηρεσιών του Φορέα

Ειδικότερα οι αρμοδιότητες του Γραφείου είναι οι ακόλουθες:

Διοικητική υποστήριξη των Οργάνων διοίκησης του Φορέα

- Η παροχή κάθε φύσης γραμματειακής υποστήριξης για τις ανάγκες του Δ.Σ. και του Προέδρου του Δ.Σ.
- Η συγκέντρωση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Φορέα των κάθε φύσης κειμένων ή γενικά του πληροφοριακού υλικού, που προορίζονται για τα μέλη των Οργάνων διοίκησης του Φορέα.
- Η οργανωτική προετοιμασία των συνεδριάσεων του Δ.Σ.
- Η τήρηση των πρακτικών των αποφάσεων του Δ.Σ. με ιδιαίτερη μέριμνα για την οριστική διατύπωση των αποφάσεων του Δ.Σ. με τη συνεργασία του Συντονιστή του ΦΔ και του Γρ. Νομικής υποστήριξης.
- Η τήρηση αρχείων πρακτικών, εισηγήσεων και αποφάσεων των Οργάνων διοίκησης.
- Η μέριμνα για την αναπαραγωγή, διανομή ή αποστολή των αποφάσεων ή εισηγήσεων των Οργάνων διοίκησης στους κατάλληλους αποδέκτες, σύμφωνα με τις οδηγίες του Συντονιστή του ΦΔ.
- Διοικητική υποστήριξη των υπηρεσιών του Φορέα.
- Η τήρηση πρωτοκόλλου όλων των εισερχομένων/εξερχομένων εγγράφων.
- Η συνεργασία με τον Συντονιστή του ΦΔ για τον χαρακτηρισμό/κωδικοποίηση και τη διανομή των προηγούμενων εγγράφων, εντός ή εκτός του Φορέα. Η διεκπεραίωση της διανομής αυτής.
- Τήρηση γενικού αρχείου εγγράφων του φορέα.
- Η τήρηση αρχείου αποδεκτών.
- Η διεκπεραίωση διοικητικών εργασιών για τις ανάγκες των υπηρεσιών (δακτυλογράφηση, αναπαραγωγή κειμένων, τευχοποίηση διαφόρων εντύπων, σφράγισμα φακέλων, επιμέλεια και αποστολή διαφόρων εντύπων, αποστολή fax κ.λπ.)
- Ο χειρισμός Τηλεφωνικού Κέντρου, FAX και άλλων μέσων επικοινωνίας.
- Υποδοχή, πληροφόρηση επισκεπτών στα γραφεία του Φορέα.

- Δακτυλογράφηση/Εισαγωγή στοιχείων σε Η/Υ.
- Εξωτερικές εργασίες κλητήρα και μεταφορά υλικών, εξοπλισμού και προσώπων με τα οχήματα του Φορέα σε συνεργασία με το Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης.
- Η μέριμνα σχετικά με την ασφάλεια και την καθαριότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων του Φορέα.

Εργασίες γραφείου διοικητικών υπηρεσιών

Κατά το έτος 2018 το προσωπικό του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών, παρείχε καθημερινή διοικητική υποστήριξη τόσο στα όργανα διοίκησης, όσο και στα διάφορα τμήματα και γραφεία του φορέα διαχείρισης.

Αναφορικά στη διοικητική υποστήριξη των οργάνων διοίκησης του φορέα:

- Παρασχέθηκαν κάθε φύσης γραμματειακής υποστήριξης υπηρεσίες για τις ανάγκες του Δ.Σ., του Προέδρου του Δ.Σ. και του Συντονιστή του ΦΔ.
- Συγκεντρώνονταν και αποστέλλονταν τα κάθε φύσης κείμενα που αφορούσαν τα μέλη Δ.Σ.
- Προετοιμάστηκαν οργανωτικά οι συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι εργασίες που περιελάμβανε η προετοιμασία του κάθε Διοικητικού Συμβουλίου περιγράφονται αναλυτικά ακολούθως: α) απεστάλησαν προσκλήσεις με ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα, β) πραγματοποιήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία με τα μέλη του ΔΣ με στόχο την εξασφάλιση της απαρτίας του αριθμού των συμμετεχόντων, γ) διαμορφώθηκαν οι εισηγήσεις σε ενιαίο κείμενο μορφής pdf, το οποίο στη συνέχεια στάλθηκε στα μέλη ΔΣ για την ενημέρωσή τους για τα θέματα που θα συζητούνταν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης.
- Τηρήθηκαν τα πρακτικά των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου. Επίσης, μετά την κάθε συνεδρίαση του σώματος ΔΣ ενημερωνόταν ο κατάλογος αποφάσεων ΔΣ, ένας συνοπτικός πίνακας που χρησιμεύει στην γρήγορη αναζήτηση των αποφάσεων του σώματος ΔΣ από την έναρξη λειτουργίας του φορέα μέχρι σήμερα.
- Τηρήθηκαν τα αρχεία πρακτικών, εισηγήσεων και αποφάσεων των συνεδριάσεων του σώματος Δ.Σ. σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.
- Αναρτήθηκαν στο site του φορέα (www.fdparnonas.gr) οι αποφάσεις του σώματος ΔΣ, μετά από ειδική διαμόρφωση των πρακτικών.
- Εξασφαλίστηκε η άμεση αναπαραγωγή, διανομή ή αποστολή των αποφάσεων ή εισηγήσεων στους κατάλληλους αποδέκτες, σύμφωνα με τις οδηγίες του Συντονιστή του ΦΔ.

Αναφορικά στη διοικητική υποστήριξη των υπηρεσιών του Φορέα.

- Ενημερωνόταν το πρωτόκολλο του φορέα καθημερινά με όλα τα εισερχόμενα και εξερχόμενα έγγραφα.
- Σε συνεργασία με τον Συντονιστή του ΦΔ, γινόταν ο χαρακτηρισμός /κωδικοποίηση των εισερχόμενων εγγράφων και ακολουθούσε η διανομή τους, εντός ή εκτός του Φορέα.
- Ενημερωνόταν καθημερινά το γενικό αρχείο εγγράφων του φορέα.
- Πραγματοποιήθηκαν κάθε φύσης διοικητικές εργασίες, όποτε αυτό κρίθηκε απαραίτητο για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών του φορέα (δακτυλογράφηση, αναπαραγωγή κειμένων, τευχοποίηση διαφόρων εντύπων, σφράγισμα φακέλων, επιμέλεια και αποστολή διαφόρων εντύπων, αποστολή fax κ.λπ.)
- Διαχειριζόταν καθημερινά το τηλεφωνικό κέντρο, το fax και το email του φορέα διαχείρισης: info@fdparnonas.gr.
- Υποδεχόταν και πληροφορούσε επισκέπτες στα γραφεία του Φορέα.
- Εξωτερικές εργασίες κλητήρα και μεταφορά υλικών, εξοπλισμού και προσώπων.
- Φρόντισε για την ασφάλεια και την καθαριότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων του φορέα.

Κεφάλαιο 7

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών. Το Γραφείο στελεχώνεται από ένα άτομο και υποστηρίζεται από τον Συντονιστή του ΦΔ και από άλλους εργαζόμενους του Φορέα Διαχείρισης και από τον Ανάδοχο (εξωτερικό συνεργάτη) παροχής Λογιστικών Υπηρεσιών:

- Αγγελική Δήμα, ΠΕ Οικονομολόγος / Λογίστρια, Υπεύθυνη Γραφείου

Αρμοδιότητες γραφείου οικονομικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 21393/2006

Στις αρμοδιότητες του Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών των Φορέων Διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 7 του «Κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού» [Υ.Α. υπ' αριθ. 21393 (ΦΕΚ747/Β/21-6-2006)], όπως ισχύει, περιλαμβάνονται συνοπτικά οι λειτουργίες:

- Οικονομικής διοίκησης
- Λογιστηρίου
- Διαχείρισης προμηθειών
- Ταμειακής διαχείρισης
- Μισθοδοσίας και διαχείρισης θεμάτων προσωπικού

Ειδικότερα:

1. Οικονομική διοίκηση

- Η μέριμνα για τη τήρηση όλων των διαδικασιών που προβλέπονται στο Κανονισμό οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης του Φορέα.
- Η σύνταξη του προϋπολογισμού και του απολογισμού
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης των εγκεκριμένων προϋπολογισμών, ο εντοπισμός αποκλίσεων και η εισήγηση για διορθωτικές παρεμβάσεις.
- Η διαμόρφωση και παρακολούθηση του ταμειακού προγράμματος του Φορέα.
- Η μέριμνα για την κανονική είσπραξη των εσόδων του Φορέα και την έγκαιρη κατάθεσή τους.
- Η διαχείριση / αξιοποίηση των χρηματικών διαθεσίμων του Φορέα.
- Η διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών.
- Η κατάρτιση σχεδίων χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων του Φορέα.
- Η μελέτη των οικονομικών καταστάσεων, η εξαγωγή συμπερασμάτων για την οικονομική πορεία και η διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας του Φορέα.

2. Λογιστήριο

- Η παροχή κάθε είδους στοιχείων για τη διαμόρφωση των οικονομικών προγραμμάτων του Φορέα.
- Τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των οικονομικών πράξεων του Φορέα (Λογαριασμοί λογιστικού σχεδίου, βιβλία, καταστάσεις κ.λπ.) σύμφωνα με το υφιστάμενο λογιστικό σχέδιο.

- Η τήρηση των διαδικασιών ετοιμασίας των παραστατικών για τη διενέργεια εισπράξεων και πληρωμών μετά από έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών.
- Η παροχή στοιχείων για την κοστολόγηση των έργων και των υπηρεσιών του Φορέα.
- Η τήρηση υποχρεώσεων της ασφαλιστικής και φορολογικής νομοθεσίας.
- Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής κάθε δαπάνης του Φορέα, η έκδοση των σχετικών ενταλμάτων πληρωμών στο όνομα των δικαιούχων, η καταχώρηση αυτών στα αντίστοιχα λογιστικά βιβλία και ο έλεγχος της νομιμότητας της κάθε δαπάνης.
- Η παρακολούθηση των τραπεζικών και άλλων δανείων.
- Η τήρηση αρχείου με όλα τα παραστατικά έγγραφα και αποδεικτικά δαπανών.
- Η σύνταξη του ισολογισμού, των αποτελεσμάτων της χρήσης και όλων των απαιτούμενων οικονομικών εκθέσεων.

3. Προμήθειες

- Η τήρηση των διαδικασιών για την προμήθεια αναλωσίμων ή παγίων υλικών (Συγκέντρωση παραγγελιών από τις υπηρεσίες, έρευνα αγοράς, διενέργεια διαγωνισμών, ετοιμασία συμβάσεων κ.λπ.) που προβλέπονται στο κανονισμό προμηθειών του Φορέα.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών από τρίτους και της προμήθειας υλικών.
- Η τήρηση των διαδικασιών παραλαβής, αποθήκευσης και χορήγησης αναλωσίμων ή παγίων υλικών.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση των παγίων, καθώς και των κάθε φύσης αποθεμάτων υλικών του Φορέα.
- Τήρηση αρχείων προμηθειών, προμηθευτών και εξωτερικών συνεργατών του Φορέα.

4. Ταμείο

- Η διενέργεια όλων των εισπράξεων και πληρωμών που βασίζονται σε νόμιμα δικαιολογητικά.
- Η τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των ταμειακών πράξεων (Εκδίδει τα αποδεικτικά παραλαβής, συγκεντρώνει και καταχωρεί στα σχετικά λογιστικά βιβλία τις εισπράξεις εσόδων καθώς και των πληρωθέντων χρηματικών ενταλμάτων).
- Η εκτέλεση όλων των οικονομικών δοσοληψιών που σχετίζονται με Τράπεζες.
- Η απόδοση των κρατήσεων που γίνονται υπέρ τρίτων μέσα στις νόμιμες προθεσμίες.

5. Μισθοδοσία και διαχείριση θεμάτων προσωπικού

- Η τήρηση των διαδικασιών μισθοδοσίας προσωπικού. (Σύνταξη των μισθοδοτικών καταστάσεων του προσωπικού, εκκαθάριση μισθών και ημερομισθίων, παρακράτηση των εισφορών των ασφαλιστικών ταμείων του προσωπικού και μερίμνα για τις σχέσεις με τα ασφαλιστικά ταμεία).
- Η τήρηση του μητρώου του προσωπικού του Φορέα με συνεχή ενημέρωση των υπηρεσιακών μεταβολών του.
- Η τήρηση των διαδικασιών που σχετίζονται με τις κάθε φύσης διοικητικές υποθέσεις του προσωπικού (προσλήψεις, στοιχεία ατομικής και οικογενειακής κατάστασης, εξέλιξη, αμοιβές, άδειες, απουσίες, βεβαιώσεις, πειθαρχικά κ.λπ.) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόντα Κανονισμό και την εργατική νομοθεσία.
- Η παρακολούθηση και τήρηση των νόμων και των γενικών ρυθμίσεων της πολιτείας σε θέματα προσωπικού και εργασιακών σχέσεων.

Εργασίες γραφείου οικονομικών υπηρεσιών

Κατά το έτος 2018 εκτελέστηκαν από το Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών, οι παρακάτω οικονομοτεχνικές εργασίες στο πλαίσιο λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης, συνεπικουρούμενο από τον ανάδοχο που έχει αναλάβει την παροχή υπηρεσιών Λογιστικής Υποστήριξης του και από το Συντονιστή του ΦΔ.

Αναφορικά στην Οικονομική διοίκηση, τη διαχείριση του Λογιστηρίου και τη διαχείριση του Ταμείου του Φορέα Διαχείρισης:

- Ενέργειες για την εκταμίευση χρημάτων από το Πράσινο Ταμείο (σύνταξη αιτήματος – και των λοιπών απαραίτητων αρχείων - και έγκρισή του από το ΔΣ, αποστολή του στο Πράσινο Ταμείο και έπειτα από την έγκριση της Κατανομής, αποστολή στον Υπόλογο των απαραίτητων εγγράφων για την εκταμίευση του ποσού).
- Ενέργειες για την εκταμίευση χρημάτων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του ΥΠΕΝ
- Επικοινωνία με τη Διαχειριστική Αρχή του Πράσινου Ταμείου & με τμήματα του ΥΠΕΝ, του Υπ. Οικονομικών & του Υπ. Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας για ενημέρωση και για επίλυση διαφορών θεμάτων.
- Η μέριμνα για τη τήρηση όλων των διαδικασιών που προβλέπονται στο Κανονισμό οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης του Φορέα.
- Σύνταξη και αποστολή (ηλεκτρονικά και μη) στατιστικών πινάκων σε ΕΛΛΣΤΑΤ (τριμηνιαία και ετήσια), ΥΠΕΝ (μηνιαία οικονομικά στοιχεία για τη Δ39 & το Βιβλίο Μητρώου Δεσμεύσεων), σε Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ (τριμηνιαία οικονομικά στοιχεία απολογισμού & αποτελεσμάτων χρήσης, μηνιαία στοιχεία Προσλήψεων-Αποχωρήσεων προσωπικού), σε Υπ. Οικ., ΓΛΚ, Δ/ση 22 Μισθολογίου (τριμηνιαία οικονομικά στοιχεία Μισθοδοσίας, Ισοζύγια των λογαριασμών του Λογιστικού Σχεδίου '60' & '61' και αντίγραφα Μισθοδοτικών Καταστάσεων).
- Αποστολή στοιχείων για το προσωπικό και για οικονομικά, μισθοδοτικά, νομικά και λοιπά ζητήματα σε ΥΠΕΝ (διάφορα τμήματα), σε Υπ. Διοικητικής Μεταρρύθμισης, σε Υπ. Οικονομικών (Δ/ση ΔΕΚΟ).
- Αποστολή στοιχείων σε ΥΠΕΝ (Δ/ση Δημοσ. Αναφορών & ΠΥ, Τμ. Παρακ. Εποπτ. Φορέων) για την κατάρτιση Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Πολιτικής.
- Αποστολή στοιχείων για το Προσωπικό και για Οικονομικά – Νομικά ζητήματα σε ΥΠΕΝ (Γεν. Δ/ση Διοικήσεως, Δ/ση Νομοθετικού Έργου, Τμήμα Εποπτείας Νομικών Προσώπων).
- Αποστολή επιστολής σε ΥΠΕΝ (Δ/ση Δημοσ. Αναφορών & ΠΥ, Τμ. Παρακ. Εποπτ. Φορέων) σχετικά με την Κατάρτιση Προϋπολογισμού Εσόδων.
- Τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των οικονομικών πράξεων του Φορέα (Λογαριασμοί λογιστικού σχεδίου, βιβλία, καταστάσεις κ.λπ.) σύμφωνα με το υφιστάμενο λογιστικό σχέδιο.
- Η διαχείριση / αξιοποίηση των χρηματικών διαθεσίμων του Φορέα.
- Η τήρηση των διαδικασιών ετοιμασίας των παραστατικών για τη διενέργεια εισπράξεων και πληρωμών μετά από έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών.
- Η διενέργεια όλων των εισπράξεων και πληρωμών που βασίζονται σε νόμιμα δικαιολογητικά.
- Η τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των ταμειακών πράξεων (Εκδίδει τα αποδεικτικά παραλαβής, συγκεντρώνει και καταχωρεί στα σχετικά λογιστικά βιβλία τις εισπράξεις εσόδων καθώς και των πληρωθέντων χρηματικών ενταλμάτων).
- Η απόδοση των κρατήσεων που γίνονται υπέρ τρίτων και των ασφαλιστικών εισφορών μέσα στις νόμιμες προθεσμίες.
- Η εκτέλεση όλων των οικονομικών δοσοληψιών που σχετίζονται με Τράπεζες.
- Η τήρηση υποχρεώσεων της ασφαλιστικής και φορολογικής νομοθεσίας.
- Εξέταση διαφορών σταλμένων εγγράφων από υπηρεσίες υπουργείων, Νόμων & Εγκυκλίων.
- Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής κάθε δαπάνης του Φορέα, η έκδοση των σχετικών ενταλμάτων πληρωμών στο όνομα των δικαιούχων, η καταχώρηση αυτών στα αντίστοιχα λογιστικά βιβλία και ο έλεγχος της νομιμότητας της κάθε δαπάνης.
- Τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων.
- Καταχώρηση στο Βιβλίο Εγκρίσεων και Εντολών Πληρωμής.
- Προετοιμασία των εγγράφων για την Ανάρτηση της Απόφασης Ανάληψης δαπανών του ΦΔ στην ΔΙΑΥΓΕΙΑ.
- Ενημέρωση αρχείων λογιστικού περιεχομένου.

- Σύνταξη βεβαιώσεων & αποστολή τους προς μισθωτούς, προμηθευτές και αναδόχους του ΦΔ.
- Η παρακολούθηση των τραπεζικών λογαριασμών και η υποβολή δικαιολογητικών στην ΕΤΕ για την ανανέωση της γνωμάτευσης για τη νομιμοποίηση των εκπροσώπων.
- Η τήρηση αρχείου με όλα τα παραστατικά έγγραφα και αποδεικτικά δαπανών.
- Η σύνταξη του ισολογισμού, των αποτελεσμάτων της χρήσης και όλων των απαιτούμενων οικονομικών εκθέσεων του 2017.
- Σύνταξη Προϋπολογισμού 2019 και αποστολή του στο ΟΠΣ-ΔΕΚΟ του Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ.
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης του εγκεκριμένου προϋπολογισμού 2018 και σύνταξη Πιθανής Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του 2019 και αποστολή του στο ΟΠΣ-ΔΕΚΟ του Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ.
- Σύνταξη δηλώσεων & καταστάσεων και υποβολή τους στη ΔΟΥ Τρίπολης και στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) του Υπ. Οικονομικών, μηνιαία .
- Συναντήσεις και συνεργασία με τα λοιπά τμήματα του Φορέα Διαχείρισης για ενημέρωση και για ενέργειες για την υλοποίηση των έργων και των προγραμμάτων του.
- Επικοινωνία και συνεργασία με άλλους Φορείς Διαχείρισης για ενημέρωση και για επίλυση διαφόρων θεμάτων.
- Επικοινωνία και συνεργασία με τη Νομικό, τον Ορκωτό Λογιστή & το Λογιστή για ενημέρωση και για επίλυση διαφόρων θεμάτων.

Αναφορικά στη διαχείριση των Προμηθειών του Φορέα Διαχείρισης:

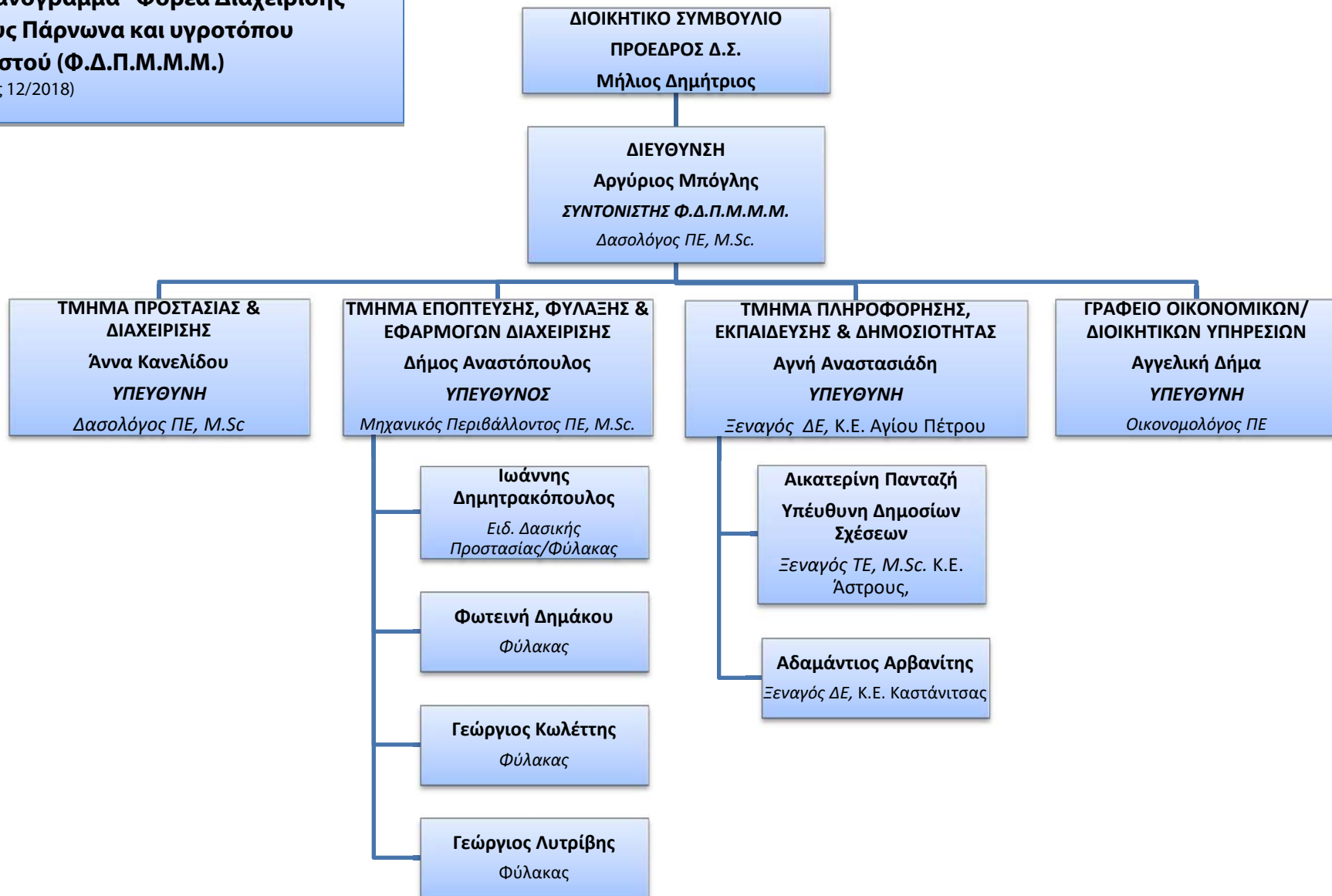
- Τήρηση αρχείων προμηθειών, προμηθευτών και εξωτερικών συνεργατών του Φορέα, και συγκεκριμένα ενημέρωση Πινάκων Αναδόχων και Προμηθευτών.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών από τρίτους και της προμήθειας υλικών.
- Ειδικότερα, παρακολούθηση της εκτέλεσης των υπηρεσιών των αναδόχων, στα οποία είναι υπεύθυνο το προσωπικό των Οικονομικών Υπηρεσιών.
- Η τήρηση των διαδικασιών για την προμήθεια αναλωσίμων ή παγίων υλικών, που προβλέπονται στο κανονισμό προμηθειών του Φορέα.
Η διαχειριστική παρακολούθηση των παγίων, καθώς και των κάθε φύσης αποθεμάτων υλικών του Φορέα.

Αναφορικά στη Μισθοδοσία και τη διαχείριση θεμάτων προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης:

- Η τήρηση των διαδικασιών μισθοδοσίας προσωπικού. (Σύνταξη των μισθοδοτικών καταστάσεων του προσωπικού, εκκαθάριση μισθών και ημερομισθίων, παρακράτηση των εισφορών των ασφαλιστικών ταμείων του προσωπικού και μέριμνα για τις σχέσεις με τα ασφαλιστικά ταμεία, μηνιαία υποβολή Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης στο ηλεκτρονικό σύστημα του ΙΚΑ).
- Ένταξη του ΦΔ στο σύστημα της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών από την αρχή του έτους 2016.
- Η τήρηση του μητρώου του προσωπικού του Φορέα με συνεχή ενημέρωση των υπηρεσιακών μεταβολών του.
- Η τήρηση των διαδικασιών που σχετίζονται με τις κάθε φύσης διοικητικές υποθέσεις του προσωπικού (προσλήψεις, στοιχεία ατομικής και οικογενειακής κατάστασης, εξέλιξη, αμοιβές, βεβαιώσεις κ.λπ.) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόντα Κανονισμό και την εργατική νομοθεσία.
- Σύνταξη της Συγκεντρωτικής Ετήσιας Κατάστασης Προσωπικού για το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας και ηλεκτρονική μηνιαία υποβολή του Προγράμματος Φυλάκων και Ξεναγών του Φορέα Διαχείρισης.
- Η παρακολούθηση και τήρηση των νόμων και των γενικών ρυθμίσεων της πολιτείας σε θέματα προσωπικού και εργασιακών σχέσεων.

**Οργανόγραμμα* Φορέα Διαχείρισης
όρους Πάρνωννα και υγροτόπου
Μουστού (Φ.Δ.Π.Μ.Μ.Μ.)**

*(όπως 12/2018)

Φορέας Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου & Μονεμβασίας

Άστρος Αρκαδίας, ΤΚ 22001

Τηλ. 27550 22021 Fax. 27550 22806

Email: info@fdparnonas.gr, WEB: www.fdparnonas.gr